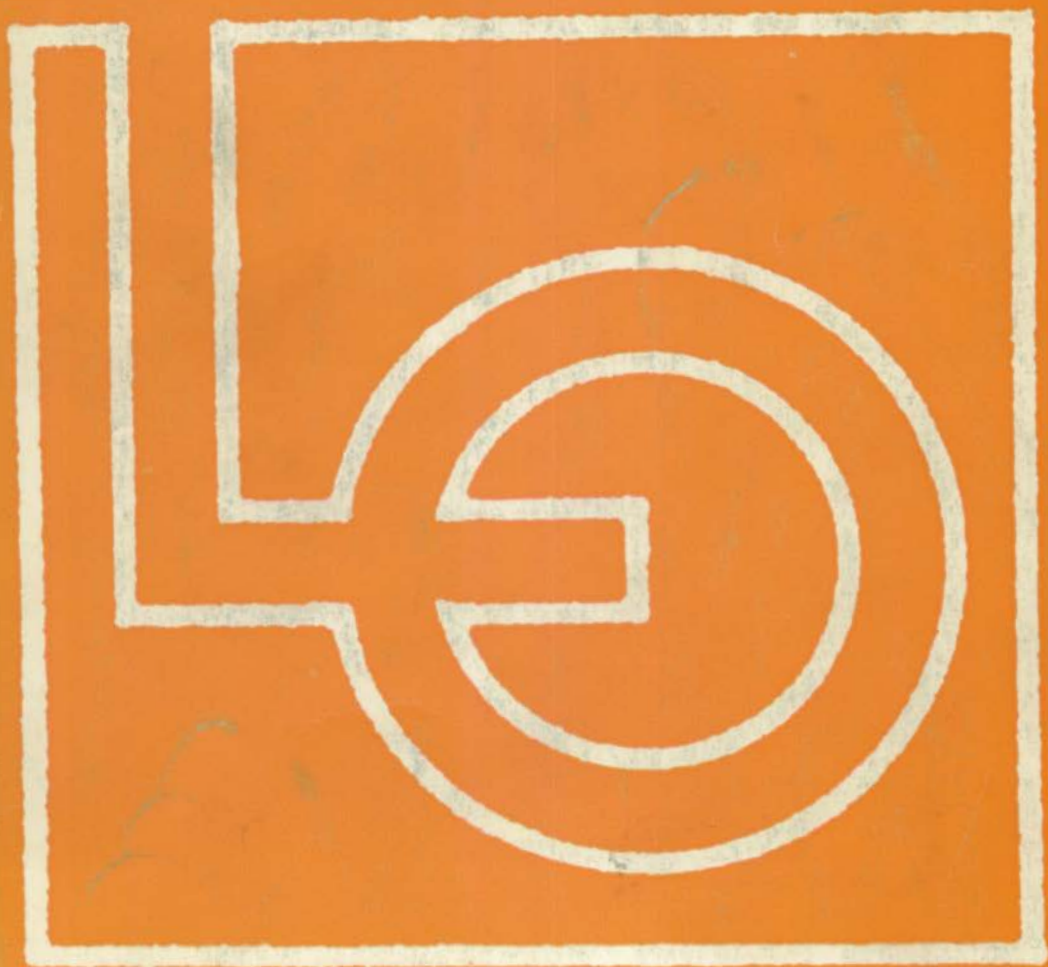

BERETNING
1974

Lands-
organisasjonen
i Norge

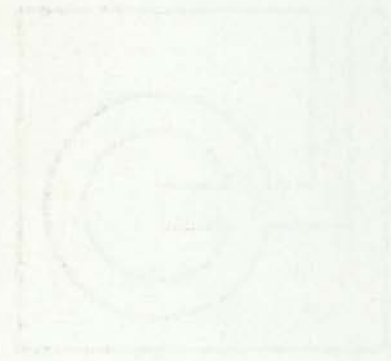

BERETNING 1974

Lands-
organisasjonen
i Norge

1874

Beretningen er utarbeidet
av Landsorganisasjonens
Informasjonskontor.

Innhold

	Side
I. TARIFFREVISJONER — ØKONOMISK POLITIKK	11
Tariffrevisjonen og hovedtrekk i den økonomiske utviklingen i 1974 ..	11
•Kleppe-pakka,	17
Skattene i 1974	18
Prispolitikken	19
Konflikter	20
Høstfagene	22
Varehandelen — indeksoppgjør	24
Norsk økonomi — utsikter for 1975 og internasjonal plassering	24
Faglig/økonomisk konferanse	26
Hovedavtalen LO-DKT	27
Finansieringsselskaper og låneformidling	27
II. NÆRINGS-LIVET	28
Industri- og oljepolitikk	28
Internasjonal oljepolitikk	29
Etableringskontroll og lokaliseringsveiledning	30
Hjemkjøp av ALCAN-aksjer	32
Distriktenes utbyggingsfond	32
Lokaliseringsutvalget	33
Sjømannsloven	34
Samarbeidsrådet LO/N.A.F.	35
Bedriftsdemokrati	36
ILO-symposium om bedriftsdemokrati	37
Arbeidstakernes interesser ved fusjon, eierskifte og nedleggelse av bedrifter	38
Samarbeidsrådet DKT-LO	39
Samarbeidsutvalgene ved statens virksomheter	40
Samarbeidsutvalgene i kommunene	41
Diverse miljøvernspørsmål	42
III. ARBEIDSMARKED OG SOSIALPOLITIKK	47
Lov om arbeidsmiljø	47
Kortere arbeidstid	56
Sykelønnsordningen	57
Sluttvederlagsordningen	59
Bedriftslegerådet	59
Ferielovutvalget	62
Statens Feriefond	62

	Side
Utvidelse av ferien med 2 uker for arbeidstakere over 60 år	62
Arbeidsreiser for skiftarbeidere	62
Garantert minstelønn eller annen ordning for arbeidstakerne i fiske- og hermetikkindustrien	63
Betalt utdanningspermisjon	64
Kontakt med Fremmedarbeiderforeningen	65
IV. FAMILIE- OG FORBRUKERSAKER	68
Likestilling mellom kjønnene	68
Husleiereguleringsloven	69
FNs internasjonale kvinneår	69
Forbrukerrådet	70
Varefakta-komiteén	72
V. UNDERVISNING OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET	75
Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen	75
Opplysnings- og utviklingsfondet	85
Landsorganisasjonens skole Sørmarka og kursstedet Østråt	88
Ringsaker folkehøgskule	90
Samarbeid skole og arbeidsliv	91
Koordinerende utvalg for skole spørsmål	92
Lov om videregående skole	93
VI. INTERNASJONALT ARBEID — UTENRIKSPOLITIKK	95
Nordens Faglige Samorganisasjon	95
Den Europeiske Faglige Samorganisasjon	100
Frie Faglige Internasjonale	108
Øst-vest kontakter	110
Kontakt med LO i USA	112
Chile	112
Portugal	116
Sør-Afrika	117
Kontakt med fagbevegelsen i Egypt	118
Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité	119
Innsamling til Nord-Vietnam	122
Den norske Spania-komiteén	122
Internasjonale boikottaksjoner	124
Diverse internasjonale spørsmål	125
EFTA	127
OECD	127
Delegasjoner og besøk fra utlandet	128
Nordiske og internasjonale møter holdt i Norge	129
Delegasjonsreiser og representasjon i utlandet	129
Kontaktutvalg med NORAD	130
Rapport fra ILO-konferansen 1974	130
Havets folkerett og sjøgrensespørsmålene	141
VII. FORSIKRINGSSPØRSMÅL	143
Kollektiv hjemforsikring	143
Grunnforsikringen	144
LOs samleforsikring	144
Informasjons- og opplysningsvirksomheten om forsikring	145

	Side
Gruppehjemforsikringen	145
Fagorganisasjonens Stønadskasses Fond	145
Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse	146
VIII. ADMINISTRASJON OG ORGANISASJON	147
LOs administrasjon	147
Sekretariatet	148
Representantskapsmøter	148
Tillitsmenns pensjonsalder	150
Elias Volan	151
Representasjon	151
Diverse styrer og utvalg	154
Bransjerådene	161
Organisasjonskomiteén	163
Samorganisasjonene	164
LOs internasjonale kontor	165
LOs juridiske kontor	166
Presse- og informasjonsvirksomheten	169
LOs rasjonaliseringskontor	172
LOs revisjonskontor	174
LOs økonomiske kontor	174
Utredningskontoret	176
LOs kvinnenemnd	176
LOs ungdomsutvalg	180
LOs kulturutvalg	181
LOs sosialpolitiske utvalg	182
Elektronisk databehandling (EDB)	182
Folkets Hus Landsforbund	183
Folkets Hus Fond	185
Folk og Forsvar	187
Arbeiderbevegelsen Arkiv	189
Ukebladet Aktuell	191
AKAN	192
Samarbeid med Norsk Pensjonistforbund	198
LOs distriktskontorer	198
IX. STATISTISK OVERSIKT	219

Forord

Fra og med beretningen for 1970 begynte vi med å dele beretningen inn i hovedkapitler. Dette hang sammen med utviklingen av LOs engasjement på de ulike områder og den utvidelse av virksomheten generelt som hadde funnet sted. Erfaringene siden 1970 har vist at det har vært behov for å gjøre enkelte endringer i oppdelingen av beretningen, og det er det som er gjort i beretningen for 1974. Hensikten er å få en så god oversikt over LOs arbeid som mulig.

Det tidligere kapittel I «økonomisk oversikt» er tatt ut av beretningen og vil bli mangfoldiggjort eller trykt særskilt. Dette kapittel bygde vesentlig på opplysninger som Statistisk Sentralbyrå gir i sitt økonomiske utsyn for hvert enkelt år. Det dreier seg her om en oversikt som ikke er gjenstand for godkjenning av Representantskapet eller Kongressen. På grunn av Statistisk Sentralbyrås arbeid med sin oversikt tok det alltid noen tid før LO kunne få opplysningene, og risikerte at vår egen beretning kunne bli forsinket.

Den befatning LO har hatt med den økonomiske politikken, vil man fremdeles finne i kapitlet om tariffrevisjoner og økonomisk politikk, og dette kapitlet blir heretter det første kapittel i beretningen.

Oslo i april 1975.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
Informasjonskontoret.

1. Tariffrevisjoner — Økonomisk politikk

Tariffrevisjonen og hovedtrekk i den økonomiske utviklingen i 1974.

Den økonomiske bakgrunn.

Da en mot slutten av 1973 tok til å diskutere opplegget for tariffrevisjonen i 1974, var de økonomiske utsiktene svært bekymringsløse. Etter det til dels omfattende internasjonale konjunkturtilbakeslaget i 1971, hadde den internasjonale økonomiske utviklingen vist stigende aktivitet gjennom 1972 og 1973. Konjunkturoppgangen i disse åra ble uvanlig sterk, fordi konjunkturoppgangen i Vest-Europa, USA og Japan inntraff samtidig. Ifølge beregninger fra samarbeidsorganisasjonen OECD, som består av de vest-europeiske industrilandene og USA, Canada og Japan, økte bruttonasjonalproduktet i gjennomsnitt med nesten 7 prosent fra 1972 til 1973. Selv om produksjonskapasiteten etter hvert ble sterkt utnyttet, og en dermed måtte vente noe fallende vekst i produksjonen, var det gode utsikter til sterk produksjonsvekst også i 1974.

Av ulike årsaker har Norge siden slutten av 1960-åra hatt en bemerkelsesverdig og stabil produksjonsvekst nærmest uavhengig av de internasjonale konjunkturer. Konjunkturvariasjoner i de land vi har sterk samhandel med har hos oss framstått som mindre tilbakeslag i visse deler av eksportindustrien. Totalt sett har dette gjort at produksjonskapasiteten til enhver tid har vært svært godt utnyttet i vår økonomi, slik at vi har hatt lite å møte oppgangskonjunkturer med. Etter en produksjonsvekst i 1973 på omlag 4 prosent, regnet en mot slutten av 1973 med en produksjonsvekst i overkant av 4 prosent for 1974. Kapasitetsutnyttningen ville fortsatt være høy i økonomien. Arbeidstakerne ville være sikret full beskjefteigelse. Samtidig ville store deler av eksportindustrien sikres god fortjeneste gjennom sterk prisstigning på sine eksportprodukter. Ser en bort fra utviklingen på fraktmarkedet, regnet en med en prisstigning på eksportvarer med i overkant av 20 prosent fra 1973 til 1974.

Denne gunstige økonomiske situasjonen trengte vi. Ved tariffoppgjøret i 1972 befant norsk økonomi seg i et mindre tilbakeslag. Lønnsglidningen hadde likevel sikret en tilfredsstillende lønnsutvikling begge åra. I industrien steg gjennomsnittlig timefortjeneste eksklusive betaling for helgedager og feriepenger for voksne arbeidere (gjennomsnitt for menn og kvinner) med 8,9 prosent i 1972 og 10,5 i 1973. Selv om denne lønnsutviklingen var på linje med utviklingen i foregående fem-års periode, ble det likevel lite igjen etter at høyere priser og skatter hadde tatt sitt. Året 1972 ga nedgang i disponibel realinntekt, dvs. lønnsutviklingen «fratrukket» prisstigningen og skatteøkningen, for vanlige lønnstakere med mellom 1,5 og 2 prosent. Dette var det ikke mulig å rette opp i 1973, selv med den blanding av økonomisk/politiske tiltak og lønnstillegg som ble valgt ved indeksoppgjøret våren 1973. Totalt sett fikk vanlige lønnstakere så vidt sterk nedgang i disponibel realinntekt i foregående tariffperiode at utviklingen for store grupper ble negativ, selv når en ser hele perioden 1970 til 1973 under ett. Dette skulle nå tariffoppgjørene i 1974 rette opp.

Dramatiske forstyrrelser i oljeleveransene i oktober 1973 syntes imidlertid ved årsskiftet 1973/1974 å skape avgjørende problemer for gjennomføringen av tariffoppgjøret.

Representantskapets vedtak.

Den mer usikre økonomiske situasjon på grunn av stansen i oljeleveringene kom til uttrykk i Representantskapets vedtak om tariffrevisjonen. Meldinger om permisjonsvarsler og oppsigelser i deler av vårt næringsliv ble omkring årsskiftet 1973/74 oppfattet som en trusel mot levestandard og arbeidsplasser. Et flertall i Sekretariatet syntes derfor det var vanskelig å forhandle om en periode på to år. Innstillingen til og vedtaket i Representantskapet ble derfor å forhandle med en ett-årig tariffperiode som siktepunkt.

Imidlertid ble vedtaket uttrykkelig begrunnet i den økonomiske situasjon. I presentasjonen av Sekretariatets innstilling ble tariffperiodens lengde klart knyttet sammen med oljekrisen. Vedtaket ga dessuten Sekretariatet fullmakt til å godkjenne eventuelle søknader om overgang til to-årige avtaler. Heldigvis ble leveringsstansen beskjedent. Dermed fikk vi alminnelig overgang til forhandlinger om to-årige avtaler. Sekretariatets vedtak ble fattet etter henstillinger fra forbundsstyrene og forhandlingsdelegasjoner. Med større sikkerhet for oljeleveransene var situasjonen for norsk økonomi straks lysere. Dermed måtte to-årige tariffavtaler også oppfattes som mer fordelaktig. Selv ikke i dag kan en vite noe om hvor

lenge den gunstige økonomiske situasjonen i økonomien vår vil vedvare.

Et annet hovedpunkt i Representantskapets vedtak var forbundsvis oppgjør. I 1974 var det hele 13 år siden en hadde hatt forbundsvis oppgjør. I 1968 ble det gjort vedtak om forbundsvis oppgjør. Likevel fikk en felles avstemning. Behovet for forbundsvis oppgjør trengte heller ingen omfattende begrunnelse. I det lange tidsrommet hadde arbeidslivet gjennomgått til dels omfattende tekniske og strukturelle endringer, slik at en faktisk hadde et helt nytt arbeidsliv. En omfattende teknisk revisjon og modernisering av de ulike overenskomster var det derfor klart behov for. Behovet for forbundsvis oppgjør kunne en også lese ut av avstemningsresultatene fra 1970 og 1972. Da var det flertall mot meklingsforslagene i enkelte store overenskomstområder. På lengre sikt kan slike forhold ikke fortsette uten store skadevirkninger for en masseorganisasjon som Landsorganisasjonen. Dette var bakgrunnen for Sekretariatets innstilling og Representantskapets vedtak.

Representantskapets formelle vedtak om tariffrevisjonen 1974 er i sin helhet gjengitt i beretningen for 1973. Når det gjelder kravet om tariffavgift, ble det vedtatt at dette skulle tas opp av det enkelte forbund under forhandlingene. En rekke arbeidstidsspørsmål ble en enige om å ta opp med Regjeringen. Som kjent vil det bli gjennomført en rekke arbeidstidsreduksjoner i 1975. Arbeidstidsreduksjonene vil avsluttes i 1976 med en nedsettelse av den alminnelige arbeidstid til 40 timer i uka.

Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene.

Foruten representanter for statsadministrasjonen deltar også partene i Det tekniske beregningsutvalg. Arbeidet i utvalget og utvalgets innstilling utgjør et viktig bakgrunnsmateriale for oppfatningen om den økonomiske situasjon i et oppgjør. Etter hvert som leveringssvikten for olje og oljeprodukter avklarte seg, bekreftet utvalgets innstilling at de økonomiske utsiktene for norsk økonomi i 1974 fortsatt måtte betegnes som i hovedtrekk gode. Oljekrisen vil industrilandene få beholde på lengre sikt som en vesentlig øking av energiprisene. Nærmere firedobling av råoljeprisene må derfor forventes å bedre norsk industris konkurranseevne til dels vesentlig. Mens andre land i sin energiforsyning for en stor del er avhengig av olje, har norsk industri fordelen av at mer enn halvparten av energitilførselen dekkes av billigere elektrisitet produsert av vannkraft.

Utvalget antok at eksportindustrien ville få økt prisene på sine

produkter med i gjennomsnitt noe over 20 prosent. Også volummessig ville utenriksøkonomien gi sterke impulser til aktiviteten i norsk økonomi. I tillegg kom virkningene av den industrielle utvikling i tilknytning til oljevirksomheten, plattform og andre leveringer til aktiviteten ute i Nordsjøen, og dessuten en begynnende oppbygging av en petrokjemisk industri i Norge. Samtidig ville det norske samfunn bli rammet gjennom den sterke internasjonale prisstigningen ved vår omfattende import av varer. Når importen av nye skip holdes utenfor, måtte en regne med enda sterkere prisstigning på importvarer enn på eksporten.

Beregningsutvalgets prognoser blander seg ikke direkte inn i inntektsoppgjørene. Lønnsutviklingen fra ett år til et annet er totalresultatet av lønnsглиdning og tariffoppgjør. Prognosene gir anslag for hva en kan regne med av stigning i konsumprisindeksen ved ulike kombinasjoner av stigninger i lønnsnivået og jordbrukspriser.

I februar 1974 var en viktig forutsetning for prognosene at myndighetene ikke justerte sitt økonomisk/politiske opplegg. Prognosene ga klart uttrykk for at stigningen i konsumprisene ville bli sterk. Det skulle dessuten være godt håp om å få til stigning i disponibel realinntekt med det nivået en måtte regne med at lønnsoppjøret ville få. Men selv med det høyeste alternativ som utvalget regnet på for stigning i lønningene, ville utviklingen i disponibel realinntekt ikke bli sterkere enn hva som i mer normale perioder har vært ansett som en rimelig utvikling fra ett år til et annet. Med den sterkeste øking i jordbrukspriser og en lønnsutvikling på 16 prosent antydte prognosen en stigning i konsumprisindeksen på mer enn 13 prosent fra 1973 til 1974. Selv med slik lønnsstigning ville disponibel realinntekt ikke øke med mer enn 1,5 til 2 prosent for vanlige lønnstakere.

Sett med fagbevegelsens øyne var det viktig å få til tilfredsstillende lønnstillegg under tariffoppgjøret bl. a. for å sikre en rimelig fordeling i samfunnet av de større fortjenester i eksportindustriene. En annen konklusjon som rapporten ga grunnlag for var behovet for justeringer i det økonomiske opplegget. Med utgangspunkt i Beregningsutvalgets innstilling lå det godt til rette for en kombinasjon av store lønnstillegg og endringer i det økonomisk/politiske opplegget.

En slik avklaring og nyvurdering av den økonomiske politikken for 1974 var også varslet i forbindelse med salderingsdebatten i Stortinget i desember året før. Først og fremst en del borgerlige talere hadde i den forbindelse forsøkt å gjøre en mer pessimistisk konjunkturvurdering gjeldende. Dette ble begrunnet med mulighetene

for svikt i produksjon og sysselsetting på grunn av de reduserte oljeleveringene og prisstigningen på råolje. Myndighetene ville vente med en slik nyvurdering av virkemidlene inntil situasjonen var mer avklart.

Ett av Arbeiderpartiets viktigste løfter foran stortingsvalget i 1973 var dessuten at lønnstakerne skulle sikres en tilfredsstillende og sterkere vekst i disponibel realinntekt enn hva som hadde vært vanlig i de siste år. Det var vel knapt nok noen innenfor fagbevegelsen som ikke ville benytte dette løftet i forbindelse med forhandlingene. Beregningsutvalgets rapport støttet opp under behovet for tiltak.

Forhandlingene.

Som ofte før kom Jern- og Metallarbeiderforbundet først i reell forhandlingsposisjon. Utsikter til og behovet for endringer i det økonomiske opplegget preget forhandlingene på ulik måte. Under forhandlingene gikk Jern- og Metallarbeiderforbundets avdeling i Bergen ut med en uttalelse hvor det ble krevd at myndighetene måtte sette inn tiltak for å styrke de lønnstillegg som forhandlingene resulterte i. Arbeidsgiverne var på sin side lite villig til å avslutte forhandlingene med akseptable tillegg før en så innholdet i de økonomisk/politiske tiltak som myndighetene hadde varslet. Sekretariatet i Landsorganisasjonen var av den bestemte oppfatning at forhandlingene måtte komme et godt stykke på vei før myndighetene skulle trekkes inn. Etter at oppgjøret var kommet til mekling presenterte finansministeren i Stortinget den 29. mars endringer i det økonomisk/politiske opplegg — endringer som fort fikk betegnelsen «Kleppe-pakka». Først de viktigste deler av meklingsresultatet for jernindustrien:

1. GENERELLE TILLEGG ble gitt både første og annet halvår. Fra 1. april 1974 utgjorde det generelle tillegget kr. 1.25. Det skal gis et nytt tillegg fra 1. april 1975 på kr. 1.00 pr. time.
2. GARANTIBESTEMMELSEN etter «85-prosentregelen» ble økt til 87 prosent.
3. INDEKSREGULERINGSBESTEMMELSEN ble også mer omfattende enn vanlig, idet den sikret to reguleringer i perioden. Den første reguleringen skulle gjelde fra 9. desember 1974 med utgangspunkt i stigningen i konsumprisindeksen fra 15. mars til 15. november samme år. 10 øre pr. poengs stigning i indeksen ble under oppgjøret beregnet til vel 81 prosent kompensasjon. Tillegget ble 90 øre pr. time.

Den neste mulighet for regulering med utgangspunkt i pris-

stigningen gir avtalen når konsumprisindeksen pr. 15. september 1975 foreligger.

4. Det ble også gjennomført endringer i bestemmelsen om kortere velferdspremisjoner. Avtalen forplikter arbeidsgiverne til å inngå avtale på den enkelte bedrift, slik at permisjon med full lønn skal gis ved begravelser i den nærmeste familie, ved legeg og tannlegebesøk. Avtalen gir også gjennomslagskraft for et viktig prinsipielt spørsmål for mange gifte kvinner: Avtalen gir rett til permisjon på grunn av akutte sykdomstilfeller i hjemmet.

Ofte kan en få det inntrykk at utenforstående oppfattet oppgjøret som bare et oppgjør innenfor Verkstedoverenskomstens rammer. Dette er imidlertid for enkelt, selv om store overenskomstområder innenfor andre forbund fikk avtaler med klare paralleller til Verkstedoverenskomstens generelle tillegg og bestemmelser om indeksregulering. Store grupper fikk spesielle tillegg utover dette. Dette var bl. a. tilfelle innenfor tekstil- og bekledningsindustrien, som fikk spesielle lavtlønns tillegg på kr. 0.60 første år og kr. 0.30 annet år. Dette er samtidig grupper med lavere lønnsnivå enn gjennomsnittet. De generelle tilleggene innebar derfor større prosentvise tillegg for disse enn eksempelvis jernindustrien. Selv om det enda ikke er foretatt noen gjennomgripende vurdering av hele oppgjøret, er det derfor mye som tyder på at en også i dette forbundsvise oppgjøret maktet å gjennomføre en viss utjevning. Dette gjelder selv om enkelte høytlønsgrupper på grunn av mer spesielle forhold fikk til dels vesentlig større tillegg enn gjennomsnittet. Når en vurderer likhetspunktene mellom Verkstedoverenskomsten og andre avtaler som ble regulert i våroppgjøret, må en også være oppmerksom på at forhandlingene om Verkstedoverenskomsten ga gjennombrudd for viktige prinsipper som det ikke var vanskelig for andre å akseptere. Avtalen om indeksregulering var fordelaktig. Dette gjaldt kompensasjonsgraden. Dessuten ble det åpnet for forhandlinger om kompensasjon for prisstigningen mer enn én gang i perioden. Selv om indekstillegg ikke kan sees atskilt fra andre former for lønns tillegg, og selv om lønnstakerne har størst fordel av at en unngår prisstigning framfor indeksjusteringer, er det i perioder med sterk prisstigning likevel av stor betydning når en kan forhandle om indekstillegg mer enn én gang i perioden.

Oppgjøret i staten og kommunene.

Mens forhandlingene i det private arbeidsliv, bergverksdrift,

industri, privat bygg- og anleggsvirksomhet og private rutebilselskaper, foregikk for det enkelte overenskomstområde i det enkelte forbunds regi, er det Kommuneforbundet som forhandler på vegne av de ansatte i kommunene og Statstjenestemannskartellet er forhandlingsorganisasjon for de ansatte i staten. Prinsippet med to indeksreguleringer i perioden ble også gjort gjeldende i forhandlingene for de offentlig ansatte. I tillegg ble det bygd inn i avtalen forhold som tok hensyn til at regulativlønnede har mindre lønnsglidning enn de ansatte i det private arbeidsliv. Fra 1. mai 1974 ble det gitt et generelt tillegg på 8,7 prosent pluss kr. 1200 likt for alle uavhengig av lønnsnivå. For Statstjenestemannskartetlets medlemsmasse tilsvarte dette et generelt tillegg på nesten 11,5 prosent. Fra 1. mai 1975 vil det gis et generelt tillegg på 5 prosent pluss kr. 400 til alle. Samtidig blir det gitt et lønnstillegg for manglende lønnsutvikling i perioden, fortjenesteutviklingsgaranti, på 2,5 prosent.

Indekstillegget som ble gjort gjeldende fra 1. desember medførte et lønnstillegg på ca. 5 prosent med et minstepløp på kr. 1800 for regulativlønte. Den halvautomatiske indeksreguleringen neste år gir adgang til forhandlinger om kompensasjon for prisstigningen fra 15. november 1974 fram til 15. september 1975 tilsvarende bestemmelsene for ansatte i det private næringsliv.

«Kleppe-pakka»

For ansatte i det private arbeidsliv ble rammen 11—12 prosent ved våroppgjøret. For de statsansatte utgjorde rammen om lag 12,5 prosent. Foruten lønnstilleggene utgjorde Regjeringens tiltak det grunnlag som avstemningene over forhandlings- og meklingsforslag foregikk etter. Hovedinnholdet i den såkalte «Kleppe-pakka» var:

1. Arbeidstakeravgiften til Folketrygdens pensjonsandel ble redusert fra 5,4 til 4,5 prosent. Det reduserte trekket ble gjort gjeldende fra juni måned. For å få til den forutsatte skattereduksjonen for hele året, ble skattetrekket for de siste seks måneder redusert med 2 prosent.
2. De større barnefamiliene fikk økt barnetrygd.
3. Subsidiene ble økt med 400 millioner kroner. Dessuten ble det gitt pristilskudd for å unngå at verdensmarkedets stigende matmelpriser slo igjennom i prisene her hjemme. Subsidiene ble først og fremst benyttet for å dempe prisutslagene etter jordbruksoppjøret. I alt førte tiltakene til om lag 3,5 poengs mindre stigning i indeksen enn hva vi ellers ville ha fått.

Lønnsutviklingen fra 1973 til 1974 ble anslått til om lag 13 prosent. Det ble foretatt beregninger som viste en øking i disponibel realinntekt for vanlige lønnstakere fra 1973 til 1974 på 3—4 prosent. Regjeringen forpliktet seg til å holde stigningen i konsumprisindeksen innenfor en ramme på 10 prosent.

Nå kan vi slå fast at «Kleppe-pakka» og lønnstilleggene til sammen gir enda sterkere vekst i vanlige lønnstakeres materielle levestandard enn dette. I motsetning til hva som har vært tilfelle i de seinere år, ble prisstigningen svakere enn først antatt. I stedet for 10 prosent stigning fra 1973 til 1974 fikk en prisstigning på 9,4 prosent. Sammen med sterkere lønnsutvikling enn antatt førte dette til at disponibel realinntekt steg 1 til 2 prosent utover de 3—4 prosentene som ble beregnet.

Fagbevegelsens viktigste målsetting med tariffoppgjøret var å rette opp den svake utviklingen i vanlige lønnstakeres materielle standard siden 1970. Dette må derfor sies å ha slått til. Ser vi på utviklingen i disponibel realinntekt i et mer historisk perspektiv, har denne økt med om lag 2 prosent pr. år. Dette innebærer altså at den materielle levestandard for den vanlige fagorganiserte i 1974 har steget på en måte som sikrer 2 til 3 års vekst på ett år. Store grupper innenfor det private arbeidsliv vil få en enda sterkere levestandardbedring enn dette. Lønnsutviklingen i industrien er nå om lag 20 prosent målt med utviklingen i timefortjenesten. Årsfortjenesten vil antakelig øke med 16 prosent fra 1973 til 1974. Selv med en prisstigning på 9 prosent, er dette en sterk utvikling. Det gir vekst i disponibel realinntekt på mer enn 5 prosent for ansatte i industrien.

Det tekniske beregningsutvalget foretok mot slutten av 1974 en egen vurdering av de prognoser som ble lagt fram i februar. Som nevnt antydte disse prognosene at stigningen i disponibel realinntekt ville bli mindre enn halvparten av hva den ble i 1974. Utvalget tillegger de tiltak som Regjeringen har satt i verk i samarbeid med fagbevegelsen avgjørende betydning. Enstemmig har utvalget gitt følgende vurdering:

«Den disponible realinntekt for lønnstakere har, vesentlig som følge av økonomisk/politiske tiltak, steget langt sterkere en februarprognosen ga grunn til å vente med de lønnstillegg som ble gitt.»

I 1974 har de økonomisk/politiske tiltak vært direkte skattelettelser og til dels omfattende tiltak av prispolitisk art.

Skattene i 1974

Lettelser i den direkte beskatningen fremmet Regjeringen etter at den overtok i oktober 1973. Reduksjonen i medlemspremien til

Folketrygdens arbeidstakerdel fra juni måned kom i tillegg til dette. Trass i sterk øking av overføringene til de private, subsidier, trygde- og pensjonsstønader, barnetrygd m. v., er det offentliges skatteinntekter i prosent av bruttonasjonalprodukt redusert i 1974. Bruttoskattens andel er redusert fra 47,4 prosent til 46,9 prosent. Samtidig er overføringene til private økt fra 22,6 prosent til 23,7 prosent. Nettoskatter, bruttoskatt minus overføringer til private, har vist en ubrutt stigning i de seinere år til 24,8 prosent i 1973. I 1974 ble nettoskattene redusert med 1,6 prosent til 23,2 prosent.

Trass i en slik omfattende justering av skattenivået for å presse fram vekst i disponibel realinntekt for vanlige lønnstakere, er det ikke skjedd endringer i den offentlige fordelingspolitikk som kan sies å ha gått ut over svakere grupper i samfunnet vårt. I perioden 1963—1973 økte ytelsene til de trygdede slik at et trygdet ektepar fikk en reell forbedring av sin standard med om lag 6,5 prosent pr. år. I 1974 blir denne forbedringen om lag 2 prosent. Dessuten har prispolitiske virkemidler og subsidier på viktige matvarer først og fremst kommet de store og barnerike familiene til gode.

Prispolitikken

Nesten halvparten av hva vi bruker her i landet i produksjon og i den enkeltes hverdag må innføres fra utlandet. Dette gjelder viktige råvarer, det gjelder biler, sukker, kaffe, mel m. v. Trass i revalueringen høsten 1973 er prisstigningen på importvarer nesten 30 prosent fra 1973 til 1974. Dermed er importen blitt nesten 10 milliarder dyrere på ett år. Uten tiltak av noen art ville dette alene slått gjennom i vårt innenlandske prisnivå med ca. 8 prosent. Når stigningen i konsumprisindeksen likevel ikke blir mer enn noe i overkant av 9 prosent, skyldes dette omfattende bruk av prispolitiske virkemidler.

Avansestopp ble gjennomført fra 22. februar 1974. I begynnelsen av året ble plikten til å forhåndsmelde prisforhøyelser også utvidet.

Ved bruk av økte subsidier og et system med momskompensasjon som av kontrollmessige årsaker er benyttet istedenfor fritak av moms på viktige matvarer, er især matvareprisstigningen dempet. I 1973 utgjorde forbrukersubsidiene om lag 850 millioner kroner. Dette er blitt til nesten 1800 millioner kroner i 1974. I tillegg kommer statens bevilgninger til gjennomføring av jordbruksavtalen. Uten slike bevilgninger ville utslaget i prisene for å sikre jordbrukets inntektsnivå blitt større. For 1974 er dette beløpet nesten 1800 millioner kroner mot nesten 1200 millioner kroner i 1973.

I de seinere år har fagbevegelsen diskutert mulighetene for å fjerne merverdiavgiften på matvarer. Det er nedsatt et bredt sam-

mensatt utvalg for å vurdere spørsmålet og eventuelt komme fram til andre avgiftstekniske løsninger som kan redusere prisstigningen, og dermed lette presset på lønnstakernes materielle standard, samtidig som statens inntekter opprettholdes. Inntil videre synes beregninger å vise at det framfor en generell avgiftsfritakelse er til størst fordel for LO-medlemmene om en benytter en kombinasjon av subsidier og moms-kompensasjon på de viktigste matvarer. Nedenstående beregninger er hentet fra nasjonalbudsjettet 1975.

I 1975 vil det i alt bli brukt nesten 2300 millioner kroner i subsidier og momskompensasjon på en del viktige matvarer. Statens inntekt fra merverdiavgift på matvarer vil bare utgjøre 400 millioner kroner mer enn dette. Fordi subsidier og momskompensasjon benyttes til prisnedskrivning på varer med størst betydning for vanlige lønnstakere, blir imidlertid virkningene for prisnivået større enn om avgiften på matvarer ble fjernet helt. Dette siste ville redusert konsumprisindeksen med om lag 5,9 prosent. Hvis ikke fellesforbruket eller vår felles levestandard skulle reduseres kraftig, måtte pengene til subsidier og momskompensasjon samtidig trekkes inn. Dette ville øke konsumprisindeksen med om lag 6,5 prosent.

Nettovirkningen av en slik omlegging ville bli at konsumprisindeksen økte med om lag 0,6 prosent. Indeksavtalene ville gitt vanlige lønnstakere indekstillegg på om lag kr. 200 pr. år. I sjefsregulativet med om lag kr. 100 000 i inntekt ville tillegget blitt kr. 500.

Forbruksutgiften er det som den enkelte husholdning bruker i ett år. En vanlig lønnstakerfamilie med en ektefelle i arbeid og to barn med rett til barnetrygd har en forbruksutgift på om lag kr. 30 000. Hvis subsidiene og momskompensasjonen på viktige matvarer skulle fjernes til fordel for fritak av merverdiavgift, måtte forbruksutgiften øke med kr. 385 eller 1,3 prosent for å opprettholde forbruket som nå. Med fire barn måtte den økes med hele kr. 665 eller 2,2 prosent. Høyere inntekter ville slippe billigere fra det, med kr. 60 000 i forbruksutgift måtte tilsvarende familier øke forbruksutgiften med kr. 200 eller 0,3 prosent henholdsvis kr. 580 eller 0,9 prosent for å opprettholde samme forbruk.

Konflikter:

Tariffrevisjonen våren 1974 førte til nye tariffavtaler på de fleste områder uten åpne konflikter. Imidlertid ble det streik på enkelte områder.

Rengjøringsassistentene tilsluttet Norsk Arbeidsmandsforbund var i streik fra 1.—27. juni. Det dreier seg her om en lavtlønnsgrup-

pe, de fleste kvinnelige arbeidstakere, og det ble satt mye inn på en vesentlig øking av timesatsene. Dette lykkes også.

Ved Norsk Hydro var det streik fra 9.—22. juli.

De elektriske montørene ved private installasjonsfirmaer var i streik fra 10. til og med 28. juli. Dette oppgjøret ble brakt inn for tvungen lønnsnemnd.

Det var streik i kjøttindustrien fra 5. til 28. september.

Heisemontørene var i streik fra 26. august til og med 5. november.

Den lengste streiken gjaldt telefonsentralmontørene ved Standard Telefon og Kabelfabrik A/S i Oslo. Den begynte 7. oktober og varte til og med 21. januar 1975. Det ble et meget vanskelig oppgjør å finne løsning på, og Regjeringen hadde foreslått, og Stortinget hadde vedtatt, å bringe saken inn for tvungen lønnsnemnd. Ved LOs mellomkomst lykkes det til slutt å finne en løsning uten at lønnsnemnd kom til anvendelse.

I forbindelse med de to sistnevnte konflikter erklærte Norsk Arbeidsgiverforening lockout for verksteds- og bygningsindustrien. I den anledning vedtok Sekretariatet i LO denne uttalelse:

«Sekretariatet i Landsorganisasjonen beklager den situasjon en er kommet opp i ved at Norsk Arbeidsgiverforening vil erklære lockout i forbindelse med heismontørenes og Standard Telefon- og Kabelfabriks telefoninstallatørers streik.

En må selvsagt erkjenne den rett partene har til å ivareta sine medlemmers økonomiske interesser, men i dette tilfelle å ta ut hele 90 000 i forhold til de ca. 400 som er ute i streik, kan bare ha en hensikt, nemlig å få myndighetene til å gripe inn. Det bør være en viss balanse mellom det antall som er ute i streik og det antall som skal tas ut i sympatiaksjon. Noen slik balanse finnes ikke i dette tilfelle. Når vi nå så å si er ferdig med hele vår oppgjøret, etter de flestes mening på en tilfredsstillende måte, og hvor solidaritetsprinsippet er lagt til grunn, må det være mulig at den siste, gjenstående rest blir løst like tilfredsstillende.

Partene må finne fram til en løsning som i sine grunnelementer bygger på det oppgjør vi har lagt bak oss, og som medlemmene i LO har akseptert.

Iverksettelse av tiltak fra den ene eller annen side som kan føre til opprivende arbeidskamper som vi i dag ikke aner rekkevidden av, har vi ikke råd til.

Vi anmoder derfor Riksmeklingsmannen så sterkt vi kan til å ta et initiativ og bruke hele sin erfaring og myndighet til å føre også dette oppgjøret til en heldig og tilfredsstillende løsning.»

Lockoutvarselet ble trukket tilbake i forbindelse med at tvisten med heismontørene ble løst. Imidlertid erklærte Arbeidsgiverfore-

ningen seinere lockout hos de private installatører i forbindelse med konflikten med telefonsentralmøntørene.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds tariffoppgjør for Sauda og Tysse private kraftanlegg ble ordnet ved tvungen lønnsnemnd.

Ved bedriften Glamox i Møre og Romsdal (Jern og Metall) var det store vanskeligheter med å få til ny tariffavtale, idet bedriftens innehaver inntok en nærmest avvisende holdning til fagbevegelsen. Det var særlig strid om lønnsystemet, og saken gikk ut til frivillig lønnsnemnd etter at det hadde vært streik ved bedriften.

Losbåtmannskaper tilsluttet Norsk Sjømannsforbund var i streik fra 8. oktober til og med 4. november. Før denne tvisten ble løst hadde Sekretariatet godkjent at Norsk Transportarbeiderforbund kunne iverksette sympatistreik i havnene som støtte for losbåtmannskapene. Sympatistreiken skulle iverksettes fra og med 7. november, men tvisten ble altså løst før dette tidspunkt.

I forbindelse med oppgjøret for statstjenestemennene gikk lokomotivpersonalet til en ulovlig aksjon i begynnelsen av juni på grunn av misnøye med opprykksordningen i regulativet. Det dreide seg dels om en «kjør sakte aksjon», dels om en streik i ett døgn. Aksjonen ble kortvarig og ble løst med tilknytning til de justeringsforhandlinger som skal skje i 1975.

Høstfagene

Tariffoppgjøret for høstfagene ble avvirket uten konflikter, men på et par områder måtte det flere meklingsforsøk til før man kom fram til forslag som kunne anbefales og som siden ble vedtatt.

De første oppgjørene gjaldt hotell- og restaurantfaget, utenriksfarten og arbeidslederne.

Resultatet av oppgjøret for hotell- og restaurantfagene ble en vesentlig øking av lønningene for de fastlønte. De fikk et tillegg fra 1. november 1974 på kr. 500.00 pr. måned for voksne arbeidere, og fra 1. november 1975 kommer et nytt tillegg på kr. 260.00 pr. måned. Dessuten blir det et automatisk indekstillegg 1. juli 1975 og en halvautomatisk indeksregulering i mai 1976. Arbeidstakere under 18 år får i de første seks måneders tjenestetid kr. 335.00 pr. måned i tillegg.

Alle fastlønte får dessuten et nytt personlig tillegg etter 15 år i samme bedrift.

Videre ble soneinndelingen opphevet, slik at det ikke lenger er egne lønnsatser for arbeidstakere utenfor Oslo og omegn.

Det ble også gjort en del andre endringer i overenskomsten. For serveringspersonalet ble serveringsavgiften uforandret med 11,75

prosent. Imidlertid ble garantilønnen hevet med de samme beløp som for fastlønte. Dessuten vil serveringspersonalet få et kontantbeløp på kr. 155.00 pr. måned i tillegg til prosentinntekten. Det tidligere søndagstillegg for fastlønte ble utvidet til å gjelde fra lørdag kl. 17, og med kr. 3.25 pr. time.

Utenriksfarten m. v.

Ved revisjon av avtalen for sjømenn i utenriks fart kom partene fram til et anbefalt forslag under forhandlingene, og ved avstemningen ble forslaget vedtatt med stort flertall. Den nye avtalen innebærer en forhøyelse av månedshyrene med 200 kroner pluss 10 prosent for alle voksne — overordnede som underordnede — fra 1. november 1974, og med ytterligere 100 kroner pluss 7,5 prosent fra 1. november 1975. I tillegg kommer to indeksreguleringer i perioden.

En avtale om erstatning ved krigsskader som rammer sjømenn på norske skip ble revidert og gjort gjeldende fra 1. november 1974. Erstatningssummen ble hevet fra 100 000 til 200 000 kroner, pluss 50 000 kroner for hvert barn under 18 år.

Avtalen for oljeforsyningsbasene og de utenlandske riggene ble revidert og ga en lønnsforhøyelse på 18 prosent det første året og 6 prosent fra april 1975.

Arbeidsledere og tekniske funksjonærer.

Overenskomsten for arbeidsledere og tekniske funksjonærer ved A/S Norsk Hydro mellom N.A.F. og Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Jernbaneforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, hadde utløp 31. desember 1974. Partene var enige om å forsøke å komme fram til et antasert oppgjør, og en kom fram til et resultat gjeldende fra 1. juni 1974 til 31. desember 1976.

For arbeidslederne ved A/L Fellesmeieriet og A/L Diplom-Is var det vanskelige forhandlinger og mekling med brudd. Det var like før jul, og det var fare for leveransene av melk og fløte. Ny mekling resulterte imidlertid i enighet.

Overenskomsten med Norsk Arbeidsgiverforening for arbeidslederne ved ca. 350 bedrifter ble revidert i løpet av et par dagers forhandlinger i november. Forslaget ble vedtatt med stort flertall ved uravstemning.

Overenskomstene har en varighet av to år med indeksreguleringsbestemmelse.

Varehandelen – indeksoppgjør

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbunds overenskomster for medlemmer ansatt i den private og kooperative varehandel ble revidert i 1973, og de nye overenskomster varer til 30. september 1976. Overenskomstene har en bestemmelse om indeksregulering av lønningene med et basistall for konsumprisindeksen på 141. Hvis konsumprisindeksen pr. 15. september 1974 eller senere viste stigning eller fall på minst 5 poeng i forhold til basistallet, kunne forbundet kreve forhandlinger om lønningene.

Indekstallet pr. 15 september 1974 var 155,5 poeng, en stigning på 14,5 poeng = 10,3 prosent.

For fulltidsansatte med månedslønn skal tillegget være *kr. 265.00* pr. måned for de som har lønninger fra og med *kr. 2766.00*.

For de som har lønninger fra og med *kr. 2066.00* til og med *kr. 2765.00*, blir tillegget *kr. 240.00* pr. måned.

For de som har lønninger under *kr. 2065.00*, blir tillegget *kr. 175.00* pr. måned.

Som følge av tariffrevisjonen 1973 skulle det også utbetales et innebygget tillegg fra 16. oktober 1974. Overenskomstens minstelønnssetter skulle forhøyes med forskjellige tillegg mellom *kr. 80.00* til *kr. 110.00* pr. mnd. Arbeidstakere med personlige lønnstillegg utover minstelønnssettene skulle ha et tillegg på *kr. 85.00* pr. mnd.

Norsk økonomi – utsikter for 1975 og internasjonal plassering

Full sysselsetting, sterk produksjonsvekst og sterk materiell velstandsøking karakteriserte utviklingen i norsk økonomi i 1974. Dette er en utvikling i sterk kontrast til verden omkring oss. Det er mange årsaker til det resultat som her er oppnådd. Økonomisk/politiske tiltak som også omfatter bruk av prispolitiske virkemidler og skattepolitiske tiltak for å oppnå fordelingspolitiske løsninger, er en årsak. En rimelig vurdering av hva som er oppnådd av fagbevegelsen i de store lønnsoppgjør må også være at tariffpolitikken har vært godt tilpasset den økonomiske situasjon karakterisert ved uvanlig sterk prisstigning. Samtidig har vår nye ressurs og utsikter til store inntekter ved salg av olje og gass mot slutten av 1970-åra, gitt norske myndigheter muligheter for å gjennomføre sin økonomiske politikk uten å være for mye opptatt av underskuddet i utenriksøkonomien. Både for myndighetene og fagbevegelsen har dette gjort det mulig å legge opp arbeidet med sikte på et høyt aktivitetsnivå. Dette har også vært en vesentlig forutsetning for den fordelingspolitikk som det har vært mulig å gjennomføre.

Mange av arbeiderbevegelsens motstandere har hevdet det be-

tenkelige i å ta oljeinntektene på forskudd. Ut fra en økonomisk vurdering må dette være en tvilsom konklusjon. Arbeidskraft vil være en mangelvare for norsk næringsliv i åra framover, hvis vi skal benytte en rimelig andel av oljeinntektene i norsk økonomi og for norsk samfunnslivs utvikling. Ved at vi allerede i dag har kunnet ta noe av disse økte inntekter på forskudd, har vi fått lenger tid på oss til å absorbere strukturendringene i samfunns- og arbeidsliv. Dette kan bare bedømmes som fordel.

Selv om vi må regne med at den internasjonale konjunkturavslapping får større virkninger for norsk økonomi utover i 1975, tyder alt i dag på at den gunstige utviklingen som vi maktet i 1974 også skal være mulig dette året. I statsbudsjettet for 1975 er det gitt betydelige skattelettelser, som sammen med LO-medlemmenes lønnsstillegg vil sikre lønnstakerne en rimelig andel av velstandsutviklingen. Det antas vel så stor øking i disponibel realinntekt som i 1974.

Det må imidlertid understrekes at den internasjonale økonomiske situasjon er svært usikker. Prisstigningen er sterk. Mot alle tradisjonelle økonomiske teorier er arbeidsløsheten også stor. Produksjonsveksten ligger på et lavmål i forhold til hva som har vært vanlig i etterkrigstida. I mange land er det fortsatt utsikter til direkte produksjonsnedgang. Mer enn noensinne kan altså konjunktursituasjonen beskrives som stagflasjon (stagnasjon og inflasjon).

Av avgjørende betydning for å øke produksjonen og dempe arbeidsløshetsproblemene i det enkelte land, vil være om regjeringene i sin økonomiske politikk legger mest vekt på inflasjonsproblemene framfor hensynet til de arbeidsløse. I enkelte land kan en allerede se tegn til at presset mot politikerne for å gjøre noe med arbeidsløshetsproblemet begynner å virke. Likevel må en kunne si at disse tendensene ennå er beskjedne. Det er derfor lite tenkelig at et avgjørende omslag i de internasjonale konjunkturene skal inntruffe før tidligst mot slutten av 1975. Hvilke løsninger en makter å gjennomføre for å dempe virkningene av enorme underskudd i de vestlige industrilands økonomier på grunn av dyrere olje, vil ikke minst være av stor betydning. Fra et overskudd i sine betalinger med omverdenen har industrilandene nå et underskudd på om lag 50 milliarder dollar til oljelandene. På hvilken måte dette enorme beløp kan stilles til disposisjon for verdensøkonomien, er det ikke funnet noen avgjørende løsning på.

Som nevnt har prisutviklingen i norsk økonomi vært i overkant av 9 prosent i 1974. På få år har takten i prisutviklingen økt fra 3—3,5 prosent pr. år til dette nivået. En vesentlig del av prisutviklingen i 1974 skyldes internasjonale forhold. I internasjonale sam-

menlikninger kommer Norge svært godt ut. Av andre land er det faktisk bare Tyskland med 7 prosent og Sveits med 8 prosent som har en lavere takt i prisstigningen enn oss. I Danmark er stigningen om lag 16 prosent, mens den i England er 17 og i Finland nesten 18 prosent. Av de vestlige industrilandene ligger Italia og Japan på topp med nesten 24 prosent for begge landene. Heller ikke i 1975 vil vi få noen rimelig prisutvikling. I sin økonomiske politikk bygger myndighetene på en prisutvikling på 11 prosent. Det må være helt klart at myndighetene må bruke alle tilgjengelige virkemidler for å oppnå et slikt resultat.

Faglig/økonomisk konferanse.

Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti arrangerte en faglig/økonomisk konferanse i Oslo mandag 17. juni. Det deltok i alt 197 personer.

Det var satt opp følgende program:

1. Åpning.
2. Valg av redaksjonsutvalg.
3. Den økonomiske situasjon.
Innledninger ved Tor Aspengren og Per Kleppe.
4. Ordskifte.
5. Vedtak av eventuell uttalelse.

Konferansen vedtok følgende *uttalelse*:

•Representanter for Landsorganisasjonen, forbundene og Det norske Arbeiderparti, samlet fra hele landet, har i møte i Oslo mandag 17. juni drøftet den økonomiske situasjon, og vil uttale:

De siste år har det praktisk talt ikke vært noen økning i den disponible reallønn, som er kontantinntekten etter at det er justert for skatter og prisendringer. Enkelte år har det vært nedgang. Dette forhold kan ikke fortsette.

Møtet konstaterer derfor med tilfredshet at Regjeringen i sitt opplegg våren 1974, blant annet har gjennomført nedsettelse av folketrygdpremien og satt inn ca. 600 millioner kroner i økte subsidier.

Møtet slår fast at vi ventelig for vanlige lønnstakere vil få en økning i disponibel realinntekt på 3—4 prosent i 1974 sammenliknet med 1973. Det er tvingende nødvendig at lønnstakerne få denne bedring i sine inntekter. Denne utvikling må fortsette neste år, slik at lønnstakerne også i 1975 kan sikres en rimelig økning i kjøpekraften.

Møtet vil uttale at ett av myndighetenes viktigste bidrag til å øke kjøpekraften er å lette progresjonen i statsskatten. Møtet konstaterer at Regjeringen er beredt til dette, og at den vil foreslå betydelig positive endringer i statsskatten fra neste år.

I samsvar med arbeiderbevegelsens målsetting må vi fortsatt ha et høyt fellesforbruk i Norge. Møtet er klar over at en dempet vekst i de

offentlige inntekter vil få betydning for gjennomføringen av alle de planer for utbygging av samfunnet som foreligger. En bør derfor foreta en kritisk gjennomgåing av det offentliges forbruk av ressurser.

Møtet er klar over at også andre initiativ kan komme på tale, og går ut fra at myndighetene vil treffe de nødvendige tiltak for å sikre at forutsetningene for inntektsoppgjøret 1974 skal bli oppfylt i tariffperioden.▪

Hovedavtalen LO—DKT

Forhandlinger med Den Kooperative Tarifforening om ny Hovedavtale er ført i løpet av året. De endringer som ble innført i Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening er overført til Hovedavtalen med DKT. Hovedspørsmålet også ved denne revisjonen var imidlertid innføring av streikerett i kooperasjonen. Denne saken fikk endelig sin løsning ved disse forhandlingene i og med at paragrafene 22 og 23 ble endret. Dessuten ble det i § 4 satt opp en fortegnelse over stillinger som kunne fritas fra organisasjonsplikten.

Finansieringsselskaper og låneformidling.

Det forelå i 1974 en utredning med forslag om lovregulering av etablering av finansieringsselskaper og institusjoner for låneformidling. LO fikk høve til å uttale seg om utredningen og framholdt i en uttalelse til Bankinspeksjonen at finansieringsselskaper og andre låneformidlere enn fondsmeklere og aksjemklere må bli underkastet samme etableringskontroll og tilsyn som gjelder for forretningsbanker, sparebanker, livsforsikringsselskaper og andre norske finansieringsinstitusjoner.

Av utredningen gikk det fram at utvalget fremmet forslag om at myndighetene skulle føre en mer elastisk rentepolitikk. LO tok avstand fra dette forslaget. LO ga uttrykk for at rentepolitikken som hittil har vært drevet fremdeles er like aktuell, idet en mer elastisk rentepolitikk ville føre til høyere renter og forårsake uønskede skadevirkninger.

2. Næringslivet

Industri- og oljepolitikk.

I 1974 ble det utvalg som Sekretariatet nedsatte den 19. februar 1973 for å innhente opplysninger og holde seg orientert om det som skjer på oljesektoren utvidet, samtidig som navnet ble endret til Landsorganisasjonens industri- og oljeutvalg. Medlemmer er Odd Højdahl (formann), Leif Skau, Håkon A. Ødegaard, Henrik Aasarød, Erling Johansen, Arne Born, Thorvald Stoltenberg, Jon Rikvold, Kaare Sandegren, Øistein Gulbrandsen, Per Brannsten og Tore-Jarl Christensen (sekretær).

Utvalget har i 1974 nedlagt et omfattende arbeid i forbindelse med de mange viktige energi- og oljespørsmål som er omhandlet i stortingsmeldingene om Petroleumsvirksomhetens plass i det norske samfunn (St.meld. nr. 25 for 1973—74). Virksomheten på den norske kontinentalsokkel m. v. (nr. 30), Ilandføring av gass fra Frigg-området (nr. 77) og Energiforsyningen i Norge i fremtiden (nr. 100).

Utvalget utarbeidet 1. april en uttalelse til Stortingets finanskomité om St.meld. nr. 25 om Petroleumsvirksomhetens plass i det norske samfunn. I uttalelsen ble det lagt spesiell vekt på arbeidskraftsspørsmålene.

Den 5. juni 1974 utarbeidet utvalget en uttalelse til Stortinget om St.meld. nr. 77 om Ilandføring av gass fra Frigg-området. Utvalget behandlet samtidig visse sider av energiforsyningsproblemene. Begge disse uttalelser er trykt og sendt til forbundene m. fl.

Den 24. september 1974 avga utvalget uttalelse til Kommunal- og arbeidsdepartementet om forslag til lov om etableringskontroll og lokaliseringsveiledning.

Utvalget har også arbeidet med internasjonal olje- og energipolitikk. Etter innstilling fra utvalget vedtok Sekretariatet den 4. februar 1974 en henvendelse til Regjeringen om LOs prinsipielle syn før energikonferansen i Washington. Videre har utvalget behandlet og deltatt i konferanser m. v. for så vidt gjelder energispørsmål in-

nen Den europeiske faglige samorganisasjon (DEFS). Det er utarbeidet og oversatt til bruk overfor internasjonale forbindelser et notat om norsk oljepolitikk.

For øvrig har utvalget holdt og deltatt i en rekke forskjellige møter. Medlemmene har enkeltvis holdt foredrag o. l. om norsk oljepolitikk.

I forbindelse med oljeforsyningskrisen vinteren 1973—74 ble Odd Højdahl og Tore-Jarl Christensen oppnevnt som medlemmer av Statens Oljeforsyningsråd.

Utvalgets sekretær deltok i forberedelsene til og opplegget av LO/DNAs energi- og oljekonferanse i Folkets Hus 22. og 23. november 1974. Foredragsholdere på denne konferanse var Trygve Bratteli, Tor Halvorsen, Ingvald Ulveseth og Tor Aspengren. Konferansen samlet vel 500 deltakere.

På grunnlag av de mange opplysninger utvalget etter hvert har skaffet seg adgang til, har sekretæren utarbeidet en oversikt over petroleumsvirksomheten i Norge. Denne oversikt er trykt og utgitt på samme måte som utvalgets tidligere trykksaker om ilandføring av petroleum fra Ekofisk-området (1973) og de forannevnte to uttalelser om petroleumsvirksomhetens plass i det norske samfunn og om ilandføring av gass fra Frigg-området og energiforsyningen i Norge. Til oversikten er laget et sett Stor-dias.

Utvalget abonnerer på oljetidsskriftene Oil and Gas Journal (US) og Noroil (N), og har under oppbygging et lite opplysningsarkiv i forbindelse med sin virksomhet.

Representanter fra utvalget har deltatt i konferanser og befaringer hos Statoil i Stockholm, i Oscarshamn (kjernekraftverk) og i Antwerpen (gasskraftverk). Det er også foretatt reise til Storbritannia, der man diskuterte oljespørsmål med representanter for britiske myndigheter og fagbevegelse, og foretok en befaring i Teesside.

Internasjonal oljepolitikk

I møte 4. februar 1974 besluttet Landsorganisasjonens sekretariat å rette en henvendelse til Regjeringen i anledning den forestående konferansen om energispørsmål i Washington.

Henvendelsen var forankret i følgende vedtak truffet på kongressen i 1973 om at Norge på det internasjonale plan må arbeide for å styrke samarbeidet mellom statene innenfor oljesektoren.

Henvendelsen fortsatte slik:

Ifølge Landsorganisasjonens handlingsprogram vil LO bl. a.:

- a) Arbeide for en verden med rettferd og fred.
- b) Følge de samme grunnleggende prinsipper i det internasjonale arbeid som på det nasjonale plan.
- c) Skape trygghet for arbeidstakere i en verden som gjennomgår dyptgående endringer, og hvor den internasjonale storkapital får en stadig sterkere stilling.
- d) Aktivt påvirke utformingen av vårt eget lands utenrikspolitikk i samsvarende med fagbevegelsens målsetting.

Begivenhetene i den senere tid når det gjelder forsyningssituasjonen for petroleum, har vist at internasjonale forstyrrelser påvirker direkte vårt næringsliv og våre arbeidsplasser. Det samme er tilfelle for store deler av verden for øvrig. I en uttalelse som TUAC den 17. januar 1974 avga til OECD, er det framhevet at arbeidet med oljeproblemene må hvile på internasjonalt samarbeide og solidaritet mellom rike og fattige land. Målsettingen er å sikre sysselsettingen og særlig i utviklingslandene å forbedre levestandarder. TUAC nevner bl.a. disse virkemidler:

- a) Effektiv kontroll av priser og fortjeneste.
- b) Kontroll av oljeselskapene.
- c) Utvikling av u-landenes økonomi.
- d) Økonomisering av energiresursene.

Landsorganisasjonen er av den oppfatning at den forestående konferanse i Washington innebærer mulighet for Norge til å bidra med en aktiv målsetting om et bredt internasjonalt samarbeid om verdens ressursproblemer.

Landsorganisasjonen vil i denne anledning uttale at det av flere grunner vil være naturlig nettopp for Norge å bidra til en global håndtering av disse problemer. Denne håndtering bør best kunne skje av en internasjonal samarbeidsorganisasjon under FN, og virkefeltet vil særlig måtte nytte seg til:

1. Forvaltningen av verdens energiresurser på lengre sikt.
2. Tiltak mot energisløsing.
3. Hensyn til og tiltak i utviklingslandene.
4. Kontroll av de multinasjonale oljeselskaper.
5. Internasjonal prisstabilisering for de forskjellige energiprodukter.
6. Forskning og teknologisk samarbeid.

Landsorganisasjonen finner det ikke riktig på dette tidspunkt å gå nærmere inn på en detaljert utforming av en slik internasjonal oljepolitikk, men er i tilfelle beredt til å samarbeide med Regjeringen om disse spørsmål.

Etableringskontroll og lokaliseringsveiledning.

Arbeiderpartiet og Landsorganisasjonen har på sine programmer en post om innføring av en alminnelig etableringskontroll. Den praktiske gjennomføringen av en slik ordning ble utredet av et offentlig oppnevnt utvalg, og Landsorganisasjonen ble sommeren 1974 bedt om å avgi uttalelse til innstillingen fra dette.

I Landsorganisasjonens svar til Kommunal- og arbeidsdepartementet heter det: «De politiske myndigheters mest direkte virkemidler til styring av etablering av ny næringsvirksomhet er for

tiden loven om lokaliseringsveiledning, den midlertidige bygge-
løyveordningen og den midlertidige loven om etableringskontroll
for utbygging av baser for petroleumsvirksomhet og større indu-
stri- og anleggsvirksomhet. Landsorganisasjonen ser en generell
etableringskontroll for etablering over en viss størrelse og en spe-
siell kontroll for pressområdene, som et virkemiddel som naturlig
bør avløse de våre myndigheter allerede har.

Vi må innstille oss på at man i de nærmeste år framover vil få en
raskere omstilling innenfor landets næringsliv på grunn av at ny
virksomhet skal innpasses i vårt næringsgrunnlag. Næringsvirk-
somhet tilknyttet oljeleting og oljeutvinning vil trolig føre til en
industriell ekspansjon i kystregionene i Sør-Norge, på Vestlandet
og i Nord-Norge. Landsorganisasjonen ser det som en hovedoppgave
i tiden framover å få til en geografisk spredning av den nye
virksomheten som skal innpasses i vårt næringsliv. En bør søke å
spre produksjonen innenfor vekstområdene i industrien mest mulig
f. eks. ved å sette bort arbeid til bedrifter som driver sin virksom-
het der det er tilstrekkelig tilgang på arbeidskraft. Uten en bevisst
styring fra våre politiske myndigheter kan det lett oppstå presspro-
blemer innenfor nye geografiske områder, samtidig som utkantom-
råder med behov for ny virksomhet ikke vil nyte godt av den virk-
somhet som etableres. Det blir en viktig oppgave framover å skape
bedre geografisk sammenheng mellom vekstmuligheter og distrik-
tenes egne arbeidskraftressurser. Dette vil være av avgjørende
betydning for å begrense prisutviklingen og hindre for sterk innen-
landsk kostnadsutvikling. Landsorganisasjonen ser lovforslaget om
en permanent etableringskontroll som et virkemiddel som nå må
tas i bruk og erstatte de svakere virkemidlene vi allerede har.

En vil imidlertid også få påpeke at loven om etableringskontroll
ikke unødig må framstå som nekting av etablering. Den lokaliserings-
veiledning som nå tilbys bedrifter må utbygges videre og bli en
viktig del av etableringskontrollen. Loven skal også være et hjelpe-
middel for bedriftene til å finne fram til attraktive lokaliseringssal-
ternativer. Landsorganisasjonen ser det derfor som naturlig at ord-
ningen administreres av Distriktenes utbyggingsfond. Dette vil
trolig også gi muligheter for å se etableringskontrollen og lokale-
riseringsveiledningen i sammenheng med de støtteordninger som er
innført for etablering i distriktene. Samtidig vil en få mulighet til å
utnytte den arbeidskraft og de ressurser som for øvrig settes inn i
distriktpolitikken på en bedre måte.

Landsorganisasjonen vil få påpeke at den nye loven om etable-
ringskontroll ikke må praktiseres slik at nødvendig modernisering
av bedrifter i pressområder blir hindret. En modernisering av in-

dustribedrifter i pressområdene vil som regel være ønskelig både ut fra hensynet til bedriftens konkurransevne og derved mulighetene for å sikre arbeidsplassene, og ut fra hensynet til det indre og ytre miljø. En slik modernisering er ofte betinget av at bedriften får bygge nye bygninger. Landsorganisasjonen vil få framholde som sin oppfatning at slik modernisering ikke unødig må hindres av den nye loven.»

Hjemkjøp av ALCAN-aksjer

Regjeringen Bratteli tok initiativet til forhandlinger med Alcan-selskapet med sikte på å kjøpe tilbake selskapets aksjer i Ardal og Sunndal Verk A/S. Det lyktes å få en ordning med hjemkjøp av de fleste av Alcan-aksjene. Da saken ble kjent syntes det å være alminnelig tilfredshet, men da saken var til behandling i Stortingets industrikomité, ville verken de borgerlige partiene eller SV slutte seg til forslaget fra Regjeringen. De to fraksjonene hadde ulike premisser, men siden de ved den endelige votering ville stemme sammen mot Regjeringens forslag, var det fare for regjeringsskifte. Imidlertid endret Senterpartiet holdning i løpet av stortingsbehandlingen, og Regjeringens forslag fikk flertall.

Både de fagforeninger som var direkte berørt av saken og fagbevegelsen ellers, sluttet opp om Regjeringens linje og beklaget særlig SVs holdning. Sekretariatet i LO drøftet saken i møte 12. desember og vedtok en uttalelse der det heter:

Etter lange og vanskelige forhandlinger har Regjeringen oppnådd en avtale hvor Norge sikres nasjonal styring og kontroll med Ardal og Sunndal Verk. Med dette har den sittende regjering tatt et viktig skritt for å sikre arbeidsplassene og de lokalsamfunn som er avhengig av denne industrien.

Sekretariatet er dypt skuffet over at flertallet i Stortinget — de borgerlige partier og SV — går inn for å forkaste denne avtalen. Særlig stort ansvar har her SV, da dette betyr at mulighetene for nasjonal styring over en viktig del av industrien går tapt.

En full sikring av arbeidsplassene i Ardal og Sunndal Verks bedrifter og videreføring settes i fare.

En borgerlig regjering vil være en kjensgjerning.

Dette er ikke i norsk fagbevegelses interesse.

Sekretariatet gir sin fulle tilslutning til Regjeringens faste holdning i denne viktige sak for de fagorganiserte.

Sekretariatet oppfordrer SVs stortingsgruppe til: A stemme for forslaget til avtale med Alcan og med det sikre fortsatt arbeiderpartiregjering.

Distriktenes utbyggingsfond

Rådet for Distriktenes Utbyggingsfond består av 14 medlemmer med varamenn oppnevnt av Stortinget, samt sju medlemmer med

varamenn oppnevnt etter forslag fra departement og organisasjoner.

Landsorganisasjonen i Norge er representert ved Liv Buck og Kjell Lien, med varamenn henholdsvis Ulf Sand og Evy Buverud Pedersen. For den tid Ulf Sand er statssekretær fungerer Odd Højdahl som varamann til Rådet.

Rådet har i 1974 holdt tre møter. I møtene er det bl. a. gitt orienteringer om oljevirkksomhetens betydning for den framtidige utbygging av næringslivet, samt om utredningen om etableringskontroll og lokaliseringsveiledning.

Rådet har videre vært på befarung i Hedmark fylke, hvor en rekke kommuner og bedrifter ble besøkt på reiseruten Kongsvinger, Grue, Åsnes, Våler, Elverum, Rena, Stor-Elvdal, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga-Os, Engerdal og Trysil.

I styret for Distriktenes Utbyggingsfond er LO representert med Einar Strand. Strand er varamann for arbeidsdirektør Reidar Danielsen.

Styret har i 1974 holdt 14 møter.

Fylkesmann Olaf Watnebryn er formann for Rådet og direktør Erik Brofoss er formann i Styret.

Ifølge loven om Distriktenes Utbyggingsfond av 18. juni 1965, kan fondet yte lån og garantier for lån til finansiering av tiltak som vil gi økt, varig og lønnsom sysselsetting i distrikter med særlige sysselsettingsvansker eller svakt utbygd næringsgrunnlag.

I 1974 er det gitt 985 tilsagn om lån på til sammen 520,7 millioner kroner. Videre er det gitt 272 tilsagn om garanti for lån på i alt 122,5 millioner kroner.

Verkstedindustrien har i 1974 fått en betydelig andel av utlånene. Fondets støtte har således vært med på å skape en rekke nye arbeidsplasser i distriktene. Fiskeindustriens andel av utlånsmidlene har også vært betydelig.

Lokaliseringsutvalget

Loven om lokaliseringsrettlegg ble vedtatt av Stortinget 20. mars 1970 og satt i kraft fra 1. mai 1971.

Loven bygger i det vesentligste på et forslag fra et utvalg oppnevnt av Regjeringen i 1968, med mandat å gå gjennom og vurdere de gjeldende virkemidler i distriktsutbyggingen.

Loven forutsetter oppnevnt et utvalg, Lokaliseringsutvalget, som skal være et selvstendig samarbeidsorgan mellom organisasjonene i næringslivet og utbyggingsmyndighetene i saker som gjelder lokalisering av virksomheter innen industri og håndverk.

Utvalgets sekretariat skal gi bedrifter veiledning om aktuelle lokaliseringalternativer og om de former for støtte til etableringer som kan oppnås.

Landsorganisasjonen i Norge er representert i utvalget ved *Odd Højdahl*, med varamedlemmer: *Leif Haraldseth* og *Liv Buck*.

Lokaliseringsutvalget velger blant sine medlemmer et arbeidsutvalg på fem medlemmer. I 1974 har *Odd Højdahl* vært med i arbeidsutvalget.

Lokaliseringsutvalget og arbeidsutvalget har hatt 16 møter i 1974.

I perioden fra utvalgets start i 1971 t.o.m. 1974 har i alt 45 bedrifter tatt beslutning om etablering i distriktene. Disse etableringene representerer på kort sikt ca. 1700 nye arbeidsplasser i distriktene, med en antydning til vel 3000 nye arbeidsplasser. Etableringene fordeler seg slik på de ulike landsdeler: Østlandet 25, Sørlandet 3, Vestlandet 7, Trøndelag 3 og Nord-Norge 7.

Sjømannsloven.

Landsorganisasjonens familiepolitiske utvalg fikk til behandling et spørsmål fra Direktoratet for sjømenn angående minstealder for å gjøre tjeneste til sjøs. Etter Sjømannsloven kan kvinner under 20 år ikke tjenestegjøre til sjøs, men det er adgang til å gjøre unntak i spesielle tilfelle for kvinner over 18 år.

For menn er minstealderen 17 år i utenriksfart og 16 år ellers.

Landsorganisasjonen svarte følgende på Direktoratets brev:

Vi har mottatt Direktoratets brev av 29.3 d.å. og forstår det slik at Handelsdepartementet, i forslaget til ny sjømannslov, ikke vil gå inn for noen endring av de regler som nå gjelder, med hensyn til forskjell i minstealder for kvinner og menn. Departementet ønsker derimot å opprettholde den nåværende regel om lavalder for kvinner på 20 år.

For menn foreslår Departementet derimot en heving av minstealderen fra 16 til 18 år.

Vi er videre blitt orientert om at så vel den danske som den svenske sjømannslov, som trådte i kraft, henholdsvis i februar 1974 og 1. juli 1973, har forskjell i minstealder for kvinner og menn. Lavalderen er 18 år for kvinner og lavere for menn.

Landsorganisasjonen i Norge vil gi uttrykk for at vi er imot enhver form for praktisering av aldersforskjell når det gjelder yrke — mann/kvinner. Det er etter vår mening ingen grunn til å sette noe skille mellom kjønne, moralsk eller fysisk, når det gjelder å kunne påta seg et arbeid. Det må derfor stilles de samme krav til minstealder for kvinner og menn. Vi synes det vil være forstemmende om vi i 1974 skal få en lov som opprettholder kjønnsdiskriminering, og vil så sterkt vi kan be om at man går inn for slike regler for unge arbeidstakere, uansett kjønn.

Henvisningen til at de nye svenske og danske sjømannslover opprettholder kjønnsdiskriminering i lovverket, bør under enhver omstendighet ikke være noen rettesnor for norsk lov.

Samarbeidsrådet LO/N.A.F.

Rådet har i 1974 hatt følgende sammensetning:

Fra LO:

Forretningsfører Tor Aspengren, formann, nestformann Odd Højdahl og forbundsformann Olav Bratlie.

Varamenn: Sekretær Leif Haraldseth, ingeniør Egil Ahlsen og forbundsformann Otto Totland.

Fra N.A.F.:

Adm.dir. Kaare N. Selvig, adm.dir. Sverre Grøtter og direktør Reidar Tank-Nielsen.

Varamenn: Direktør Victor Evensen, direktør Hans W. Ridder-vold og direktør Øyvind Skard.

Sekretariatets personale har vært følgende: Direktør Lars Bjorheim og konsulentene Bjørnulf Bernhardsen og Arnold Johannessen. Sekretær L. Johannessen sluttet på forsommeren og i hennes sted er ansatt Guri Berg. Kontordame A. Aanensen har arbeidet i deltidsstilling.

Fra 1. januar 1974 tiltrådte organisasjonenes medarbeidere i samarbeidsspørsmål sine nyopprettede stillinger. I N.A.F. studierektor Petter Thoen og i Landsorganisasjonen sekretær Harry O. Hansen. Disse har gjennom året deltatt i en rekke av Rådets aktiviteter og utvalg, og har sammen med konsulent Arnold Johannessen hatt ansvaret for arrangement og gjennomføring av felleskursene i samarbeidsforhold.

I løpet av 1974 har det i alt vært avviklet 10 felleskurs i samarbeidsforhold. De respektive hovedorganisasjoners distriktkontorer har sammen med kurskomitéen vært ansvarlig for kursene og deres gjennomføring og distriktkontorene har vært påmeldingsadresser. Unntatt fra dette er kursene i distrikter hvor en av organisasjonene ikke har distriktskontor og det sentrale Østlandsområdet, hvor den sentrale kurskomité alene har stått for avviklingen. Kursene har vært holdt i følgende distrikter:

Nordland, Østlandet, Aust- og Vest-Agder, Hedmark/Oppland, Rogaland, Bergen, Hordaland og Sogn og Fjordane, Møre/Romsdal og Trøndelag, Troms og Finnmark.

Det samlede antall deltakere har vært 338 fra 125 bedrifter Ved årets utgang sto 338 deltakere fra 98 bedrifter på venteliste. For 1975 er det planlagt 10 ordinære kurs.

Det samlede antall deltakere og bedrifter regnet fra og med de to prøveseminarene i 1971 og fram til utgangen av 1974 har vært 1112 deltakere fra 329 bedrifter. I tillegg til dette kommer to kurs for den grafiske bransje (1972—1973) med 80 deltakere fra 23 bedrifter.

Fra Rådets side har det vært uttrykt at det er ønskelig med en viss oppfølging av bedrifter som har deltatt i felleskurs. I den forbindelse har kurskomiteén foretatt en del besøk, og den spørreundersøkelse som ble påbegynt i 1973 og foreløpig avsluttet i løpet av 1974, må også betraktes som et ledd i dette arbeid. Innen utgangen av året har ca. 100 bedrifter besvart spørreskjemaet, og svarene vil bli bearbeidet i en form som vil gi en oversikt over nivået av samarbeidsaktiviteter i bedriftene.

Innenfor Samarbeidsrådets forskingsutvalg har det bl. a. vært arbeidet med spørsmålet om videreføring av samarbeidsforsøk og organisasjonsutvikling. Det er utarbeidet forslag til nye retningslinjer for samarbeid i bedriftene om jobbutforming og arbeidsorganisasjon. Forslaget ble mot slutten av året sendt hovedorganisasjonene for endelig behandling og godkjenning.

Videre er det besluttet å utgi som brosjyrer kortfattede beskrivelser av gjennomførte samarbeidsprosjekter om organisasjonsutvikling og jobbotforming. Ved årets utgang var en del av manuskriptene delvis klar for trykking.

Som underlag for sine vurderinger av samarbeidsforsøkene har Forskingsutvalget bl. a. lagt til grunn en fellesrapport fra forskerne ved Arbeidspsykologisk Institutt og arbeidsgruppen i Samarbeidsrådet. For forskerne har deltatt Bjørn Gustavsen og Øyvind Ryste. Arbeidsgruppen har bestått av Bjørnulf Bernhardsen fra Samarbeidsrådets sekretariat, Kåre Hansen fra N.A.F. og Ragnar Røberg Larsen fra LO.

Rådet har vedtatt at det skal utarbeides en oversikt over utdannings- og opplæringstilbud med sikte på organisasjons- og samarbeidsformer. Det er siktemålet at en ny katalog skal sendes ut hvert år. Manuskriptet, som ble levert trykkeriet ved slutten av året, er utarbeidet av organisasjonenes medarbeidere i samarbeidsspørsmål sammen med Arnold Johannessen fra Rådets sekretariat. Katalogen inneholder en oversikt over de respektive organisasjoners kurs for å fremme samarbeidet i bedriftene. For hvert kurs er det gjengitt et kort utdrag av den omtale kurset har fått i organisasjonenes egen katalog.

Bedriftsdemokrati.

I 1974 er arbeidet med bedriftsdemokratiet videreført både ved fortsettelse av opplæringsvirksomheten og ved arbeidet med å gjennomføre reformen på flere områder i arbeidslivet.

Bedriftsdemokratinemnda.

Nemnda har arbeidet videre med nye søknader.

Nemnda har fortsatt med den praksis å gi dispensasjonene den form at både nemnda og partene på bedriften kan bringe vedtaket til opphør på et tidspunkt som framgår i vedtaket.

En del av de dispensasjoner som er gitt kan tidligst bringes til opphør ved utløpet av året. Nemnda har gjennomført en undersøkelse med sikte på om den av eget tiltak skulle bringe dispensasjonene til utløp.

Utvidelse til andre aksjeselskaper.

Ved kgl. res. av 18. oktober 1974 ble reformen utvidet til å omfatte handelsvirksomhet, transportvirksomhet og hotell- og restaurantvirksomhet. Departementet hadde på forhånd drøftet utvidelsen med organisasjonene. Arbeidsgiverorganisasjonene på handelssektoren ønsket andre forskrifter enn dem som gjaldt industri og bergverk. Landsorganisasjonen gikk imidlertid inn for at de nye områder skulle følge de samme forskrifter som for industrien. Dette ble også resultatet.

Senere er det oppnevnt spesielle varamenn til Bedriftsdemokratinemnda fra de nye områder. Disse deltar under behandlingen av saker på sine respektive områder.

Landbrukssamvirket.

Forhandlingene med Landbrukets Sentralforbund ledet til en avtale av 16. mai 1974. I denne avtalen ga de to organisasjoner sin felles tilråding om vedtektsendringer i samvirkeorganisasjonene. Fra LOs side ble det tatt forbehold om å kreve lovgivning såfremt det anbefalte forslag ikke blir gjennomført.

I henhold til avtalen er det opprettet en egen nemnd som skal kontrollere at reformen blir gjennomført og avgjøre tvister om vedtakene på dette felt.

LOs representanter i nemnda er Steinar Halvorsen og Arne Moe, med Karl Nandrup Dahl og Rolf Lundell som varamenn.

Avisbedrifter og byråer.

Forhandlingene om innføring av representasjonsordningen innenfor avisbedrifter og byråer har ført til en avtale der flere av forbundene er parter.

ILO-symposium om bedriftsdemokrati.

I dagene 20.—30. august 1974 ble det av Den Internasjonale Arbeidsorganisasjon holdt et større arrangement om bedriftsdemokrati i Folkets Hus, Oslo. Et arbeidsutvalg med representanter fra

Sosialdepartementet, Kommunaldepartementet, N.A.F. og LO hadde i samarbeid med ILOs hovedkontor i Genève ansvaret for den praktiske forberedelse av arrangementet. I arbeidsutvalget deltok sekretær Harry O. Hansen fra Landsorganisasjonen.

Symposiet samlet over 200 deltakere fra mer enn 50 land. Fra Landsorganisasjonen deltok advokat Steinar Halvorsen som representant og sekretær Harry O. Hansen som observatør. Førstesekretær Leif Haraldseth medvirket med hilsningstale ved åpningen og sekretær Ragnar Røberg Larsen med redegjørelser om norske forhold under to av symposiets programposter. Fra LOs internasjonale kontor medvirket Mirjam Nordahl og Susi Ochsenbein i konferansens sekretariat.

Det var ikke forutsatt at symposiet skulle vedta noen bestemt uttalelse eller resolusjon. Derimot ble det gitt redegjørelser fra alle deltakende land om den aktuelle situasjon innenfor området demokrati i arbeidslivet. Videre ble en del aktuelle spørsmål tatt opp til nærmere diskusjon. Det ble arrangert gruppevisе besøk til en del bedrifter i Oslo-området hvor det er gjennomført ulike tiltak innenfor samarbeids- og organisasjonsområdet.

Arbeidstakernes interesser ved fusjon, eierskifte og nedleggelse av bedrifter.

Sekretariatet i LO oppnevnte sommeren 1972 et utvalg med det mandat å klarlegge hvilken stilling LO skal ta når det gjelder å ivareta arbeidstakernes interesser ved fusjon m. v. Utvalget skulle også kunne avgi uttalelse om de interesser som de lokale samfunn kan ha i forbindelse med slike disposisjoner. Som medlemmer av utvalget ble oppnevnt Leif Haraldseth, Leif Skau, Olav Bratlie, Kåre Hansen og Olav Sunde.

Bakgrunnen for oppnevningen av utvalget var at LO tidligere, i forbindelse med forslaget til ny aksjelov, hadde avgitt en uttalelse der det ble pekt på at man måtte få en aksjelovgivning som var utformet ut fra større hensyn til de ansatte og samfunnet enn hva tilfellet hadde vært hittil. Etter at det var satt fram forslag om bedriftsforsamlinger og representasjonsrett for de ansatte i bedriftenes styre, ble det reist spørsmål om LOs interesser var kommet i noen annen stilling enn tidligere.

Etter at utvalget var oppnevnt, kom disse spørsmål også opp internasjonalt.

Utvalget tok i sin innstilling for seg de forskjellige problemer som kunne oppstå for de ansatte ved fusjon m. v. og praktiske følger for lokalsamfunnet der den enkelte bedrift ligger. Utvalget gjennomgikk også den aktuelle rettslige situasjon.

Utvalget kom så inn på hvilke endringer som burde bli gjennomført i den nåværende rettstilstand for mer tilfredsstillende å kunne beskytte de ansattes interesser og interessene til lokalsamfunnet.

Utvalget foreslo når det gjelder arbeidstakernes rettsstilling at det ble innpasset eventuelle nye bestemmelser i arbeidervernlov-givningen i forbindelse med vern mot usaklig oppsigelse. Utvalget foreslo følgende bestemmelser inntatt i loven:

Overdragelse av en bedrift fra en eier til en annen, eller sammenslutning av bedrifter — fusjon — gir ikke i seg selv saklig grunn til oppsigelse av de ansatte.

Ved fusjonering eller sammenslutning av bedrifter skal det treffes avtale mellom de fusjonerende bedrifter og de ansatte om hvorledes ansienniteten skal beregnes i tilfelle innskrenkninger. Dersom partene ikke blir enige skal dette spørsmålet avgjøres med endelig virkning av en voldgiftsnemnd. I denne voldgiftsnemnd skal arbeiderne og arbeidsgiverne være representert hver med en representant fra hver av de fusjonerende bedrifter. Disse velger i fellesskap voldgiftsnemndas formann. Dersom de ikke kan bli enige om oppnevningen av denne, foretas oppnevningen av Riksmeklingsmannen.

For å verne arbeidstakernes tariffrettslige stilling ved overdragelse av personlig eid bedrift til ny personlig eier som ikke er tariffbundet, foreslås følgende bestemmelse tatt inn i Arbeidstvistloven:

Ved overdragelse av en bedrift som er tariffbundet, blir den nye eier for denne bedriften bundet av bedriftens tariffavtale.

I tillegg til disse bestemmelsene som naturlig synes å høre hjemme i arbeidervernlov-givningen og i Arbeidstvistloven, vil utvalget foreslå at det lovfestes:

Dersom arbeiderne eller den kommune som bedriften ligger i gjør gjeldende at en fusjon, overdragelse eller samarbeidsavtale vil medføre skadelige virkninger for dem, plikter arbeidsgiveren å oppta forhandlinger om dette. Dersom det under disse forhandlingene ikke lykkes å komme fram til enighet, kan hver av partene kreve saken avgjort av vedkommende departement. Departementet kan fastsette slike vilkår som anses nødvendig for å verne om de ansattes eller kommunens interesser.

Samarbeidsrådet DKT—LO

Pr. 1. januar 1974 hadde Samarbeidsrådet følgende sammensetning:

Fra Den Kooperative Tarifforening:

Alf Fjeldsaa, DKT, Magne Bølviken, Samvirke, Sigurd Smedbye, Lillestrøm Samvirkelag.

Varamenn:

Olav Nåmdal, Bergen og Omland Samvirkelag, Trond Lunde, DKT, Håkon Norstrand, NKL.

Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Leif Haraldseth, LO, Otto Totland, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet.

Varamenn:

Arne Andresen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Odd Lilleskare, Norsk Transportarbeiderforbund, Egil Ahlsen, LO.

DKT foretok nyvalg høsten 1974 og følgende ble valgt:

Magne Bølviken, varamann Håkon Norstrand.

Alf Fjeldsaa, varamann Hans Hodt.

Odd Isaksen, varamann Trond Lunde.

Alf Fjeldsaa har vært formann for Samarbeidsrådet i 1974.

Det er holdt 2 møter i løpet av året, hvorav det ene var felles med styret for Opplysnings- og Utviklingsfondet.

Samarbeidsrådet har i hovedsak behandlet årsplaner for virksomheten og større enkelttiltak som prosjekter o. l.

Varamennene innkalles fast til Samarbeidsrådets møter.

Samarbeidsrådets kontor har hatt følgende bemanning i perioden: Thor Egil Gruer, sekretær, Grete Kjellstrøm, kontordame. Sekretæren tiltrer Opplysnings- og Utviklingsfondets styre, samt Faglig Utvalg.

Sekretæren har hatt 78 reisedager utenfor Oslo i 1974, hvorav 35 er kursdager.

Virksomheten har hovedsaklig bestått i planlegging og gjennomføring av kurser, planlegging og gjennomføring av prosjekter, samt kontakt med de ulike samarbeidsutvalg i den utstrekning de har bedt om hjelp.

Det er i året holdt 8 kurs med et totalt deltakerantall på 114 personer. Disse fordelte seg på 36 bedrifter.

Samarbeidsutvalgene ved statens virksomheter

Ved utgangen av 1974 er det i virksomhet 29 hovedutvalg med 316 distriktsutvalg og 328 lokalunderutvalg. 13 landsomfattende og 54 enkeltstående utvalg. Utvalgene omfatter arbeidsplasser med til sammen ca. 160 000 ansatte i staten.

Som tjenestemennenes representanter i Sentralrådet for samarbeidsutvalg ved statens virksomheter har i 1974 fungert:

Egil Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund, med varamann Aage Tømmereek, Norsk Postforbund, Harald Fondevik, med varamann Else Ørbæk, begge Norsk Tele Tjeneste Forbund, Hjalmar Andersen, Norsk Tjenestemannslag, med varamann Ivar Nilsen, Norsk Tolltjenestemannsforbund, Albert Uglem, Statstjenestemannskartellet, med varamann Olav Klepp, Lensmannsbetjentenes Landslag, Ludvik Wangsmo, Norsk Arbeidsmandsforbund, med varamann Jahrmann Mangen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Konrad B. Berthelsen, Statstjenestemannsforbundet, med varamann Paul Ask, Embetskontorfunksjonærenes Landsforbund, redaksjonssekretær Rolf Johnsen, med varamann oberstløytnant Hans P. S. Koren, begge Embetsmennenes Landsforbund, sivilforsvarsinspektør Trygve Skag, med varamann Ole Lundesgaard, Yrkesorganisasjonenes Hovedsammenslutning for Embets- og statstjenestemenn.

Egil Halvorsen har vært Rådets formann, Eilif Moe nestformann, og Arne Gjelsnes sekretær.

Det har i 1974 vært holdt 4 ordinære møter. Til Rådets møter er innkalt både medlemmer og varamenn.

Rådet sender ut sitt blad «Samarbeid», som i 1974 har utkommet med 4 nr., og i et opplag av 16 100 ekspl.

I året ble det innmeldt 25 brevringer i kurset «Samarbeid i staten». Til sammen 183 personer har gjennomgått kurset.

Det ble i 1974 arrangert 12 opplæringskurs med til sammen 454 deltakere fra 52 ulike statsinstitusjoner. 2 kurs er holdt for sekretærer i samarbeidsutvalgene med 73 deltakere fra 17 ulike etater.

Samarbeidsavtalen er prolongert, og gjelder inntil ny avtale foreligger.

Samarbeidsutvalgene i kommunene

Om lag 170 kommuner og kommunale tiltak har opprettet samarbeidsutvalg i henhold til avtale mellom Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og Norske Kommuners Sentralforbund.

I samarbeidsrådet for kommunene sitter som arbeidstakerrepresentanter forbundsformann Arne Born, sekretær Edgar Eliassen og forbundsformann Erling Johansen. Sekretær i Rådet er Kjell Løvstad, Norske Kommuners Sentralforbund.

Det har vært holdt 3 møter i Rådet i 1974, hvor en bl. a. har behandlet spørsmål i forbindelse med revidering av avtalen. Det er

nedsatt et eget utvalg som skal framlegge forslag for organisasjonene. Utvalget består av direktør Kjell Johnsen, Sentralforbundet, Arne Born og Kjell Løvstad.

En rekke spørsmål som knytter seg til fortolkningen av Samarbeidsavtalen har vært drøftet. I forbindelse med arbeidstidsforkortelsen i helsesektoren har det på enkelte steder vært visse vansker med gjennomføringen av denne, men i de fleste tilfelle har det gått tilfredsstillende.

Oslo kommune har egen samarbeidsavtale — og eget hovedutvalg. Det er opprettet ca. 40 samarbeidsutvalg ved de forskjellige kommunale etater og bedrifter, som representerer om lag 28 000 arbeidstakere.

Diverse miljøvernspørsmål.

Lov om produktkontroll.

Fra Miljøverndepartementet fikk Landsorganisasjonen sommeren 1974 oversendt en prinsippskisse til Lov om produktkontroll. I sitt svar til departementet uttaler Landsorganisasjonen at en anser en slik lov som et tjenlig instrument for å sikre medlemmene mot miljø- og helsefarlige stoffer som de blir utsatt for, både i sitt arbeid og som forbrukere.

Til enkelte av lovens punkter uttaler en: «En finner at det vil være vanskelig å stille samme krav til aktsomhet for personer som omsetter og bruker et produkt, som for tilvirkere, innførere og personer som bearbeider produktene. En antar at det først og fremst må tilligge tilvirkerne og importørene å påvise produktenes egenskaper, mens bedrifter som foretar omsetning eller bruk av produktene bør ha plikt til å sette seg inn i tilgjengelig informasjon, som stilles til rådighet av produsenter eller importører, samt plikt til å rettledede egne kunder i produktenes bruk og egenskaper ved forskjellige anvendelser.»

Om den myndighet som skal tilligge Kongen uttaler Landsorganisasjonen: «Utgangspunktet for vår forbrukerpolitikk har hittil vært at forbrukerne selv får vurdere sine behov og velge sine varer. I praksis kan en imidlertid ikke regne med at forbrukernes etterspørsel uten videre leder til den beste forbrukssammensetning. En kommer ikke utenom at en også på politisk grunnlag må danne seg en mening om behov og behovsdekning i relasjon til ressursutnyttelse. Gjennom politiske beslutninger og tiltak er det nødvendig å påvirke produksjons- og forbrukermønsteret i samfunnet ut fra slike vurderinger. Imidlertid har slike tiltak hittil bare i rene unntakstilfelle vært forbud mot produksjon av et produkt.

Landsorganisasjonen er enig i at Kongen kan iverksette slike tiltak som i paragrafen for å hindre helse- og miljømessige skader eller ulemper som et produkt kan medføre. Vi vil også slutte oss til at det er en ønskelig målsetting å endre vår forbrukssammensetting på en slik måte at belastningen på endelige naturressurser og energiforbruket blir mindre enn i dag. Ut fra en foreløpig vurdering ser en imidlertid en rekke praktiske og prinsipielle problemer som taler for at en ikke benytter seg av forbud mot tilvirking eller import av produkter som virkemiddel for å endre forbruket ut fra ressurs hensyn.»

Emballasjeavgifter.

I forbindelse med statsbudsjettet for 1974 ble det foreslått innført avgift på bæreposer av plast og ølbokser. Avgiften skulle være et miljøverntiltak. I den anledning skrev LO et brev til Stortingets finanskomité og ba om at det ikke måtte bli gjort noe vedtak før alle sider av saken var blitt nærmere vurdert. Tre av våre fagforbund organiserer bl. a. arbeidstakere i plast- og plastvareindustrien. Fra deres side ble det gjort merksam på at en avgift som forutsetter å føre til sterkt redusert forbruk av plast bæreposer, vil kunne få alvorlige følger for sysselsettingen i de bedrifter som blir berørt. Også renovasjonsarbeiderne har reagert på Regjeringens forslag, og mener at bruk av plastposer til søppel har ført til bedre hygiene i renovasjonsarbeidet. Det kunne derfor være spørsmål om å vurdere ulike miljøvernargumenter mot hverandre.

Stortinget vedtok avgiften, men saken kom opp igjen ved behandlingen av budsjettet for 1975, og avgiften på plast bæreposer ble opphevet.

Autorisasjon for firmaer som arbeider i særlig farlige yrkesområder.

På Landsorganisasjonens kongress i 1973 satte Rolf Dahl fram følgende forslag:

«Sekretariatet tar opp spørsmålet om autorisasjon av firmaer som arbeider i særlig farlige yrkesområder — som f. eks. blikkenslager- og taktekkingsbransjen — slik at man kan få større kontroll med forhold som fra et verne- og sikkerhetsmessig synspunkt gjør seg gjeldende i slike yrkesområder.»

Forslaget ble besluttet oversendt Sekretariatet.

Ved den etterfølgende behandling av denne saken i Landsorganisasjonens administrasjon fant man det mest hensiktsmessig å sette

ned et utvalg på 5 personer til å gjennomgå dette spørsmålet i hele sin bredde. Vedtaket om dette ble gjort den 4. oktober 1973.

Som medlemmer av utvalget ble oppnevnt:

Olaf Sunde, Landsorganisasjonen i Norge, Arvid Engen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Alfred Haugen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Rasmus Solend, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Wilhelm Thoresen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Utvalget avga i august 1974 denne innstilling:

«Til bruk for sitt arbeid har utvalget søkt å innhente informasjoner så vel fra Nordens Faglige Samorganisasjon som fra Den Europiske Faglige Samorganisasjon om hvorvidt man i andre europeiske land har gjennomført slik autorisasjonsplikt, og i tilfelle hvilke erfaringer man har høstet vedrørende en sådan ordning. I den utstrekning utvalget har mottatt svar har disse vært negative i den forstand at man ikke kjenner til slike ordninger.

Utvalget har videre gjennom Direktoratet for Statens Arbeidstilsyn fått seg tilstillet de sikkerhetsforskrifter som foreligger for de forskjellige farlige yrkesområder man har her i landet.

Utvalget oppfatter Rolf Dahls forslag slik at forslaget tar sikte på å få større kontroll med farlig virksomhet slik at arbeiderne ikke blir utsatt for unødig fare eller større fare enn nødvendig.

Utvalget har inngående drøftet spørsmålet om hensiktsmessigheten av å få gjennomført slik kontroll gjennom autorisasjonsplikt og er kommet til det resultat at selve autorisasjonen i seg selv bare delvis vil inntekomme de mål Rolf Dahls forslag har. Utvalget er samstemmig av den oppfatning at viktigere enn autorisasjon vil det være å få utferdiget de nødvendige sikkerhetsforskrifter og å få gjennomført en effektiv kontroll med at disse sikkerhetsforskriftene blir overholdt. Utvalget vil i denne forbindelse bemerke at det med sikkerhetsforskrifter både har for øye rekruttering av arbeidere til slik virksomhet og sikkerhetsforskrifter når det gjelder selve gjennomføringen av arbeidet i slik virksomhet.

Når det gjelder utarbeidelsen av slike sikkerhetsforskrifter og forbedringer av alle de eksisterende forskrifter, er utvalget av den oppfatning at dette er spørsmål som mest hensiktsmessig må kunne tas opp av de respektive forbund som har arbeidstakere innenfor de yrkesområder hvor det måtte vise seg å være mangel på forskrifter eller hvor forskriftene ikke er tilstrekkelig effektive.

Konklusjon.

Utvalget vil ikke tilrå at det fremmes forslag om autorisasjon

av firmaer som arbeider i særlig farlige yrkesområder. Derimot vil utvalget rå til at det henstilles til de forbund som har arbeidstakere i slike yrkesområder å påse at gjeldende sikkerhetsforskrifter til enhver tid er tilstrekkelig dekkende til å beskytte arbeiderne så godt det lar seg gjøre mot de farer som yrket innebærer.

Innstillingen ble tiltrådt av Sekretariatet.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag.

Fra Miljøverndepartementet ble LO bedt om å avgi uttalelse om innstillingen fra et utvalg som hadde utredet behovet for regulering av motorisert ferdsel i utmark og vassdrag. Utvalget hadde foreslått en egen lov om dette, bygd på to hovedprinsipper:

At motorferdsel i utmark og vassdrag bare kan finne sted i samsvar med lovens bestemmelser, slik at adgangen til motorferdsel bare kan gis ved særskilt hjemmel i loven eller forskrifter gitt i henhold til loven.

At reguleringsmyndighet i prinsippet skal tilligge offentlig myndighet og ikke grunneieren.

I brevet til departementet framholdt LO betydningen av at reguleringsmyndighetene skal ligge hos det offentlige og ikke hos grunneieren. Likeså sluttet LO seg til prinsippet om forbud mot motorferdsel i utmark og vassdrag, hvis ikke lov eller forskrifter gir adgang til det.

Revisjon av jaktloven.

Fra Miljøverndepartementet ble LO bedt om eventuell uttalelse om innstillingen fra et utvalg som hadde vært oppnevnt til å legge fram forslag til revisjon av jaktloven av 14. desember 1951. Landsorganisasjonen var representert i utvalget ved daværende sekretær Olav Carlsen. Dessuten var Klaus Kjelsrud i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund med i komiteen i egenskap av formann for Norges Jæger- og Fiskerforbund. I innstillingen hadde Kjelsrud, Carlsen og Ole K. Sara, Kautokeino, dissenser når det gjaldt den administrative ordningen i fylkene og kommunene. LO tiltrådte disse dissensene, idet man anså som et viktig prinsipp at både fylkestingene og kommunestyrene kunne stå fritt ved valg av medlemmer i henholdsvis fylkesviltnemnda og kommunalviltnemnda.

Det offentlige utvalg hadde anbefalt innført som prinsipp i jaktlovgivningen at pattedyr og fugler skal være fredet med mindre det

foreligger hjemmel som åpner adgang for jakt eller fangst. LO sluttet seg til dette, og pekte på at dette ville være en vesentlig effektivisering av samfunnets tiltak for vern og utvikling av viltbestanden gjennom et planlagt og framtidsrettet viltstell.

3. Arbeidsmarked og sosialpolitikk

Lov om arbeidsmiljø.

I forbindelse med Regjeringens beslutning om å fremme forslag til ny arbeidsmiljølov innen utgangen av 1974, sendte Landsorganisasjonen den 28. januar 1974 et brev til Regjeringen der det ble redegjort for Kongressen og Representantskapets behandling av forskjellige spørsmål, samtidig som det ble foretatt en oppsummering av tidligere revisjonskrav innsendt av LO.

Arbeidet med loven ble påbegynt i Kommunal- og arbeidsdepartementet. Samtidig ble det nedsatt et kontaktutvalg bestående av representanter fra Landsorganisasjonen, Norsk Arbeidsgiverforening og forskjellige departementer. Videre ble det nedsatt fire arbeidsgrupper som skulle ta for seg sentrale deler av loven.

Det ble etter hvert klart at man kom i tidsnød, og kontaktutvalget er bare blitt innkalt til tre møter, uten at det i disse ble anledning til å utføre særlig arbeid. Når det gjelder arbeidsgruppene ble disse redusert til to, hvorav særlig ble utført et stort arbeid av den gruppe som fikk i oppdrag å bygge ut det nåværende vernekapittel m. v. i Arbeidervernloven.

Fra LOs side har på forskjellige måter følgende deltatt i dette arbeid:

Tor Aspengren, Leif Haraldseth, Harry O. Hansen, Steinar Halvorsen, Karl Nandrup Dahl og Tore-Jarl Christensen.

For å skaffe best mulig oversikt over medlemmenes synspunkter i de forskjellige spørsmål, ble det i 1972 sendt ut «LO-debatt om arbeidsmiljø». Videre ble i 1973 sendt ut LO/DNAs fellesprogram for et bedre arbeidsmiljø, der forbund, foreninger, klubber og samorganisasjoner ble bedt om å uttale seg.

De innkomne besvarelser er bearbeidet av Arbeidernes Opplysningsforbund, og hører med til det grunnlagsmateriale LOs representanter har benyttet seg av i kontaktutvalget og arbeidsgruppene.

Kommunal- og arbeidsdepartementet har besluttet å sende ut til

uttalelse utkastet til ny lov om arbeidsmiljø i to etapper. Verne- og straffebestemmelsene m. v. ble utsendt 13. desember med svarfrist 1. april 1975, mens reglene om arbeidstid, oppsigelser og om Arbeids-tilsynet ble varslet utsendt våren 1975.

Landsorganisasjonen sendte 17. desember ut lovutkastene til uttalelse hos forbund, fagforeninger og klubber. Arbeidernes Opplysningsforbud har i samråd med LO sendt ut et eget kommentar/debattopplegg til lovforslaget.

Når det gjelder arbeidstidskapitlet i den nye arbeidsmiljølov, ble LO, N.A.F. og Kommunal- og arbeidsdepartementet enige om et felles arbeidsopplegg. Drøftelsene mellom LO og N.A.F. ble innledet i november måned, og sluttet i januar måned 1975, uten at enighet ble oppnådd.

I forhandlingene deltok fra LOs side Tor Aspengren, Leif Haraldseth, Ragnar Røberg Larsen, Olaf Sunde, Steinar Halvorsen, Tore-Jarl Christensen, Olav Bratlie, Walter Kolstad, Øystein Larsen, Lars Skytøen, Rasmus Solend, Håkon A. Ødegaard og Hans Øverby.

Brevet til Regjeringen av 28. januar 1974 hadde denne ordlyd:

I.

Landsorganisasjonens sekretariat vedtok den 28. januar 1974 bl. a. på grunnlag av Representantskapets vedtak av 11. desember 1973 å rette en henvendelse til Regjeringen i anledning det forestående lovarbeid om arbeidsmiljø og arbeidervern.

Landsorganisasjonen ser det som en vesentlig oppgave å arbeide for at vårt land til enhver tid har en betryggende og tilfredsstillende lovgivning på dette området. LO har av denne grunn foreslått en rekke endringer i Lov om arbeidervern av 7. desember 1956. I tillegg til dette ble det på Kongressen 1973 programfestet en rekke målsettinger.

Med dette brev gis det en samlet framstilling av de viktigste krav fra Landsorganisasjonens side.

For å markere den store betydning denne sak har for Landsorganisasjonen stiles brevet til Regjeringen. Denne form er også valgt fordi arbeidet med den nye lov etter vår oppfatning vil måtte engasjere flere departementer i et nært samarbeid.

II.

1. Kongressen 1973 vedtok et handlingsprogram og et sosialpolitisk program, som begge gir uttrykk for en rekke av LOs målsettinger når det gjelder arbeidsmiljøet. Vi viser videre til LO/DNAs fellesprogram av 1973 for et bedre arbeidsmiljø. Utvikling av en betryggende bedriftshelsetjeneste er en særlig viktig del av arbeidet med å bedre arbeidsmiljøet. Vi viser her til det vedtak Sekretariatet fattet den 14. januar 1974 om bedriftshelsetjenesten og verne- og miljøvernvalg, jfr. vedlagte innstilling.
2. Når det gjelder Landsorganisasjonens målsetting i forbindelse med

den någjeldende Arbeidervernlov heter det bl. a. følgende i det sosialpolitiske program (side 10):

«Landsorganisasjonen krever at det foretas en total gjennomgåelse av Arbeidervernloven med sikte på å gi de nødvendige utfyllende regler for å gjøre lovverket og forskriftene bedre og få dem i takt med den situasjon som i dag foreligger. I denne sammenheng må en også vurdere tilsyns- og kontrollapparatet.»

LO/DNAs fellesprogram formulerer (side 11) målsettingen slik:

«Målsettingen for en revisjon av Arbeidervernloven må på denne bakgrunn være å utforme en lov som kan forbedre hele arbeidsmiljøet. Den må klargjøre og definere kravene til et godt arbeidsmiljø på alle områder og ikke minst formulere et grunnlag der de ulike faktorer blir vurdert i sammenheng.

Det må derfor snarest oppnevnes en bred sammensatt offentlig komité med det mandat å foreta en grundig revisjon av hele den nåværende arbeidervernlovgivning med sikte på å utforme en samlet arbeidsmiljølov.»

For å markere at en slik total-gjennomgående revisjon er foretatt og at det er tatt hensyn til de forskjellige sider ved det samlede arbeidsmiljø, foreslår Landsorganisasjonen at den nye lov får navnet «Lov om arbeidsmiljø og arbeidervern».

3. Landsorganisasjonen har tidligere bl. a. i brev datert 28. oktober 1971 og 8. oktober 1973 til Kommunal- og arbeidsdepartementet anmodet om forskjellige endringer i Arbeidervernloven. Det vil bli referert til disse brev nedenfor som henholdsvis brev I og brev II.

III.

Til de enkelte paragrafer i Lov om arbeidervern av 7. desember 1956 vil vi oppsummere følgende:

Kap. 1: Området for loven — Melding av bedrift (§§ 1—4).

1. § 1. (Jfr. § 18). Bedrifter som går inn under loven.

I brev I er det gjort oppmerksom på at en del av LOs forslag ikke ble tatt under behandling av Arbeidstidskomitéen av 1964.

Det ble herunder bl. a. pekt på at en rekke virksomheter er unntatt fra lovens omfang i § 1., og at disse bør omfattes av arbeidervernloven dersom arbeidsforholdene ikke er regulert ved særlov.

Kap. 2: Sikring av sunne og trygge arbeidsvilkår. (§§ 5—17).

§ 5. Vern mot ulykker og helseskader.

- a) LOs handlingsprogram krever at lovverket må moderniseres og at arbeidsgivernes ansvar for alle kjemiske, fysiske og mentale påvirkninger innskjerpes. Dette ansvar må omfatte plikt til å utrede alle yrkeshygieneiske faremomenter som knytter seg til arbeidsrom og arbeidsprosesser. Det må herunder være arbeidsgiverens ansvar allerede på planstadiet å legge fram opplysninger som kan danne grunnlaget for en betryggende yrkeshygienisk vurdering før nye hjelpemidler eller arbeidsprosesser tas i bruk.

- b) I brev II anmodet LO om å få forsterket vernebestemmelsene i § 5, pkt. 4 således at det settes forbud mot å produsere eller ta i bruk i produksjonen nye stoffer uten samtykke fra Arbeidstilsynet, såfremt det ikke gjennom undersøkelser er fastslått at stoffene ikke er farlige eller helseskadelige for arbeiderne. (Se for øvrig pkt. 6 nedenfor).
- c) Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har i brev av 16. februar 1972 til LO anmodet om endring av lovens §§ 5 og 6 under hensyntaken til Høyesteretts dom i Pollosaken fra Kristiansand. Denne sak var en straffesak mot administrerende direktør og teknisk direktør ved KMV i anledning en større ulykke som skyldtes at et brannslukningsanlegg ble ufrivillig utløst slik at CO₂-gass strømmet ut i maskinrommet hvor arbeiderne oppholdt seg. Høyesteretts flertall la til grunn at begge de tiltalte hadde tilstrekkelig kjennskap både til gassens egenskaper og til risikomomentene under montering av CO₂-anlegg i skip. Førstvoterende pekte imidlertid med tilslutning av 3 øvrige dommere på at den handleplikt som arbeidsgiveren har etter Arbeidervernlovens § 5, ikke er gitt i form av faste og vel avgrensede påbud.

3. § 8. Legekontroll.

- a) LOs handlingsprogram og sosialpolitiske program stiller krav til utviklingen av bedriftshelsetjenesten som et samspill mellom arbeidsgivere, arbeidstakere og det offentlige.
- b) Innstillingen om bedriftshelsetjenesten m. v. foreslår kortsiktige tiltak og en langsiktig målsetting om full integrering av denne helsetjeneste i den offentlige helsetjeneste utenfor sykehus.

4. § 10. Verneombud.

- a) I handlingsprogrammet er bl. a. uttalt:

«Den yrkeshygieniske situasjon må bedres betydelig. Som ledd i utviklingen av bedriftsdemokratiet må verneombudene få avgjørende innflytelse når det felles arbeidsmiljø og den enkeltes arbeidssituasjon skal utformes.»
- b) I brev II til departementet er det bedt om å ta under overveielse å få hitført i § 10 en bestemmelse om at verneombudet skal ha rett og plikt til å stanse arbeidet dersom arbeiderne utsettes for særlig stor risiko for yrkesskade eller yrkessykdom p.g.a. manglende vernetiltak.
- c) Hovedavtalen av 1974 mellom LO og N.A.F. har bestemmelser som i noen grad imøtekommer dette forslag. Det heter således i § 7 a bl. a.:

«Forholdene skal legges til rette slik at verneombudene settes i stand til å dyktiggjøre seg for sitt arbeid og til å utføre sitt verv på ansvarlig måte. Bestemmelsen i § 7, punkt 2, gjelder tilsvarende for verneombudene.

Inntreffer det på en arbeidsplass en situasjon som kan medføre umiddelbar og alvorlig fare for arbeidstakernes liv og helse, og det ikke er anledning til å forelegge saken for arbeidsgiveren

eller dennes representant, kan verneombud stanse arbeidet inntil arbeidsgiveren eller den han bemyndiger har truffet avgjørelse om hvorvidt arbeidet kan fortsette, eventuelt etter gjennomføring av vernetiltak. Dette gjelder selv om det ikke foreligger overtredelse av påbudte vernetiltak.»

LOs forslag bør vurderes under hensyntaken til det som på denne måte er avtalefestet mellom partene.

5. § 11. Verneutvalg.

- a) LO foreslår i innstillingen om bedriftshelsetjenesten m.v. at det opprettes helse- og miljøvernutvalg i den enkelte bedrift. Dette utvalg forutsettes bl. a. å avløse det nåværende verneutvalg.
- b) LO/DNAs fellesprogram for et bedre arbeidsmiljø foreslår inntatt i loven retningslinjer for et slikt utvalg i samsvar med det som ble utformet i forhandlinger mellom partene ved tariffrevisjonen i 1972. Slike utvalg må få besluttede myndighet når det gjelder arbeidsmiljøet. (Se også pkt. 7 nedenfor).
- c) I brev II anmodet LO om å få lovfestet i § 11 at verneutvalgene skal ha besluttede myndighet i saker som gjelder iverksettelse av verne- og sikkerhetstiltak.
- d) I Hovedavtalens nye bestemmelser i § 7 a heter det i pkt. 3:
«På bedrifter hvor det i samsvar med bestemmelsene i Arbeidervernlovens § 11 er opprettet verneutvalg kan bedriftsledelsen fastsette en budsjettramme og innenfor denne gi utvalget myndighet og ansvar til å treffe beslutning om iverksettelse av vernetiltak som utvalgets medlemmer er enige om.»

Denne tariffestede avtale bør danne grunnlaget for en videre utbygging lovveien.

6. § 14. Undersøkelse av stoff og materiale.

- a) LOs handlingsprogram krever opprettet et statlig produktkontrollorgan, hvor bl. a. kjemiske stoffer registreres og forhåndskontrolleres før de tas i bruk. Innstillingen om bedriftshelsetjenesten forutsetter det samme. (Jfr. pkt. 2 foran).
- b) Arbeidstilsynet har utferdiget en rekke forskrifter vedrørende farlige stoffer. Det kan muligens være hensiktsmessig å gi enkelte av disse større prinsipiell tyngde ved inntakelse i selve loven (jfr. pkt. 2 b).

7. § 16. Tilsynets uttalelse om plan for bedrift m. v.

- a) I fellesprogrammet pekes det på at den eksisterende ordning når det gjelder melding til det offentlige ved nyanlegg, omlegging, utvidelse m.v. ikke er tilfredsstillende nok. Dette skyldes at de krav som settes til arbeidsmiljøet er for svake og upresise, og at Arbeidstilsynet ikke har kapasitet til å foreta en grundig nok vurdering i den enkelte konkrete sak.

Det kreves i denne anledning utarbeidet vesentlig strengere og mer presise krav, herunder konsesjon med konkrete og kontrollbare bestemmelser fra Arbeidstilsynet før byggemelding kan godkjennes etter bygningsloven. Loven må utformes slik at konsesjon kan nektes dersom en ut fra en totalvurdering av de forskjellige enkeltfaktorer finner at arbeidsmiljøet ikke blir tilfredsstillende, selv om de enkelte detaljer hver for seg ligger innenfor de oppsatte rammer.

Verneombudets eller helse- og miljøvernutvalgets uttalelse om planer for nyanlegg, utvidelser og omlegginger skal innhentes før Arbeidstilsynet gir konsesjon.

- b) Under Kongressen i 1973 ble fremsatt et forslag om autorisasjon av firmaer som arbeider i særlig farlig yrkesområder, slik at man kan få større verne- og sikkerhetsmessig kontroll. Dette spørsmål er under utredning av et internt LO-utvalg, og vi vil derfor komme tilbake til saken senere.

8. § 17. Melding av arbeidsulykke og yrkessykdom.

- a) Arbeidsrettsrådet har bl. a. etter forslag fra LO fått til behandling spørsmålet om å innføre rettslig gransking av arbeidsulykker.
- b) I fellesprogrammet kreves at hovedverneombudet eller miljøvernutvalget må få seg forelagt alle rapporter om arbeidsulykker og yrkesskader.
- c) Det bør overveies å få inn i loven regler som sikrer betryggende transport av skadede etter arbeidsulykker. Dette er særlig aktuelt for avsidesliggende arbeidsplasser.

Kap. 3: Arbeidstid. (§§ 18—30).

9. § 18. Arbeid som ikke omfattes av reglene om arbeidstiden.

I brev I er foreslått at arbeid av kontrollerende art som nevnt i § 18 nr. 1 og arbeid som nevnt i § 18 nr. 2, 4, 5, 6 og 7 bør omfattes av lovens arbeidstidskapittel.

10. § 23. Den alminnelige arbeidstid.

- a) Ifølge LOs sosialpolitiske program og vedtak i Representantskapet den 11. desember 1973 kreves den alminnelige ukentlige arbeidstid redusert til 40 timer. Representantskapet vedtok samtidig å kreve arbeidstiden nedsatt for arbeidere under dagen i gruver og ved tunneldrift i fjell og utsprenget av bergrom, samt for skift- og turnusarbeidere. LOs konkrete forslag i denne forbindelse vil foreligge om kort tid.
- b) I handlingsprogrammet er uttalt at det må treffes særlige tiltak som kan redusere påkjenningene for de som er nødt til å arbeide skift.
- c) I fellesprogrammet er det pekt på at en bør søke å unngå at det blir behov for skiftarbeid, og at lovbestemmelser og praksis vedrørende dette bør strammes inn. Hvor skiftarbeid ikke er til å

unngå må det treffes tiltak som kan redusere påkjenningene ved denne form for arbeid.

d) I brev I ble foreslått følgende endringer:

§ 23 nr. 1: Reduksjon av den alminnelige arbeidstid pr. døgn fra 9 til 8½ time.

§ 23 nr. 3: Maksimal begrensning av den alminnelige årlige arbeidstid til 1860 timer.

Disse timetall må justeres dersom arbeidstiden settes ned til 40 timer pr. uke.

§ 23 nr. 4: Sløyfing av avsnittet: «Faller det i en uke en eller flere helgedager utenom søndagen, gjelder for denne uke ikke bestemmelsene i § 21, punkt 1, 1. ledd om tidligere arbeidshvile dagen før en søn- eller helgedag. På jul-, påske- og pinseaftan skal dog arbeidet slutte senest kl. 15.00.»

§ 23 nr. 5: Bestemmelsen om arbeid under dagen i gruver gjøres tilsvarende gjeldende for arbeid under dagen ved tunneldrift i fjell- og utsprenkning av bergrom.

e) I brev II er § 23 nr. 3 foreslått endret slik at bestemmelsen får anvendelse for alle som arbeider under tilsvarende arbeidsordninger som for det industrielle rundskiftarbeid.

11. § 24. Særlige arbeidstidsforhold.

I brev I ble foreslått sløyfet bestemmelsene i punkt 5, første ledd, som lyder:

Medfører bedriftens eller arbeidets art at arbeidet for enkelte arbeidere eller grupper av arbeidere blir avbrudt av perioder hvor intet eller lite arbeid blir ytet, men slik at vedkommende arbeidere i disse perioder ikke kan forlate arbeidsplassen, kan den alminnelige arbeidstid forlenges med høyst 2 timer i døgnet for disse arbeidere.

12. § 25. Overtidsarbeid.

a) I brev I er foreslått tilføyet et nytt punkt 4:

Bedriften plikter å fritta en arbeidstaker for pålagt overtidsarbeid når denne av personlige grunner ber om å få slippe arbeidet, dersom arbeidet uten skade kan utsettes eller utføres av andre.

b) Videre ble det foreslått å sløyfe uttrykket «særlig arbeidspress» i punkt 1 c.

13. § 26. Lengden av overtidsarbeid.

a) I fellesprogrammet er anført at utstrekningen av overtidsarbeid bør strammes inn både i loven og i praksis.

b) I brev I er foreslått gjeninnført den tidligere gjeldende maksimalgrense på 10 overtidstimer pr. uke og 25 timers i fire på hverandre følgende uker.

c) Videre ble det foreslått innføring av en maksimalgrense på 6 timer i døgnet ved bruk av overtid.

14. § 27. Lønningslister.

- a) I brev II foreslo LO å omredigere bestemmelsen slik at den påbyr at lønningslistene skal føres slik at overtidsarbeid og timefortjeninge for den enkelte arbeider kan ses. Slik bestemmelsen er formulert i dag er det bare påbudt at omfanget av overtidsarbeid for den enkelte arbeider skal kunne ses av lønningslisten.
- b) I det framlegg på Kongressen 1973 som ovennevnte forslag støtter seg på, er det dessuten uttalt at man bør få en regel om at bedriftsledelsen skal gi arbeidernes tillitsmenn adgang til å se lønningslistene. Liknende henvendelser er også kommet til LOs administrasjon. Spørsmålet om det er hjemmel for dette i de eksisterende bestemmelser er tatt opp med Arbeidstilsynet. Den nye lov bør ha slik hjemmel.

15. § 28. Hvilepauser og ukentlig fritid.

I brev I er foreslått slike endringer i § 28 nr. 1, nr. 2 og nr. 3:

Det må bli klargjort at faringstid ikke skal regnes med som del av den lovfestede hviletid, slik at denne i sin helhet kommer utenom og i tillegg til faringstiden. Videre bør pausen regnes med i arbeidstiden for alt arbeid under dagen i gruver, tunnel-drift og utsprengning av bergrom.

Pausen i alt døgn- og helkontinuerlig skiftarbeid bør regnes med i arbeidstiden.

Den alminnelige arbeidstid for arbeideren skal fordeles slik at han hver uke får en sammenhengende fritid på minst 30 timer omfattende tidsrommet fra kl. 18.00 det ene døgn til kl. 22.00 i det etterfølgende døgn.

Kap. 4. Særlige bestemmelser om barn og unge arbeidere. (§§ 32 — 39).

16. § 32. Barn og ungdom.

I brev II er foreslått hevet aldersgrensen for ungdom fra 15—18 år til 16—19 år.

17. § 36. Nattarbeid av ungdom.

I brev II er videre foreslått å utvide den arbeidsfri periode for ungdom til kl. 20.00—7.00 (i stedet for som nå kl. 21.00—6.00).

Kap. 5: Arbeidslønn, oppsigelse og arbeidsreglement m. v. (§§ 40 — 53).

18. § 40. Arbeidslønn.

- a) Ifølge handlingsprogrammet bør lønningssystemene og deres virkning på den ansatte opplevelse av sitt arbeidsmiljø vurderes.
 - b) LO har tidligere uttalt seg om spørsmålet om plikt til å betale tilbake for meget utbetalt lønn, og
 - c) arbeidsgiverens rett til å foreta trekk i lønn for skade voldt ved forsett eller grov uaktsomhet.
- Begge disse spørsmål foreligger til behandling i Arbeidsrettsrådet.

19. § 41. Oppsigelsesfrister.

I fellesprogrammet er det krevd forlenget oppsigelsesfrist for arbeidere over 50 år.

20. § 43. Vern mot usaklig oppsigelse. (Jfr. §§ 44 og 44 a).

- a) I fellesprogrammet er det krevd sterkere oppsigelsesvern, herunder for sykmeldte arbeidere, § 44. (Se også punkt 21 a).
- b) Sosialpolitisk program forutsetter vurdert spørsmålet om oppsigelser ved rasjonalisering bør godkjennes som saklige.
- c) Etter krav fra LO har Arbeidsrettsrådet til behandling spørsmålet om å få brakt bestemmelsene i § 43 i overensstemmelse med ILO-rekommendasjon nr. 119. Dette innebærer bortfall av kravet om alder og tjenestetid som vilkår for at en arbeidstaker skal omfattes av oppsigelsesvernet. LO har videre foreslått at en oppsigelse skal kjennes ugyldig dersom den blir funnet å være usaklig, med det resultat at en oppsagt arbeidstaker fremdeles anses for å være i arbeid og at lønnsplikten hele tiden har bestått.
- d) Det er videre foreslått vanlig erstatningsansvar i stedet for som nå med en grense oppad basert på siste årslønn, noe som kan føre til at arbeidstakeren får lavere erstatning enn hva hans faktiske tap skulle betinge etter vanlige erstatningsregler.
- e) Et forslag fremmet for Kongressen 1973 tar sikte på at Staten må tre inn og overta for en bestemt periode de rettigheter og forpliktelser som bedriftseiere har når det er tale om nedleggelse eller større innskrenkninger.
Dette spørsmål er for tiden under utredning i LO.

21. § 44 a. Arbeid for eldre arbeidere som ikke er helt arbeidsføre.

- a) I LOs sosialpolitiske program er formulert krav som tar sikte på å beskytte eldre arbeidstakere ved oppsigelser, oppnådd aldersgrense m. v.
- b) I Hovedavtalen er inntatt bestemmelser som utdyper de nåværende bestemmelser i Arbeidervernlovens § 44 a om eldre og delvis arbeidsuføre. Det heter således i § 13 a:

«Slike endringer i arbeidsordningen som nevnt i Arbeidervernlovens i § 44 a kan bistå i omplassering, deltidsarbeid eller andre ordninger som arbeidstakeren er faglig og medisinsk skikket til.

Undersøkelser om hvorvidt forholdene innenfor bedriften ligger til rette for gjennomføring av noen slik ordning i det enkelte tilfelle skal skje i samarbeid med arbeidstakernes tillitsmenn eller tillitsmennene i den eller de aktuelle avdelinger.

Dersom partene er enige om at disse undersøkelser viser at forholdene i bedriften ligger slik til rette at arbeidstakernes anmodning kan imøtekommes og eventuell erklæring fra bedriftslege viser at det ikke foreligger medisinske hindringer, skal anmodningen tas til følge..

Den kommende lov bør gå videre i å styrke disse arbeidstakeres rettigheter.

Kap. 7. Arbeidstilsynet. (§§ 54—63).

- a) Både handlingsprogrammet, LOs sosialpolitiske program, LO/DNAs fellesprogram og Innstillingen om bedriftshelsetjenesten og helse- og miljøvernvalg formulerer krav om styrking av Arbeidstilsynet.
- b) I handlingsprogrammet er også fremhevet at Yrkeshygienisk Institutt må utbygges, og at arbeidsmiljøforskningen må gis høy prioritet.

22. § 56. Tilsynets vedtak. Klage over enkeltvedtak.

Arbeidsrettsrådet har til behandling et forslag fra LO om å innføre en ordning med løpende dagmulkt for å fremtvinge at arbeidsgiveren etterlever pålegg gitt av Arbeidstilsynet.

Kap. 8. Straffebud. (§§ 64—72).

23. § 64.

Lovens straffebud og de øvrige bestemmelser må knyttes presist sammen slik at den strafferettslige virkning av en lovovertrødelse ikke taper sin effekt. (Se for øvrig under pkt. 2 c foran).

IV

Landsorganisasjonen vil eventuelt fremsette ytterligere forslag i forbindelse med det forestående lovarbeid. Vi har også fremmet flere forslag som etter nåværende lovsystem berører andre lover (Folketrygdloven, ferieloven m. v.) men som angår arbeidsmiljøet i videre forstand. LO regner med at det blir en oppgave for seg å foreta en grenseoppgang for så vidt angår hvilke felt innen det totale arbeidsmiljø som bør behandles i den nye lov.

Såvel denne grenseoppgang som det konkrete arbeidet med selve loven tillater vi oss å forutsette at Landsorganisasjonen på en hensiktsmessig måte får anledning til å delta i.

Kortere arbeidstid.

LOs representantskap vedtok 11. desember 1973 å bemyndige Sekretariatet til i samråd med de aktuelle forbund, å formulere kravene om redusert arbeidstid for skift-, turnusarbeid m. v. Landsorganisasjonen tilskrev forbundene og distriktkontorene med anmodning om innsendelse av forslag, hvoretter det ble holdt møte mellom administrasjonen og de berørte forbund tidlig i 1974.

I LOs brev, datert 28. januar 1974 til Regjeringen vedrørende den nye arbeidsmiljølov, ble den generelle ukentlige arbeidstid krevet redusert til 40 timer. I LOs brev, datert 13. februar 1974 til Kom-

munal- og arbeidsdepartementet, ble det som følge av Sekretariatets vedtak av 11. s. m., som bygde på den behandling som fulgte etter Representantskapets vedtak av 11. desember 1973, fremmet følgende krav når det gjelder den alminnelige arbeidstid:

- a) For arbeid som drives helt eller delvis om natten, og for arbeid som drives om dagen uten helgefri: 38 timer.
- b) For arbeid som drives både helt eller delvis om natten og på søn- og helgedager, samt for arbeid under dagen i gruver, ved tunneldrift og ved utsprenging av bergrom under dagen: 36 timer.

Regjeringen ga tidlig uttrykk for at en reduksjon av arbeidstiden i henhold til LOs krav måtte bli å gjennomføre i to etapper innen første halvår 1976. Departementet ba i denne forbindelse Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening om å forhandle om gjennomføring av første etappe av arbeidstidsforkortelsene. Slike forhandlinger ble holdt 15., 16., 26., 27. og 28. august og 9. september 1974. Fra LOs side deltok under forhandlingene Tor Aspengren, Leif Haraldseth, Steinar Halvorsen, Tore-Jarl Christensen, Walter Kolstad, Eivind Strømme, Øystein Larsen og Håkon A. Ødegaard.

Disse forhandlinger hadde som forutsetning at arbeidstiden fra 1. januar 1975 skulle reduseres til 38 timer for helkontinuerlig skiftarbeid og turnusarbeid som naturlig kan sammenliknes med dette, og for alt arbeid under dagen. Som et ledd i arbeidet for å komme fram til enighet under forhandlingene, ble det ført særforhandlinger mellom Norsk Transportarbeiderforbund og Rutebileiernes Arbeidsgiverforening og mellom Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet og Norsk Hotell- og Restaurantforbund om antesipert 40-timers uke fra 1. januar 1975.

Forhandlingene førte fram, og på denne bakgrunn vedtok Stortinget i desember måned Kommunal- og arbeidsdepartementets forslag i Ot.prp. nr. 10 (74—75) om endringer i Lov av 7. desember 1956 om arbeidervern.

(Se for øvrig lov om arbeidsmiljø, side 47.)

Sykelønnsordningen.

Avtalen om tilleggstygd mellom hovedorganisasjonene ble inngått 7. januar 1957. Avtalen har blitt revidert flere ganger siden dengang. I 1974 har avtalen gjennomgått en rekke endringer og utvidelser.

Avtalen gir rett til sykepenger utover syketrygden i Folketrygden, slik at den sikrer 90 prosent av netto arbeidsinntekt (brutto

arbeidsinntekt minus direkte skatter og avgifter). I samsvar med Folketrygdens regler gir avtalen om tilleggstrygd slike ytelser fra og med 4. dag. I 1974 har avtalen gitt 90 prosent av netto arbeidsinntekt inntil kr. 40 000.00. Denne begrensingsregel for beregning av premie og ytelser ble hovedorganisasjonene enige om å øke til kr. 50 000 fra 1. januar 1975.

Som et tillegg til avtalen om tilleggstrygd mellom hovedorganisasjonene ble en fra 1. mars 1974 enige om avtale om 90 prosent av nettolønn for 2. og 3. sykedag. Avtalen ble inngått i samsvar med den prinsipielle enighet om slik utvidelse som ble oppnådd under tariffrevisjonen i 1972. Sykepengene for 2. og 3. sykedag utgjør også 90 prosent av nettolønn og blir utbetalt direkte fra arbeidsgiver etter at arbeidstakeren innleverer egenerklæring.

Medlemspremien i sykелønnsordningen har i 1974 vært 2,5 prosent av brutto årslønn inntil kr. 40 000. Arbeidsgiveren har trukket arbeidstakerens andel av medlemspremien etter en skala. For årsinntekter over kr. 14 000 har arbeidstakerpremien vært kr. 1.60.

Etter revisjon av medlemspremien i 1972 har tilleggstrygden etter hver opparbeidet seg til dels store overskudd. Dette har gjort det mulig å øke ytelsene i ordningen samtidig som medlemspremiene er redusert. Arbeidstakernes andel av premien har det også vært mulig å holde uforandret. Beregningsgrunnlaget for premieinnbetalingen vil fra 1. januar 1975 heves til kr. 50 000. Samtidig reduseres medlemspremien til 1,7 prosent, hvorav arbeidstakerens andel blir uforandret (inntil kr. 1.60 i uka).

Tilleggstrygden LO og N.A.F. har størst utbredelse i det private arbeidsliv, dvs. håndverk og industri, bergverksdrift, bygg og anleggsvirksomhet og private rutebilselskaper. Det foreligger ingen fullstendig medlemsfortegnelse, men en regner med at ca. 370 000 arbeidstakere omfattes av ordningen. Funksjonærene har gjenomgående full lønn i tre måneder. Tilleggstrygden LO og N.A.F. sikrer 90 prosent av netto lønn i inntil ett år. Især for lengre sykefravær er derfor tilleggstrygden fullt på høyde med funksjonærenes ordning med full lønn i inntil tre måneder.

Tilleggstrygden LO og N.A.F. administreres av Rikstrygdeverket etter den såkalte administrasjonsavtalen mellom hovedorganisasjonene og Rikstrygdeverket. For øvrig har hovedorganisasjonene på sin side nedsatt et eget styre som skal ta seg av mer prinsipielle spørsmål og ankesaker. I 1974 har styret hatt følgende medlemmer:

For N.A.F.:

direktør Hans Bjaaland (formann), høyesterettsadvokat Tor Rynning Nilsen.

For LO:

sekretær Leif Haraldseth, utredningsleder Øistein Gulbrandsen.

Sluttvederlagsordningen

Det ble i 1974 utbetalt sluttvederlag til 1857 arbeidstakere med til sammen kr. 9 198 515.00. Det er søkt sluttvederlag for ytterligere 536 arbeidstakere som ikke fylte vilkårene for utbetaling.

Fra 1. oktober 1966 til 31. desember 1974 er det utbetalt sluttvederlag til noe over 12 600 arbeidstakere med til sammen kr. 58 542 000.00.

LO er representert i styret ved Olaf Sunde, Liv Buck og Steinar Halvorsen.

Bedriftslegerådet

I 1974 har det vært forholdsvis større tilslutning til bedriftshelsetjenesten enn tidligere år. Dels skyldes dette at det har vært noe lettere å få ansatt bedriftsleger og bedriftssykepleiere, dels at en rekke større felles bedriftshelsetjenester er blitt opprettet og andre utvidet, bl. a. Norsk Folkehjelp. Dette har sammenheng med at nå for tiden blir en bedriftshelsetjeneste i stadig større omfang ansett som en normal aktivitet både for private og offentlige bedrifter. En medvirkende årsak har vært en økende interesse i organisasjonene for å få bedriftshelsetjeneste, en annen årsak til den større tilslutning til bedriftshelsetjenesten har også vært at organisasjonene innen kommunalsektoren har oppfordret landets kommuner til å etablere bedriftshelsetjeneste, og har gitt praktiske råd i forbindelse med dette.

I dette år har Bedriftslegerådet konsentrert arbeidet med å justere bedriftshelsetjenesten i forhold til den kritikk som er kommet og de forbedringer som er foreslått både i utredninger i fagpressen og i massemedia. Dette arbeid har resultert i at Bedriftslegerådet både har utarbeidet et forslag til *ny rammeavtale* om bedriftshelsetjenesten for de tre hovedorganisasjoner og forslag til *revidering av retningslinjene*.

Forslaget til den nye rammeavtalen tar bl. a. sikte på at også representanter fra myndighetene (Helsedirektoratet, Statens Arbeidstilsyn, Rikstrygdeverket) og fra Norsk Sykepleierforbund og Norske Fysioterapeuters Forbund skal ha medinnflytelse på ledelsen av bedriftshelsetjenesten ved siden av representantene fra de tre hovedorganisasjonene.

De nye retningslinjene er kommet i stand i samarbeid med Den norske lægeforening, formannen i Norsk Bedriftslegeforening,

Landsgruppen av bedriftssykepleiere tilsluttet Norsk Sykepleierforbund og representanter for Norske Fysioterapeuters Forbund.

Forandringene av retningslinjene har i første rekke tatt sikte på å få en mer aktiv bedriftshelsetjeneste, særlig med henblikk på miljøvernarbeidet i bedriftene og på å få en viss oppmykning av retningslinjene med hensyn til adgangen til legebehandling fra bedriftslegekontorene. Videre er det foreslått en utvidelse av bedriftslegenes arbeidstid, nemlig 1—3 timer pr. 100 ansatte pr. uke, avhengig av bedriftens art, i forhold til 1—2 timer pr. 100 ansatte i de tidligere retningslinjer.

Forslagene til ny rammeavtale og til revisjon av retningslinjene ble 19. november 1974 sendt til de tre hovedorganisasjoner med anmodning om godkjenning. I svar fra Norsk Arbeidsgiverforening, fra Landsorganisasjonen i Norge og fra Den norske lægeförening meddeles at både den nye rammeavtalen og de nye retningslinjer for bedriftshelsetjenesten er vedtatt av disse organisasjoner.

Den nye rammeavtalen medfører at fra 1. januar 1975 vil det nåværende Bedriftslegerådet med dets sekretariat gå over til å bli *Styret for bedriftshelsetjenesten* med samme sammensetning som det tidligere Bedriftslegerådet.

Som rådgivende organ for styret skal fra 1. januar 1975 opprettes *Rådet for bedriftshelsetjenesten*, og det er i desember 1974 rettet henvendelser til Helsedirektoratet, Arbeidstilsynet, Rikstrygdeverket, Landsorganisasjonen, Norsk Arbeidsgiverforening og Den norske lægeförening, Norsk Sykepleierforbund og Norske Fysioterapeuters Forbund om å oppnevne en representant med varamann til Rådet for bedriftshelsetjenesten med henblikk på å kunne holde det første rådsmøte våren 1975.

Til erstatning for brosjyren «Den norske Bedriftslegeordning», hvor 2. opplag av 8. utgave, trykt i 1971, nå er utsolgt, har Bedriftslegerådet utarbeidet manuskript til en ny brosjyre «Den norske bedriftshelsetjenesten», som en regner med blir ferdig trykt i begynnelsen av 1975.

Bedriftslegerådets sammensetning har som tidligere år vært professor dr. med. Haakon Natvig, Den norske lægeförening, formann, direktør Joh. Fr. Hansen, Norsk Arbeidsgiverforening, sekretær Leif Haraldseth, Landsorganisasjonen i Norge. Sekretær har vært Aagot Barder.

Rådet har i 1974 holdt fem møter. Til stede på møtene har vært sekretæren Aagot Barder samt overlege Terje Due Strand fra N.A.F. (to møter), direktør Gudmund Harlem fra LO (to møter), professor Christian Borchgrevink fra Den norske lægeförening (ett møte) og dosent Øivind Larsen (fem møter). Rådet har dessuten samlet hatt

møte med Presidenten og Generalsekretæren m. fl. i Den norske lægeforening.

Bedriftshelsetjenestens status:

Ingen meddelelser er mottatt om opphør av noen bedriftshelsetjenester i 1974.

I alt har 228 bedrifter, omfattende ca. 19 000 personer, etablert bedriftshelsetjeneste i 1974. De fleste av disse har sluttet seg til fellesordninger.

I alt har nå 2607 bedrifter med til sammen ca. 382 000 ansatte innført bedriftshelsetjeneste i vårt land. Fire nye fellesordninger, omfattende 2630 ansatte er opprettet, slik at sekretariatets register nå omfatter 166 fellesordninger med til sammen ca. 137 000 ansatte. Av disse har sju utvidet sin virksomhet til å omfatte ytterligere 50 bedrifter med 3770 personer. Norsk Folkehjelps felles bedriftslegekontor i Mo i Rana er således utvidet med hele 30 bedrifter med ca. 1900 ansatte. En har også fått melding om at 11 legesentre utfører bedriftshelsetjeneste for enkelte bedrifter ved siden av å drive almen praksis.

Sekretariatets register over bedriftsleger omfatter nå i alt 648 navn. Herav er 34 heldagsansatte.

I det forløpne år har sekretariatet fått ca. 1250 skriftlige og muntlige forespørslser og saker som er blitt behandlet.

Oppfordringen til fylkeslegene om å ta med i medisinalberetningene fra fylket en oversikt over bedriftshelsetjenesten i fylket, har resultert i henvendelser fra fem fylkesleger. Disse har fra sekretariatet mottatt fortegnelse over bedrifter med bedriftshelsetjeneste og bedriftslegenes navn. Til Helserådet i Trondheim har en på anmodning sendt fortegnelse over bedriftsleger i denne byen.

Rundskrivnet om registrering av de ansattes røykevaner i forbindelse med bedriftslegeundersøkelsene, er blitt meget positivt mottatt av legene. Anmodning om å få tilsendt skjema er inntil nå kommet fra 164 bedriftsleger, og 108 200 skjemaer er sendt ut. Mange bedrifter har også rekvirert brosjyren «Når helsa går opp i røyk».

Landsgruppen av bedriftssykepleiere NSF, som ved årets utgang hadde 160 medlemmer i aktiv tjeneste, utførte høsten 1974 en undersøkelse over arbeidsforhold og ansvarsområde for ca. 300 av landets bedriftssykepleiere. En håper at denne undersøkelse vil resultere i en rekke betydningsfulle opplysninger som vil bety et verdifullt supplement til de opplysninger som Bedriftslegerådet har i sitt register over bedriftssykepleiere.

Ferielovutvalget.

Landsorganisasjonens ferielovutvalg avga sin innstilling 29. mars 1974. Innstillingen har deretter vært forelagt de enkelte forbund til uttalelse. Dette materiale skal så forelegges Sekretariatet, som vil ta standpunkt til hvilke lovendringer LO skal foreslå.

Statens Feriefond

Leif Haraldseth er LOs representant i styret for Feriefondet.

Med godkjenning av Kommunal- og arbeidsdepartementet ble det til ferieformål i 1974 bevilget i alt kr. 3 085 500.00.

Utvidelse av ferien med 2 uker for arbeidstakere over 60 år.

På sitt handlingsprogram har Landsorganisasjonen et punkt der en forplikter seg til å gå inn for at spørsmålet om en utvidelse av ferien for eldre arbeidstakere blir utredet. Etter behandling i LOs sosialpolitiske utvalg rettet Landsorganisasjonen i 1973 en henvendelse til Kommunal- og arbeidsdepartementet der en ber om at denne saken blir tatt opp til vurdering. Etter dette har Landsorganisasjonen fått forespørsel der en ber om LOs syn på å vurdere denne saken i sammenheng med følgende formulering i DNAs arbeidsprogram: «Arbeiderpartiet går inn for mer fleksible arbeidstider for eldre i det ordinære arbeidsliv. Arbeidsformidlingen må bidra til at de eldre som ønsker det får et høvelig arbeid med deltidssordninger og liknende.» I sitt svar sier Landsorganisasjonen seg interessert i at en utreder denne problemstillingen, men en ber om at et utvalg som eventuelt skal utrede dette må behandle utvidelsen av ferie for eldre arbeidstakere særskilt og avgi en delinnstilling for dette punktets vedkommende.

Etter dette har Landsorganisasjonen fått underretning om at saken er oversendt Sosialdepartementet til videre behandling.

Arbeidsreiser for skiftarbeidere.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund reiste våren 1974 spørsmålet om virkningen av endringene i de offentlige transportmidlers rabattordninger på reiseutgiftene for skiftarbeidere, og da spesielt skiftarbeidere som har lange arbeidsreiser. Etter å ha innhentet opplysninger i sakens anledning rettet Landsorganisasjonen en henvendelse til Samferdselsdepartementet, der en bl. a. uttaler: «Ved at den tidligere ordningen med ukekort falt bort, er det nå månedskort og halvmånedskort som gir arbeidstakerne den største rabatt på sine arbeidsreiser. For arbeidstakere med en regulær arbeidstid skulle ikke denne endringen i rabattordningene by på problemer, men for

skiftarbeidere som en uke har dagskift og neste uke nattskift, medfører denne endringen vesentlig økte reiseutgifter. Disse kan nemlig ikke benytte kollektive transportmidler enkelte uker, men er henvist til å benytte andre transportmidler fra hjemsted og til arbeidsstedet.

Tidligere kunne disse benytte ukekort og få tilnærmet samme rabatt som ved bruk av månedskort og halvmånedskort. Etter endringen er disse henvist til å kjøpe klippekort som gir 20 prosent rabatt på enkeltreisens pris. Rabattens størrelse er for denne korttypens vedkommende uavhengig av reisens lengde. Månedskort og halvmånedskort derimot gir 50—70 prosent rabatt, med størst rabatt for de lengste reisene.

Endringen i rabattordningen har således ganske klart ført til vesentlig høyere utgifter til arbeidsreiser for arbeidstakere som har ulike former for skiftordninger. Spesielt ugunstig kommer arbeidstakere med lange arbeidsreiser ut, i og med at disse under den tidligere ordningen fikk spesielt store rabatter på sine arbeidsreiser.

Landsorganisasjonen vil med dette be departementet om å overveie muligheten av å innføre ordninger som helt eller til en viss grad kan avhjelpe de problemer som den nye rabattordningen har skapt for arbeidstakere med slike arbeidstidsordninger.»

Garantert minstelønn eller annen ordning for arbeidstakere i fiske- og hermetikkindustrien.

Etter behandling i Sosialpolitisk utvalg rettet Landsorganisasjonen sommeren 1974 en henvendelse til Kommunal- og arbeidsdepartementet, der en tar opp denne saken. I henvendelse til departementet heter det: «Både i Landsorganisasjonens handlingsprogram og i Arbeiderpartiets program for Nord-Norge går man inn for en ordning med en garantert minstelønn eller andre liknende ordninger som skal sikre arbeidstakere som er gjenstand for hyppige permitteringer en årsinntekt som svarer til deres timefortjensener.

En slik ordning er særlig blitt aktualisert etter at de siste endringene i reglene for beregning av dagpenger under arbeidsledighet har ført til at arbeidstakere med hyppige permitteringer får et lavere beregningsgrunnlag for dagpenger enn hva tilfelle var under de tidligere reglene.

Ved vårens tariffrevisjon tok Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund opp med sin arbeidsgivermotpart spørsmålet om en ordning som skal sikre arbeidstakerne inntekt i perioder med permittering på grunn av mangel på råstoff. Dette førte til at man har fått en prinsipiell forbedring i tariffavtalen, idet det nå skal gis

tre dagers varsel regnet fra arbeidstidens slutt den dag varsel gis ved permittering grunnet mangel på ferskt råstoff.

Arbeidstakerne innenfor fiskeindustrien vil således bli vesentlig bedre sikret enn tidligere mot inntektsbortfall som følge av permittering på grunn av mangel på råstoff.

Landsorganisasjonen og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund er innstilt på å arbeide videre etter en slik linje, men dette kan først skje ved senere tariffrevisjoner. Tidspunktet for når dette kan skje henger nært sammen med næringspolitikken og den takt man makter å bygge ut bedriftene innenfor næringen, slik at disse blir mindre påvirket av en ujevn råstofftilgang, og makter den ekstra økonomiske påkjenning som et lengre premisjonsvarsel medfører.

Landsorganisasjonen ser som rimelig at det inntil man makter å komme videre gjennom avtaler mellom partene i arbeidslivet innføres særskilte regler for beregninger av dagpenger under arbeidsledighet for fiske- og hermetikkindustrien, slik at følgene av endringene i reglene for beregning av dagpenger blir kompensert.»

Betalt utdanningspermisjon.

Den internasjonale Arbeidsorganisasjon (ILO) har vedtatt en konvensjon — nr. 140 — og en rekommandasjon — 148 — om betalt utdanningspermisjon. Sosialdepartementet forela for LO spørsmålet om Norge burde ratifisere konvensjonen og/eller tiltre rekommandasjonen. Under ILO-konferansen i 1974 stemte hele den norske delegasjonen (Regjeringens, Norsk Arbeidsgiverforenings og LOs representanter) for så vel konvensjonen som rekommandasjonen.

Vi skal her trekke fram to hovedpunkter i konvensjonen. Artikkel 2 lyder: «Enhver medlemsstat skal utforme og gjennomføre en politikk som tar sikte på å fremme, ved midler som passer til nasjonale forhold og praksis og skrittvis om nødvendig, betalt utdanningspermisjon som har til formål:

- a) opplæring på ethvert nivå,
- b) allmenn, sosial og samfunnsmessig utdanning,
- c) fagforeningsutdanning.»

Artikkel 7 lyder: «Ordninger for betalt utdanningspermisjon skal finansieres på regulert og tilstrekkelig grunnlag, i samsvar med nasjonal praksis.»

Konvensjonen begrenser seg til å pålegge medlemsstatene en folkerettslig plikt som tar sikte på å gjennomføre de tiltak for utdan-

ningspermisjon som er bestemt i konvensjonen. Norske borgere blir således ikke umiddelbart berørt i den forstand at de kan påberope seg traktaten som hjemmel for et rettskrav på betalt utdanningspermisjon i et konkret tilfelle. En kan ikke se at konvensjonens bestemmelser strider mot gjeldende norsk rett.

I sin uttalelse til Sosialdepartementet tilrådte LO at konvensjonen ble ratifisert av Norge og at rekommandasjonen ble tiltrådt.

Kontakt med Fremmedarbeiderforeningen.

Fremmedarbeiderforeningen ba ved begynnelsen av året om å få en samtale med LOs formann. Denne samtale fant sted 12. februar, og fra LO deltok også Per Haraldsson.

Fremmedarbeiderforeningen ønsket nærmere kontakt med LO og fagbevegelsen som helhet. Det ble bl. a. hevdet at selv organiserte fremmedarbeidere ofte kunne ha vanskelig for å få løst sine problemer på grunn av språkvansker og andre forhold. Det ble avtalt å holde et større møte, der det også kunne møte representanter for de forbund som i størst utstrekning har fremmedarbeidere som medlemmer, og ellers støtter på fremmedarbeiderproblemer. Slikt møte ble holdt 19. mars. Fra LO deltok de to forannevnte, og dessuten representanter for Norsk Arbeidsmandsforbund, Bekledningsarbeiderforbundet, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Murerforbund og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Fra Fremmedarbeiderforeningen deltok representanter for den sentrale ledelse og representanter for ulike nasjonalitetsgrupper.

Fremmedarbeiderforeningens representanter la fram en del klage-mål i forbindelse med de vanskeligheter fremmedarbeiderne har både på arbeidsplassene og ellers. De framholdt at de var interessert i at fremmedarbeiderne organiserte seg, og at de ville medvirke til dette, men det var da viktig at faglige tillitsmenn kunne være i stand til å ivareta fremmedarbeidernes interesser på samme måte som for norske arbeidere.

LOs formann foreslo opprettet et kontaktutvalg med tre representanter fra LO, tre fra forbundene og tre fra Fremmedarbeiderforeningen, der man kunne ta opp forskjellige problemer til drøfting og forsøke å finne en løsning. Dette ble det enighet om, og Sekretariatet sluttet seg siden til dette.

Til medlemmer av kontaktutvalget ble fra LOs side oppnevnt: Liv Buck, Karl Nandrup Dahl, Per Haraldsson, Per Karlson, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Kolbjørn Aune,

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Erling Evli, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.

Fremmedarbeiderforeningen oppnevnte Caroline Swetland, Kyriakos Chrysostomidis og José Carlos Santos, med Emir Cevro som varamann. Sistnevnte ble siden valgt til ny formann i Fremmedarbeiderforeningen, og gikk inn i utvalget som fast medlem i stedet for Caroline Swetland, som imidlertid møter i egenskap av Fremmedarbeiderforeningens sekretær.

Det ble holdt flere møter i kontaktutvalget i løpet av året. Et arbeidsutvalg innenfor kontaktutvalget utarbeidet et notat, der man skisserte en del tiltak som kunne komme på tale i arbeidet framover. For øvrig ble drøftet en rekke spesielle forhold, bl. a. forholdene ved Mongstad-anlegget og inntaket av fremmedarbeidere ved Tangen Verft, avdeling Vindholmen, Arendal, og forslaget fra Regjeringen om midlertidig innvandringsstopp. I forbindelse med sistnevnte sak drøftet man også generelt utredningen om innvandringspolitikken og stortingsmeldingen i samme forbindelse. Det var ulike syn når det gjaldt spørsmålet om innvandringsstopp, men begge parter erklærte seg innforstått med hverandres synspunkter, og det var enighet om å bidra til å løse problemene best mulig.

De tiltak som ble framsatt i forannevnte notat var følgende:

1. Spørsmålet om særskilte talsmenn for fremmedarbeiderne iallfall i en overgangsperiode.

Før man setter en slik ordning i verk, måtte den diskuteres med forbundene, og man måtte gi forbundene en tidsfrist til å drøfte saken iallfall i forbundsstyrene. Det vil være vanskelig å sette i gang en slik ordning uten sikkerhet for at den kan bli akseptert. I Arbeidsutvalgsmøtet 12. november d. å., ble det reist spørsmål om en prøveordning ved en eller et par større bedrifter.

En foreslår at det blir lagt vekt på å få opprettet en prøveordning i første omgang. På forhånd bør kontaktutvalget ha besøkt en bedrift som har noen erfaring med fremmedarbeidere.

2. Informasjon om fagbevegelsen til fremmedarbeiderne kan bl. a. skje gjennom foreningens blad «Fremmedarbeideren». Denne informasjon vil da bli gitt på flere språk, og foreningen vil være behjelpelig med oversettelse.

Mindre brosjyrer kan også være aktuelt.

3. Fremmedarbeiderspørsmål kan tas opp i AOF-kurs og forbundskurs der hvor det er aktuelt.

En ser det som viktig at spørsmålet blir ført opp på kursplanen for LO-skolen.

4. Muntlig informasjon om fagbevegelsen bør kunne gis for alle fremmedarbeidere i de enkelte bedrifter, men også ved at LO og FAF arrangerer kontaktmøter. Kursvirksomhet kan også komme på tale.
5. Institusjoner og organisasjoner som driver verne- og miljøarbeid, bør ta initiativ til at instruksjer, bruksanvisninger og advarsler mot fare blir laget på fremmede språk der hvor det er fremmedarbeidere.
Det bør samarbeides med Norsk Folkehjelp og Vern og Velferd med sikte på dette.
6. Offentlige myndigheter og fagbevegelsen må sørge for at fremmedarbeidernes rettigheter og plikter blir meddelt på en måte som de kan forstå.
7. Spørsmålet om opprettelse av en tolktjeneste er tatt opp av Kommunaldepartementet.

De to siste punktene, og til dels punkt 5, berører tiltak som først og fremst myndighetene bør ha ansvaret for. En forutsetter imidlertid et samarbeid med myndighetene, der både LO og Fremmedarbeiderforeningen kan få gi uttrykk for sitt syn, og eventuelt bidra med forslag. De øvrige punktene vil LO og Fremmedarbeiderforeningen i fellesskap arbeide videre med.

Når det gjelder spørsmålet om særskilte talsmenn for fremmedarbeiderne på arbeidsplassene, henger dette sammen med betydningen av at de ulike nasjonalitetsgrupper kan komme til orde. Språk, skikker og andre forhold er så forskjellige at dette vil ha betydning for å finne tilfredsstillende løsninger. En forutsetter kontaktmenn for hver nasjonalitetsgruppe og et felles utvalg for disse kontaktmenn, som igjen kan peke ut et par representanter som skal ha kontakt med bedriftsklubben og klubbstyret. På denne måten håper en å få fremmet og behandlet de problemer som måtte oppstå til beste for alle parter. I tilfelle av spesielle problemer, vil fremmedarbeidernes kontaktmenn kunne ta sakene opp med Fremmedarbeiderforeningen, slik at disse kan bli drøftet i kontaktutvalget med LO. Som nevnt tok en sikte på å opprette en prøveordning ved én eller to bedrifter, og en regnet med at dette ville kunne skje på nyåret 1975.

Sekretariatet i Landsorganisasjonen sluttet seg til det framlagte notat, og en forutsatte svar fra Fremmedarbeiderforeningen før en gikk videre i arbeidet.

LO har vedtatt å tegne en annonse i hvert nummer av bladet «Fremmedarbeideren».

Når det gjelder annonsens tekst, vil en variere mellom de språk som er mest brukt blant fremmedarbeiderne.

4. Familie- og forbrukersaker

Likestilling mellom kjønnene.

I samsvar med Arbeiderpartiets 10-punktsprogram, tok Regjeringen opp spørsmålet om å få en lov om likestilling mellom kjønnene. Saken hører inn under Forbruker- og administrasjonsdepartementet, og LO har på forskjellige trinn i forberedelsen av loven hatt høve til å medvirke gjennom en styringsgruppe, der Liv Buck og Karl Nandrup Dahl har vært med. Det har også vært holdt møter mellom LO og representanter for vedkommende departement, og i disse møter har foruten de to nevnte også deltatt Odd Højdahl og Per Haraldsson. Til slutt ble et lovutkast sendt LO til uttalelse.

I sitt brev til departementet sa LO at den anså utkastet til lov for tilfredsstillende, både med hensyn til innhold og form. Noen steder i premissene var det tatt opp spørsmål om alternative løsninger på enkelte områder. Til dette uttalte LO at et forbud mot diskriminerende reklame mest hensiktsmessig burde henføres under markedsloven og bli håndhevet av Markedslovrådet.

Videre mente LO at man ikke burde lovfeste muligheten for unntak fra forbudet mot forskjellsbehandling. LO framholdt at den foreslåtte lovtekst burde opprettholdes, og at en anså det som best at Regjeringen i tilfelle kunne ha fullmakt til å fravike loven når det måtte være nødvendig for å fremme lovens formål.

LO framholdt videre at likestillingsloven ikke burde henføre myndighet til å treffe beslutninger om tariffrettslige spørsmål til andre enn tariffpartene og Arbeidsretten. LO kunne derfor ikke godta at loven skulle gi hjemmel for å foreta en sammenlikning av lønnsforholdene innenfor bestemte bransjer.

LO gikk inn for opprettelsen av et separat organ, som sammen med et likestillingsombud skulle håndheve lovens bestemmelser. Etter LO's oppfatning ville det ikke være hensiktsmessig eller forvalt-

ningsrettslig forsvarlig å la det nåværende likestillingsråd få den myndighet som det nye likestillingsrådet skal ha etter lovutkastet.

Det var også LOs oppfatning at likestillingsloven ikke burde gjøres gjeldende for arbeidstakere som er i tjeneste hos utenlandsk arbeidsgiver som har påtatt seg entrepriser i Norge når de fremmede arbeidstakeres opphold i landet skal være av kort varighet.

LO pekte også på at man i premissene for loven burde omtale de viktigste traktater på likestillingsområdet. LO pekte spesielt på konvensjonen om kvinners politiske rettigheter av 1952, konvensjonen om gifte kvinners nasjonalitet av 1957, konvensjonen om forbud mot diskriminering i sysselsetting og yrke av 1958, konvensjonen om forbud mot diskriminering i utdanning av 1960, og endelig FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av 1966. De sentrale materielle bestemmelser om likestilling mellom kjønnene som er fastsatt i nevnte konvensjoner bør gjengis i motivene på tilsvarende måte som er gjort for de konvensjoner som allerede er behandlet der. Det bør også opplyses hvorvidt Norge har ratifisert de nevnte konvensjoner, og eventuelt om de er trådt i kraft. I kapittelet «Virkningen av internasjonal avtale» bør framstillingen om arbeides med sikte på å gjengi på korrekt måte de internasjonale rettskilders betydning som rettskilde i intern norsk rett.

Husleireguleringsloven.

I januar 1974 fikk LO melding fra Forbruker- og administrasjonsdepartementet om at den midlertidige loven om regulering av leie for husrom m.v. ville bli foreslått som permanent reguleringslov. Hittil har loven vært midlertidig og har vært forlenget for 1 år om gangen. Utkastet til permanent lov ble drøftet i samarbeidsutvalget mellom LO og Norske Boligbyggelags Landsforbund og med representanter for Norges Leieboerforbund.

I sin uttalelse til departementet uttalte LO bekymring for den tendens som er blitt stadig mer markant når det gjelder å gjøre om boliger til annet bruk. Man ba derfor departementet om å vie spesiell oppmerksomhet til håndhevelsen av lovreglene vedrørende bruksendringer av boliger. For øvrig kunne LO tiltre forslaget til permanent lov om regulering av leie for husrom m.v.

Stortinget vedtok å gjøre loven permanent.

FNs internasjonale kvinneår

1975 er av FN utpekt som kvinneåret under mottoet:

«Likestilling — utvikling — fred».

Det er under Forbruker- og administrasjonsdepartementet ned-satt en offentlig hovedkomité for gjennomføring av året i Norge.

Statsråd Inger Louise Valle er valgt til hovedkomitéens formann. Komitéen består av representanter fra ca. 50 organisasjoner.

Hovedkomitéen har valgt et arbeidsutvalg bestående av 9 representanter, som skal stå for den praktiske tilrettelegging.

Det foreløpige arbeid har bestått av tilrettelegging av møteprogrammer, opplegg for seminarer, informasjonsbrosjyrer, stilkonkurranser for forskjellige skoletrinn og studiemateriell.

På statsbudsjettet for 1975 er det bevilget *kr. 500 000.00* til arbeidet.

Evy Buverud Pedersen er LOs representant i hovedkomitéen og arbeidsutvalget.

Forbrukerrådet

Forbrukerrådet har i 1974 hatt 11 møter og behandlet 219 saker.

Landsorganisasjonens representant i rådet er Evy Buverud Pedersen, med Kurt Mosbakk som varamann. Landsmøtet i forbrukerrådet ble i 1974 holdt i Tromsø, 10.—11. juni. Utenom LOs representant i rådet møtte for LO: Kurt Mosbakk, LO, Odd Hübenbecker, NNN, og Lillian Bekkevad, NTTF.

Av saker som ble behandlet på landsmøtet kan nevnes:

1. Beretning for 1973 — arbeidsprogram for 1974.
Innledning ved direktør Bjørn Gulbrandsen.
2. Forbrukersamfunnet.
Innledning av statsminister Trygve Bratteli.
3. Lokale forbrukerproblem.
Paneldebatt ced cand. jur. Jon Johnsen, Universitetet Tromsø. Rektor Maria Lothe, Sogn og Fjordane. Kontorleder Helga Hemli, Østfold Forbruker og heimstell-kontor. Formann Aslaug Blix, Finnmark Forbruker og heimstellutvalg.
4. Rammer for Forbrukerrådets virksomhet i annen halvdel av 70-årene.
Innledning av Forbrukerrådets formann Ebba Lodden.

Landsmøtet vedtok å arbeide videre etter de retningslinjer som er trukket opp i arbeidsprogrammet for 1974.

Av saker man ønsket å legge vekt på var bl. a. utbygging og effektivisering av lokalkontorene i fylkene, og spesielle tiltak til hjelp for svake forbrukergrupper.

Landsmøtet vedtok følgende uttalelse om Forbrukerrådets generelle utvikling:

«Forbrukerrådets landsmøte 1974 viser til vedtaket på forrige landsmøte om prinsipielle linjer for Forbrukerrådets arbeid i 1970-åra. Her understrekes at Rådet i sitt arbeid må legge sterk vekt på miljø- og ressurs hensyn, forholdet til de svake forbrukergrupper og satse på en bedre regional spredning av Forbrukerrådets tjenester. Rådet skal arbeide med et vidt siktemål som forbrukernes interesseorganisasjon.

Landsmøtet 1974 vil understreke viktigheten av at utbyggingen av den desentraliserte virksomheten fortsatt prioriteres. I samarbeid mellom lokale og sentrale forbrukerorgan er det nå nødvendig å gi konkret innhold til arbeidet i de kommunale forbruker- og heimstellnemnder og utvalg og kontorer i fylkene, slik at disse organene blir bedre i stand til å ta opp de problemer forbrukeren møter i sitt lokalsamfunn. Man vil derfor prioritere den direkte kontakt med den enkelte forbruker.

Landsmøtet vil videre understreke følgende områder der Forbrukerrådet har viktige oppgaver framover: Den vekst som finner sted i forbruket av offentlige og private tjenester, understreker viktigheten av at Forbrukerrådet interesserer seg sterkere for utformingen av tjenestetilbud i samfunnet, og utvikler metoder for å analysere kvaliteten av disse.

Utformingen av nye former for offentlig produktkontroll krever nå ut fra miljø- og ressurs hensyn en gjennomtenkning av hvordan en sterkere forbrukerinnflytelse på produktutviklingen kan gjennomføres.

Behovet for informasjon og kunnskaper om husholdningens situasjon krever en økt vekt på målretting av Forbrukerrådets informasjonsvirksomhet. Samtidig er det en sentral oppgave å få forbrukerinteressene sterkere fram i den aktuelle samfunnsdebatt».

Det ble på landsmøtet fra de ansatte i Forbrukerrådets sekretariat tatt opp en del forhold mellom Forbrukerrådet — sekretariatet som man ønsket avklaring på, bl.a. spørsmål om økt innflytelse gjennom representasjon i rådet. Forbrukerrådet har nedsatt et ad hoc utvalg til å se på problemene. Evy Boverud Pedersen har vært en av utvalgets tre representanter fra rådet. Tre fra de ansatte har deltatt samt Forbrukerrådets daglige leder direktør Bjørn Gulbrandsen. Utvalget vil legge fram sin innstilling på første møte i 1975.

Forbrukerrådet har avgitt uttalelsen i en rekke saker i løpet av 1974. Følgende bør nevnes:

- A: Utredning om etableringskontroll — varehandelen.
- B: Innstilling fra Boretslovsutvalget NOU 6 1974.
- C: Taushetsplikt i den offentlige forvaltning.
- D: Utkast til lov om produktkontroll.
- E: Innstilling fra Reklamasjonsutvalget.
- F: Vegdirektoratets forslag til nye trafikkregler.
- G: Persondata og personvern NOU 22 1974.
- H: Prismyndighetenes organisasjon NOU 49 1974.

I: Mål og retningslinjer for reformer i lokalforvaltningen NOU 53 1974.

Forbrukerrådet ble bedt om å oppnevne 1 representant til Oljeforsyningsdirektoratets råd som ble opprettet i forbindelse med oljekrisen ved årsskiftet 1973/1974. Evy Buverud Pedersen deltok som rådets representant.

Etter landsmøtets vedtak om å intensivere arbeidet for de svake forbrukergrupper, har Forbrukerrådet tatt initiativ til opprettelse av et kontaktutvalg med næringslivets organisasjoner. Kontaktutvalget har hatt 2 møter hvor man har behandlet de eldres og de handikappedes forhold til næringslivet. Det søkes gjennom dette å legge forholdene til rette for et bedre tilbud til nevnte grupper.

Forbrukerrådet har i løpet av høsten arbeidet med planer om igangsetting av en aksjon mot sløsing og motivering for økt resirkulering av avfallsprodukter. Det er satt opp et tidskjema for gjennomføring av aksjonen, som skal skje i samarbeid med forbrukerne og skal være rettet mot forbrukerne, næringslivet og det offentlige. I den grad det er mulig ønsker rådet å trekke inn andre organer i samarbeid både lokalt og sentralt.

Ved utgangen av 1974 har Forbrukerrådet åpnet lokalkontor i fylkene: Østfold, Vestfold, Hedmark, Telemark, Vest-Agder, Rogaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nordland og Finnmark.

Varefakta-komiteén

Hovedoppgavene til Varefakta-Komiteén.

Varefakta-Komiteén er opprettet som et frittstående samarbeidsorgan mellom organisasjoner og institusjoner som representerer forbrukerne, næringslivet, forskningen og det offentlige.

Varefakta-Komiteéns formål er å arbeide for økt bruk av opplysende varedeklarasjoner for å legge forholdene til rette for forbrukerne ved bedømmelse og valg av varer, og å medvirke til en praktisk koordinering på dette området.

Målet for det praktiske arbeidet er å få gjennomført en egnet merking av forbruksvarer på alle vareområder hvor forbrukerne har behov for opplysninger om varer. I henhold til dette vil arbeidsoppgavene blant annet være å:

- trekke opp prinsipielle retningslinjer for merking av de forskjellige typer av forbruksvarer. Herunder skal det blant annet undersøkes om forbrukernes behov for vareopplysninger på de enkelte vareområder allerede er dekket i den utstrekning det er

påkrevet. Det skal også vurderes mulighetene for praktiske tiltak som kan forbedre situasjonen.

- fastsette grunnlag for frivillige varedeklarasjoner for det enkelte vareslag og å utforme deklarasjonene på en slik måte at forbrukerne kan få mest mulig nytte av merkingen. Utviklingen av deklarasjonsmønstre inngår i dette arbeid.
- arbeide for å få produsenter, importører og forhandlere til å benytte de frivillige deklarasjoner på sine varer. Gi opplysninger om merkingssystemer til forbrukere og næringslivet.
- organisere og føre kontroll med de frivillige deklarasjoner som firmaene tar i bruk.
- utarbeide forslag til merkingsbestemmelser i henhold til loven om merking av forbruksvarer og å innhente synspunkter om disse.
- bistå departementet i forbindelse med kontrollspørsmål som angår lovhjemlet merking.
- samarbeide med andre tilsvarende organisasjoner i Norge og i andre land med sikte på å få et bedre grunnlag for arbeidet, blant annet for utarbeiding av flere standarder for forbruksvarer for dermed å oppnå bedre kontrollmuligheter. Arbeide for å få harmonisert merkingen med sikte på å unngå handelshindringer av teknisk karakter.

Varefakta-Komitéen består av formann som oppnevnes av Kongen, og 28 medlemmer som oppnevnes av departementet etter innstilling fra 17 organisasjoner og institusjoner. Sju av medlemmene, sammen med formannen og nestformannen, danner et Arbeidsutvalg som tar de praktiske avgjørelser angående virksomheten og blant annet fastsetter varedeklarasjonsformularer.

Varefakta-Komitéens Arbeidsutvalg er dessuten oppnevnt som et Rådgivende utvalg overfor departementet i spørsmål som angår lov av 24. mai 1968, om merking av forbruksvarer.

Varefakta-Komitéen har et sekretariat som forbereder saker for Varefakta-Komitéen og Arbeidsutvalget. Sekretariatet setter også i verk de vedtak som blir fastsatt i organene.

Utgiftene ved *Varefakta-Komitéens* virksomhet utredes av staten innenfor rammen av det budsjett som Stortinget vedtar. I tillegg til bevilgede statsmidler kommer avgifter fra de firmaer som benytter *Varefakta-Komitéens* varedeklarasjoner og frivillige bidrag fra organisasjoner som er representert i *Varefakta-Komitéen*.

Evy Buverud Pedersen er oppnevnt som LOs representant.

Varefakta-Komitéen har i 1974 hatt 1 møte, Arbeidsutvalget har

hatt 8 møter og behandlet 69 saker, og Rådgivende utvalg har hatt 8 møter og behandlet 29 saker.

Det er i 1974 sendt ut en rekke forslag til nye varedeklarasjons-formularer og til revisjon av gamle.

Varefakta-Komitéen har sendt ut rapport fra en arbeidsgruppe om Brannfarlige tekstiler. Rapporten er sendt alle forbund.

Til Varefakta-Komitéens årsmøte i 1974 var oppnevnt:

Evy Buverud Pedersen, Landsorganisasjonen og Ellida Haugan, Bekledningsarbeiderforbundet.

5. Undervisning og opplysningsvirksomhet

Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen

Arbeidernes Opplysningsforbund er fagbevegelsens koordinerende og utøvende organ når det gjelder studie- og kulturarbeidet lokalt, regionalt og sentralt.

I AOF ledes dette arbeid av Faglig utvalg. Utvalget har i 1974 arbeidet gjennom underutvalg på spesielle felter.

Det Fondsstyret som er nedsatt på LO-siden tar avgjørelser i saker som angår disponering av midlene i Opplysnings- og utviklingsfondet, etter innstilling fra AOFs forretningsutvalg.

Faglig utvalg avgir rapport til Forretningsutvalget.

I 1974 har Faglig utvalg lagt særlig vekt på gjennomføringen av LOs studieaksjon «Vi trenger flere som vet» i forbindelse med LOs 75-årsjubileum og «Lokaloffensiven for et bedre miljø», hvor hensikten har vært å motivere til en styrking av de fagorganisertes engasjement i forbedringer av eget miljø. Det har dessuten vært lagt vekt på å bidra til en så god forberedelse fra de fagorganisertes side som mulig når det gjelder utkastet til lov om arbeidsmiljø. Utviklingen av kurstilbudene og materiell i forbindelse med bedriftsdemokratiskoleringen har vært en omfattende sak, likeledes helse-, verne- og miljøkursene og Faglig Grunnkurs.

Av spesielle saker nevnes Bedriftsdemokratiskolering på Svalbard i januar.

Vårt engasjement i debatten om Statstjenestemannskartellets organisasjonsform har vært omfattende, likeledes i debatten om kulturmeldingenes betydning for vitalisering av organisasjonslivet i fagbevegelsen. Debattopplegget om de faglig/politiske samarbeidsformer er presentert og språkopplæring for fagorganiserte, bl. a. gjennom START-opplegget, har fortsatt.

Vår materiellutvikling i samarbeid med Tiden Norsk Forlag og Folkets Brevskole er økt i perioden.

Det er i løpet av året åpnet Faglige studiesentra i Hamar og Pors-

grunn, et arbeid som det vil bli gitt prioritet til å videreutvikle, i samarbeid med Folkets Hus Landsforbund.

Opplæring av fastlønte i fagbevegelsen er intensivert i perioden. Studietillitsmenn valgt etter Hovedavtalens bestemmelser skal registreres i fagforbundene og meldes til AOF, idet AOF vil gi studie-tilbud til disse.

Det er dessuten arbeidet med planer for en spesiell studieinnsats i fagbevegelsen i forbindelse med Kvinneåret 1975.

Av andre tiltak som er planlagt gjennomført kan nevnes en turné i forbindelse med presentasjonen av studiepakken «Rallaren og hans viser — i det industrielle gjennombruddet», i januar 1975 og Skogsarbeiderdagene i juni 1975.

Faglig utvalg har i perioden hatt 4 møter, hvor 26 saker er behandlet.

Både lokalt, regionalt og sentralt har samarbeidet med fagforbundene, Statstjenestemannskartetlet og Landsorganisasjonen utviklet seg godt i perioden.

Også vårt samarbeid med A-pressa, øvrige medlemsorganisasjoner og samarbeidende organisasjoner har hatt en god utvikling.

Som fagbevegelsens studie- og kulturorganisasjon har vi søkt å yte den best mulige service overfor de fagorganiserte når det gjelder studie- og kulturarbeid.

Spesiell oppmerksomhet er viet arbeidet med et økt engasjement i AOF-foreningene når det gjelder faglig studiearbeid.

Opplysnings- og utviklingsfondets organer på LO-siden.

LOs Fondsstyre:

Einar Strand, formann, Landsorganisasjonen, Odd Højdahl, Landsorganisasjonen, Leif Skau, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Albert Uglem, Statstjenestemannskartetlet, Rasmus Solend, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Kjell Lien, Landsorganisasjonen, Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet, og Ivar Leveraas, Arbeidernes Opplysningsforbund.

AOFs faglige avdeling.

AOFs faglige avdeling, som har ansvaret for den praktiske tilrettelegging og gjennomføring av fagbevegelsens studievirksomhet, har ved årets slutt Alf Frotjold som daglig leder, Åsmund Berg på informasjonssektoren, Rolf Lasse Lund på den pedagogiske sektoren, Ole Ormseth arbeider med opplæring av fastlønte tillitsmenn i arbeiderbevegelsen, Esten Haaker på ukekurssektoren, Haakon

Pettersen på sektoren lokalt faglig studiearbeid, Gudmund Jakobsen på sektoren studiearbeid for sjøfolk i utenriksfart.

Følgende kontordamer er knyttet til faglig avdeling: Laila Løken, Kirsten Ormseth, Eli Pettersen, Kari Hansson på heltid, og Karen Marie Pedersen er ansatt på deltid.

Avdelingen har administrativ og praktisk bistand fra AOFs stab for øvrig, foruten at AOFs seks regionale studiekonsulenter i Tromsø, Trondheim, Bergen, Kristiansand S., Tønsberg og Oslo er knyttet direkte til avdelingen.

Ukekurs.

Det ble i alt budsjettert med 8660 ukekursstipend i 1974 — 5960 stipend ble beregnet brukt i fagforbundenes regi og 2700 stipend beregnet på ukekurs i AOFs regi. Av disse stipend ble det forutsatt at minst 1500 ble brukt til bedriftsdemokratiseringen.

Antall stipend har på langt nær vært tilstrekkelig til å dekke ønsker og behov som har vært registrert. Særlig gjelder dette Faglig Grunnkurs, trinn I, ute i distriktene.

De tall vi har viser at over 70 prosent av alle ukekursstipend i 1974 ble brukt til Faglig Grunnkurs, trinn I og II.

Da loven om bedriftsdemokrati trådte i kraft 1. januar 1973, etablerte AOF i samarbeid med fagforbundene en registrering av de LO-medlemmer som ble valgt inn i bedriftsforsamlinger og styrever. På bakgrunn av denne registreringen ble så våre representanter innkalt til ukekurset, Basiskurset i bedriftsdemokrati.

Det har imidlertid vært en stadig utvidelse av lovens virkeområde slik at flere og flere bedrifter og bransjer er kommet inn under loven. Registreringen fortsetter derfor i samme form som nå.

I 1974 har tredjeparten av ukekursstipendene til bedriftsdemokratiseringen blitt brukt til «trinn II» — Økonomikurset — Planlegging og styring — Ressurskurset og Bank og kredittvesen. Inntil i dag har over 1100 representanter av bedriftsforsamlinger og styrever gjennomgått ukekurset, basiskurset i bedriftsdemokrati og 365 har gjennomgått ukekurs i bedriftsdemokrati II.

Vi ble i 1974 ajour med innkallelser til basiskursene — samtlige som er registrert og som har ønsket skoling er kommet på kurs. I forbindelse med den nye bestemmelsen i Hovedavtalen om valg av studietillitsmenn, er det i AOF satt i gang registrering av disse slik at de vil bli innkalt til kurs etter hvert som de kommer inn.

Det er i 1974 avviklet en del kurs i Helse-, verne- og miljøspørsmål i nært samarbeid med Norsk Folkehjelp. Disse kurs er lagt opp med 2 × 1 uke, og deltakerne har i tidsintervallet mellom de 2 ukene

(ca. 4—6 måneder) løst gitte oppgaver som har hatt med arbeidsmiljø å gjøre på deres respektive arbeidsplasser.

Tilbudet om tillitsmannsskolering i form av ukekurs i faglige, politiske og sosiale emner har vært omfattende.

Noen kurs har vært overtegnet — og det er da eventuelt blitt kjørt dobbeltkurs, mens det har vært nødvendig å avlyse andre på grunn av manglende tilslutning.

Lokalt faglig studiearbeid.

Det faglige studiearbeidet lokalt har utviklet seg tilfredsstillende i perioden. LO har i løpet av året gitt AOF en rekke oppgaver.

I vårsemesteret sto studieaksjonen «Vi trenger flere som vet» i forgrunnen. Studieaksjonen ble avsluttet med en konferanse om bord på Kiel-båten 3.—6. mai, hvor 154 ringdeltakere og ringledere deltok. Konferansens siktemål var å drøfte nærmere erfaringene fra studieaksjonen og kommende studiesesong.

Studieaksjonen ble registrert særskilt og 13 827 deltakere startet opp med studiearbeid på de forskjellige emner innenfor aksjonens ramme. Blant de emnene som fikk flest deltakere nevner vi Bedriftstillitsmannen med 3600 deltakere, Faglig møteleder med 2734, og Tillitsmann for statsansatte med 2623 deltakere.

Spesielt gledelig var det at 973 deltakere ble registrert innenfor emnet Arbeiderbevegelsen og ungdommen.

Den andre store saken som ble overlatt AOF, i samarbeid med LO, fagforbundene, Folkets Brevskole og Tiden Norsk Forlag, ble reist på konferansen for fagforbundenes opplysningssekretærer på Ustedalen i april, nemlig Lokaloffensiven for et bedre miljø — Fra kunnskap til handling.

I løpet av høsten 1974 er offensivens første motiveringsfase og en del studietiltak igangsatt. Lokaloffensiven for et bedre miljø omfatter følgende seks studietilbud:

Vernearbeid — det gjelder din sikkerhet, Arbeid-, liv og miljø, Arbeidshygiene — ergonomi, Støy — skiftarbeid, LO-debatt om arbeidsmiljø (revidert), alle med tilleggshäfte «Fra kunnskap til handling».

Dessuten brevkurset «Kulturarbeidet i lokalmiljøet». Ved årsskiftet var det registrert 342 brevringer innenfor offensivens ramme med til sammen 2003 deltakere.

I tillegg er det beregnet at ca. 2000 har startet på gjennomgåelsen av ett av emnene i andre studieformer, f. eks. kveldskurs eller studiering. Disse tall ventes å øke ut over i 1975.

Det er dessuten holdt en rekke dagskonferanser og korte kurs hvor bl. a. Lokaloffensiven for et bedre miljø er presentert.

Blant de emner som ellers har stått i forgrunnen når det gjelder lokalt faglig studiearbeid, nevner vi Faglig Grunnkurs, alle tre trinn som brevkurs, bedriftsdemokrati-ernene, debatt om Statstjenestemannskartellets organisasjonsform og faglig/politiske samarbeidsformer. Dessuten studierettleinga til LOs handlingsprogram og Hovedavtalens del A og C.

Det er gitt stønad til korte kurs, helgekurs og andre studietiltak i alle de emner stønadsreglene gir rom for.

Studieformene kveldskurs med og uten lærer er i økt grad blitt benyttet i det lokale faglige studiearbeid, en utvikling som hilses med glede. Med Opplysnings- og utviklingsfondet mellom LO og N.A.F. er det blitt mulig å intensivere det lokale faglige studiearbeid. Verdien av denne kursvirksomheten i forhold til annen kursvirksomhet sier seg selv. En får anledning til å drive opplæringsvirksomhet i det lokale miljø og nettopp ta opp problemene en står overfor.

Endringen i Hovedavtalen LO/N.A.F., som innfører studietillitsmannsordningen, gir oss store økte muligheter som det arbeides med å utnytte. Bl. a. det faktum at bedriftsklubbene på en helt annen måte enn før kan være med å prege den bedriftsinterne skoling, og ved at mulighetene til faglig tillitsmannsopplæring er lagt bedre til rette. Vi har i denne perioden arbeidet bevisst for å få studietillitsmenn valgt. Dessuten er det gjort økte anstrengelser for å få våre kurstillbud presentert, bl. a. gjennom oppsøkende virksomhet, faglige studieplaner på fylkesplanet og utbygging av faglige studieentra.

Utviklingen av studie- og undervisningsmateriell.

Alle 19 emneheftene i Faglig Grunnkurs' tre trinn ble produsert ferdig til bruk ved kursene i 1974. Det er i 1974 arbeidet med produksjon av delen til Faglig Grunnkurs tilpasset statssektoren.

Brevkursene innenfor «Lokaloffensiven for et bedre miljø» er produsert i perioden, dessuten er det arbeidet med produksjonen av et kommentar- og arbeidshefte til utkastet til lov om arbeidsmiljøet, samt et eget debatt-kurs om arbeidsmiljøet i bekledningsindustrien. Det arbeides likeledes med en kombinert grunnbok og arbeidsbok for ukekurs i forhandlingsteknikk.

Materiellutviklingen for kurs i bedriftsdemokrati har vært konsentrert om endringer, forbedringer og utvidelser av materiell til basisukekurset samt utvikling av materiell til trinn II-ukekursene — Økonomikurset, Planlegging og styring og Ressurskurset.

Vi har revidert og trykt vårt foredragskompendium og Hovedavtalens del A og C.

I samfunnsserien Tiden Norsk Forlag — Folkets Brevskole og AOF er kommet:

Bank- og kredittvesen, Kristen og sosialist, Felles framtid — felles ansvar og Oljen i norsk politikk.

Det tredje kurset i Bedriftsdemokratiseringen på Folkets Brevskole «Innsikt i bedriften» ble utviklet i perioden, dessuten er det utarbeidet kommentarkurs til boka Tillitsmannen, som er utgitt i Tillitsmannsbiblioteket.

Av andre bøker i Tillitsmannsbiblioteket nevner vi «Planlegging — styring og databehandling».

I forbindelse med Kvinneåret 1975 er brevkursene Organisasjonskunnskap og Kommunalkunnskap under revisjon, foruten at et brevkurs om Kvinner i Olje-Norge og studierettleiing til boka Jentene gjør opprør er under utvikling.

For bl. a. å presentere de ulike kurs og aktivitetstilbud er det utarbeidet en del materiell i perioden. Det dreier seg om AOF-inform, som kom med sitt første nummer i 1974, dessuten Impuls, et felles tiltak mellom Tiden Norsk Forlag, Folkets Brevskole og AOF, foruten brosjyrer og kursplaner.

Vi har dessuten deltatt ved utgivelsen og distribusjonen av LP-plater i perioden, som f. eks. Rallarviser, Uten grenser og Sleggene synger, som vi sjøl har stått for utgivelsen av.

I forbindelse med LOs 75-årsjubileum ble det produsert en kortfilm om fagbevegelsen i lokalmiljøet.

Skolering av fastlønte i arbeiderbevegelsen.

Kurs i utlandet.

Det er arrangert et 2-ukers kurs i England med 17 norske og 3 britiske deltakere.

Kurs for valgte og ansatte tillitsmenn.

Seminar for toptillitsmenn i fagbevegelsen ble arrangert på Ustedalen Høyfjellshotell 29. september til 7. oktober med 29 deltakere om «Konfliktproblemer».

Seminar om «Utdanningspolitiske spørsmål» ble arrangert over 3 dager med til sammen 59 deltakere.

I samarbeid med Industriseminarer ved Universitetet i Oslo ble det arrangert kurs over 6 dager med motto «Forskere møter fagbevegelsen», med til sammen 183 deltakere.

I samarbeid med LO og DNA er det arrangert regionale kurs/konferanser over 3 dager i 6 regioner for fastlønte i LO, DNA, fagforbundene og AOF.

Det er arrangert 10 foredragsmøter i Oslo for fastlønte med 455 deltakere, og med følgende foredragsholdere og emner:

Richard Chavez — «Landarbeiderkonflikten i USA».

Ivar Leveraas — «Refleksjoner ved et årsskifte».

Frode Svendsen — «Midtveis i aktivitetsskampanjen LO 75 år — studiearbeid styrker organisasjonen».

Alf Frotjold — «Året 1974 — et historisk år — vil vi make oppgaven når det gjelder faglig skoloring?»

Knut Frydenlund — «Olje og norsk utenrikspolitikk».

Ronald Bye, Odd Højdahl, Rune Gerhardsen og Ivar Leveraas — «Vår idéarv».

Reiulf Steen, Odvar Nordli, Per Kleppe, Thorbjørn Berntsen, Olav Boye og Bjørn T. Godal — «Idéene og virkeligheten».

Tor Aspengren — «Jubilantens framtidsperspektiver».

Richard Trælnes — «Lokaloffensiv for et bedre arbeidsmiljø».

Ivar Leveraas — «Lokaloffensiv for et bedre arbeidsmiljø».

Cesar Chavez — «Landarbeiderkonflikten i USA».

Svein Dalen — «Fremtidsstudier — spekulasjon eller redskap for langtidsplanlegging».

I forbindelse med skoloring av AOFs egne ansatte er det oppnevnt et utvalg — AOFs opplæringskomité — som består av: Per Joranger, som formann, Terje Sæther, Torkjell Larsen, Sigmund Nereng, Odd Besserud og Ole Ormseth, som sekretær.

Et ukekurs for fastlønte i AOF-foreningene ble arrangert på Østråt med 19 deltakere.

Kursledere og forelesere.

Arbeidet med skoloringen av kursledere og forelesere har fortsatt bl. a. gjennom følgende ukekurs:

Et ukes-foreleserkurs på Sørmarka med 21 deltakere om organisasjonsspørsmål, et ukes-foreleserkurs på Østråt med 13 deltakere om økonomi i bedriftsdemokratiopplæringen og et ukes-foreleserkurs på Sørmarka med 25 deltakere om helse-, verne- og miljøspørsmål.

Funksjonærer.

Det er arrangert et ukesintroduksjonskurs på Sørmarka med 13 deltakere og et ukes introduksjonskurs som dagskole i Oslo med 11 deltakere. Videre er det arrangert et ukes perfektjoneringskurs på Sørmarka med 19 deltakere.

Stipend.

Søkningen til de stipend Fondsstyret har stilt til disposisjon for fastlønte etter spesielle regler har hittil vært beskjedne

Det er arrangert et ukekurs på Sørmarka for faglig/politiske medarbeidere med 21 deltakere fra 19 aviser, og et ukekurs på Sørmarka for nyhetsredaktører og redaksjonssekretærer med 19 deltakere fra 17 aviser. Temaene som er behandlet er: «Norsk A-presses stilling», «A-pressens forhold til den faglige og politiske arbeiderbevegelse», «Faglig journalistikk», «Politisk journalistikk», «Redaksjonelt samarbeid i A-pressen», «Avisenes korrespondenter» og «AOFs skoleringsvirksomhet». Det har dessuten vært lagt inn besøk i LO, DNA, hos statsministeren og i Stortinget v/DNAs parlamentariske fører.

Journalistutvalget har interessert seg for journalistlinjen ved Ringsaker Folkehøgskole, og har i sammenheng med det hatt et to dagers møte på Ringsaker. Hospitantordningen i AP, LO og DNA har også vært drøftet. Et kortkursopplegg for pressekontakter i foreninger, på arbeidsplasser og bygdekontakter er utarbeidet og vil bli sendt ut i 1975.

Skoler, kurs, studiereiser i utlandet og for utlendinger i Norge.

AOF bevilget stipend til norske deltakere på forskjellige skoler i utlandet. Det gjelder Genève-skolen, Manchesterskolen, Ruskin College og Fircroft College og en rekke andre fagforeningskurs i utlandet.

Vi har dessuten hatt deltakere ved Nordens Folkliga Akademi og ved FCCs skandinaviske sommerskole i Finland og ved AOF-organisasjonenes kurser i de nordiske land.

Oslo AOF arrangerte kurs for faglige tillitsmenn i England også i år.

AOF har også på vegne av LO tatt imot en rekke studiebesøk fra utlandet, foruten at vi har etablert utvekslingssamarbeid med Friedrich-Ebert-Stiftung.

Av andre tiltak kan nevnes at AOF avvirket et seminar om fremmedarbeiderne i Norge i tiden 13.—15. mai.

Skoleinformasjon på vegne av LO.

I AOFs Forretningsutvalg er det gjort vedtak om at det skal — utarbeides elevhefter for ungdomsskolen, hvor disse emner prioriteres:

Arbeidsmiljø — Hva er det?

Likestilling i arbeidsliv og samfunn.

Organisasjonssamfunnet.

Klubben i arbeid.

- søkes holdt et seminar for skolefolk knyttet til arbeiderbevegelsen.
- søkes gjennomført et forsøksprosjekt i et distrikt. Komitéen for skoleinformasjon legger fram budsjett og opplegg for et slikt forsøk.
- utarbeides materiell i forbindelse med utplassering i arbeidslivet.

Forskning.

Det er avsatt midler til forskning og forslag til prosjekt skal utarbeides.

Studiearbeidet til sjøs.

Den faglige studiekonsulent for utenriksfart har vært engasjert i Norsk Sjømannsforbunds kurs for opplæring av skipstillitsmenn, samt engasjert i «Kurs for studiekontakter om bord» og også i noen grad i samarbeidskursene «Skipet som arbeidsplass».

Med bakgrunn i arbeiderbevegelsens offensiv for et bedre miljø, er det i 1974 laget et «Miljøhefte» for sjøfolk. Det er i samarbeid med Norsk Sjømannsforbund lagt planer for en livlig studievirkosomhet blant sjøfolkene i utenriksfart og for informasjon på de maritime skoler.

Avslutning.

Ved årets avslutning står vi ved slutten av motiveringsfasen når det gjelder Lokaloffensiven for et bedre miljø.

Vi står også foran en periode hvor utkastet til lov om arbeidsmiljø skal behandles i studiegrupper av de fagorganiserte.

Kvinneåret 1975 banker på døra, hvor arbeiderbevegelsens studieopplegg lanseres under mottoet «Økte kunnskaper gir økt styrke». Vi har i fagbevegelsen bak oss en periode med rask vekst i det lokale faglige studiearbeid, både kvalitativt og kvantitativt. På tross av økte økonomiske innsatser fra de fagorganiserte, fagforbundene, Opplysnings- og utviklingsfondet og det offentlige, ser vi nå at det er økonomien som i tiden framover vil begrense aktiviteten. Det er derfor nødvendig å starte diskusjonen om den videre utvikling av Opplysnings- og utviklingsfondet. Ikke minst gjennomføringen av studietillitsmannsordningen på bedriftene vil sette økte krav til oss.

Arbeidernes Opplysningsforbund er under oppbygging, ikke minst lokalt, for å møte de nye utfordringer når det gjelder det lokale faglige studiearbeid. Vår oppgave som fagbevegelsens studie- og kulturorganisasjon gjør at vi er avhengig av et godt samarbeid med alle parter på dette området.

AOFs forretningsutvalg

Medlemmer:

Tor Halvorsen, Landsorganisasjonen i Norge (permisjon). Ronald Bye, nestformann, Det norske Arbeiderparti. (fng. i Tor Halvorsens perm.tid). Bjartmar Gjerde, Arbeidernes Opplysningsforbund (Perm.). Ivar Leveraas, sjefsekr., Arbeidernes Opplysningsforbund. (fng. i Bjartmar Gjerdens perm.tid). Tor Aspengren, Landsorganisasjonen i Norge. Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Olav Habberstad, Norsk Jernbaneforbund. Leif Haraldseth, Landsorganisasjonen i Norge. Annemarie Lorentzen, Det norske Arbeiderpartis Kvinnesekr., Gunnar Torp, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Varamenn:

Einar Sig. Birkeland, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Olav Boye, Arbeidernes Ungdomsfylking. Liv Buck, Landsorganisasjonen i Norge. Edgar Eliassen, Norsk Kommuneforbund. Bjørn Engebretsen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund. Arne M. Olsen, Det norske Arbeiderparti. Bjørn Rudaa, Norsk Tjenestemannslag. Bjørn Sørensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Faglig utvalgs sammensetning i 1974.

Leif Haraldseth, Landsorganisasjonen i Norge, formann. Ivar Leveraas, Arbeidernes Opplysningsforbund, sekretær. Hans Øverby, Statstjenestemannskartellet. Arthur Bauge, Norsk Postforbund. Erik Engebretsen, Norsk Sjømannsforbund. Harald Hansen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Roar Wilhelmsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Odd Isaksen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Nils H. Johannessen, Norsk Elektiker- og Kraftstasjonsforbund. Sidsel Bauck, Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund.

Varamenn:

Kristian Hytten, Bekledningsarbeiderforbundet. Knut Westgård, Norsk Arbeidsmandsforbund. Per Karlsen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund. Truls Gerhardsen, Norsk Grafisk Forbund.

Dessuten møtte:

Alf Frotjold, Arbeidernes Opplysningsforbund, protokollsekretær.

Birger Breivik, bestyrer på LO-skolen Sørmarka. Kåre Myrvold, faglig/politisk sekretær i DNA.

Opplysnings- og utviklingsfondet

Som medlemmer av Fondsstyret har i 1974 fungert:

Fra Landsorganisasjonen: Tor Aspengren, Odd Højdahl og Egil Ahlsen.

Fra Norsk Arbeidsgiverforening: Joh. Fr. Hansen, Carsten Schioldborg og Øivind Skard.

Tor Aspengren har vært formann i Fondsstyret, og Egil Ahlsen sekretær.

Det er behandlet en rekke søknader og anmodninger om økte bevilgninger til de organisasjoner som tidligere har mottatt støtte fra Opplysnings- og utviklingsfondet. Spørsmål om støtte til Norsk Folkehjelp har bl. a. vært behandlet.

Også i 1974 har Fondsstyret gitt en del engangsbevilgninger. Størrelsen på de bevilgede beløp framgår av den etterfølgende regnskapsoppstilling.

Innbetalinger av midler fra Opplysnings- og utviklingsfondet, og Fondsstyrets disponeringer ifølge reviderte regnskaper:

Totalt innbetalt på den private sektor for 1974 fra Rikstrygdeverket (fra trukket RTVs godtgjørelse for administrasjon i henhold til avtale)

kr. 25 200 053.38

Fondsstyret økte avsetningen for fondsbevilgninger fra 5,4 prosent i 1973 til 6 prosent i 1974.

Fondsstyret har for 1974 foretatt følgende bevilgninger:

Til Samarbeidsrådet

LO/N.A.F. 486 936.60

+ Bidrag til kursvirksomhet 240 348.04

— Refundert fra

K.U.D. 75 000.00 165 348.04 652 284.64

Til A K A N 200 000.00

» Vern og Velferd 350 000.00 » 1 202 284.64

kr. 23 997 768.74

HOVEDORGANISASJONENES VIRKSOMHET VED HJELP AV FONDSMIDLER

Norsk Arbeidsgiverforening:

N.A.F.s Spesialutvalg for Opplysnings- og utviklingsfondet har i årets løp mottatt 60 rapporter fra bransjene med orientering om virksomheten i det foregående år.

Rapportene er noe varierende i omfang og kvalitet, men de fleste gir en klar informasjon om hvordan fondsmidlene har vært anvendt.

Rapportene tilkjennegir en betydelig spredning av aktiviteter på forskjellige områder. Dette må tolkes derhen at de forskjellige avtaleområder har vurdert sine opplæringsbehov og søkt å imøtekomme disse på beste måte.

Det er videre ifølge rapportene betydelig variasjon med hensyn til hvor stor del av de tildelte fondsmidler som det enkelte avtaleområde har anvendt i løpet av året. En del bransjer har brukt betydelig mer til sin opplæringsaktivitet enn de har mottatt av fondsmidler, mens andre har brukt bare en liten del av de tildelte midler. De sistnevnte har av forskjellige årsaker ikke kommet ordentlig i gang med sin opplæringsvirksomhet ennå. Enkelte bransjer har dessuten gitt uttrykk for at de gjerne vil ha noe av fondsmidlene i «bakhånden» for påkommende tilfelle.

Det er fortsatt en del av N.A.F.s avtale-forhold som ikke har gjort krav på sin andel av fondsmidlene. Disse har nå fått skriftlig melding om at de fortsatt har en frist på tre år til å sende Spesialutvalget en motivert redegjørelse for hvorledes de akter å anvende fondsmidlene.

For å stimulere opplæringsvirksomheten i de mindre bransjer, har Spesialutvalget besluttet å finansiere utgivelsen av:

«Det gjelder bedriften, Miniutgave og Del 2 Handlingsprogram». Dette materiell oversettes fra svensk og vil bli tilstillet bedrifter tilhørende de mindre avtaleforhold som ennå ikke på eget initiativ har gjort krav på midler fra Opplysnings- og utviklingsfondet.

Landsorganisasjonen:

Opplysnings- og utviklingsfondets midler som er tilført LO har vært benyttet i samsvar med statuttene. Også i 1974 har en hovedsaklig innenfor den faglige skoleringsvirksomheten utviklet kurs-tilbud, materiell etc. i forbindelse med bedriftsdemokratiskoleringen. I første rekke har man skolert samtlige styremedlemmer og bedriftsforsamlingsmedlemmer som har ønsket det, i et basiskurs.

I likhet med tidligere år har Landsorganisasjonen trykt en brosjyre — «Orientering om stønadsreglene for 1974».

Videre har man utviklet et trinn II i samarbeid med Statens teknologiske institutt. Dette trinn tar for seg bedriftsøkonomi og forhold i forbindelse med dette. Også kurs om styringssystemer og dataforhold i bedriftene har vært aktuelle.

De fleste av bedriftsdemokratikursene har vært holdt på kursstedet Østråt på Nesodden, men også på Sørmarka, Leangkollen og Fagerfjell Turistsenter har man hatt bedriftsdemokratikurs.

I alt ble det avsatt ca. 10 000 stipend beregnet på ukekurs. Videre har man gjennom Fondet gitt støtte til LO-skolens kurs trinn I og II, som går over henholdsvis 6 og 8 uker på Sørmarka.

Det er gitt betydelig støtte til lokalt faglig studiearbeid gjennom dagskoler, korte kurs, kveldsskoler og dagskonferanser.

I 1974 gjennomførte man i Fondets regi en større opplysningskampanje for studieringer i organisasjonsemner innenfor rammen av LOs 75-årsjubileum. Kampanjen som gikk under navnet: «VI TRENGER FLERE SOM VET», fikk bortimot 2700 studieringer med over 14 000 deltakere.

Høsten 1974 startet man opp en lokaloffensiv for et bedre arbeidsmiljø gjennom 5 forskjellige studietilbud for studieringer og kveldsskoleklasser. Ved årsskiftet var ca. 350 slike ringer i virksomhet. Et betydelig antall dagskonferanser og møter omkring samme emner ble også gjennomført fra høsten 1974.

Brevkurs III når det gjelder bedriftsdemokrati ble utviklet under tittelen: «INNSYN I BEDRIFTEN».

På lokalt plan arbeidet sju faglige studiekonsulenter, hvorav en på Mongstad og en innenfor Norsk Sjømannsforbunds område.

Det er gitt stipend til Genève-skolen, Manchester-skolen, Ruskin College og Fircroft College i England, og videre en rekke andre fagforeningskurs i utlandet.

Man har også påtatt seg å tilrettelegge opplegg for UNESCO-stipendiater på studiereise i Norge. Også andre stipendiater fra fagbevegelsen i Europa har vært mottatt.

I løpet av året avsluttet man byggingen av administrasjonssenteret på LO-skolen, Sørmarka. Det ble tatt i bruk fra og med høstsesongen. Ved årsskiftet er man i ferd med å ominnrede den gamle administrasjonsbygningen, hvor man vil få en større forsamlings-sal, oppholdsrom, bibliotek og et nytt klasserom. Denne ominnredningen beregnes avsluttet sommeren 1975.

Opplæringen av verneombud i bedriftene er blitt opptrappet. Kurs for medlemmer av bedriftsutvalg og bedriftsforsamlinger har vært holdt i Samarbeidsrådets regi og med aktiv deltakelse fra

Landsorganisasjonen. Produktivitetskurs og kurs om dataspørsmål har også vært gjennomført.

Det er blitt lagt vekt på å bygge ut det nye tillitsmannsapparatet, som ble avtalt ved siste revisjon av Hovedavtalen. Det gjelder STU-DIETILLITSMENN.

I de forskjellige studieaktiviteter — ukekurs — korte kurs og kveldsskoleklasser, innenfor de regler som statuttene fastsetter, har det i 1974 vært totalt beregnet 75 000 deltakere.

Landsorganisasjonens skole Sørmarka og kursstedet Østråt

For kongressperioden 1973—1977 har Sekretariatet i LO oppnevnt følgende styre:

Einar Strand, formann, Ivar Leveraas, nestformann, Birger Breivik, sekretær, Thor Andreassen, Harry Jørgensen, Arild Kalvik, Gunnar Torp, Thorvald Karlsen og Sverre Bakken.

Varamenn: Leif Haraldseth, Alf Frotjold, Knut Lier, Knut Westgård, Erik Kristoffersen (død i perioden), Marie Lindquist, Arne Løken, Edgar Eliassen og Målfrid Cederstrøm.

Styret har hatt sju møter og har behandlet 96 saker. Medlemmer av styret har ellers deltatt i flere byggemøter. Hovedoppgaven for styret dette året har vært fullføringen av administrasjonsbygget. Bygget ble overtatt den 2. september, og skolen fikk dermed en moderne kontoravdeling og kjøkken/spisesal av høy klasse.

Bygget ga også plass til eget postkontor, og dermed har den postale service blitt betydelig bedre både for skolen og elevene.

Bygget har fått en meget tilfredsstillende utforming, både funksjonelt og estetisk. Harald Sveinhaus, Gjøvik, har vært utførende arkitekt med hovedentreprenør Brekk-Dahl, Ski.

Oppussing og vedlikeholdsarbeidet har gått kontinuerlig. Grunnet vannskade ble bestyrerleiligheten reparert og malt. Den gamle spisesal/kjøkkenavdelingen er omgjort og oppusset. Her har biblioteket fått gode og trivelige lokaler, og skolen har fått et nytt og godt klasserom. Gymnastikksalen er under omgjøring og oppussing. Det har også vært en del utvendig vedlikeholdsarbeide. Rolf Bækkevold har tatt på seg oppgaven som konsulent for vedlikeholdsarbeidet på Sørmarka og Østråt.

På Østråt er boforholdene for noen av personalet forbedret. Ellers har det vært normalt vedlikehold.

Sørmarka har nå 25 ansatte og Østråt har seks. Arne Dybvik er kombinert vaktmester og regnskapsfører. Fra halvårsskiftet ble Willy Jansson tilsatt som leder og kursleder.

Rådgivende utvalg for Sørmarka som er oppnevnt av AOFs forretningsutvalg, har slik sammensetning:

Alf Frotjold, formann, Ragnar Røberg Larsen, Arne Kokkvold, Einar Sig. Birkeland, Jacob Grava, Sidsel Bauck, Odd Harald Røst. Birger Breivik er utvalgets sekretær. Skolens faste lærere tiltrer utvalget.

Utvalget har deltatt i utformingen av administrasjonsbygget og har foreslått om- og innredning av de gamle lokalene.

Kursplanene for LO-skolen har vært drøftet med noen mindre endringer til følge. Utvalget har vedtatt at søkerne til Trinn II skal få velge mellom to forkurs: Bedriftsorganisasjon — alternative modeller av Bjørn Gustavsen og med studierettledning av Harry O. Hansen eller opprørere av Yngvar Ustvedt. Det blir også her laget studierettledning.

Det er gjennomført tre hovedkurs, Trinn I med til sammen 70 elever og ett trinn II med 27 elever. Studieturen for trinn II ble lagt til Trondheim med Heimdalsbyen som studieobjekt.

Utvalget har kontinuerlig drøfting av miljø- og trivselsproblematikken ved skolen. Faste, felles elevkvelder på tirsdager og felles

Tabellen nedenfor viser belegget de siste 6 årene.

	1969	1970	1971	1972	1973	1974
Antall personer som har besøkt skolen..	7 474	6 163	6 786	6 176	7 149	6 644
Dagsbesøk	2 879	1 080	1 082	1 646	2 598	2 320
Elever	4 495	5 083	5 704	4 530	4 551	4 324
Persondøgn	18 856	22 961	24 724	22 129	24 856	25 399
Gjennomsnittsbelegg: 43 uker	ca. 63 p	ca. 78 p	ca. 82 p	ca. 70 p	ca. 83 p	ca. 84 p
à 7 døgn, 115 rom til 1973/129 rom.....	55 %	67 %	71 %	64 %	64 %	65 %
Belegget har fordelt seg slik:						
Dagsbesøk	59	35	49	41	75	65
Korte kurs 1—4 dager	103	128	71	78	70	66
Lange kurs 5 dager eller mer.....	78	96	96	104	105	110
Avlyste kurs	25	10	14	15	24	33
Tap av persondøgn ..	4 925	1 305	2 065	1 841	2 663	3 558

sangtime to ganger for uka er gjennomført med god oppslutning av elevene. En del andre tiltak må utstå til omgjøringen og oppussingen er ferdig.

I forståelse med utvalget er det arbeidet en del med å få til et tilbud om barneparkering for elever, og det tas sikte på et konkret forslag til opplegg i løpet av våren 1975.

Oversikten på forrige side viser at det også i år er alt for mange avlyste kurs. Det er en markert stigning fra året før. Selv om antall persondøgn viser en svak stigning, vil avlyste kurs bli skolens økonomiske driftsproblem i tida framover.

Ringsaker folkehøgskule

Styrets sammensetning for kongressperioden 1973—77: Einar Strand, formann, Odd Besserud, Kristian Gundersen, Knut Aagesen, Aage Søgård, Kristian Haugen jr., Ole Knapp og Mary Haug.

Varamenn: Leif Haraldseth, Ole Ormseth, Peder Esbjørnsen, Johan Meli, Arne Trønnes, Magne Antonsen, Olaf Lauli og Jan Nilsen.

I 1974 har det vært holdt fem styremøter.

Undervisningsutvalgets sammensetning: Odd Besserud, formann, Kristian Gundersen, Knut Aagesen, Odd Haugen. Dessuten møter Elevrådets formann med tale- og forslagsrett.

Elevene er i aldersgruppen fra 18 år og oppover. I inneværende skoleår er gjennomsnittsalderen om lag 20 år. Over halvparten av årets elever har dokumentert medlemskap i fagbevegelsen for seg selv eller en av foreldrene. 15—16 av elevene har eget medlemskap. De aller fleste rekrutteres fra jevne kår og har tilknytning til arbeiderbevegelsen gjennom sitt heimemiljø.

Undervisningsplanen er bygd opp slik at det er en kjerne av obligatoriske fag som norsk, historie, samfunnskunnskap, litteratur og psykologi. I inneværende skoleår undervises det for øvrig i følgende grupper:

1. Sosial og allmenn gruppe (med spesiell tanke på dem som har sosiale eller allmenn samfunnspolitiske interesser).
2. Journalistikk.
3. Forming i tre, metall, leire, tekstil m. m.
4. Husstell.

I disse gruppene undervises det fra 5—6 opp til 10—12 timer i uka.

Ut over dette er det en rekke valgfrie fag som økologi, organisasjonskunnskap, språk, drama, forming osv.

I tillegg til dette fast oppbygde undervisningsopplegget benytter skolen også seminarformen. I løpet av høsten 1974 har det blitt avviklet to seminarer, det ene om det norske forsvaret i dag og i framtida og det andre om fagbevegelsen i Norge.

Undervisningen tar ikke sikte på utdanning til bestemte yrker. Men mange har brukt skolen som grunnlag for seinere yrkesutdanning. Det er over hundre lærere i skoleverket som har fått en start på Ringsaker, dessuten 30—40 journalister (for det aller meste i arbeiderpressen) og et stort, men mer usikkert antall av forskjellige slag sosialarbeidere i mange ulike institusjoner.

Det har gjennom flere år vært et høyt antall søkere til skolen, For skoleåret 1974/75 søkte 670 om de 80 elevplassene.

Skolen har i dag 21 ansatte på fulltid og deltid.

Skolen rektor er Knut Agesen.

Samarbeid skole og arbeidsliv.

Landsorganisasjonen har i de senere år arbeidet en del med å få skolene til i større utstrekning å omtale problemene i arbeidslivet og arbeidslivets organisasjoner og deres virksomhet.

Som ledd i dette arbeid er tidligere laget et par elevhefter som tilbud til skolene. Det ene dreide seg om arbeidslivet generelt, og det andre om tariffoppgjørene. I forbindelse med det siste ble det også laget en lysbildeserie. Disse tiltak ble godt mottatt, og LO har senere hatt en rekke henvendelser fra skoler og enkeltelever om materiell som grunnlag for å skrive oppgaver.

LO og Norsk Arbeidsgiverforening ga i sin tid ut en fellesbrosjyre beregnet på yrkesskolene. Siden har de to organisasjonene hatt egne presentasjonsbrosjyrer.

I forbindelse med LOs 75-års jubileum ble det arrangert en tegnekonkurranse og en stilkonkurranse for skoleelever. Denne er omtalt på annet sted i beretningen.

LO har ellers bedt AOF om å ta seg av spørsmålet om materiell til skolene i samarbeid med informasjonskontoret. En særskilt komité har fremmet en del forslag som det vil bli arbeidet videre med.

Våre distriktskontorer har også hatt henvendelser fra skolene, særlig fra yrkesskolene, om forelesninger, og som regel har distriktssekretærene tatt slike oppdrag.

Også andre organisasjoner har iverksatt tiltak med sikte på informasjon i skolene. Det gjelder bl. a. næringsorganisasjonene. Det gjelder tiltak både fra sentralt hold og lokalt. LO fikk henvendelse om å delta i opprettelsen av en Næringslivets Skoletjeneste. Den

skulle hatt sitt eget sekretariat. LO ga uttrykk for at det ikke kunne være nødvendig med et slikt tiltak, og Norsk Arbeidsgiverforening var av samme oppfatning. LO og N.A.F. ble enige om å forsøke å samordne dette arbeid, og en henvendelse til Kirke- og undervisningsdepartementet førte til at det ble oppnevnt en arbeidsgruppe med representanter fra departementet, LO og N.A.F. LO er representert med *Per Haraldsson* og *Knut Aagesen*. Hensikten er å gjøre skolene oppmerksom på de muligheter som foreligger i forbindelse med de forskjellige skoleplaner til å informere om arbeidslivet og arbeidslivets organisasjoner. Utvalget tar også sikte på å komme fram til et forslag til undervisningsopplegg. Utvalget samarbeider med Arbeidsdirektoratet, som har en del virksomhet i gang i forbindelse med yrkesorientering i skolene. Utvalget har også knyttet til seg skolefolk og folk fra arbeidsplassen, bl. a. klubbtiltitsmenn med sikte på både å drøfte et undervisningsopplegg og organiseringen av det lokale samarbeid mellom skolene og arbeidslivet.

En annen side av denne saken er det arbeidet som pågår med utplassering av skoleelever for kortere tidsrom i arbeidslivet. Et særskilt offentlig utvalg har arbeidet med dette. LO er representert ved *Kjell Lien*, mens *Svein Fjæstad* er med i utvalg innenfor Arbeidsdirektoratet i forbindelse med yrkesorientering.

Etter at Stortinget i fjor vedtok den nye loven om videregående opplæring ble det oppnevnt et midlertidig råd for den videregående skole som skal omfatte både det tidligere gymnas og yrkesopplæringen. Både LO og N.A.F. ble representert i Rådet. Fra LOs side ble oppnevnt *Leif Skau* i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Rådets oppgave var å bistå med forberedelse av en Stortingsmelding om opplegget for den videregående opplæringen, idet en tar sikte på å sette loven i kraft fra høsten 1975.

Koordinerende utvalg for skolespørsmål

Formannen i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, *Leif Skau*, ble i juli oppnevnt som medlem av Rådet for den videregående skole. Norsk Arbeidsgiverforening fikk også en representant i dette rådet. Det er første gang at arbeidslivets organisasjoner er tatt med i noen av de råd som er oppnevnt for de forskjellige skoleslag, bortsett fra Yrkesopplæringsrådet.

Oppnevningen førte til at Landsorganisasjonen opprettet et koordinerende utvalg for skolespørsmål. Fra før har fagbevegelsen vært representert i Yrkesopplæringsrådet og i tilsvarende organer for opplæring innen sjøfart og hotell- og restaurantnæringen.

Dessuten har LO representanter i et par utvalg under Kirke- og

undervisningsdepartementet for utredning av spesielle skolespørsmål.

Det koordinerende utvalg fikk denne sammensetningen:

Leif Haraldseth, LO, formann, Kjell Lien, LO, Knut Aagesen, LO, Leif Skau, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Erling Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund (formann i LOs lærlingeutvalg), Ludvik Wangsmo, Norsk Arbeidsmandsforbund, Thor Skogfelt, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Eivind Strømmen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Henrik Aasarød, Norsk Sjømannsforbund, Sverre Worum, Norsk Tjenestemannslag, Ivar Leveraas, AOF, Arvid Engen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

Hensikten med det koordinerende utvalg er at fagbevegelsens representanter i de ulike offentlige utvalg og råd kan opptre i forståelse med hverandre og fremme den felles oppfatning som LO har på de forskjellige områder.

Lov om videregående skole.

I mars 1974 sendte Landsorganisasjonen et brev til Stortingets kirke- og undervisningskomité, der vi ga uttrykk for en del synspunkter i forbindelse med yrkesopplæringen. Brevet hadde denne ordlyd:

«4. mai 1972 ga Landsorganisasjonen i Norge en uttalelse om det utkast som den gang forelå til lov om mellomskolen. Våre kommentarer var knyttet til noen sentrale paragrafer i lovutkastet, til eksempel formålsparagrafen, fylkesplanen for videreutbygging, utlysning og tilsetning, inn- tak av elever, skoleutvalg osv.

I samband med Stortingets snarlige behandling av Ot.prop. nr. 18 om lov om gymnas, vil Landsorganisasjonen nå gi uttrykk for en del supplerende synspunkter:

Fagbevegelsen er sterkt opptatt av den yrkesfaglige utdanningens plass i det nye skolesystemet. Enhetsskolen bygger på ideen om de ulike utdanningsretningenes likeverd. Den nye loven betyr en organisatorisk reform som bryter ned foreldede skranker mellom ulike utdanningsveger, og som åpner for faglig kontakt og kombinasjon som til nå ikke har vært mulig.

Men skal den yrkesfaglige utdanningen reelt sett få en likeverdig status må flere vilkår oppfylles. Framfor alt må denne utdanningsvegen, og kombinasjonen mellom yrkesfag og allmennfag åpne for høyere utdanning. Landsorganisasjonen har i sitt handlingsprogram, som ble vedtatt på kongressen i 1973, sagt følgende om dette:

«Landsorganisasjonen vil at opptakskravene ved våre utdanningsinstitusjoner endres, slik at flere utdanningsveger gir rett til studier. Innsikt og kunnskap som en har fått gjennom arbeidslivet bør også telle med.»

Som komitéens medlemmer er kjent med, har arbeidslivet og arbeids-

livets organisasjoner en bred kontakt med yrkesskoleverket gjennom representasjon i de lokale og sentrale yrkesutvalg, og i skolenes styrer.

Landsorganisasjonen er av den oppfatning at loven om det nye gymnaset svekker denne verdifulle kontakten. Arbeidslivets organisasjoner har ikke fått plass i det nye skoleslagets interne styringsorgan, skoleutvalget. Dette skjer heller ikke i de tilfeller der skolene gir yrkesutdanning. Om de rådgivende yrkesutvalgene heter det:

«Departementet kan fastsette at det skal opprettes rådgivende yrkesutvalg ved skoler som gir yrkesopplæring.»

I dag synes det å være bred politisk enighet om at kontakten mellom utdanning og arbeidsliv må styrkes. Schönberg-utvalget, som behandler den framtidige organisering av yrkesutdanningen, legger opp til et bredt samarbeid, der en ønsker at arbeidslivet skal spille en betydelig og direkte rolle i opplæringen.

Det er viktig at loven om det nye gymnaset sikrer organ for dette samarbeid. Landsorganisasjonen vil henstille til komitéen å overveie om ikke loven bør få en klarere utforming, slik at det heter at det skal opprettes rådgivende yrkesutvalg ved skoler som gir yrkesopplæring.

I samband med den omorganisering som nå vil finne sted, er det viktig at yrkesutdanningssektoren får vilkår som gjør at den kvalitativt sett kan hevde seg i konkurranse med den veletablerte og akademiskpregede allmennutdanningen.

Dersom de politiske myndigheter velger å følge opp Schönberg-utvalgets innstilling om en samordning av yrkesutdanningens grunnopplæring vil det være helt nødvendig å prioritere en rask utvikling og produksjon av de hjelpemidler som et nytt faglig og strukturelt opplegg forutsetter.

Situasjonen for undervisningspersonalet innen yrkesfagsektoren vil dessuten bli en annen. Dette nødvendiggjør utdanning som i større grad gjør faglærerne i stand til å undervise innen et bredere fagområde enn hittil.

En betydelig del av yrkesskolesektorens undervisningspersonale er fagarbeidere med yrkesaktiv bakgrunn fra produksjonslivet. Ved å søke tilleggsutdanning har de kvalifisert seg for pedagogiske oppgaver i undervisningsinstitusjoner. Dette er en rekruttering som vi betrakter som meget verdifull, og som vi forventer blir opprettholdt.

I enhetsskolen vil yrkeslærerne med denne bakgrunn møte et undervisningsmiljø med en vel etablert posisjon, med stor evne til selvhevdelse og med den faglige pedagogiske autoritet som følger av det å ha en akademisk bakgrunn.

På denne bakgrunn ser Landsorganisasjonen det som viktig at komitéen i sine merknader til loven slår fast yrkeslærernes likeverdige stilling i det nye undervisningsmiljøet. Vi tror dette vil være en nødvendig presisering, ikke minst med tanke på bemanningen av de administrative stillinger i det nye skoleslaget.»

6. Internasjonalt arbeid — Utenrikspolitikk

Den internasjonale faglige virksomheten har hovedsaklig foregått gjennom Nordens faglige Samorganisasjon, Den Europeiske Faglige Samorganisasjon og Frie Faglige Internasjonale. (Se de enkelte avsnitt).

Nordens Faglige Samorganisasjon

Det har i 1974 vært holdt tre styremøter, 30. og 31. januar på Bergendal utenfor Stockholm, 20. mars i Oslo, og i Reykjavik 13. august. Møtet 30.—31. januar ble holdt i forbindelse med kontaktmøte holdt samme tid og sted med ledelsen for vest-tysk LO (DGB), hvor en bl. a. drøftet Den Europeiske Faglige Samorganisasjon, Chile og Sør-Afrika.

Dessuten ble det holdt ekstraordinære styremøter i Täljöviken, Sverige, 29. april, i København 22. mai foran kongressen i DEFS, og i Hamburg 10. september. Landsorganisasjonen var i samtlige styremøter representert ved Tor Aspengren, Einar Strand og Kaare Sandegren.

På møtet 20. mars ble Lennart Bodström, TCO, Sverige, valgt til ny formann etter Thomas Nielsen, dansk LO, som hadde frasagt seg gjenvalg. Tor Aspengren ble valgt til nestformann.

30. april holdt styret et møte med generalsekretær Len Murray og internasjonal sekretær Allan Hargreaves i britisk TUC, hvor en bl. a. drøftet DEFS' handlingsprogram, valg av formann og generalsekretær i DEFS, og spørsmål i forbindelse med den faglige øst-vest konferanse 1975. Møter med vest-tysk LO (DGB) under ledelse av Heinz Oscar Vetter, har vært holdt i Hamburg i september 1974 og i Stockholm i januar 1975.

I det ekstraordinære styremøte 22. mai ble Richard Trælnes, norsk LO, ansatt som generalsekretær etter John Svenningsen, som går tilbake som internasjonal sekretær i dansk LO. Skiftet fant sted 1. september.

På møtet i Reykjavik i august ble bl. a. følgende resolusjon om Chile vedtatt:

Nordens Faglige Samorganisasjon har i styremøte i Reykjavik 13. august 1974 drøftet situasjonen i Chile.

NFS protesterte mot de massearrestasjoner som juntaen nylig har gjennomført og fordømmer de fortsatte overgrep mot demokratiske og faglige rettigheter.

NFS er enig om å iverksette konkrete tiltak til støtte for den demokratiske fagbevegelse i Chile.

Nordens Faglige Samorganisasjon ber de nordiske regjeringer ta konkrete skritt for å fremme gjeninnføringen av menneskerettighetene og demokratiske forhold i Chile. De nordiske utenriksministre må vie Chile-spørsmålet oppmerksomhet under drøftingene i Reykjavik 29. august, med henblikk på å ta saken opp i full bredde i De forente nasjoner.

NFS ber de nordiske regjeringer, som alle stemte for Chile-resolusjonen på Den internasjonale arbeidskonferanse (ILOs) generalkonferanse, om å gjøre sin innflytelse gjeldende for at ILOs undersøkelseskomisjon hurtig og uhindret kan gjennomføre sitt arbeid.

På møtet 10. september ble det bl. a. vedtatt et handlingsprogram for et bedre arbeidsmiljø utarbeidet av sekretariatet, Tore-Jarl Christensen og Olav Carlsen, norsk LO.

Programmet er siden trykt og oversatt til engelsk, tysk og fransk.

Dette ekstraordinære styremøtet ble holdt i forbindelse med møtet mellom NFSs styre og ledelsen for vest-tysk LO, DGB, i Ahrensburg, Hamburg 9.—11. september. Her behandlet man bl. a. spørsmål i forbindelse med Den Europeiske Faglige Samorganisasjon, den faglige øst-vestkonferansen i Genève 1975, FFI's 11. verdenskongress 1975, og samarbeidet mellom FFI, DEFS og yrkesinternasjonale om de flernasjonale selskaper.

En *faglig konferanse om ansettelsestrygghet* ble arrangert 7.—8. mai i Göteborg. Det deltok 45 personer på denne konferansen, fortrinnsvis fra medlemsorganisasjonenes juridiske avdelinger og kontorer for samarbeidsutvalg og medbestemmelse.

Det ble redegjort for gjennomføringen av ansettelsestrygd i Danmark, Finland, Norge og Sverige, forelest om definisjon av lønns-mottakerbegrepet, om hvem som i fremtiden bør ansette og avskjedige lønnstakere og om ansettelsestrygghet for syke, eldre og handicappede personer.

Møte mellom Nordisk Ministerråd og representanter for arbeidslivets parter ble holdt i Oslo 22. mai på Holmenkollen Turisthotell. Norske deltakere var kirke- og undervisningsminister Bjartmar Gjerde og kommunalminister Leif Aune i egenskap av medlemmer av Ministerrådet, administrerende direktør Kaare N. Selvig og direktør Lars Aarvig fra Norsk Arbeidsgiverforening, hovedkasserer

Einar Strand som medlem av NFSs styre, og statssekretær Kjell Kristensen. En behandlet følgende punkter: Integrasjon av de nordiske lands byggesektorer, arbeidsmiljø, medbestemmelse- og styrerepresentasjon i virksomheter som helt eller delvis eies av de nordiske stater, og sommertid/ny normaltid.

Delegasjon til Sovjetunionen.

En delegasjon fra NFSs styre besøkte Sovjetunionen fra 1.—6. juli etter innbydelse fra den sovjetiske landsorganisasjon. Tor Aspengren deltok fra Norge. Øvrige deltakere var Gunnar Nilsson, Sverige, Niilo Härmäläinen, og Kari Tapiola, Finland, og John Svenningsen, Danmark.

NFSs faglige bulletin.

Bulletinen er utkommet med fire nr. i 1974: 15. mars, 15. juni, 15. september og 15. desember.

Kontakt med de nordiske yrkessekretariatene.

NFS har god kontakt med de ulike nordiske yrkesføderasjoner og sekretariater. Etter innbydelse deltok NFS generalsekretær på den skandinaviske transportarbeiderføderasjonens kongress, som ble holdt i Helsingfors 11.—12. mai.

Arbeidsmarkedsutvalget.

På styremøtet i Oslo 20. mars ble det nedsatt et utvalg for arbeidsmarkedspolitiske spørsmål. Formann ble Odd Højdahl. Utvalget hadde sitt første møte 16. mai i Oslo. Her drøftet en på hvilke områder faglig samarbeid er mulig og ønskelig. En representant for Nordisk Ministerråd orienterte om de nordiske regjeringers arbeidsmarkedspolitiske samarbeid og opplyste at Ministerrådet forbereder et handlingsprogram for det nordiske markedspolitiske samarbeid.

NFS' utvalg har senere tatt stilling til dette handlingsprogrammet og en uttalelse er utarbeidet.

Familiepolitisk utvalg.

holdt møte 21. mai på Højstrup gård i Danmark, og arrangerte i tiden 19.—25. mai den nordiske familiepolitiske konferanse på samme sted.

Miljøutvalget.

holdt møte i Stockholm 25. februar og 30. august, og i Oslo 28. november. En har arbeidet med forberedelsene til den all-europeiske faglige konferansen om arbeidsmiljø som skal holdes i Genève 28. februar—1. mars 1975, utarbeidet utkastet til NFS' handlingsprogram for et bedre arbeidsmiljø, og forberedt NFS' arbeidsmiljøkonferanse i Helsingør 13.—15. januar 1975.

Det har også vært nedsatt en arbeidsgruppe for Den Europeiske Faglige Samorganisasjon.

Gruppen hadde møte i Stockholm 3. oktober og forberedte felles nordiske synspunkter på ovennevnte spørsmål, som ble behandlet på styremøtet i DEFS 25. oktober. Følgende punkter er bl. a. prioritert for behandling i DEFS: Energi — den internasjonale prisstigning, konjunkturdiagnoser og tiltak — flernasjonale selskaper — informasjonsutvalg om lønnsforhandlinger. NFS har oversendt to PM til DEFS vedrørende sistnevntes arbeidsformer, prioritering av visse oppgaver og konkrete arbeidsoppgaver.

NFS har regelmessig forberedende møter før DEFS' styremøter og kongress. Felles holdning inntas til bl. a. følgende emner: Arbeidsmiljø, flernasjonale selskaper, den internasjonale økonomien.

En arbeidsgruppe som er nedsatt for å drøfte spørsmål i forbindelse med FFI's 11. verdenskongress — særlig punkter til dagsordenen — hadde møte i København 26. september under ledelse av Thomas Nielsen.

For øvrig holdt NFSs aksjonsgruppe for Sør-Afrika møte i Oslo 12. mars, med deltakelse av representanter for vest-tysk DGB, britisk TUC og FFI. Møtet var av orienterende karakter, og en drøftet hovedsaklig hva som kan gjøres for å fremme fagbevegelsen og bedre de fargede arbeideres situasjon i Sør-Afrika. FFI har senere overtatt dette arbeid.

Utvalget for flernasjonale selskaper.

5.—7. november holdt Nordens Faglige Samorganisasjon en nordisk konferanse om flernasjonale selskaper i Kyrkslätt i Finland.

Norske representanter på konferansen var Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand, Karl Nandrup Dahl og Kaare Sandegren. Det forelå forslag til handlingsprogram for nordisk fagbevegelse når det gjelder flernasjonale selskaper. Handlingsprogrammet inneholdt både generelle og spesielle krav på fire emneområder: Etableringsrett, konkurranseregler, skattlegging av flernasjonale selskaper, og den arbeidsrettslige situasjon i Norden. En egen rapport om flernasjonale selskaper og Norden var etter oppdrag

utarbeidet av Hans Engmann, TCO. Rapporten dekker de ovennevnte felter.

Når det gjaldt de nordiske lands utenlandsinvesteringer, var disse gitt en marginell behandling i rapporten. NFS vil i en annen sammenheng ta disse problemer opp mer utførlig.

Konferansen vedtok følgende to resolusjoner:

Nordens Faglige Samorganisasjon — NFS — som representerer landsorganisasjonene og tjenestemennenes sentralorganisasjoner i samtlige nordiske land med til sammen over 5,5 millioner arbeidstakere, har på en konferanse i Kyrkslätt, Finland 5.—7. november 1974 inngående diskutert de økonomiske og faglige problemer i forbindelse med de flernasjonale selskaper, og konstatert at:

- de flernasjonale selskaper gjennom sin internasjonale karakter ikke er underkastet samme muligheter for kontroll som nasjonale bedrifter,
- de enkelte lands nasjonalt tilpassede økonomiske og sosiale politikk blir vanskeligere å gjennomføre i takt med den tiltakende internasjonalisering av bedriftene,

noe som fører til økte vansker for arbeidstakerne og for mulighetene til å realisere nasjonale økonomiske og sosiale mål.

NFS vil på denne bakgrunn understreke betydningen av hurtig å få i stand en effektiv og ensartet lovgivning i Norden når det gjelder flernasjonale selskaper, med sikte på bedre å muliggjøre at en verner om samfunnsmessige og faglige interesser. NFS vil i denne forbindelse vise til det forslag til handlingsprogram som ble utformet på konferansen, og som inneholder en rekke generelle og spesielle krav vedrørende etableringsregler, konkurranseregler, skattlegging av flernasjonale selskaper og det arbeidsrettslige området.

Ifølge NFS' oppfatning er det allerede i dag grunnlag for en slik lovgivning og for vedtakingen av aktive tiltak for å få gjennomført innflytelse fra arbeidstakerne i de flernasjonale selskaper.

I den andre resolusjonen om *de nordiske lands utenlandsinvesteringer* het det at den internasjonale konsentrasjon innen industrien fører til en lokalisering av en økende andel av storindustriens investeringer i nærheten av de store markedene. For i denne situasjon bedre å ivareta og utvikle videre den sysselsetting, de kunnskaper og de ressurser som finnes i nordisk industri, krever konferansen:

- et generelt krav om tillatelse for all kapitaleksport fra de nordiske
- et utvidet nordisk samarbeid, land der hvor tillatelse innvilges bare i de tilfelle hvor det ansees som ønskelig for en nasjonal økonomisk utvikling og et nordisk økonomisk samarbeid,
- at innvilgningen av tillatelse til kapitaleksport fra de nordiske land gjøres avhengig av at en får de nødvendige garantier fra vedkommende selskap om at det i sin virksomhet utenlands vil respektere faglige rettigheter og gi arbeidstakerne akseptable vilkår og overholde de prinsipper og retningslinjer som er vedtatt av ILO.

Utvalget for flernasjonale selskaper har ellers forberedt felles

nordisk holdning og forslag til demokratikomiteén og styret i Den Europeiske Faglige Samorganisasjon.

Uttalelser om medlemsforslag til Nordisk Råd.

NFS har i 1974 avgitt uttalelser om følgende forslag: Opprettelse av et nordisk institutt for energispørsmål og nordisk politisk energisamarbeid, felles nordisk lovgivning om flernasjonale selskaper, opprettelse av et regionalpolitisk fond for Nordkalottområdet, opprettelse av et nordisk institutt for kjemisk forskning, handlingsprogram for økt næringsmiddeltilførsel, språkundervisning for finske barn i Sverige, nordisk lovgivning om konkurransebegrensninger, felles handlingsplan for å begrense de flernasjonale selskaperens makt i Norden, og nordisk gyldighet for kjørekort.

Nordisk Faglig luftfartskonferanse.

Etter initiativ fra Norsk Luftfartskartell og LO arrangerte NFS i tiden 12.—13. november en konferanse for ansatte i sivil luftfart på Lysebu ved Oslo. Konferansen hadde 40 deltakere fra forbund som organiserer ansatte i sivil luftfart i Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Et hovedpunkt på dagsordenen var spørsmålet om medbestemmelse i SAS. Etter initiativ fra de norske forbund var kravet lagt fram om foreløpig styrerepresentasjon fra de ansatte fra 1. januar 1975, og for en fast ordning fra 1. januar 1976.

I uttalelsen som ble vedtatt erklærte konferansen at slik representasjon var en naturlig følge av den alminnelige demokratiseringsprosess som finner sted i industrien i de nordiske land.

Konferansen pekte videre på nødvendigheten av nærmere samarbeid mellom de ulike forbund som organiserer ansatte i sivil luftfart i de nordiske land. I en tid med mektige flernasjonale selskaper er det nødvendig for fagbevegelsen å treffe samlede tiltak både på det nasjonale og internasjonale plan, og å bygge ut handlekraftige faglige organisasjoner. Konferansen var av den oppfatning at den internasjonale transportarbeiderføderasjonen var en slik sterk yrkesinternasjonale som oppfylte kravene til en dynamisk og handlekraftig organisasjon. Videre er det også nødvendig å bygge videre ut og styrke samarbeidet mellom de organisasjoner som er tilsluttet Nordens Faglige Samorganisasjon.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon

Det har i 1974 vært holdt seks møter i styret for Den Europeiske Faglige Samorganisasjon — DEFS:

24.—25. januar, 9. mai, 23.—25. mai, 9. juli, 25. oktober og 13. desember. Bortsett fra møtene 23. og 25. mai, som ble holdt i København i forbindelse med DEFSs kongress, har styremøtene funnet sted i Brussel, hvor organisasjonen har sine kontorer.

Norsk LO er representert i styret ved Tor Aspengren, med Odd Højdahl som varamann. Lederen for internasjonalt kontor, Kaare Sandegren, deltar også i møtene.

Medlemsbevegelsen:

DEFS fikk i 1974 tilgang på en rekke nye landsorganisasjoner, slik at organisasjonen nå omfatter 33 millioner fagorganiserte lønns-takere i 30 landsorganisasjoner i 17 vest-europeiske land.

På styremøtet 24.—25. januar ble FTF — Fellelrådet for Danske Tjenestemands- og Funktionærorganisasjoner — opptatt som medlem.

Etter lange forutgående forhandlinger ble det på styrets møte 7. mars vedtatt å oppta de kristne landsorganisasjonene i Vest-Europa som hadde søkt om medlemskap. Samtidig er den europeiske organisasjon til den kristne faginternasjonale — EO/WCL — oppløst, på samme måte som EFTA-TUC (EFTA-landenes faglige komité) og CESL (Konfederasjon av frie faglige landsorganisasjoner i Fellesskapet) ble oppløst fra 1. januar 1974. Videre ble landsorganisasjonene i Finland og Irland og den baskiske arbeiderorganisasjonen opptatt som medlemmer. I alt var det ti nye medlemsorganisasjoner DEFS fikk ved vedtaket i styret 7. mars, nemlig: Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö (SAK), Finland, Irish Congress of Trade Unions (ICTU), Irland, Confédération Française Démocratique du Travail (CFDT), Frankrike, Nederlands Katholiek Vakverbond (NKV), Nederland, Lötzebuenger Chrëschtliche Gewerkschaftsbond (LCGB), Luxembourg, Confédération des Syndicats Chrétiens de la Suisse (CSCS, Sveits, Schweizerischer Verband Evangelischer Arbeitnehmer (SVEA), Sveits, Confédération des Syndicats Chrétiens (CSC), Belgia, Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV), Nederland, og Solidarité des Travailleurs Basques (STV), Spania.

Vedtaket om ovennevnte organisasjoners medlemskap ble ratifisert på kongressen i København 23.—25. mai.

På møtet 9. juli gjorde styret vedtak om å godkjenne søknaden om medlemskap fra den italienske sosialistisk-kommunistiske landsorganisasjonen Confederazione Generale Italiana del Lavoro (CGIL). Denne saken hadde også vært til behandling i styret og kongressen i 1973/74, men kongressen i mai overlot til styret å

treffe endelig beslutning. Organisasjonen har 3,3 millioner medlemmer og samarbeider på landsplanet med Italias to andre landsorganisasjoner, CISL og UIL, som er medlemmer av DEFS. CGIL var for øvrig representert med observatørdelegasjon på kongressen i København 23.—25. mai. I henhold til kongressens beslutning er vedtaket om CGILs medlemskap endelig, og behøver ikke ratifiseres av kongressen. CGIL har ordnet seg med assosiert medlemskap i WFTU.

På styrets møte 25. oktober behandlet en søknader om medlemskap fra Fédération d'Education Nationale — en fransk organisasjon for ansatte i offentlige undervisningsinstitusjoner — og Confederation of Malta Trade Unions — en organisasjon på Malta som hovedsaklig omfatter funksjonærforbund. Videre forelå det brev fra den kommunistiske landsorganisasjon i Frankrike — Confédération Générale du Travail (CGT) — og samtaler om betingelser og prosedyre for opptakelse. Disse saker ble sendt til presidiet til behandling og innstilling.

Ekstraordinær kongress i København.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon holdt ekstraordinær kongress i København 23.—25. mai. Det deltok i alt 169 delegerte. Med observatører og gjester var det over 260 deltakere. Blant gjestene var to portugisiske faglige representanter — F. M. Curto og Gonzales André fra sosialistpartiet.

Norsk LO var representert ved Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand, Henrik Aasarød, Evy Buverud Pedersen, Else Ørbæk, Knut Ribu og Kaare Sandegren.

Før den offisielle åpning vedtok kongressen endringer i vedtektenes når det gjelder representasjon i styret. Hovedregelen har vært én representant pr. organisasjon. Den gjelder fremdeles, men intet land kan ha mer enn to medlemmer i styret, med unntak for organisasjoner med mer enn fem millioner medlemmer, som har rett til tre representanter.

Hovedpunktet på dagsordenen var utkastet til handlingsprogram for DEFS. En arbeidsgruppe arbeidet med dette i 1973 under ledelse av daværende visegeneralsekretær Kaare Sandegren. Senere har en mindre gruppe under ledelse av Théo Rasschaert ført arbeidet videre. John Svenningsen, LO, Danmark, har representert Norden i denne.

Generalsekretæren, Théo Rasschaert, åpnet debatten om dette. Han framholdt at DEFS i den nærmeste framtid burde konsentrere seg om kampen mot prisstigningen, kontroll med flernasjonale sel-

skaper, de ansattes rettigheter (inklusive industrielt demokrati og faglige rettigheter) og energispørsmålene.

Debatten var meget omfattende. Hovedinntrykket var støtte og forventning til samarbeidet i DEFS, understreking av behov for styring av internasjonal økonomi, vekt på de ansattes rettigheter og innflytelse, kontroll med flernasjonale selskaper, sterk kritikk av den allmene prisstigning, bekymring for energi- og ressursituasjonen, understreking av forholdet til utviklingslandene, og at DEFS ikke er en rikmannsklubb.

Kongressen godtok handlingsprogrammet som grunnlag for styrets videre arbeid. Ellers vedtok kongressen en resolusjon som gir retningslinjer for DEFS' videre arbeid og gir en oppsummering av debatten om utkastet til handlingsprogram.

Den har følgende ordlyd:

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon:

- understreker den grunnleggende betydning for det europeiske samfunn det har å gjennomføre planlegging av og demokratisk kontroll med den økonomiske utvikling og ved at befolkningen og arbeidstakerne sikres godene av en vekst som tar sikte på enkeltmenneskets og samfunnets behov;
- uttrykker sin solidaritet med folkene i utviklingslandene og forplikter seg til å ta hensyn til de konsekvenser som regjeringenes, de europeiske institusjoners og bedriftenes politikk har for utviklingslandene, i den hensikt å utvikle de nødvendige bedringer;
- forplikter seg til ved enhetlig og sammenhengende politikk å fremme i hvert land og i alle vesteuropeiske land gjennom og utover institusjonene i Det europeiske fellesskap og Det europeiske frihandelsforbund følgende generelle målsettinger;
- fremme av økonomisk og kulturelt demokrati, for å gi arbeidstakerne reell innflytelse på sine leve- og arbeidsvilkår;
- fremme av menneskets rettigheter og faglige rettigheter;
- gjennomføring av full og bedre sysselsetting i alle regioner i Europa;
- trygging av sysselsettingen og garantert inntekt i samfunn hvor endringer og omstilling må foregå planlagt og under styring;
- like muligheter og like sosiale rettigheter for utenlandske arbeidstakere;
- avskaffe enhver form for diskriminering mellom menn og kvinner når det gjelder sysselsetting, ansettelse og lønn;
- adgang for alle til alle tilbud til allmennutdanning og yrkesutdanning;
- rettferdig omfordeling av inntekter og sosiale goder;
- bedring av de kollektive serviceinstitusjoner, slik at arbeidstakere med familieforpliktelser får mulighet til å oppfylle sine behov og ønsker hva yrke, familie og samfunn angår;
- effektiv bekjempelse av inflasjonen;
- bevaring av miljøet og revitalisere det økonomiske liv og virke i distriktene, samtidig som livet i byene og bedriftene må gjøres menneskeligere (miljøet bedres);

- fremme nært samarbeid mellom de europeiske land med demokratisk struktur;
- å bidra til avspenning mellom Øst- og Vest-Europa;
- nytenkning hva angår forholdet mellom utviklingslandene og Europa.

Videre mener DEFS at myndighetene på grunn av utviklingen i energisituasjonen i første rekke må trygge og kontrollere forvaltningen av energinæringen ut fra den hovedoppfatning at energiforsyningen er offentlig tjenesteyting og i allmennhetens interesse.

For å virkeliggjøre disse målsettinger på grunnlag av utkastet til handlingsprogram og innleggene under kongressen, gir kongressen eksekutivkomitéen i oppdrag bl.a. i samarbeid med medlemsorganisasjonene å utdype handlingsprogrammet, fastsette prioriteter og bestemme tiltak som skal treffes av fagorganisasjonene på de forskjellige plan under hensyntaken til de ulike forhold.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon vil stille de nødvendige instrumenter og midler til rådighet for utviklingen av det faglige samarbeid og gjennomføringen av handlingsprogrammet. Den skal arbeide for utviklingen av sterke demokratiske fagorganisasjoner i alle land. Fagorganisasjonene vil handle i fellesskap mot forsøk på å begrense deres selvstendighet gjennom såkalt inntektspolitikk.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon hilser gjeninnføringen av demokratiet i Portugal og forplikter seg til å trygge fagbevegelsen i dette land med nødvendig hjelp for å styrke demokratiet. DEFS vil spesielt støtte de fagorganisasjoner som arbeider som undergrunnsbevegelse i land med diktatur.

Fagorganisasjonens aktive deltakelse i utvikling av politikken på alle grunnleggende områder gjennom samråds- og forhandlingsprosessen, er ett av de viktigste trekk ved fagbevegelsens demokratiske innflytelse.

Europeisk fagbevegelse vil seg seg nødsaget til å ta sin holdning og stilling til de bestående europeiske institusjoner til fornyet vurdering hvis en reell positiv utvikling ikke kommer i stand på dette område.

Slik reell utvikling vil for fagbevegelsen si at det opprettes direkte og faste forbindelser mellom fagbevegelsen og de europeiske besluttende myndigheter, slik at drøfting av standpunkter kan komme i stand, at en kan komme fram til felles holdninger, eller fastslå menings skiller.

Kongressen støtter kravet fra eksekutivkomitéen i Den Europeiske Faglige Samorganisasjon om at det hurtigst mulig organiseres spesielle konferanser til drøfting av sosiale spørsmål og energispørsmål mellom regjeringer, europeiske institusjoner og representanter for arbeidsgiverne og arbeidstakerne.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon vil nytte de mest aktive midler i den hensikt å tvinge europeiske arbeidsgivere til på likt grunnlag å forhandle på alle plan om punktene i dette program, som angår arbeidsforholdene mellom trettitre millioner arbeidstakere og deres arbeidsgivere.

Den største oppgaven faller på de faglige bransjekomitéer. Den Europeiske Faglige Samorganisasjon og dens kompetente organer vil sammen med disse utvikle et samarbeid, utveksle opplysninger og utarbeide strategi.

Sekretariatet i Den Europeiske Faglige Samorganisasjon skal ha ansvaret for å samle inn og oversende til medlemsorganisasjonene de nød-

vendige opplysninger til beste for samarbeidet i fagbevegelsen, solidariteten og samordning av aksjoner.

I samsvar med den ånd som førte til opprettelse av Den Europeiske Faglige Samorganisasjon, vil DEFS arbeide for faglig enhet og solidaritet i Europa for bedre å kunne gjennomføre de målsettinger som i dag fastsettes av kongressen i København.

Etter styrets innstilling valgte kongressen formannen i vest-tysk LO, Heinz Oscar Vetter, som ny formann for DEFS etter Victor Feather, som har gått av for aldersgrensen i sin stilling som generalsekretær i britisk LO. Opprinnelig var det tre kandidater til formannsvervet, dansk LOs formann, Thomas Nielsen, generalsekretær i belgisk LO, G. Debunne, og Vetter. Thomas Nielsen, som opprinnelig hadde hatt støtte av vest-tysk LO, trakk sitt kandidatur tilbake. Under avstemningen i styret stemte Norge for Debunne. På kongressen stemte de norske representanter ikke.

Som ny vise-generalsekretær i DEFS valgte kongressen Peer Carl- sen, internasjonal sekretær i Dansk LO. Som norsk representant i styret ble Tor Aspengren gjenvalgt med Odd Højdahl som varamann.

DEFS' arbeid har vært preget av organisatoriske spørsmål i 1974. Nye medlemmer er kommet til. Sekretariatet har ikke funnet den arbeidsform som høver til at organisasjonen dekker hele Vest-Europa, og må søke å arbeide på det faglige felt. Sekretariatet er også underbemannet. Det er tegn til at organisasjonen vil sikte på større koordinering av holdningene til landsorganisasjonene ved felles handlingsprogrammer. En drøfting av proriteter og organisasjon er i gang.

Konferanse om energispørsmål.

15.—16. mars arrangerte Den Europeiske Faglige Samorganisasjon en konferanse om energispørsmål i Luxembourg. Følgende kommunike ble sendt ut etter konferansen:

Grunnet utilstrekkelige og usammenhengende tiltak truffet av europeiske regjeringer og de europeiske institusjoner hver for seg for å møte energikrisen, analyserer Den Europeiske Faglige Samorganisasjon på en konferanse i Luxembourg 15. og 16. mars 1974 inngående energikrisen, dens politiske virkninger, og dens økonomiske og sosiale følger i og utenfor Europa.

Videre drøftet den generelle energipolitiske retningslinjer som kan gjøre det mulig å løse problemene.

De to emner er tatt opp i detaljerte rapporter gitt av H. O. Vetter og G. Debunne, og vil bli drøftet av landsorganisasjonene tilsluttet DEFS før de drøftes og vedtas av kongressen i København 23., 24. og 25. mai 1974.

Konferansen understreket følgende tre hovedspørsmål:

- en må søke å løse problemene Europa står overfor på grunn av energisituasjonen i verden ved samordnet handling på europeisk plan;
- prioritere allmenninteressene;
- gi de påtenkte tiltak styring etter sosiale kriterier, noe de hittil har vært uten.

Konferansen mener det her ikke bare gjelder å forsvare interessene til de arbeidstakere som er representert av de deltakende organisasjoner, men ønsker at en også søker

- å forhindre at de minst begunstigede grupper blir de som den nåværende situasjon rammer hardest;
- fremme utviklingen i landene i den tredje verden, uansett om de er i besittelse av oljeressurser eller ikke.

Konferansen mener det er nødvendig:

- med en økonomisering i bruken av energi;
- å iverksette et omfattende forsknings- og utviklingsprogram;
- å organisere utnyttningen av kjerneenergi innenfor en ramme som trekkes opp av det offentlige, under hensyntaken til mennesket og miljøet, og samtidig trygge at den senere avløses av kraftkilder som garanterer energitilgangen i det lange løp.
- Den europeiske kullpolitikk tas omgående opp til nyvurdering med sikte på å spre ressursbruken.

Konferansen prioriterer kravet om at myndighetene trygger og kontrollerer at driften i energinæringen skjer i en samfunnsgagnlig ånd og på allmennyttig basis.

Dette gjelder særskilt organiseringen av oljemarkedet, som de flernasjonale selskaper har maktet å dominere fullstendig.

En slik organisering av oljemarkedet vil gjøre det mulig for Europa å utvikle en politikk for kontakt med eksportlandene, basert på gjensidige interesser og ønsket om balansert vekst.

Da oljen ikke bare er en sentral energikilde for økonomien totalt sett, men også et råstoff for ulike viktige sektorer i industrien, må det føres en politikk der de energipolitiske aspekter ikke vurderes isolert, men er en del av den økonomiske, monetære og sosiale politikk.

Da energikrisen virker inn på den økonomiske og monetære situasjon og på sysselsettingen, krever konferansen at nødvendige tiltak treffes for å trygge full sysselsetting og bedring av arbeiderklassens levevilkår. I samband hermed minner konferansen om sitt krav om en snarlig organisering av en sosialkonferanse for å drøfte problemene i sin helhet.

Rent generelt framholdt konferansen at en igjen bør drøfte hva begrepet vekst egentlig innebærer i tilknytning til økonomisk ekspansjon og sosial framgang, med tanke på en bedring av livskvaliteten.

De representerte organisasjoner forpliktet seg til å søke og løse de forskjellige problemer i solidaritetens ånd på tvers av alle yrker og fag.

De nødvendige tiltak bør drøftes på en ekstraordinær energikonferanse, som Den Europeiske Faglige Samorganisasjon krever innkalt, med representanter for de europeiske institusjoner, medlemslandene, arbeidsgiverne og de europeiske fagorganisasjoner. Konferansen blir en første etappe for å opprette en fast europeisk samordningskommisjon

om energispørsmål og den politikk som bør føres, og dermed sikre reell deltakelse fra fagbevegelsen i beslutningsprosessen på dette område.

Konferansen førte til at det på kongressen i København av generalsekretæren ble lagt fram forslag om koordinering av de europeiske lands innkjøp av olje. Samme forslag kom fra sekretariatet fra et styremøte høsten 1974. Begge forslagene skal behandles i februar 1975.

Komitéen for demokratiseringen av økonomien.

Komitéen holdt tre møter i 1974:

29. april, med drøfting av koordinering av aksjelovgivning, humanisering av arbeidsplassen og flernasjonale selskaper. 13.—14. juni i Luxembourg, med behandling bl.a. av utkast til holdning til det europeiske aksjeselskap, og utkast til holdning til EF-kommisjonens forslag til forordning for europeiske grupperinger. 18. november i Bryssel om arbeidstakerrepresentasjon i flernasjonale selskaper og holdning til en europeisk konsernlov.

Norske medlemmer av komitéen er Steinar Halvorsen og Karl Nandrup Dahl.

Det er opprettet en *komité for tarifforhandlinger*. Komitéen ble besluttet opprettet av DEFS' eksekutivkomité 9. juli 1974. Formålet med arbeidet er å gi de enkelte medlemsorganisasjoner informasjon om den tariffpolitiske utvikling i Europa, tariffavtalenes innhold, tariffsystemer m.v.

Fra norsk LO deltar Øistein Gulbrandsen.

DEFS' rådgivende komité for arbeidende kvinner.

holdt møte 8. februar og 5. mars.

En behandlet bl. a. DEFS' handlingsprogram og samarbeid med EFs generaldirektorat for sosiale saker. Møtet 22. april behandlet bl. a. Det internasjonale kvinneår og art. 119 i Romatraktaten om lik lønn. Videre forberedte en møtet som ble holdt 18.—19. juni i Siena, Italia.

Evy Buverud Pedersen er norsk representant i komitéen, og i et arbeidsutvalg for kvinnelige faglige ledere.

Arbeidsgruppe for «kvinnelige faglige ledere» under DEFS.

Arbeidsgruppa ble opprettet etter vedtak på eksekutivmøte i Roma 16. juni 1973.

Evy Buverud Pedersen representerer Norden i arbeidsgruppa.

Arbeidsgruppa valgte et arbeidsutvalg bestående av representanter fra Belgia, Norge, Tyskland, Frankrike, Nederland og Østerrike.

Arbeidsutvalget har hatt 6 møter i 1974.

Arbeidsgruppa har hatt 1 møte i 1974. Møtet i arbeidsgruppa ble holdt 17.—19. juni i Siena i Italia. Det ble på møtet valgt nytt arbeidsutvalg med følgende sammensetning:

Irland	1	representant
Sveits	1	»
Østerrike	1	»
Norge (Norden)	1	»
Danmark	1	»
Luxembourg	1	»
Italia	1	»
Nederland	2	»
Frankrike	2	»
Belgia	2	»
Tyskland	3	»

Både arbeidsgruppa og arbeidsutvalget er utvidet i samsvar med den generelle utvidelse av medlemsorganisasjoner i DEFS.

Det har mellom arbeidsutvalget, EFs arbeidsgiverorganisasjoner og EF-kommisjonen vært holdt to møter om problemer for kvinner i arbeidslivet. Møtene har vært tilrettelagt av EF-kommisjonen, og de fant sted 11. juli og 26. november 1974.

Ungdomskomiteén.

holdt møte 6.—7. mars i Brüssel, og behandlet bl. a. EFs rådgivende ungdomskomiteé og det europeiske ungdomsfond, og møte 1.—2. juli i Luxembourg. Deltakere fra norsk LO var Erik Nilsen og Svein Fjæstad.

29. september—5. oktober ble det holdt et seminar i Strasbourg om ungdomsstrukturen innen DEFS. Erik Nilsen deltok i arbeidsutvalget for å forberede dette seminaret.

Et seminar om beskyttelse av unge arbeidstakere ble holdt i Strasbourg fra 20.—26. november. Hovedemnene som ble behandlet var sikkerhet og helse, arbeidstid og arbeidstilsyn.

Frie Faglige Internasjonale

Landsorganisasjonen har fortsatt sitt aktive medlemskap i FFI. Hovedformålet med FFI er å binde medlemsorganisasjonene sam-

men i arbeidet for å styrke den frie demokratiske fagbevegelse.

FFI følger den faglige utvikling i de forskjellige verdensdeler, og iverksetter tiltak ettersom det anses nødvendig og hva ressursene gjør mulig. Siden amerikansk fagbevegelse — AFL-CIO — trakk seg tilbake fra organisasjonen i 1969, er staben redusert til ca. 70 personer. Utgiftsbudsjettet lå i 1974 på ca. 94 millioner belgiske fr.

Hovedbidragsyterne til FFI er britisk, vest-tysk og nordisk fagbevegelse.

FFIs styre har i 1974 forhandlet med WCL, World Confederation of Labour, dvs. den kristne verdensorganisasjon, om samarbeid med sikte på sammenslutning. Mulighetene for sammenslutning er moderate. Forholdene legges i økende grad til rette for praktisk samarbeid.

FFIs sekretariat samarbeider med de internasjonale yrkessekretariater, som er sammenslutninger mellom fagforbund i landsorganisasjoner knyttet til FFI.

FFI har et omfattende opplæringsprogram i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Assistanse gis til faglig virksomhet, særlig i utviklingslandene. FFI har et informasjons- og utredningsprogram i Afrika.

Organisasjonen har hovedkvarter i Brussel, men ellers kontorer i Genève, New York og Tokio.

FFIs sekretariat representerer internasjonal fagbevegelse i FN og særorganene. Til dette formål er opprettet kontorer i New York og Genève. Representanten i Genève er sekretær for arbeidergruppa i ILO. FFI-gruppa er den viktigste i ILOs arbeidergruppe.

FFI har i 1974 vært aktiv i Det internasjonale pengefond — IMF — om utviklingen i det internasjonale valutasystem. En egen gruppe arbeider med dette. Styret har etter forslag fra denne arbeidsgruppa lagt fram internasjonal fagbevegelses syn i IMF.

FFIs arbeid når det gjelder flernasjonale selskaper er ført videre i 1974. Etter et fellesmøte mellom FFIs arbeidsgruppe og representanter for sosialistinternasjonalen i juni 1974 i Genève, er virksomheten konsentrert om utarbeidelse i TUAC (den rådgivende faglige gruppe i OECD) av et program for flernasjonale selskaper i OECD-området. Programmet var nærmest ferdig ved utgangen av året, og blir lagt fram for Ministerrådet i 1975.

FFIs økonomiske og sosiale komité har i 1974 nøye fulgt den internasjonale økonomiske utvikling.

Sommeren 1974 var FFI medarrangør for en større faglig konferanse i Genève om apartheidpolitikken i Sør-Afrika. Fra LO deltok Leif Haraldseth, Olaf Sunde og Liv Buck.

FFIs arbeidsgruppe for Sør-Afrika utarbeidet i 1974 et felles-

program til støtte for svart faglig virksomhet. På arbeidslista står bl. a. tiltak mot emigrasjon til Sør-Afrika, tiltak mot investeringer i Sør-Afrika, finansiell og organisatorisk støtte til svart fagbevegelse, og fremme av faglige rettigheter, særlig i selskaper som har tilknytning til Vest-Europa.

I 1974 økte FFI støtten til virksomhet i Spania.

FFI har søkt å støtte utviklingen av en fagbevegelse i Portugal etter kuppet i april 1974. En representant oppholder seg i Lisboa. En egen Portugal-komité arbeider med disse spørsmål. Støtte gis bl. a. i form av opplysningslitteratur.

FFI sto sammen med NFS ansvarlig for arrangementet av den internasjonale faglige Chile-konferanse i Oslo i oktober 1974. I november opprettet FFIs styre en koordineringskomité med CUT.

FFI holdt i 1974 en omfattende internasjonal konferanse om fremmedarbeiderspørsmål.

I FFIs kvinnekomité er LOs representant Liv Buck. I ungdomsarbeidet i FFI er Erik Nilsen, LO, europeisk representant.

FFI har som organisasjon ikke forbindelse med landsorganisasjoner tilsluttet WFTU — World Federation of Trade Union, dvs. den faglige internasjonale med hovedkvarter i Praha. De enkelte medlemsorganisasjoner i FFI har kontakt bilateralt, og på europeisk plan multilateralt med disse organisasjoner, jfr. Genève-konferansen 1974. Et eget utvalg i FFI drøfter dette spørsmål.

Styret og finanskomitéen er FFIs sentrale organer ved siden av generalsekretæren, Otto Kersten, mellom kongressene. Thomas Nielsen, Landsorganisationen i Danmark, er nordisk representant i styret, Tor Aspengren suppleant.

LO har bl. a. deltatt i drøftingene i NFS om planleggingen av FFIs neste kongress, som finner sted i Mexico City fra 18. til 25. oktober 1975

Øst-vest kontakter

Året 1974 har særlig vært preget av bestrebelsene for å få i stand større multinasjonal kontakt mellom fagbevegelsen i Øst- og Vest-Europa.

19. januar 1974 ble det holdt en stor faglig øst-vest konferanse i samband med den 2. europeiske regional konferanse til Den internasjonale Arbeidsorganisasjon, ILO. I alt 41 landsorganisasjoner var representert på møtet, alle de vest-europeiske FFI-organisasjoner, unntatt den franske, Force Ouvrière, de kristne landsorganisasjoner fra Vest-Europa, de vest-europeiske WFTU-organisasjoner (CGT og CGIL), og alle de øst-europeiske organisasjoner.

Det ble vedtatt en uttalelse som slo fast at det var muligheter for fruktbar kontakt og samarbeid mellom øst-europeisk og vest-europeisk fagbevegelse. Liknende møter burde finne sted i framtiden. Det ble pekt på nødvendigheten av bredere utveksling på bilateral basis av delegasjoner, informasjoner og erfaringer. Det var enighet om å holde en all-europeisk faglig konferanse i slutten av 1974—begynnelsen av 1975 om sikkerhet på arbeidsplassen og i arbeidsmiljøet. De fire europeiske arbeidstakermedlemmer av ILOs styre fikk i oppdrag å forberede møtet.

Senere er det vedtatt at denne konferansen skal holdes i ILOs regi i Genève 28. februar—1. mars 1975.

De fire arbeidstaker-medlemmene i ILOs styre oppnevnte hver sin ekspert til et arbeidsutvalg som har forberedt denne konferansen. Norsk LO har vært aktivt med i dette arbeidet, idet h.r.advokat Olaf Sunde er nordisk arbeidstakerrepresentant i ILOs styre, og Kaare Sandegren ble oppnevnt som hans representant i det forberedende arbeidsutvalg.

Utvalget, som ble opprettet i september, har holdt en rekke møter, bl.a. i Genève, Oslo og Düsseldorf. Foruten Kaare Sandegren har deltatt: Peter Jaques fra britisk LO/TUC, Ursula Engelen Kefer, vest-tysk LO/DGB, Georgi Kanaiev og Nikolaj Tsjerkassov, sovjetisk LO, og Erik Bolinder fra NFS (svensk LO). Komitéen har laget opplegget til konferansen, som behandler arbeidsmiljøet generelt og giftige stoffer spesielt. Den har også forberedt det praktiske opplegg for konferansen, utarbeidet to hovedrapporter som skal legges fram, om giftige stoffer og humanisering av arbeidsmiljøet, og endelig forhandlet fram utkast til all-europeiske faglige erklæringer om de to emner. Kaare Sandegren har etter styremøtevedtak i NFS i august 1974 opptrådt som nordisk representant i denne arbeidsgruppa. Forberedende arbeid har vært gjort i NFSs miljøutvalg og styre, og begge har vært holdt løpende orientert ved rapporter om arbeidsgruppas aktivitet. NFSs konferanse om arbeidsmiljø i Helsingør i januar 1975 behandlet også dette felt.

Foruten det multilaterale arbeidet, har Landsorganisasjonen utviklet videre sine bilaterale forbindelser med fagbevegelsen i Øst-Europa. En delegasjon fra LO besøkte Jugoslavia fra 4. til 7. juni, og LO var representert på den jugoslaviske fagkongressen (CTUY) i Beograd 17.—20. desember. En delegasjon fra landsorganisasjonen i den tyske demokratiske republikk (FDGB) besøkte for første gang Norge 1.—5. september. Delegasjoner fra ungarsk LO har også besøkt Oslo.

Fra Sovjetunionen (AUCCTU) hadde en besøk av en kvinne dele-

gasjon fra 19. til 26. oktober, og en delegasjon fra norsk LO, under ledelse av Odd Højdahl, var i Sovjet 18.—27. oktober for å studere bedriftsdemokrati. Videre var AOFs sjefsekretær, Ivar Leveraas, i Sovjet på en foredragsrunde om norsk fagbevegelse fra 15. til 25. september. En foredragsholder fra Sovjets fagbevegelse har også besøkt Norge.

Landsorganisasjonens internasjonale sekretær, Kaare Sandegren, var i Tsjekkoslovakia i november 1974 for å forberede et norsk faglig delegasjonsbesøk i 1975.

Kontakt med LO i USA

På bakgrunn av norsk fagbevegelses utbygging av kontakten med fagbevegelsen i Øst-Europa, og den sterke organisasjonsmessige tilknytning til vest-europeisk fagbevegelse, har LO ansett det som ønskelig å aktivisere forholdet til den amerikanske fagbevegelsen, som en ikke har hatt så mye forbindelse med etter at den amerikanske landsorganisasjon AFL—CIO gikk ut av FFI. Den nære sammenheng mellom norsk og amerikansk økonomi gjør også slike kontakter ønskelig.

Landsorganisasjonen henvendte seg derfor i 1974 til AFL/CIOs formann, George Meany, og som reaksjon på denne henvendelse hadde en 3.—7. januar 1975 besøk av nestleder for AFL/CIOs internasjonale avdeling, Michael Boggs. En drøftet de aktuelle internasjonale faglige spørsmål. Det var enighet om besøk i Norge av en delegasjon fra AFL/CIO i mai 1975 for å drøfte nærmere kontakt.

Chile

Landsorganisasjonen har vært aktivt engasjert i Chilesaken, både her hjemme, i Nordens faglige Samorganisasjon, i Frie Faglige Internasjonale og gjennom Amnesty International for frigjøring av politiske fanger.

25. november sendte således LO et telegram til general Augusto P. Ugarte hvor den fordømte og protesterte mot arrestasjoner, rettssaker og tortur av faglige tillitsmenn, og krevde løslatelse av følgende som var arrestert: Claudio Alemany, Mario Navarro, Juvenal Valdes, Gustavo Avila Arancibia, David Silberman og Alamiro Guzman.

I samband med årsdagen for militærkuppet og mordet på president Allende 11. september 1974 sendte LOs sekretariat ut følgende uttalelse:

«Meddelelsen om demokratiets og president Allendes regjerings fall i Chile 11. september 1973 ble møtt med forferdelse i hele den demokratiske verden og av alle fagorganiserte.

I året siden militærkuppet er situasjonen i Chile stadig blitt verre, med gjentatte krenkinger av menneskerettighetene og de faglige rettigheter.

Landsorganisasjonen i Norge vil på ny protestere mot de massearrestasjoner som juntaen har gjennomført. Vi fordømmer de dødsdommer som er avsagt og overgrepene mot de demokratiske og faglige rettigheter.

Landsorganisasjonen vil delta i mobiliseringen av den faglige verdensopinion mot forholdene i Chile, slik at det kan skapes et press for gjeninnføringen av demokratiske og faglige rettigheter. Årsdagen for kuppet i Chile minnes vi med dette for øyet, og erklærer vår solidaritet med Chiles fagbevegelse.

Landsorganisasjonens sekretariat bekrefter at norsk fagbevegelse vil delta i de konkrete støttetiltak som Nordens Faglige Samorganisasjon og Frie Faglige Internasjonale vil iverksette til støtte for den demokratiske fagbevegelse i Chile.

På Chile-konferansen i Oslo 7.—8. oktober 1974, som arrangeres av Landsorganisasjonen, Nordens Faglige Samorganisasjon og Frie Faglige Internasjonale, sammen med Central Unica de Trabajadores (CUT), vil spørsmålet om støttetiltak bli tatt opp til konkret drøfting.

Landsorganisasjonen støtter opp om den uttalelse som ble vedtatt i Nordens Faglige Samorganisasjon på dens styremøte i Reykjavik 13. august i år. De nordiske landsorganisasjoner ba der de nordiske regjeringer ta konkrete skritt for å fremme gjeninnføringen av menneskerettighetene og de demokratiske forhold i Chile. Nordens Faglige Samorganisasjon ba om at saken tas opp i full bredde i De forente nasjoner. En må søke i størst mulig utstrekning å isolere juntaregimet i Chile i internasjonal politikk og økonomi.

LO henstiller til den norske regjering om å ta dette til følge med sikte på at demokratiske forhold blir gjeninnført i Chile.»

SOLIDARITETSKONFERANSE OM CHILE

Sammen med Frie Faglige Internasjonale og Nordens Faglige Samorganisasjon organiserte LO 7.—8. oktober en solidaritetskonferanse i Oslo med fagbevegelsen i Chile, hvor CUT (Centrale Unica de Trabajadores) var sentral chilensk organisasjon.

Tor Aspengren holdt hovedinnlegget fra NFS og FFI. En rekke

publikasjoner ble utgitt til konferansen. Konferansen vedtok følgende uttalelse:

Representanter fra medlemsorganisasjoner i Frie Faglige Internasjonale fra Østerrike, Belgia, Danmark, Forbundsrepublikken Tyskland, Israel, Storbritannia, Nederland, Finland, Norge, Sverige og Sveits, og en delegasjon fra Central Unica de Trabajadores de Chile (CUT — Comité Exterior) kom sammen til FFIs internasjonale arbeidskonferanse for Chile i Oslo 7.—8. oktober 1974. CUTs delegasjon ble ledet av Luis Figueroa, formann i Central Unica de Trabajadores, og FFI var representert av assisterende generalsekretær J. Vanderveken. Selve møtet ble ledet av Luis Figueroa, Daniel Pedersen fra FFI og Tor Aspengren, formann i Landsorganisasjonen i Norge.

Møtet drøftet i detalj den politiske og den faglige situasjon i Chile. Representantene ble av CUTs delegasjon informert om den siste utvikling i Chile. De opplysninger som ble framlagt bekreftet at juntaen er et fascistisk styre, som helt har avskaffet demokratiske og faglige rettigheter.

På det faglige område, som er av spesiell betydning, ble det bekreftet at de chilenske arbeideres resolute holdning når det gjelder å motarbeide og bekjempe diktaturet har hindret juntaen i å erstatte den lovlige og virkelige faglige organisasjon i Chile, CUT, med sin egen organisasjon. CUT er ulovlig oppløst av juntaen, men trass i dette er CUT i ferd med å bli reorganisert. CUT opererer nå under jorda i Chile. CUTs ledelse i Chile har utpekt CUTs utenlandskomiteé (Comité Exterior) som CUTs eneste representative organ i utlandet.

Situasjonen i Chile angår ikke bare det arbeidende folk i Chile. De flernasjonale selskapers virksomhet og andre utenlandske interessers direkte innblanding innebærer at hendingene i Chile ikke må ses som et isolert fenomen. En tilsvarende utvikling er mulig i andre land. Dette krever økt vaktsohmhet og solidaritet i den internasjonale fagbevegelse. Det nødvendiggjør en felles holdning fra arbeiderbevegelsens side slik at slike trusler kan møtes.

Konferansen oppfordrer i denne sammenheng FFI i samråd med medlemsorganisasjonene å sikre fortsatt utgivelse av CUTs bulletin.

For å sikre størst mulig effektivitet, skal komitéen holde seg orientert om de internasjonale yrkessekretariatets virksomhet når det gjelder Chile og søke å koordinere arbeidet på dette område.

Komitéen skal også samle og spre informasjon om situasjonen i Chile og om aktuell faglig virksomhet i samband med Chile.

Koordineringskomitéen vil undersøke mulighetene for ytterligere aksjon fra fagbevegelsen mot juntaen og foreslå midler med dette formål.

Komitéen skal spesielt ha oppmerksomheten rettet mot de fengslede stilling i Chile. Den skal arbeide for løslatelse uten betingelser, motarbeide og overfor opinionen avdekke den angivelig liberale holdning juntaen inntar når den gjør løslatelse av fengslede betinget av at de forlater Chile.

De representerte organisasjoner er oppmerksom på at problemet med flyktninger fra Chile fortsatt er alvorlig. Medlemsorganisasjonenes nasjonale regjeringer må assistere flyktninger fra Chile.

Konferansen mener også at det er påkrevd med koordinert aksjon fra fagbevegelsens side for å stoppe låne- og kredittytelser, bl. a. fra Ver-

densbanken, til militærregimet og militær hjelp fra nasjonale regjerin-
ger.

Representantene på arbeidskonferansen uttrykte tilfredshet med at FFI og CUT i så stor grad har nådd fram til sammenfallende syn. De anser nært samarbeid med Central Unica de Trabajadores som den beste garanti for vellykket gjennomføring av FFIs solidaritetsaksjoner i Chile.

Med dette som bakgrunn ba representantene på møtet alle FFI-organisasjoner om å intensivere sitt arbeid med kampanjen for solidaritet med fagbevegelsen i Chile, også ved bidrag til FFIs Chile-fond. Dette vil gjøre det mulig å gjennomføre det handlingsprogram som er foreslått av Central Unica de Trabajadores.

De organisasjoner som var representert på møtet ga nok en gang uttrykk for at det faglige verdenssamfunn fordømmer og motsetter seg militærregimet i Chile.

Det ble imidlertid påvist at juntaen etter ett år med politisk og faglig press fortsetter sin aggressive holdning mot det arbeidende folk. På denne bakgrunn var det enighet om at mer effektiv og omfattende handling var påkrevd. Det ble understreket at det hastet med slik handling.

Møtet drøftet videre nødvendigheten av å koordinere FFIs medlemsorganisasjoners solidaritetsaksjoner, så vel som FFIs, med Central Unica de Trabajadores, med sikte på å støtte Chiles fagbevegelse i dens kamp for gjeninnføringen av demokrati og faglige rettigheter i Chile.

For å sikre solidaritetspolitikken i Chile-spørsmålet, anbefalte konferansen at det opprettes en FFI—CUT-koordineringskomité for hjelp til Chiles fagbevegelse.

Komitéens oppgaver skal være av praktisk art. For å sikre at den kan virke effektivt, skal komitéen ha et begrenset antall medlemmer med representasjon fra CUT, FFIs sekretariat, og fra FFIs medlemsorganisasjoner.

Konferansen foreslo videre at denne koordineringskomitéen settes opp snarest mulig for at oppgaver som allerede venter umiddelbart kan tas opp.

Central Unica de Trabajadores har lagt fram et praktisk handlingsprogram. Dette omfatter en rekke forslag av konkret art, inklusive forslag til budsjett. Forslaget tar sikte på å sikre reorganiseringen og driften av fagbevegelsen innen Chile og å skaffe til veie rettslig, økonomisk og humanitær hjelp til fagforeningsfolk og deres familier som er ofre for regimet. Alle de organisasjoner som var til stede på konferansen vurderer det framlagte program på en positiv måte. Det vil bli en oppgave for komitéen å fremme iverksettingen av programmet, dels gjennom solidaritetsfondet grunnlagt av FFI, dels ved at interesserte medlemsorganisasjoner påtar seg spesielle prosjekter, alt i samarbeid med Central Unica de Trabajadores.

Deltakerne takket kameratene i den norske landsorganisasjon og i Nordens Faglige Samorganisasjon for gjestfrihet. Konferansens sekretariat ble bedt om omgående å sende konferansens konklusjoner til de berørte institusjoner i Frie Faglige Internasjonale.

Gjennom konferansen er det innledet et praktisk og nært samarbeid mellom FFIs medlemsorganisasjoner, deriblant de nordiske, og CUT.

FFIs koordineringskomité for solidaritet med Chiles fagbeve-

gelse ble opprettet på FFIs styremøte i november 1974, som samtidig bevilget en sum på \$ 80 000 til anvendelse for det hjelpeprogram koordineringskomitéen skulle utveksle, og som ble lagt fram av CUT i utkast på Oslo-konferansen. Komitéen møtte for første gang 18. januar 1975 i Brüssel, der hjelpeprogrammet ble behandlet. Det omhandler humanitær hjelp til etterlatte, rettshjelp og finansiering av organisatorer nasjonalt og lokalt i Chile i CUTs illegale arbeid. Arbeiderbevegelsens internasjonale Støttekomité satte på et tidlig tidspunkt kr. 50 000.00 av til Chile. Pr. 15. februar 1975 er kr. 144 000.00 bevilget.

Gjennom NFS deltar LO i finansieringen av CUTs Bulletin på spansk og engelsk, som kommer ut i Sverige og Latin-Amerika. Etter opprop fra LO er det samlet inn penger til Arbeiderbevegelsens internasjonale Støttekomités Chile-fond. I alt er det kommet inn kr. 72 000,—.

To filmer om Chile er innkjøpt og lånes ut gjennom AOF mot innsamling av penger.

Portugal

Landsorganisasjonen har vært aktivt med i arbeidet for gjenoppbyggingen av en fri fagbevegelse i Portugal etter den politiske omveltningen i april. På nordisk basis ble spørsmålet behandlet på møtet i den nordiske samarbeidskomitéen i Obbnäs, Finland, 5. mai, hvor generalsekretæren i det portugisiske sosialistparti og utenriksminister i Portugal, Mario Soares, deltok etter innbydelse fra samarbeidskomitéen. I samtalene med Soares var det enighet om at de sosialdemokratiske partier og faglige landsorganisasjoner skulle sende en delegasjon til Portugal for konkret å drøfte hvordan en kunne gi støtte til den demokratiske bevegelsen i Portugal.

Samarbeidskomitéen besluttet at den nordiske arbeiderbevegelse omgående skulle stille midler til rådighet for å støtte oppbyggingen av demokratiet i Portugal. Gjennom aksjoner skulle de samle midler til støtte for det portugisiske sosialistpartiet og den demokratiske fagbevegelsen.

Når det i Portugal ble etablert en sivil regjering med mål å innføre demokrati i hjemlandet og avvikle kolonistynet i Afrika, ville Samarbeidskomitéen be de nordiske regjeringene om å foreslå hensiktsmessig økonomisk støtte til løsningen av landets store oppgaver.

I delegasjonen til Portugal 7. mai deltok fra norsk side Reulf Steen, Rune Gerhardsen og Kaare Sandegren. På et gjenbesøk kort etter av Carlos Da Costa fra sosialistpartiet, ble en bevilgning på kr.

100 000,— fra norsk arbeiderbevegelse til sosialistpartiet og den frie fagbevegelsen i Portugal overlevert gjennom Støttekomitéen.

Med rundskriv av 22. mai sendte LO ut en appell til alle forbund om å slutte opp om en LO-aksjon med innsamling blant forbund, fagforeninger og bedriftsklubber til støtte for oppbyggingen av en enhetlig fri fagbevegelse i Portugal.

26.—27. oktober besøkte en svensk-norsk faglig/politisk delegasjon Portugal. Deltakere fra Norge var Knut Frydenlund, Reulf Steen og Kaare Sandegren.

13.—15. desember deltok Kaare Sandegren i det portugisiske sosialistpartiets kongress i Lisboa som representant for Det norske Arbeiderparti, Landsorganisasjonen i Norge og Nordens Faglige Samorganisasjon.

Under mai-besøket i Lisboa besøkte de faglige medlemmer av den nordiske delegasjon, bl. a. Rune Molin fra LO i Sverige og Kaare Sandegren, Intersindical. Avtale var gjort for besøk i oktober, men besøket kom da ikke i stand. I desember hadde Rune Molin og Kaare Sandegren lengre samtaler i Intersindical. Hensikten var, uansett politisk ledelse i Intersindical, å skape kontakt med og skaffe informasjon om portugisisk fagbevegelse som den er.

21. desember hadde LO besøk av en tre-manns delegasjon fra den interfaglige komité i Portugal: Intersindical Nacional Portugaise. En drøftet med dem spørsmålet om videre kontakt mellom fagbevegelsen i Portugal og Norge, og hjelp fra norsk LO til fagbevegelsen i Portugal. NFS ble innbudt til Portugal.

NFS har mottatt rapporter om besøkene fra LO's deltaker i møtene. NFS har behandlet Portugal og besluttet i desember 1974 på styremøte i Stockholm å innby Intersindical til Norden.

FFI opprettet en Portugal-komité sommeren 1974, og sendte delegasjoner til Portugal. LO har deltatt i Portugal-komitéen. En representant for FFI har, etter vedtak i Portugal-komitéen, oppholdt seg i Portugal. FFI har deltatt åpent i den indre debatt i Portugal om fagforeningslov og faglig organisasjon.

Sør-Afrika

Landsorganisasjonen har engasjert seg aktivt i arbeidet for å søke å støtte faglig virksomhet blant afrikanske arbeidere i Sør-Afrika. Dette har skjedd både gjennom Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité, Nordens Faglige Samorganisasjon og Frie Faglige Internasjonale.

4. januar 1974 oppnevnte AIS et arbeidsutvalg som har samlet inn opplysninger og vurdert situasjonen i Sør-Afrika. Med i arbeidsutvalget var Kaare Sandegren, Einar Strand, Paul Engstad jr., Vesla Vetlesen, Tor Viksveen, Alf Frotjold og Alf Hildrum. Utvalget laget bl. a. et utkast til prinsipputtalelse fra norsk arbeiderbevegelse om Sør-Afrika. En viser for øvrig til avsnittet under Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité.

Nordens Faglige Samorganisasjon vedtok på styremøte 8. februar 1974 å opprette en arbeidsgruppe sammen med den vest-tyske LO, DGB, og den britiske LO, TUC, Norsk medlem var Kaare Sandegren. Gruppen hadde møte i Oslo 12. mars, hvor også medlemmer av den norske AIS arbeidsgruppen deltok. På møtet drøftet en prosjekter og organisasjoner og kanalisering av støtte. Det var enighet om å koordinere arbeidet sammen med yrkesinternasjonale og FFI.

Odd Højdahl besøkte Sør-Afrika i mai for å studere forholdene.

Dette koordineringsarbeidet ble konkretisert ved vedtak i Den Frie Faglige Internasjonales styre 30.—31. mai 1974 om å opprette et utvalg som skulle koordinere fagbevegelsens virksomhet mot apartheidpolitikken. Dette utvalg har nå overtatt arbeidet til AIS og NFS, og norsk fagbevegelses virksomhet for Sør-Afrika foregår nå gjennom FFIs utvalg. Utvalget har bl. a. begynt med en kartlegging av bedrifter som er representert i Sør-Afrika, og sendt spørreskjema til landsorganisasjonene om dette.

Vest-europeiske selskaper som har avdelinger eller investeringer i Sør-Afrika skal registreres sammen med opplysninger om arbeidernes kår og graden av medbestemmelse for de afrikanske (sorte) arbeidstakerne.

Kontakt med fagbevegelsen i Egypt

Landsorganisasjonen har innledet forbindelse med fagbevegelsen i Egypt. Etter invitasjon fra den arabiske transportarbeiderføderasjon besøkte en delegasjon fra norsk LO Egypt 20.—24. august 1974. Deltakere i delegasjonen var Tor Aspengren, Henrik Aasarød og Kaare Sandegren. Delegasjonen hadde samtaler med faglige og politiske ledere, og ledelsen for Suezkanal-myndighetene.

En drøftet videre utvikling av kontakter, og det er meningen at en delegasjon fra egyptisk fagbevegelse skal besøke norsk LO sommeren 1975. En undersøkte også muligheten for forbindelse mellom egyptisk og israelsk fagbevegelse. Kontaktene med egyptisk fagbevegelse er gjort i forståelse med Histadrut, og egyptiske fagforeningsfolk var klar over og forsto norsk LOs nære forhold til den israelske arbeiderbevegelsen.

Også når det gjelder Norges nye stilling som oljenasjon er det ønskelig å ha kontakt med egyptisk fagbevegelse. En kan nevne at en representant for LO har hatt samtaler med OPECs generalsekretær både under hans besøk i Oslo og i Wien.

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité

AIS styre har hatt fire møter i 1974. Styret har for øvrig hatt tre fellesmøter med Det konsultative råd. Dette består av en representant fra hver av de organisasjoner som yter bidrag.

«Solidaritet — 74»

I januar 1974 ble det lagt fram for styret et notat om AIS' framtidige arbeid. En ble enig om å konsentrere seg om følgende:

1. Skape en bedre holdning blant våre medlemmer til u-hjelp generelt.
2. Undersøke mulighetene for tiltak til støtte for de svarte arbeidere i Sør-Afrika, i samarbeid med nordisk og europeisk fagbevegelse.
3. Støtte konkrete prosjekter der også NORAD yter støtte.
4. Følge opp og gi støtte til frihetskampene i det sørlige Afrika og til gjenreisning av demokratiet i Chile og Portugal.

Sør-Afrika.

Når det gjelder støttetiltak for de svarte arbeidere i Sør-Afrika ble det nedsatt en arbeidsgruppe som skulle gjennomgå foreliggende stoff og legge fram forslag for AIS' konsultative råd og for styret. Det forelå blant annet en rapport fra TUC, Storbritannia, fra en delegasjonsreise til Sør-Afrika. Samtidig nedsatte Nordens faglige Samorganisasjon en arbeidsgruppe sammen med DGB, TUC og NVV (landsorganisasjonene i Vest-Tyskland, Storbritannia og Nederland). Denne begynte et arbeid med å koordinere faglig innsats for svarte arbeidere i Sør-Afrika. Dette arbeid er senere overtatt av en egen komité i FFI. Det er særlig faglige rettigheter for svarte arbeidere i vest-europeiske selskapers avdelinger i Sør-Afrika, immigrasjon til Sør-Afrika og utenlandske investeringer, som har vært hovedfelter for arbeidet.

Ny lovgivning har gjort det vanskeligere å nå fram med støtte, idet mottaker og formål må deklarereres.

Representanter fra forskjellige organisasjoner i Sør-Afrika som forsøker å samle de svarte arbeidere, har hatt samtaler med oss.

Arbeidsgruppa avla rapport for AIS' råd og styre i oktober og har lagt fram utkast til en prinsipperklæring fra arbeiderbevegelsen om apartheid.

Odd Højdahl besøkte Sør-Afrika i mai 1974, hvor han hadde samtaler med representanter for faglige organisasjoner.

Den internasjonale arbeidsgruppe om Sør-Afrika hadde møte i Oslo 12. mars.

Chile.

I samarbeid med CUT (Central Unica de Trabajadores), NFS og FFI arrangerte Landsorganisasjonen i Norge en internasjonal konferanse om Chile i Oslo i dagene 7.—8. oktober. AIS' styre og råd deltok som observatører. Konferansen la opp en prinsipputtalelse om Chile, la grunnlaget for et samarbeid mellom FFI og CUT for faglig arbeid i Chile og gjennomgikk et konkret opplegg fra CUT. En forbereder nå konkrete tiltak gjennom FFIs koordineringskomité i Chile.

AIS har bevilget kr. 50 000 til støtte for Central Unica de Trabajadores (CUT) i eksil og kr. 1500.00 til forberedelse av en internasjonal granskingskommisjon som skal besøke Chiles fengsler.

Videre er det innkjøpt to eksemplarer av en opplysningsfilm om Chile. Disse er blitt teksten på norsk. De kan lånes gratis mot at en samler inn penger til CUT i eksil.

Faglige og politiske ledere i eksil har hatt samtaler med medlemmer av AIS' styre.

Portugal.

Gjennom AIS bevilget arbeiderbevegelsen i Norge i mai kr. 100 000.00 til det portugisiske sosialistpartis arbeid. I mai 1974, kort tid etter frigjøringen, reiste en delegasjon fra nordisk arbeiderbevegelse til Lisboa. Representanter fra portugisisk fagbevegelse og sosialistpartiet kom på gjensitt. En svensk/norsk LO/partidelegasjon besøkte Portugal i oktober, og norsk arbeiderbevegelse var representert på sosialistpartiets kongress i desember. AIS' formann, Einar Strand, deltok i besøket i oktober. Kaare Sandegren representerte LO i samtlige tre besøk. LO har sammen med arbeiderbevegelsen i Norge, opprettet nær kontakt med Intersindical, den vesentligste faglige organisasjonen i Portugal.

AIS bevilget penger til oppholdet for fire unge fagorganiserte fra Portugal på besøk i AUFs sommerleir på Utøya.

Etter henvendelse fra LO har en rekke fagforbund sagt seg rede til å støtte kurs i Norge for portugisiske faglige tillitsmenn.

Kypros.

AIS undersøkte under og etter krigføringen i 1974 om det var mulig å yte hjelp. En mottok besøk og hadde samtaler med representanter både fra tyrkisk og gresk hold. Imidlertid var situasjonen for uklart til at en kunne iverksette konkrete tiltak.

Utviklingshjelp.

AIS har tatt opp spørsmålet om støtte over NORADs budsjett til utvikling av faglig virksomhet i u-land.

Holdninger til arbeiderbevegelsens internasjonale engasjement.

Styret i AIS har vært opptatt av hvordan det i arbeiderbevegelsen kan skapes bedre forståelse for internasjonalt faglig og statlig samarbeid, særlig når det gjelder vårt engasjement i de land der demokratiet undertrykkes og faglige rettigheter krenkes.

Andre bevilgninger.

Arbeidernes Edruskapsforbund kr. 15 000.00 til sykestua i Subukia, Kenya.

Framfylkingen kr. 3500.00 til dekning av opphold for en delegasjon fra Latin-Amerika.

LOs Vietnam-prosjekt — utstyr til fiskerifagskole i Nord-Vietnam.

Arbeidet er kommet så langt at en liste over ønsket utstyr er under utarbeidelse. AIS har konsultert fiskerifagskolen i Trondheim, etter at de første forslag fra Nord-Vietnam forelå. Endelig liste ventes nå fra fiskerifagskolen i Nord-Vietnam. Så snart den foreligger vil utstyret kunne kjøpes inn og ekspederes.

AIS' styre i perioden:

Einar Strand, formann, LO. Styremedlemmer: Ragnhild Eriksen, DNA, Bjørn Tore Godal, DNA, Ronald Bye, DNA, Per Andersen, LO, Thorvald Stoltenberg, LO, Liv Buck, varamann, LO, og Leif Haraldseth, varamann, LO..

Sekretariat: LOs internasjonale kontor v/Kaare Sandegren.
Sekretær: Susi Ochsenbein.

Det konsultative råd:

Sissel Rønbeck, AUF, Rolf K. Larsen, AOF, og Ronald Bye, DNA.
Gustav Skjebstad, Norsk Grafisk Forbund, varamann Kåre Pedersen, Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, varamann Rolf Johnsen.

Per Andersen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Aase Bjerkholt, DNAs Kvinnesekretariat, varamann Turid Dankertsen, Gunvor Eker, Arbeidernes Edruskapsforbund, varamann Gudrun Fredriksen, A. Stousland Møller, Kristne Arbeideres Forbund, varamann Willy Rudolph, Kåre Andersen, Framfylkingen, varamann Knut Hongrø, Reidar Albertsen, Norsk Fængselstjenestemannsforbund.

Arbeidsgruppe for Sør-Afrika:

Vesla Vetlesen, DNA, Tor Viksveen, DNA, Paul Engstad jr., DNA, Einar Strand, LO, Kaare Sandegren, LO, Susi Ochsenbein, LO, Alf Hildrum, AUF, og Alf Frotjold, AOF.

Innsamling til Nord-Vietnam*)

I januar 1973 ble det satt i gang en innsamling for Nord-Vietnam. I den forbindelse ble Bengt Johansen ansatt som korttidssekretær. 19. januar 1973 ble det arrangert demonstrasjonstog og torgmøte i forbindelse med USAs bombing i Nord-Vietnam.

Seinere er det ført forhandlinger både med nord-vietnamesiske myndigheter, den nord-vietnamesiske landsorganisasjonen og Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD) for å få nyttet de innsamlede midler på beste måte. En kom da til at midlene skulle brukes til utstyr i en fiskerifagsskole i Haiphong.

Ved utgangen av 1974 var det i alt kommet inn kr. 825 636.93.

Den norske Spaniakomiteén

Følgende styre ble valgt på årsmøtet 11/3-74:

Formann: Leif Haraldseth, v.formann: Harry Jørgensen, sekretær: Kåre B. Werner, Knut Werner, Rudolf Eriksen, Gunnar Torp, M. Anker Bakke, Hanne Finstad. Varamenn: Leif Lie, Kjell Lien, Leif Andresen, Ragnhild Eriksen.

*) Dette avsnittet var dessverre falt ut av Beretningen for 1973.

Øystein Egelund har deltatt på styremøtene som rådgivende medlem, da han er formann i Flyktningerådets budsjettkomité.

Administrasjonen av Den Norske Spaniakomitéen er underlagt Norsk Folkehjelp under ledelse av sekretæren.

Formannen og sekretæren deltok som komitéens representanter under PSOE's kongress i Paris 11.—13. oktober 1974. Til stede her var 300 representanter, hvorav 90 fra Spania. Dette var den 13. kongressen i utlendighet, og mottoet for kongressen var «For frihet og sosialisme».

Under kongressen opplyste representantene fra Den Norske Spaniakomitéen at de hadde vedtatt å sende to representanter til den forestående rettssaken i Madrid, og dette vakte stor anerkjennelse. To av de tiltalte var for øvrig til stede under kongressen.

Det var reist straffesak mot fremstående tillitsmenn i den illegale fagbevegelse i Spania. Disse var tiltalt for ulovlig fagforeningsvirksomhet og politisk virksomhet. Påtalemyndighetenes påstand var fra fem til tjue års fengsel. Den straffebestemmelsen som ble påberopt forbyr en person i Spania å organisere seg i eller stifte organisasjon som ikke er godkjent av den spanske regjering.

Storingsrepresentant Liv Aasen og Karl Nandrup Dahl var Spaniakomitéens representanter under rettssaken i Madrid. Foruten disse var det bl. a. observatører fra det engelske Parlament, Frie Faglige Internasjonale, Den sosialistiske internasjonale, det franske sosialistparti og et medlem av FN's menneskerettighetskommisjon. Noen få timer før hovedforhandlingene den 28. oktober, besluttet de spanske myndighetene å utsette saken på ubestemt tid. Saken har tidligere vært utsatt to ganger. Den mest sannsynlige forklaring på at de spanske myndigheter utsatte saken, er at en gjennomføring av denne ville innebære en fellende dom på krenkelse av menneskerettighetene, som øyeblikkelig ville bli meddelt verdensopinionen gjennom de tilstedeværende observatører.

Den Norske Spaniakomitéen har i løpet av året overført kr. 80 000.00 til sine kontakter i Frankrike. Pengene er gått til drift av helsestasjonene for spanske flyktninger, sosialt og humanitært arbeid, opplysningsvirksomhet og kursvirksomhet både i og utenfor Spania.

Komitéen har i 1974 mottatt kr. 40 000.00 fra Det Norske Flyktningeråd til drift av helsestasjonene, samt kr. 37 040.00 fra fagforbund og fagforeninger og kr. 21 750.00 som bidrag fra landets kommuner.

Komitéen har utgitt en brosjyre om sitt arbeid, som bl. a. er sendt til landets fagforeninger.

Internasjonale boikottaksjoner

Landsorganisasjonen har i løpet av året behandlet to saker som gjelder boikott til støtte for amerikanske fagforbund i konflikt.

Den ene saken gjaldt boikott av druer og issalat fra California. Bakgrunnen for saken er det amerikanske landarbeiderforbundets konflikt med fruktdyrkerne i California. Da tariffavtalene løp ut i 1973, var det ikke mulig å få opprettet nye avtaler med de fleste av fruktdyrkerne. Landarbeiderforbundet satte i verk streik, og dessuten forbrukerboikott i USA. Forbundet appellerte også til fagbevegelsen i Europa om boikott med sikte på å hindre at druer og issalat ble importert og solgt i europeiske land. Transportarbeiderinternasjonalen sluttet seg til dette, og Norsk Transportarbeiderforbund erklærte boikott av disse varene i norske havner. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund var likeledes villig til tiltak med sikte på å hindre import med fly.

Landarbeiderforbundet i USA har full støtte av den amerikanske landsorganisasjonen — AFL/CIO.

Landsorganisasjonen i Norge tok til etterretning den stilling som de nevnte norske forbund hadde tatt. LO stilte seg også imøtekomende når det gjaldt besøk av formannen i det amerikanske landarbeiderforbundet. César Chavez, og et besøk tidligere på året av hans bror, Richard Chavez. I sistnevnte tilfelle bidro så vel LO som AOF økonomisk til reisen.

Landarbeiderkonflikten i California ble forsøkt vanskeliggjort av transportarbeiderforbundet International Brotherhood of Teamsters, som ikke er tilsluttet AFL/CIO. Dette forbund har lyktes å få opprettet en del tariffavtaler, idet fruktdyrkerne har vært villig til forhandlinger for å unngå Landarbeiderforbundet.

Representanter for Teamsters har ved besøk i de skandinaviske land forsøkt å få fagbevegelsen til å oppheve eller å unnlate å sette i verk boikottiltak. Blant annet ble det truet med tiltak mot vareimport til USA fra Europa. LO har dessuten hatt besøk av et par representanter for fruktdyrkerne, som har forklart hvilke vanskeligheter en boikott ville føre til på arbeidsmarkedet. Det viser seg at de skandinaviske land, særlig Sverige, avtar så mye av produksjonen at en effektiv boikott åpenbart vil ha stor betydning. Saken har vært drøftet på nordisk faglig basis, og ved årets utgang var det ventet ny behandling av saken på et styremøte i Nordens faglige Samorganisasjon.

Den andre boikottsaken gjaldt støtte til det amerikanske bekledningsarbeiderforbundet, som var i konflikt med Farah-selskapet. Dette selskap produserer bukser (jeans) både for det amerikanske

marked og for eksport. Blant annet har firmaet en representasjon i Sverige. Også her gjaldt det nektelse av å inngå tariffavtale. Konflikten hadde pågått i lengre tid da Landsorganisasjonen og Bekledningsarbeiderforbundet ble anmodet om boikott av Farahbukser.

Sekretariatet behandlet saken 25. februar og gjorde følgende *vedtak*:

1. Landsorganisasjonen i Norge uttaler sin sympati med de streikende Farah-arbeidere i USA i deres kamp for ordnede lønns- og arbeidsvilkår gjennom opprettelse av tariffavtaler.
2. Landsorganisasjonen i Norge sender en henstilling — eventuelt sammen med Bekledningsarbeiderforbundet og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund — til kjøpmennene om å unnlate å føre Farah-bukser.
Administrasjonen får fullmakt til å formulere en slik henvedelse.
3. Landsorganisasjonens holdning og tiltak gjøres kjent gjennom presse og kringkasting.

Farah-selskapets skandinaviske representant ble gjort kjent med vedtaket i Sekretariatet, og han meddelte dette videre til hovedkontoret i USA. Vi må regne med at dette er en medvirkende årsak til at selskapet erklærte seg villig til å oppta forhandlinger med det amerikanske fagforbundet. Da vi fikk melding om at forhandlinger var innledet, ble iverksettelsen av Sekretariatets vedtak stilt i bero. Forhandlingene førte til opprettelse av ny tariffavtale, og videre tiltak ble derfor ikke nødvendig fra vår side.

Diverse internasjonale spørsmål

Landsorganisasjonen har sendt en rekke henvendelser til myndighetene i saker av internasjonal karakter.

Flykapringer

I forbindelse med de hyppige flykapringer, spesielt den på Roma flyplass like før jul 1973, sendte LO i januar 1974 en uttalelse til Regjeringen hvor en understrekte at slike aksjoner ikke bidrar til løsning av problemene, og at myndighetene i alle land på ny må overveie hvilke tiltak som kan treffes for å beskytte personell og sikre den sivile luftfart. LO oppfordret Regjeringen til fortsatt å arbeide for at en på internasjonalt plan kan bli enig om en felles opp-

trede. Inntil videre må en i vårt land treffe de tiltak som vi finner nødvendige.

Flernasjonale selskaper

To uttalelser er sendt Regjeringen i forbindelse med anmodninger en har fått fra Den Frie Faglige Internasjonale — FFI.

Den første uttalelsen, som ble avgitt i januar, viste til innlegg som FFI ville legge fram for FN til behandling i Det økonomiske og Sosiale Råd. Det gikk ut på at det skulle etableres en flernasjonal traktat med regler som pålegger regjeringene forpliktelser til å treffe tiltak for å oppnå bedre styring og kontroll med de flernasjonale selskaper. LO erklærte at dette var av den største betydning og at det ga uttrykk for en politikk som Landsorganisasjonen ville tiltre. En henstilte til Regjeringen å stille seg positivt til FFI's innstilling når den ble tatt opp til behandling i FNs organer.

Den andre uttalelsen, som ble sendt 13. september, gjaldt et vedtak i FN's økonomiske og Sosiale Råd om oppretting av et organ til å være Rådet behjelpelig i spørsmål vedrørende flernasjonale selskaper, og oppretting av et informasjons- og forskningscenter som skulle arbeide i denne sektoren.

FN's generalsekretær hadde foreslått at det nye organet burde bestå av enkeltpersoner med nært kjennskap til dette området, herunder representanter for fagbevegelsen. Imidlertid var det også forslag om at organet bare skulle bestå av regjeringsrepresentanter.

Landsorganisasjonen henstilte i sin uttalelse til at de norske myndigheter gikk inn for å følge det første initiativ. En støttet FFI's forslag om at den nye kommisjon fikk 25 medlemmer, herav 5 fra fagbevegelsen, og ba Utenriksdepartementet gjøre sin innflytelse gjeldende for representasjon fra fagorganisasjonen i dette nye organet. LO har senere vært i direkte kontakt med Utenriksdepartementet vedrørende utarbeidelse av instruksen til FN-delegasjonen i denne sak.

Uruguay.

5. april sendte Landsorganisasjonen brev til presidenten for Uruguay, Dr. Juan Maria Bordaberry, hvor en beklaget arrestasjonene av faglige tillitsmenn i Uruguay og appellerte til presidenten om å bruke sin innflytelse til å stoppe krenkingen av fagbevegelsens rettigheter og frihet i Uruguay, og krevde en øyeblikkelig frigjøring av de arresterte faglige tillitsmenn.

Etiopia.

15. oktober sendte LO et brev til den norske regjering med anmodning om å gjøre sin innflytelse gjeldende for å få frigitt tre arresterte etiopiske faglige tillitsmenn: Beyene Solomon, formann for landsorganisasjonen i Etiopia og visepresident for FFI, Fisshea Tsion Tekie, generalsekretær i LO, Etiopia, og Gidey Gebre, nestformann i samme organisasjon. En henvendelse ble også sendt til den etiopiske ambassade i Stockholm, og telegram med henstilling om løslatelse ble sendt til lederen for militærregjeringen i Etiopia, general Aman Mikael Andom. LO har grunn til å tro at UD var særdeles aktiv i samme sak og at LOs henvendelse ga resultater.

EFTA

EFTA — Det europeiske Frihandelsforbund — består nå av sju land: Norge, Sverige, Finland, Island, Sveits, Østerrike og Portugal. EFTA-avtalen sikrer frihandelen mellom disse land, og gjennom hvert enkelt EFTA-lands handelsavtale med EF skapes det etter hvert et tollfritt område som omfatter både EF og EFTA.

LO har vært representert ved Jon Rikvold på to møter i EFTAs konsultative komité i 1974. I samband med disse møter har det vært holdt uformelle møter med representanter for de tidligere medlemmer av EFTA, Danmark og England, med sikt på gjensidig informasjon og opprettholdelse av kontakten.

I den konsultative komité har det vært behandlet løpende saker innen Frihandelsforbundet og forslag om utvidelse av arbeidsområdet etter initiativ fra DEFS. Dette vil bli behandlet videre i 1975.

OECD

Fagbevegelsen har, særlig gjennom sin kontaktorganisasjon TUAC, holdt forbindelse med OECD — Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling — i Paris. Jon Rikvold er LOs representant i TUAC.

I TUAC arbeides med analyser av den internasjonale økonomiske situasjon, med sysselsettingsspørsmål, og særlig med multinasjonale selskaper.

I 1974 har TUAC utarbeidet et eget program for multinasjonale selskaper. Nordens faglige Samorganisasjon stilte i perioden Hans Engman fra TCO til disposisjon for dette arbeid.

Delegasjoner og besøk fra utlandet

7. januar: Richard Chavez, nestformann for det amerikanske landarbeiderforbundet, bror til formannen, Cesar Chavez, talte på et informasjonsmøte for fastlønte tillitsmenn i arbeiderbevegelsen om landarbeidernes kamp i California, og boikotten av salat og druer.

6.—9. februar: Britisk trepartsdelegasjon under ledelse av arbeidsministeren, Robert Chister-Clark, for å studere bedriftsdemokratiet i Norge.

20. februar: Internasjonal sekretær i den italienske kommunistiske landsorganisasjon (CGIL), Aldo Bonaccini, og Christopher Gilmore, internasjonal sekretær i det kjemiske forbund i Italia, for samtale om CGILs forhold til Den Europeiske Faglige Samorganisasjon.

19. mars: Møte mellom styret i Nordens Faglige Samorganisasjon i Oslo og formannen for den belgiske katolske landsorganisasjonen, J. Houthuys, generalsekretær i tidligere europeiske organisasjon av WCL (kristne faglige internasjonale) Jan Kulakowsky og Rene Decailler, visegeneralsekretær i den franske landsorganisasjon CFDT, om den forestående opptaking av de kristne europeiske landsorganisasjoner i Den Europeiske Faglige Samorganisasjon.

15.—22. mai: Leder for den israelske landsorganisasjon — Histadrut kontor i Øst-Jerusalem, Shlomo Shoshani, og sekretær ved samme kontor, Fayez Jaber.

1.—5. september: Delegasjon fra landsorganisasjonen i den tyske demokratiske republikk, FDGB, under ledelse av formannen, Herbert Warnke.

9. september: Informasjonsmøte for fastlønte tillitsmenn om konflikten mellom de amerikanske landarbeiderne og fruktdyrkerne. Formannen i det amerikanske landarbeiderforbundet, United Farm Workers of America, Cesar Chavez, orienterte på møtet.

19.—26. oktober: Sovjetrussisk kvinnedelegasjon ledet av V. I. Rogova, viseformann for Statens yrkesopplæringskomité.

28. oktober: Lederen for den ungarske landsorganisasjons internasjonale avdeling, Jozsef Timmer, og sekretær Ferenc Bognar.

28. november—7. desember: To UNESCO-stipendiater fra landsorganisasjonen i Congo—Brazzaville, J. A. Michalad Mouthys og Therese Bafouma.

21. desember: Delegasjon fra den interfaglige komité i Portugal, Intersindical Nacional Portugasie, bestående av Joao Fonseca, Antero Marius Guimaraes og Carlos Carvalho.

Nordiske og internasjonale møter holdt i Norge

12. mars: Møte i aksjonsgruppen for Sør-Afrika, nedsatt av Nordens Faglige Samorganisasjon sammen med representanter for FFI, vest-tysk og britisk LO.

20. mars: Styremøte i Nordens Faglige Samorganisasjon.

20.—30. august: Symposium om bedriftsdemokrati holdt i Folkets Hus i Oslo, arrangert av Den internasjonale Arbeidsorganisasjon, ILO.

7.—8. oktober: Internasjonal solidaritetskonferanse om Chile, arrangert i Oslo av Den Frie Faglige Internasjonale, Nordens Faglige Samorganisasjon og Landsorganisasjonen i Norge.

12.—13. november: Nordisk luftfartskonferanse arrangert av Nordens Faglige Samorganisasjon på Lysebu, Oslo.

15.—16. desember: Møte i arbeidsgruppa for øst/vest- konkurranse i Genève 28. februar—1. mars 1975.

Delegasjonsreiser og representasjon i utlandet

11.—13. mars: Odd Højdahl på Histadrutts kongress i Tel Aviv.

7.—9. mai: Felles nordisk politisk-faglig delegasjon til Portugal. Deltakere fra Norge: Reiulf Steen, Rune Gerhardsen og Kaare Sandegren.

23.—25. mai: Kongress i Den Europeiske Faglige Samorganisasjon i København. Deltakere: Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand, Evy Boverud Pedersen, Knut Ribu, Else Ørbæk, Leif Skau, Henrik Aasarød, Kaare Sandegren.

4.—7. juni: Delegasjon til Jugoslavia. Deltakere: Tor Aspengren og Kaare Sandegren.

13. juni: FFIs arbeidsgruppe for flernasjonale selskaper, deltakere: Odd Højdahl, Kaare Sandegren, Ronald Bye.

26. juni—6. juli: AOFs sommerkurs for fastlønnte tillitsmenn i Storbritannia. Deltakere: Richard Trælnes, Svein Fjæstad, Mirjam Nordahl (tolk).

20.—24. august: Delegasjon til Egypt. Deltakere: Tor Aspengren, Henrik Aasarød, Kaare Sandegren.

August: FNs havrettskonferanse i Caracas, Venezuela: Karl Nandrup Dahl.

15.—25. september: Ivar Leveraas på foredragsturné i Sovjetunionen.

18.—27. oktober: Delegasjon til Sovjetunionen for å studere be-

driftsdemokrati. Deltakere: Odd Højdahl, Ragnar Røberg Larsen, Harry O. Hansen og Steinar Halvorsen.

26.—27. oktober: Svensk-norsk faglig-politisk delegasjon til Portugal. Norske deltakere: Knut Frydenlund, Reiulf Steen og Kaare Sandegren.

November—desember: Ragnar Røberg Larsen deltok i den norske delegasjon til FNs hovedforsamling i New York.

13.—15. desember: Kaare Sandegren deltok i det portugisiske sosialistpartis kongress i Lisboa som representant for Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen.

17.—20. desember: Odd Højdahl deltok på den jugoslaviske landsorganisasjonens kongress i Beograd.

Kontaktutvalg med NORAD

Det er under Norad opprettet kontaktutvalg med en del kvinneorganisasjoner og LO. Kontaktutvalget skal bl.a. vurdere utviklingshjelpens virkning på kvinnenes situasjon i det enkelte land, samt vurdere tiltak rettet spesielt mot kvinner i utviklingslandene.

Før kontaktutvalget kom i arbeid høsten 1974 ble det fra NORAD tatt initiativ til å avholde en konferanse i Oslo for kvinner fra land i Asia og Afrika og med kvinneorganisasjoner og LO som arrangør.

Konferansen fant sted 1.—21. september 1974 i Oslo.

Fra fagbevegelsen deltok følgende:

Woizerit Almaz Abara, Etiopia, Kamala Sinha, India, Margaret M. Wachira, Kenya, Yeong Kum Moon, West Malaysia, Annabella Sim Geok Lan, Singapore, Agnes Mtambo, Zambia, Afrika, Regina Muskotwane, Zambia, Afrika.

Evy Boverud Pedersen var LOs representant i seminarkomiteén, og er også LOs representant i kontaktutvalget.

Rapport fra ILO-konferansen 1974.

Den 59. internasjonale arbeidskonferanse ble holdt i Genève i tiden 5.—25. juni 1974.

Den norske delegasjonen til konferansen hadde følgende sammensetning:
Regjeringsrepresentanter:

Departementsråd Berger Ulsaker. Byråsjef Haldor Heldal. Konsulent Odd Bruås. Underdirektør Bernt Frydenberg. Førstesekretær Oddmund Graham. Stortingsrepresentant Kåre Kristiansen. Overlege Gunnar Mowe. Konsulent Torstein Ness. Konsulent Harald Høstmark.

Dessuten møtte statsråd Leif Aune noen dager under konferansen.

Arbeidsgiverrepresentanter.

Direktør Lars Aarvig. Konsulent Erik Hoff. Høyesterettsadvokat Arne Jacobsen. Opplæringsjef Hans Bjertnes-Tangen.

Arbeidstakerrepresentanter.

Leder av LOs juridiske kontor Olaf Sunde. Sekretær Leif Haraldseth. Sekretær Liv Buck. Formann i Statstjenestemannskartellet Nils R. Mugaas. Dessuten var LOs nestformann, Odd Højdahl, til stede noen dager under konferansen.

I samsvar med vanlig praksis hadde arbeidergruppen et uformelt møte dagen før konferansen ble åpnet for å peke ut sine representanter til de viktigste sentrale stillinger under konferansen.

OPPSLUTNINGEN OM KONFERANSEN

I alt 119 land var representert på konferansen med utsendinger fra henholdsvis regjeringene, arbeidsgiverne og arbeidstakerne. I alt deltok ca. 1400 delegater, rådgivere og observatører på konferansen. To ledende statspersoner innfant seg under konferansen for å tale til denne. Den ene var statsministeren i Malaysia, Tun Abdul Razak. Den andre var den daværende visepresident i Argentina, Maria Estdela Martinez de Peron.

Konferansen valgte arbeidsministeren i Peru, Pedro Sala Orosco, som konferansens president. Det var ingen motkandidat. Som visepresidenter ble valgt arbeidsgiverrepresentanten Edwin P. Neilan fra USA, arbeidstakerrepresentanten Kanti Mehta fra India og den ungarske ambassadør Imre Kómives.

På grunn av at arbeidergruppens formann gjennom de senere år, Morris, ikke kunne være til stede under konferansen, ble Gerd Muhr fra Vest-Tyskland valgt til arbeidergruppens formann, med Albert Heyer fra FFI som sekretær.

Haldor Heldal ble valgt som formann for regjeringsgruppen på konferansen, Lars Aarvig som formann for arbeidsgivergruppen i Kreftkomiteén og Olaf Sunde som arbeidergruppens representant i Fullmaktskomitéen. Norge var således med alle tre gruppene representert i ledende stillinger på konferansen.

Konferansen hadde følgende dagsorden:

1. Generaldirektørens rapport.
2. Forslag til program og budsjett og andre finansspørsmål.
3. Informasjoner og rapporter om gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner.
4. Betalt utdanningspermisjon (2. gangs behandling).
5. Kontroll og forebygging av yrkeskreft (2. gangs behandling).
6. Organisasjonsforholdene for landarbeiderne og deres rolle i den økonomiske og sosiale utvikling.
7. Utviklingen av de menneskelige ressurser.
8. Fremmedarbeiderne.
9. ILOs struktur.

GENERALDIREKTØRENS RAPPORT

Som vanlig forelå generaldirektørens rapport i to deler. Den ene delen ga en oversikt over ILOs virksomhet i året som er gått. Den andre delen omfat-

tet spørsmålene sysselsetting og opplæring, inntekter og trygder, arbeidsforhold og arbeidsmiljø — herunder spørsmålet om et bedre arbeidsmiljø for arbeiderne — tre-partssystemet og samarbeidsforholdene i bedriftene. Endelig omfattet rapporten spørsmålene om organisasjonsfrihet, retten til arbeid og fjernelse av diskriminering.

Mer enn 200 talere hadde innlegg vedrørende de tingene som generaldirektøren hadde berørt i sin rapport.

I sitt svar på denne debatten bebudet generaldirektøren at ILO måtte sette større kraft inn i sitt arbeid mot den fattigdom som man var vitne til i verden. Han viste i denne forbindelse til at det i dag var millioner av mennesker som hver morgen håpet på at et mirakel ville hende slik at de iallfall fikk litt arbeid. Han viste til at tre fjerdedeler av disse så dårlig stilte individene levde i landområder hvor deres skjebne ofte ble avgjort av en håndfull personer som de aldri møtte.

Når det gjaldt forholdene for de som hadde arbeid, pekte han på at det var et påtrengende behov for å få gjennomført omfattende endringer både når det gjaldt selve arbeidsforholdene og arbeidsmiljøet. Han pekte i denne forbindelse på at man måtte rette søkelyset noe mer mot arbeidstakernes deltakelse i de besluttede organer når det gjaldt disse forholdene.

FINANS- OG BUDSJETTSPØRSMÅL

ILOs program og budsjett er nå lagt opp for en 2-årsperiode. Programmet og budsjettet for 1974 og 1975 ble godkjent på Arbeidskonferansen i 1973. Den gjenstående delen av dette budsjettet US \$ 45 134 500 ble godkjent.

Når det gjelder budsjettet, så har man stått overfor særskilte vanskeligheter på grunn av kursfallet i dollar i forhold til Sw. fr., idet over 70 prosent av ILOs utgifter må dekkes i Sw. fr., mens inntektene i sin helhet kommer inn i form av US \$. De vanskelighetene som fallet av US \$ har medført, er ytterligere blitt forsterket ved den sterke inflasjon som i de senere årene i særlig grad har gjort seg gjeldende i Sveits, hvor ILO har sitt hovedkvarter. For å bøte på dette har det vært satt i gang omfattende sparetiltak, men det synes nå å være på det rene at man ikke kan foreta ytterligere innsparinger uten at dette vil føre til svekkelse av organisasjonens virksomhet.

NYE INTERNASJONALE ARBEIDSSTANDARDER

Betalt utdanningspermisjon.

Denne saken var oppe til 2. gangs behandling. Behandlingen resulterte i at det ble vedtatt en konvensjon, en rekommandasjon og en resolusjon.

De vedtatte instrumenter tar sikte på å få de enkelte land til å legge forholdene til rette slik at arbeidstakerne kan få den nødvendige betalte fritid for å dyktiggjøre seg for sitt arbeid i samsvar med de endrede krav som den vitenskapelige og tekniske utviklingen fører med seg. Instrumentene tar videre sikte på at arbeidstakerne skal ha den samme retten når det gjelder å dyktiggjøre seg gjennom opplæring i alminnelige sosiale og samfunnsmessige spørsmål, slik at de kan bli i stand til å delta aktivt i samfunnslivet. Instrumentene tar videre sikte på opplæring i fagforeningsvirksomhet.

Liv Buck satt som medlem av den komitéen som behandlet denne saken. Det vises derfor til særskilt rapport fra Liv Buck når det gjelder disse spørsmålene.

KONTROLL OG FOREBYGGING AV YRKESKREFT.

På samme måte som foranstående sak, var også denne saken oppe til

2. gangs behandling. Behandlingen resulterte i at det ble vedtatt en konvensjon supplert med en rekommendasjon og to resolusjoner.

De vedtatte instrumenter tar sikte på at medlemsstatene skal forplikte seg til å bestemme hvilke kreftframbringende materialer som skal forbys eller underkastes autorisering og kontroll.

Målet med instrumentene er at kreftframbringende stoffer og materialer i videst mulig utstrekning skal erstattes med mindre skadevirkende stoffer og materialer, og at de nødvendige beskyttelsestiltak skal iverksettes der hvor dette ikke er mulig.

Leif Haraldseth satt som medlem av komitéen som behandlet disse spørsmålene. Det vises derfor til særskilt rapport fra Leif Haraldseth vedrørende denne saken.

ORGANISASJONSFORHOLD FOR LANDARBEIDERNE.

Denne saken var oppe til behandling for første gang. Dette innebærer at den vil komme til ny behandling for Arbeidskonferansen i 1975 for sluttbehandling.

Saken antas å berøre tre femtedeler av arbeiderne i verden. Disse tre femtedelene, som har sitt virke i landdistriktene, utgjør de dårligst økonomisk stilte og de dårligst utdannede befolkningsgruppene i verden. Denne meget store sektoren har generelt sett hittil vist seg å være ute av stand til selv å kunne forbedre sine kår. Den vesentlige årsak til dette er antatt å ligge i at de generelt sett totalt mangler organisasjoner til å ivareta sine interesser, eller at de organisasjonene som måtte forefinnes er for svake til dette.

Behandlingen av denne saken resulterte i at det ble vedtatt et utkast til en rekommendasjon. Etter den rekommendasjonen skal medlemsstatene føre en politikk som letter organiseringen av landbefolkningen i effektive organisasjoner som kan øve virkelig innflytelse på den økonomiske og sosiale utviklingen i landdistriktene. Det er i rekommendasjonen pekt på en rekke områder hvor slike organisasjoner bør kunne påvirke utviklingen. Dette gjelder blant annet for utformingen og gjennomføringen av utviklingsprogrammer for landdistriktene, landreformer, forbedrede arbeidsmetoder i landbruket, utviklingen av nødvendig industri og håndverk for landbruket, og ikke minst kredittsystemet, markedsføring av landprodukter og utviklingen av den nødvendige transport som trenges til dette.

På grunn av det begrensede antall arbeidstakerrepresentanter som Norge har, var Norge ikke representert på arbeidstakersiden i denne viktige komitéen.

UTVIKLINGEN AV DE MENNESKELIGE RESSURSER

Også denne saken var oppe til behandling for første gang. Behandlingen resulterte i et utkast til en konvensjon supplert med en rekommendasjon.

Konvensjonen tar sikte på at medlemsstatene skal utarbeide omfattende og samordnede programmer for yrkesopplæring og utdanning i det hele. Disse programmer skal utarbeides slik at de er tilpasset sysselsettingsmønsteret i det enkelte land. Programmene skal gi lik mulighet for alle til å utvikle sine evner og anlegg i samsvar med det enkelte individs eget ønske.

Programmene skal også omfatte voksenopplæring.

Konvensjonen tar også sikte på at medlemsstatene skal forplikte seg til å etablere et omfattende system med yrkesveiledning både for de som skal ut i arbeidslivet for første gang og for voksne arbeidere.

Rekommandasjonen gir supplerende og mere detaljerte bestemmelser til de hovedlinjene som er trukket opp i konvensjonen. Rekommandasjonen gir blant annet detaljerte særbestemmelser for landområder, distriktene, personer som ikke har fått skoleutdannelse eller som bare har fått mangelfull sådan, eldre arbeidstakere, handikappede og fremmedarbeidere.

Heller ikke i denne komitéen var Norge representert fra arbeidstakersiden.

FREMMEARBEIDERNE

Også denne saken var oppe til behandling for første gang. Behandlingen resulterte i at det ble vedtatt et utkast til en konvensjon, supplert med utkast til rekommandasjon og to resolusjoner.

De foreslåtte instrumenter tar sikte på å lette forholdene for fremmedarbeiderne, spesielt når det gjelder likestilling med landets egne borgere når det gjelder arbeidsforhold, lønninger og sosiale ytelser. Instrumentene tar videre sikte på å få medlemsstatene til å dekke de særlige behov som fremmedarbeiderne står overfor, såsom mulighetene for å ta med seg familiene, språkopplæring og sosial tilpassing.

I den ene av de to resolusjonene anmodes ILO om å vie fremmedarbeidernes problemer større oppmerksomhet og å øke sin virksomhet når det gjelder å bistå medlemsstatenes regjeringer i disse spørsmålene.

I den andre resolusjonen anmodes ILO om å gi all mulig bistand til de tørkerammede områdene i Afrika, og spesielt å bistå de befolkningsgrupper som har måttet forlate sine områder med å skaffe seg nye arbeidsmuligheter.

ILOs STRUKTUR

ILOs struktur har vært gjenstand for kontinuerlig behandling så vel i Governing Body som på arbeidskonferansene gjennom en årrekke, uten at det til i dag er kommet noen konkrete resultater ut av dette arbeidet. På årets arbeidskonferanse ble det satt ned en særskilt strukturkomité. Heller ikke denne lyktes i å komme fram til noen konkrete resultater. Komitéen konkluderte derfor med å foreslå at det ble satt ned et arbeidsutvalg på 12 medlemmer utnevnt av Governing Body. Av disse 12 medlemmene skal seks være fra regjeringene, tre fra arbeidsgiverne og tre fra arbeidstakerne. Dette gjelder så vel de medlemmene som oppnevnes av konferansen som av Governing Body. Dette arbeidsutvalget skal så gjennomgå de forskjellige strukturspørsmål som er reist og prøve å finne fram til konkrete forslag.

Denne innstillingen fra komitéen ble vedtatt av arbeidskonferansen.

Norge er ett av de landene som på regjeringssiden ble oppnevnt av konferansen til å delta i dette utvalget. Norge vil derimot ikke bli representert i utvalget verken på arbeidsgiver- eller arbeidstakersiden.

Utvalget vil få til vurdering spørsmålene om hvem som skal utnevne ILOs generaldirektør — Governing Body eller arbeidskonferansen — sammensetningen av de forskjellige 3-parts ILO-organer, ILOs regionale struktur, spørsmål om opphevelse av de faste setene i ILOs styre, bestemmelsene om quorum og spørsmål om opphevelse av den vetorett som de 10 største industrilandene har når det gjelder endringer i ILOs konstitusjon.

RESOLUSJONENE

I samsvar med vanlig praksis ble det opprettet en egen resolusjonskomité. Den fikk seg forelagt i alt 26 forskjellige resolusjonsforslag. En del av

disse forslagene gjaldt samme sak og ble av denne grunn samordnet slik at det totale antall resolusjoner ble redusert til 16. Av disse besluttet resolusjonskomitéen at følgende fem resolusjonsforslag skulle tas under behandling i denne rekkefølge:

1. Resolusjonsforslaget vedrørende Israels diskriminerings- og rasepolitikk og krenkingen av fagforeningsrettighetene i Palestina og andre okkuperte arabiske områder.
2. Resolusjonsforslaget vedrørende menneskerettighetene og fagforeningsrettighetene i Chile.
3. Resolusjonsforslaget vedrørende finansieringen av utgiftene til delegasjonen til den internasjonale arbeidskonferansen.
4. Resolusjonsforslaget vedrørende energikraft, råvarer, handel og sammenkalling av en 3-parts ILO verdenskonferanse vedrørende sysselsetting, inntektsfordeling, utviklingen av de sosiale forhold og den internasjonale fordelingen av arbeid.
5. Resolusjonsforslaget vedrørende arbeidsmiljøet.

Det lyktes resolusjonskomitéen å arbeide seg fram til fullstendige resolusjonsforslag i samtlige disse fem sakene.

Samtlige resolusjonsforslag ble vedtatt av konferansen.

Nils R. Mugaas satt som medlem av resolusjonskomitéen. Det vises derfor til særskilt rapport fra denne.

GJENNOMFØRING AV KONVENSJONER OG REKOMMANDASJONER

Som vanlig ble det nedsatt en 3-partskomité til å gjennomgå de rapporter som forelå.

I den rapporten som denne komitéen avga til arbeidskonferansen ble det påpekt at en rekke land, vesentlig i Latin-Amerika, Afrika og Asia, ikke hadde inngitt de rapporter til ILO om konvensjoner og rekommandasjoner som de var bedt om. En del land hadde til tross for gjentatte anmodninger ikke medvirket til å klare opp forholdene i sine land. Når det gjaldt ratifiserte konvensjoner, konkluderte komitéen med å uttale bekymring over at det i enkelte land fremdeles var alvorlige mangler når det gjaldt gjennomføring i praksis av slike konvensjoner. Komitéen gjorde i denne forbindelse spesielt oppmerksom på tilfellene: *Hellas* når det gjaldt konvensjon nr. 87 og 98, dvs. konvensjonen om organisasjonsfrihet og forhandlingsrett — *Liberia* når det gjaldt konvensjon nr. 29 og 87, dvs. konvensjonen vedrørende tvangsarbeid og organisasjonsfrihet — *Sovjetsamveldet* når det gjaldt konvensjon nr. 29, dvs. konvensjonen vedrørende tvangsarbeid.

Under behandlingen i Plenum protesterte de sovjetiske representantene indignert mot komitéens anførsel når det gjaldt Sovjet. Det ble også anført at det var brudd på vanlig praksis at Sovjet skulle angis på den spesielle listen over land som ikke har etterlevet konvensjonene, siden dette var første gang at denne saken vedrørende Sovjet ble diskutert av komitéen.

Resultatet ble at den samlede rapport fra komitéen ikke ble vedtatt av konferansen på grunn av manglende quorum. Manglende quorum vil si at ikke mer enn halvparten av de innregistrerte delegater sammenlagt stemte for eller mot.

APARTHEID

Det forelå fra generaldirektøren en spesiell rapport vedrørende Apartheid-politikken i Syd-Afrika. Det gikk av denne fram at mange afrikanere

fremdeles hadde uforsvarlig lave lønninger i Syd-Afrika. Det gikk videre fram av rapporten at afrikanere var utelukket fra kvalifisert bygningsarbeid, idet det ble importert hvite arbeidere til slikt arbeid. Endelig ble det påpekt at utenlandske økonomiske interesser i Syd-Afrika ikke lenger kan fortsette å operere der uten å ta hensyn til de politiske og sosiale konsekvensene.

Arbeidskonferansen tok beretningen til etterretning.

FULLMAKTSKOMITEEN

Fullmaktskomiteén er en av konferansens faste komitéer. Komiteén fikk seg forelagt protester mot fullmaktene fra i alt 12 lands representanter på konferansen. Ingen av protestene ble tatt til følge. Det vises til særskilt rapport fra Olav Sunde.

Oslo, 4. juli 1974.

Olaf Sunde
Liv Buck

Leif Haraldseth
Nils R. Mugaas

Rapport fra komiteén vedrørende betalt utdanningspermisjon.

Permisjon i utdanningsøyemed var oppe til annen gangs behandling på den 59. internasjonale arbeidskonferanse i 1974.

Som norsk regjeringsrepresentant deltok departementsråd Berger Ulsaker, som representant for arbeidsgiverne, konsulent Erik Hoff, og som representant for arbeidstakerne, sekretær Liv Buck.

Regjeringsrepresentanten fra Tsjekkoslovakia, Kysely, ble valgt til formann for komiteén. Som viseformann ble valgt henholdsvis Nasr, Libanon, fra arbeidsgiversiden, og Nolan, Australia, fra arbeidstakersiden.

Ved førstegangsbehandlingen av denne sak på den 58. internasjonale Arbeidskonferanse i 1973, ble det vedtatt at instrumentet skulle ha form av en konvensjon, supplert av en rekommandasjon.

Instrumentets form var gjenstand for en inngående drøftelse på arbeidskonferansen i 1973.

Arbeidsgiverrepresentantene ga uttrykk for at det ikke måtte vedtas et for stivt instrument. De ville ha et fleksibelt instrument.

Fra regjeringsrepresentantene ble det gitt uttrykk for meget forskjellige syn med hensyn til instrumentets form.

Arbeidstakerne ga uttrykk for at det burde vedtas en konvensjon supplert av en rekommandasjon, hvor det ble slått fast at prinsippet om betalt utdanningspermisjon var en ny sosial rett som svarer til et reelt behov hos arbeidstakerne i et moderne samfunn. Videre at instrumentet ikke burde begrenses til betalt utdanningspermisjon med sikte på yrkesopplæring. Det burde også dekke fagforeningsvirksomhet og alminnelig sosial og samfunnsmessig utdanning. Konvensjonen burde derfor begrenses til de alminnelige prinsipper. Rekommandasjonen burde inneholde forslag om en rad av tiltak.

Også på arbeidskonferansen i 1974 dreide diskusjonen seg hovedsaklig om instrumentets form — skulle man vedta en konvensjon supplert med en rekommandasjon eller bare en rekommandasjon? Motstridende standpunkter gjorde seg gjeldende fra de tre grupper.

I den alminnelige diskusjon erkjente dog så vel regjeringsrepresentantene, arbeidsgiverne som arbeidstakerne berettigelsen av å få et internasjonalt instrument på dette området.

Som ved første gangs behandling, gikk arbeidstakerne inn for å få en konvensjon supplert av en rekommandasjon — en konvensjon hvor de grunnleggende prinsipper ble slått fast, og en rekommandasjon hvor detaljer om gjennomføringsmetoder ble tatt inn. Derved kunne hver enkelt medlemsstat finne løsninger som passet til dens behov og muligheter.

I en verden med rask utvikling av produksjon og teknologi, og med dype endringer i de økonomiske og sosiale forhold, vil betalt utdanningspermisjon svare til et reelt behov hos arbeidstakerne. Slik permisjon vil bidra til å få anerkjent arbeidernes alminnelige rett til utdanning og gi dem muligheter til å utvide sin innsikt så vel yrkesmessig som kulturelt.

Arbeidsgiverne gikk inn for vedtakelse av et smidig og realistisk instrument. De gjorde innvendinger mot en konvensjon ut fra det syn at presise, bindende forpliktelser ville være urealistiske på det nåværende tidspunkt, da gjennomføring av betalt utdanningspermisjon var et relativt nytt tiltak i de fleste land. Det ble videre vist til at ikke bare utviklingsland, men også flere industrialiserte land hadde reist innvendinger mot de store omkostninger dette tiltaket ville innebære og på grunnlag av de spredte erfaringer man hadde på dette område inntil nå.

Ved den endelige avstemning ble det vedtatt at instrumentet skulle være en konvensjon supplert med en rekommandasjon. Videre ble det vedtatt en resolusjon om ILOs videre arbeid på området.

Konvensjonen pålegger de ratifiserte stater å sette ut i livet en politikk med sikte på å fremme betalt permisjon både for yrkesopplæring og annen opplæring. Målsettingen er med andre ord meget vid.

For øvrig sier både konvensjonen og rekommandasjonen at hensyn skal tas til hvert lands utviklingsnivå og dets alminnelige sysselsettings- og utdanningspolitikk.

Når det gjelder finansieringen av betalt utdanningspermisjon, er det i rekommandasjonen anbefalt at så vel offentlige myndigheter, arbeidsgivere og arbeidstakere bør bidra til finansieringen.

De viktigste artikler i den vedtatte konvensjonen kan for øvrig kort oppsummeres i følgende punkter:

- a) Med utdanningspermisjon menes permisjon i arbeidstiden for en bestemt periode for å ta utdanning, og med tilstrekkelig økonomiske rettigheter i permisjonstiden.
- b) En stat som ratifiserer, skal formulere og gjennomføre en politikk som tar sikte på å fremme, ved metoder som passer til nasjonale vilkår og praksis, om nødvendig skrittvis, tilståelse av betalt utdanningspermisjon med sikte på
 1. Opplæring på alle trinn,
 2. Allmennutdanning og utdanning i samfunnsspørsmål.
 3. Fagforeningsutdanning.
- c) Politikken skal ta sikte på å bidra, om nødvendig på ulike vilkår, til erverv, forbedring og tilpassing av yrkeskunnskaper og fremme sysselsetting og sikring av arbeidsplassen under forhold med vitenskapelig og teknologisk utvikling og økonomiske og strukturelle endringer.

Politikken skal videre ta sikte på å bidra til at arbeidstakerne og deres representanter kan delta på kompetent og aktiv måte i bedrifts-

og samfunnslivet, til arbeidstakernes menneskelige, sosiale og kulturelle utvikling, og generelt sett til fremme av fortsatt utdanning og opplæring som kan hjelpe arbeidstakerne til å tilpasse seg tidens krav.

- d) Når det gjelder gjennomføringen av betalt utdanningspermisjon, så kan dette skje ved lovgivning, forskrifter, kollektive avtaler eller på andre måter som er i samsvar med nasjonal praksis.
- e) Det er også slått fast at betalt utdanningspermisjon ikke må nektes noen arbeidstaker på grunn av rase, hudfarge, kjønn, religion, politisk oppfatning, nasjonal- eller sosial opprinnelse.
- f) For spesielle grupper av arbeidstakere som har vansker med å tilpasse seg generelle tiltak for betalt utdanningspermisjon, skal det om nødvendig fastsettes spesielle ordninger. Her siktes det f. eks. til arbeidstakere i små bedrifter, skiftarbeidere, arbeidstakere med familieforpliktelser m. v.
- g) Det er slått fast at vilkårene for å bli tilstått betalt utdanningspermisjon kan variere etter som det tar sikte på
 1. Yrkesopplæring på hvilket som helst område,
 2. allmennutdanning og utdanning i samfunnsspørsmål,
 3. fagforeningsutdanning.
- h) Utdanningspermisjonen kan være knyttet til en periode med effektiv tjeneste når det gjelder å opptjene rett til sosial stønad og andre rettigheter som er avledet av arbeidsforholdet etter nærmere bestemmelser i nasjonale lover, kollektivavtaler eller på annen måte som er i samsvar med nasjonal praksis.

Teksten til instrumentene er for øvrig utformet i konvensjon nr. 140 og rekommandasjon nr. 148.

Liv Buck

Komitéen for kontroll og forebygging av yrkesrisiko som skyldes kreftframbringende stoffer

Det ble valgt 20 arbeiderrepresentanter i komitéen. Disse kom vesentlig fra industrialiserte land. Som leder for gruppen ble valgt dr. Murray fra England. Dr. Murray var for øvrig også leder for arbeidergruppen ved 1. gangs-behandlingen av saken i 1973.

Som komitéformann ble valgt regjeringsrepresentanten fra Libya, Mr. Al-Naval, og leder for arbeidsgivergruppen ble Lars Aarvig, Norge.

Dette var 2. gangs behandling av saken og diskusjonen ble således ført på grunnlag av behandlingen i 1973. Også denne gangen oppsto det en diskusjon om hvilken form instrumentet skulle ha. Det endte med enstemmighet om en konvensjon og en rekommandasjon.

Konvensjonen inneholder generelle bestemmelser om beskyttelse av arbeidstakerne mot kreftfarlige stoffer og samarbeidsformer mellom myndighetene og arbeidslivets organisasjoner.

Rekommandasjonen utdyper disse bestemmelsene og inneholder mer detaljerte regler for legek kontroll, register for kreftfremkallende stoffer, forsk-

ning og vernetiltak. Dessuten overlates det til hvert enkelt land å avgjøre hvilke stoffer som skal forbys eller være gjenstand for spesiell kontroll.

Det er videre verd å merke seg at det også ble vedtatt to resolusjoner. Den ene anbefaler ILO å nedsette en ekspertkomité som skal bistå medlemslandene med opplysninger om utviklingen på dette området.

Den andre ber ILO å utrede de økonomiske og sosiale konsekvenser av beskyttelsestiltak.

ILO bør dermed ikke ha sagt sitt siste ord om disse viktige problemene.

Leif Haraldseth

Fra arbeidet i resolusjonskomitéen.

Fra Norge møtte N. R. Mugaas som representant for arbeidstakerne og ambassadesekretær Graham som representant for Regjeringen.

Det forelå ved arbeidskonferansens åpning 27 resolusjonsforslag, men disse ble etter samarbeid mellom forskjellige forslagsstillere redusert til 15. Etter hemmelig avstemning ble følgende 5 forslag valgt ut til behandling:

- 1) Resolusjon om den politikk som praktiseres av de israelske myndigheter i Palestina og i andre okkuperte arabiske områder og som går ut på diskriminering, rasisme og krenkelse av fagforeningenes frihet og deres rettigheter.
- 2) Resolusjon om menneskerettigheter og fagforeningsrettigheter i Chile.
- 3) Resolusjon om finansiering av utgifter for delegasjoner til Den internasjonale arbeidskonferanse.
- 4) Resolusjon om energi, råmaterialer, handel og sammenkalling innenfor ILOs ramme av en verdenskonferanse på 3-parts basis om sysselsetting, inntektsfordeling og sosial framgang og internasjonal arbeidsdeling.
- 5) Resolusjon om arbeidsmiljøet.

Israel-resolusjonen

var framsatt av fire arabiske land og slo fast at enhver okkupasjon av territorium i seg selv er en aggresjon og dermed en permanent krenkelse av grunnleggende menneskerettigheter. Resolusjonen fordømmer Israels opp-treden, som påstås å være diskriminerende, og pålegger Generaldirektøren å bruke alle midler for å stoppe krenkelsene samt å legge fram en rapport om hva som er gjort for å gjennomføre resolusjonen.

Forslagsstilleren fikk støtte fra de kommunistiske land samt de asiatiske og afrikanske deltakerne. Flere framsatte endringsforslag ble nedstemt, og resolusjonen ble vedtatt med knapt flertall. De nordiske arbeiderdelegater unnlot å delta i alle avstemninger under denne saken.

Chile-resolusjonen

ble samarbeidet av tre opprinnelige utkast (fra FFI, den kristelige internasjonale og den kommunistiske).

Resolusjonen fordømmer den chilenske regjeringens behandling av fagforeningsrettighetene og pålegger ILOs styre bl. a. å sende en undersøkelses-kommisjon til Chile samt å følge utviklingen i landet.

EF-landenes regjeringsdelegater fremmet en rekke endringsforslag for å

avsvekke resolusjonen. Disse ble nedstemt, og i siste omgang stemte Danmarks regjeringsrepresentant sammen med de øvrige nordiske lands regjeringsrepresentanter for resolusjonen.

De nordiske arbeiderdelegater stemte alle for resolusjonen.

Finansiering av delegasjonenes utgifter.

Resolusjonen ble satt fram av arbeidsgivergruppen og inneholdt en oppfordring til ILOs styre om å påskynde arbeidet med å utrede en ordning hvorved ILOs budsjett skal dekke delegatenes reise- og oppholdskostnader. Resolusjonen ble vedtatt med stort flertall.

Resolusjon om verdenskonferanse.

Også denne resolusjonen var et produkt av at flere resolusjonsutkast var blitt sammenarbeidet.

Resolusjonen inneholdt flere pålegg til ILOs styre og Generaldirektøren, men det viktigste innholdet er å prioritere arbeidet med en verdenskonferanse på 3-parts basis (regjering, arbeidsgiver, arbeidstaker) om syssetting, inntektsfordeling og sosial framgang og internasjonal arbeidsdeling.

Resolusjonen ble enstemmig vedtatt.

Resolusjon om arbeidsmiljøet.

Resolusjonen var framsatt av representanter fra FFI, herunder Norges representant, Olaf Sunde.

Det ble enstemmig vedtatt å oppfordre ILOs styre til å pålegge Generaldirektøren:

- a) som en prioritert sak å utarbeide i samarbeid med vedkommende andre organisasjoner et sammenhengende og integrert program for ILO-tiltak med sikte på å bidra effektivt til å bedre arbeidsmiljøet.
- b) Stimulere og samordne tiltak med sikte på å bedre arbeidsmiljøet ved bl. a. å organisere passende møter og iverksette formålstjenlige forsknings- og publikasjonsprogrammer.
- c) Å ta med spørsmål om bedring av arbeidsmiljøet i virksomheten for arbeideropplysning.

Dessuten blir Styret oppfordret til å fastsette et detaljert program som vil gjøre det mulig for konferansen fra 1976 og utover å behandle forskjellige sider av arbeidsmiljøet med sikte på å vedta formålstjenlige standarder (konvensjoner og rekommandasjoner).

Slutning

Arbeidet i resolusjonskomitéen ble ledet av ambassadør Pathmarajah, Sri Lanka, og arbeidstakernes talsmann var Zaidi, Malaysia.

Det meste av tiden gikk med til behandling av Israel-resolusjonen. Etter at denne var ferdig behandlet forlot mesteparten av de arabiske og afrikanske arbeiderdelegater komitéen.

Under arbeidet i komitéen samarbeidet arbeidstakerrepresentantene fra de nordiske land (Island, Sverige, Finland, Danmark og Norge) sine synspunkter og hadde stadig kontakt med representanter fra andre FFI-organisasjoner.

N. R. Mugaas

ILOs fullmaktskomité.

Fullmaktskomitéen ble i år satt opp med Arthur Shuster, regjeringsrepresentant fra Luxembourg, som formann, M. A. Vershueren, arbeidsgiverdelegat fra Belgia, og Olaf Sunde, arbeiderdelegat fra Norge.

Komitéen hadde til behandling 12 klager på fullmaktene. Av disse klagenes gjaldt en klage arbeidsgiverrepresentanten fra Burma, tre klager gjaldt hele delegasjonen, nemlig delegasjonene fra Khmer, Viet-Nam og Chile. De øvrige klagenes gjaldt bare arbeiderdelegaten fra følgende land: Israel, Pakistan, Italia, Spania, Hellas, Marocco, Gautemala og Sri Lanka.

Ikke i noen av tilfellene fant komitéen å kunne ta til følge protestene mot fullmaktene. Derimot uttalte komitéen alvorlig tvil når det gjaldt fullmaktene for arbeidsdelegatene fra Hellas, Chile og Sri Lanka.

Olaf Sunde.

ILOs styre (Governing Body).

Olaf Sunde er medlem av styret for ILO og representerer der nordisk fagbevegelse.

Havets folkerett og sjøgrensespørsmålene.

Landsorganisasjonen har vært representert ved advokat Karl Nandrup Dahl i den såkalte «Evensen-komitéen», et uformelt utvalg av de viktigste sjøfart- og kystnasjoner, og på FNs konferanse om Havets Folkerett, som ble åpnet i desember 1973 og holdt i Caracas i Venezuela i tiden 20. juli til 28. august 1974.

Landsorganisasjonen har også vært representert ved Nandrup Dahl i møter i Sjøgrense-utvalget og i andre møter som Utenriksdepartementet har holdt for å tilrettelegge den norske regjeringens politikk i havrettsspørsmål.

Landsorganisasjonens administrasjon avga følgende uttalelse i februar 1974 til Regjeringens stortingsmelding om den politikk Regjeringen skulle føre på FN-konferansen om Havets Folkerett i 1974:

1. De avtaler FN-konferansen om Havets Folkerett når fram til er av avgjørende betydning for Norge, idet våre interesser som en av verdens største sjøfartsnasjoner og som en betydningsfull kystnasjon blir sterkt berørt særlig når det gjelder fiske, oljeutvinning, gassutvinning m. v.
Internasjonalt samarbeid om havets ressurser krever rask opprettelse av en mellomstatlig organisasjon for forvaltning av havets ressurser og som kan sikre internasjonal sjøferdsel utenfor nasjonale jurisdiksjonsområder.
2. Landsorganisasjonen peker på betydningen av at de tiltak som hittil er traktatfestet mot ytterligere forurensning av havet blir innpasset i den internasjonale avtale om havets folkerett og at de mellomstatlige organisasjoner under FN som allerede har utrettet meget i kampen mot havets forurensning, blir integrert i det internasjonale maskineri som FN-konferansen om Havets Folkerett nå legger opp til.

3. Landsorganisasjonen understreker at FN-konferansens hovedoppgave må være å skaffe nye folkerettsregler på områder hvor moderne teknologi og kommunikasjonsnett skaper spesielle behov for nytt og ajourført internasjonalt regelverk, og at denne side ved FN-konferansens oppgaver vies oppmerksomhet under behandlingen av spørsmålet om etablering av særlig gjennomfartsrett gjennom de internasjonale streder for det tilfelle at konferansen aksepterer et sjøterritorium for kyststatene på 12 nautiske mil.
 4. Landsorganisasjonen ser det som riktig at det allerede på konferansen 1974 nås fram til enighet om kontinentalsokkelens ytre-grenser utenfor 200 nautiske mil. Det må være naturlig for Norge å gå inn for en avgrensning av kontinentalsokkelens ytterkant basert på 200 miles kriterie, kombinert med et dybdekriterium på f.eks. 600 meter.
 5. Landsorganisasjonen mener at Norge bør gi uttrykk for vilje til å benytte anledningen til å fastsette en økonomisk sone på 200 nautiske mil, dersom FN-konferansen når fram til et hensiktsmessig traktatregime om slike soner.
 6. Landsorganisasjonen antar at Norge bør ta stilling til spørsmålet om hvorledes utviklingslandene skal kunne nyte godt av visse rettigheter i økonomiske soner som grenser opp til deres territorier.
 7. Landsorganisasjonen antar at det vil være ønskelig om Norge tar standpunkt til i hvilken utstrekning internasjonale og nasjonale tiltak bør kombineres, hva angår regulering av fiske og bevaring av fiskebestanden med hensyn til så vel kystfiske som havfiske, før konferansen tar til.
 8. Landsorganisasjonen vil endelig understreke at i det omfattende forarbeid som er gjort i FN-sammenheng for å utrede alternative løsninger for hvilken struktur den internasjonale organisasjon bør ha som skal forvalte havets ressurser utenfor nasjonal jurisdiksjon, er det ikke tatt standpunkt til om nasjonal og/eller internasjonal fagbevegelse bør være representert i de organer som innenfor den mellomstatlige organisasjon skal ha besluttede myndighet.
- Da en slik mellomstatlig organisasjon vil få betydelig økonomisk og dermed også politisk makt, anser Landsorganisasjonen det som av den største betydning om Norge kunne overveie å fremme forslag om hvorledes en representasjon fra nasjonal og/eller internasjonal fagbevegelse kunne gjennomføres i praksis når FN-konferansen skal ta standpunkt til hvilken struktur man bør velge for den mellomstatlige organisasjon.

FNs konferanse om Havets Folkerett nådde ikke fram til endelige avtaler på noen områder. FNs konferanse for Havets Folkerett vil fortsette i 1975 med to sesjoner i Genève — en fra mars til mai og en senere på høsten samme år, mens konferansen for havrettstraktatens undertegning antas å bli holdt i Caracas i desember 1975 eller på nyåret 1976.

Landsorganisasjonen vil være representert på de kommende FN-konferanser om Havets Folkerett inntil arbeidet med havrettstraktaten er endelig sluttført.

7. Forsikrings spørsmål

Kollektiv hjemforsikring

Ved årsskiftet 1974/75 omfatter den kollektive hjemforsikringen 19 forbund med til sammen ca. 340 000 medlemmer. Ikke alle disse medlemmer er omfattet av kollektiv hjemforsikring, da det som kjent er adgang til å reservere seg fra ordningen. Reservasjonsprosenten er imidlertid stadig synkende, og utgjør nå under 10 prosent av det totale medlemstall.

I 1974 er det utbetalt ca. 10 millioner kroner i skadeerstatninger, fordelt på ca. 10 000 anmeldte skader. Fra ordningen ble innført for de første forbund i 1967 og til utgangen av 1974 vil det således være utbetalt mer enn 35 millioner kroner i skadeerstatninger til medlemsforbundene.

Fra 1. januar 1974 ble det nødvendig, med bakgrunn i avtalen om selvregulerende premie, å forhøye premien fra 36 til 44 kroner. Årsaken til denne premieforhøyelse ligger i den sterke prisøkningen, som gir store utslag på erstatningens størrelse, samt et stadig økende antall skader.

Fra 1. april 1974 ble det foretatt vilkårsendringer, som på enkelte områder betyr utvidelser og på andre områder begrensninger av tidligere gjeldende vilkår.

Samvirke/LOs skadenemnd for kollektiv hjemforsikring.

Samvirke/LOs skadenemnd for kollektiv hjemforsikring ble i henhold til avtale mellom LO og Samvirke opprettet i 1968. Nemnda fungerer som ankeinstans for medlemmene tilsluttet den kollektive hjemforsikringen. Nemndas uttalelser er bindende for selskapet, såfremt den ikke går ut over forsikringsvilkårenes ramme, men ikke for forsikrede, som etter at nemndas uttalelse foreligger kan bringe sakene inn for domstolene.

Skadenemnda består av fem medlemmer: H.r.advokat Olaf Sund, LO, formann, sekretær Lars Skytøen, Norsk Jern- og Metallar-

beiderforbund, hovedkasserer Gunnar Torp, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, avdelingsleder Michael Sørum, Samvirke, og salgssekretær Erling W. Lundby, Samvirke. To medlemmer er utpekt av fagbevegelsen og to av Samvirke.

I 1974 har nemnda hatt ni møter og behandlet 67 ankesaker. Ti av disse sakene har vært av prinsipiell karakter, uten at det har foreligget tvist. Av de øvrige 57 saker som er behandlet har forsikringstakerne i ti saker fått helt eller delvis medhold, i 42 saker er tidligere innstillinger opprettholdt, mens fem saker er utsatt i påvente av at nye opplysninger blir innhentet.

Grunnforsikringen

Grunnforsikringen, som er den fellesordning som har avløst den tidligere FSK-ordningen, har tilslutning fra 18 forbund med om lag 375 000 medlemmer.

I 1974 er det til medlemmer eller deres etterlatte utbetalt ca. 15,3 millioner kroner. Fra grunnforsikringen ble opprettet 1. januar 1971 til utgangen av 1974, er det til sammen utbetalt nærmere 55 millioner kroner i forsikringsbeløp fra ordningen.

Grunnforsikringen bygger på obligatorisk tilslutning fra det enkelte forbund, som betyr en enkel og rimelig administrasjon. Administrasjonsprosenten for denne forsikringen ligger under de administrasjonskostninger som bl. a. Rikstrygdeverket opererer med. Dette er av særlig betydning, da grunnforsikringen også er en selv bærende ordning, hvor overskuddet skal tilbakeføres de forsikrede i form av bedre ytelser.

I 1974 har representantskapet i FSKs fond truffet vedtak om utvidelser av grunnforsikringen, hvor overskuddene i første tre-årsperiode blir tilbakeført medlemmene. Endringene trer i kraft fra 1. januar 1975.

LOs samleforsikring

Denne forsikringsformen ble innført fra 1. januar 1972, og er populært karakterisert som en kollektiv hjemforsikring for den faglige virksomheten. Forsikringen dekker løvsøre og kontorinnredninger, garantiforsikring, reiseforsikring osv. for forbundenes forskjellige organisasjonsledd. 19 forbund med ca. 380 000 medlemmer er nå tilsluttet forsikringen. Ordningen er meget rasjonell på den måte at det enkelte forbund som slutter seg til innbetaler 35 øre pr. medlem pr. år, og alle forbundenes organisasjonsledd er dekket under forbundets avtale.

Informasjons- og opplysningsvirksomheten om forsikring

Informasjons- og opplysningsvirksomheten om forsikringsengasjementet har også i 1974 hatt et stort omfang. I samarbeid med AOF og Samvirke har det vært holdt et betydelig antall korte og lengre kurs med representanter fra grunnorganisasjonene og forsikringsutvalgene. En vesentlig del av informasjons- og opplysningsvirksomheten har hatt som målsetting å realisere formuleringene i LOs handlingsprogram med sikte på demokratisering og desentralisering av forsikringsvirksomheten. På dette grunnlag er det valgt ut folk fra grunnorganisasjonene som har fått spesiell opplæring som muliggjør at en kan delegerer ansvar og myndighet til grunnorganisasjonene. Ca. 30 prøveprosjekter i grunnorganisasjonene har fått disse fullmakter, og det har vært iverksatt skolerings tiltak som muliggjør at en kan opprette nye prosjekter. Fullmaktene og engasjementet på dette område gjelder så vel skadeservice som markedsføringstiltak.

Gruppehjemforsikringen

Fem fagforbund med til sammen ca. 150 000 medlemmer har sluttet avtale med Samvirke om gruppehjemforsikring for sine medlemmer. Ordningen bygger på det prinsipp at det enkelte medlem får tilbud fra forbundene/Samvirke om tilmelding til forsikringsordningen, og premie innkreves hvert år over postgiro. Forsikringen bygger stort sett på de samme prinsipper som kollektiv hjemforsikring når det gjelder ytelser, men tilslutningsprosenten til denne forsikringen er lavere.

Premien for gruppehjemforsikringen var i 1974 54 kroner.

Fagorganisasjonens Stønads-kasses Fond

Grunnforsikringen erstattet som kjent ytelsene i Fagorganisasjonens Stønads-kasse fra 1/1 1971, og alle erstatningstilfeller som er inntrådt etter denne dato erstattes således av grunnforsikringen. I forbindelse med innføringen av grunnforsikringen ble FSK's Fond opprettet. De forskottsrettigheter som en hadde krav på etter FSK's tidligere vedtekter dekkes fortsatt av dette fonds midler.

I 1974 er det utbetalt kr. 1 821 868.00 som forskott i forbindelse med ektefelles død og oppnådd alder etter vedtektenes § 6 D.

Det har fortsatt i perioden vært utbetalt invaliditetserstatning etter FSKs vedtekter på grunn av ettersleping. Dette beløp avtar nå som forutsatt sterkt og begrenser seg i 1974 til kr. 168 385.00.

Styret for FSK's Fond fungerer også som kontaktorgan og drøfter spørsmål av felles interesse for forbundene som er tilsluttet grunnforsikringen.

Styret for FSK's Fond har i 1974 bestått av følgende:

Einar Strand, Thor Andreassen, Harry Jørgensen, Aage Tømme-reek, Magnus A. Bakke, Sverre Andresen og Gunnar Torp.

Representantskapet for FSK's Fond består av en representant for hvert av de tilsluttende forbund i grunnforsikringen.

Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse

Styret for Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse består av: Sekretariatet og følgende to representanter for funksjonærene: Gudrun Authen og Synøve Andersen, med Inger Sofie Rasmussen og Karin Wenche Trælnes som varamenn.

Arbeidsutvalget: Einar Strand, Tor Aspengren, Olaf Sunde, Jens Torp og Gudrun Authen. Varamann for de fire første er Finn Nilsen, og Synøve Andersen er varamann for Gudrun Authen. Til arbeidsutvalgets møter innkalles også Synøve Andersen. Dessuten innkalles en representant fra tillitsmannspensjonistene, Petter Fossum. Fra funksjonærpensjonistene innkalles Randi Mørch.

I 1974 var det (inkludert nye pensjonister) utmeldt 35 medlemmer. Samlet antall betalende medlemmer ved årsskiftet var 483. De løpende pensjoner fordeler seg slik:

- 244 alderspensjoner,
- 150 enkepensjoner,
- 15 uførepensjoner og
- 5 ekstra enkepensjoner..

8. Administrasjon og organisasjon

LOs administrasjon

Landsorganisasjonen har seks valgte tillitsmenn:

Formann: Tor Aspengren, nestformann: Odd Højdahl, hovedkasserer: Einar Strand, 1. sekretær: Leif Haraldseth, sekretærer: Tor Halvorsen og Liv Buck. — Ragnar Røberg Larsen har overtatt Tor Halvorsens arbeidsoppgaver mens T. H. er statsråd.

Ved utgangen av 1974 hadde vi i LOs administrasjon disse avdelingslederne/sekretærene:

Kontorsjef: Kjell Lien (fra 16/11-74).

Juridisk kontor: Olaf Sunde.

Økonomisk kontor: Jon Rikvold.

Rasjonaliseringskontoret: Egil Ahlsen.

Informasjonskontoret: Per Haraldsson.

Fri Fagbevegelse: Knut Ribu.

Internasjonalt kontor: Kaare Sandegren.

Kvinnesekretær: Evy Buverud Pedersen.

Utredningsleder: Øistein Gulbrandsen (under Ulf Sands permisjon).

Kurt Mosbakk fratrådte som kontorsjef 15. november for å overta stilling som kontorsjef hos fylkesmannen i Finnmark. Som ny kontorsjef ble ansatt Kjell Lien.

I siste halvdel av 1973 var dr. Gudmund Harlem knyttet til LO på deltid for å arbeide med sosialmedisinske spørsmål i tilknytning til arbeidsmiljøet.

I 1974 har Gudmund Harlem virket som konsulent.

Det var ved LOs hovedkontor et personale på i alt 83, revisorer ikke medregnet.

Sekretariatet

Pr. 31. desember 1974 besto Sekretariatet av følgende medlemmer og varamenn:

Formann, Tor Aspengren, nestformann, Odd Højdahl, hovedkasserer, Einar Strand, 1. sekretær Leif Haraldseth, sekretær Tor Halvorsen og sekretær Liv Buck.

Sekretærene Tor Halvorsen og Liv Buck er i samme rekkefølge varamenn til Sekretariatet for de valgte tillitsmenn.

Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Otto Totland, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Leif Skau, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Egil Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund, Arne Born, Norsk Kommuneforbund, Åge Petersen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Henrik Asarød, Norsk Sjømannsforbund, Øystein Larsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Eivind Strømmen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Else Ørbæk, Norsk Tele Tjeneste Forbund.

VARAMENN:

Erling Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Thorvald Karlsen, Norsk Tjenestemannslag, Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Knut Nakken, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Walter Kolstad, Norsk Transportarbeiderforbund, Rasmus Solend, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Arild Kalvik, Norsk Grafisk Forbund, Roar Helgesen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. Håkon A. Ødegaard, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Landsorganisasjonens kvinnesekretær og Albert Uglem fra Statstjenestemanskartellet møter i Sekretariatet med tale- og forslagsrett.

Representantskapsmøter

Representantskapet holdt møte 25. og 26. april i Oslo. Beretning og regnskap for 1973 ble godkjent til fremleggelse på kongressen i 1977.

Annen-sekretæren ved distriktskontoret i Trondheim, Rolf-Thore Hildebrandt, var av Sekretariatet blitt overflyttet til den ledige distriktssekretærstillingen i Sarpsborg. I den ledige annen-sekretærstillingen ved kontoret i Trondheim tilsatte Representantskapet Ulf Guttormsen mot 4 stemmer, som ble avgitt for John Bjarne Hjelmeland, Spjelkavik, foreslått av Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund.

På grunn av dødsfall og fratreden var to varamenn til Sekretariatet rykket opp som faste medlemmer. De øvrige varamenn rykket én plass opp, og som åttende varamann valgte Representantskapet Arild Kalvik, Norsk Grafisk Forbund. Videre vedtok Representantskapet at den som på landsmøtet til Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer i oktober ble valgt til ny formann, skal være niende varamann.

Kontingenten til LO.

Det forelå innstilling fra en komité som hadde behandlet kontingentordningen i LO. Einar *Strand* redegjorde for arbeidet i komitéen og for Sekretariatets forslag om å utsette saken til neste ordinære representantskapsmøte.

Finn *Nilsen*, Sekretariatet, foreslo at Representantskapet i prinsippet skulle godkjenne komité-innstillingen om en ny kontingentordning i LO, og at Sekretariatet skulle få fullmakt til å utforme de endelige bestemmelser under hensyn til eventuelle urimeligheter som kunne oppstå i forbindelse med den nye ordningen. Han foreslo at den nye ordningen skulle gjøres gjeldende fra 1. januar 1975.

Representantskapet sluttet seg med stort flertall til Sekretariatets innstilling om å utsette saken.

Den faglige situasjon.

Tor *Aspengren* innledet om den faglige situasjon. I ordskiftet foreslo Arne *Løken*, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, at Sekretariatet skulle pålegges å arbeide aktivt for en løsning av spørsmålet om tariffavgift, enten ved lov eller ved avtale. *Løken* foreslo også at Sekretariatet skulle se på mulighetene for en øking av inntektene til Opplysnings- og Utviklingsfondet, enten ved øking av premien eller ved endringer i fordelingen.

Arne *Løkens* første forslag ble enstemmig oversendt Sekretariatet, og det andre forslaget ble enstemmig vedtatt.

Representantskapsmøte ble holdt i forbindelse med markeringen av LOs 75-års jubileum. Det ble arrangert en mottakelse i Folkets Hus og Oslo kommune innbød til middag i Rådhuset.

I forbindelse med LOs og Arbeiderpartiets oljekonferanse i november, ble det holdt et kort *representantskapsmøte fredag den 22. november* i Oslo. Else Ørbæk i Norsk Tele Tjeneste Forbund var rykket opp til fast medlem i Sekretariatet etter Leif Andresen, som var gått av med pensjon. De øvrige varamenn rykket opp én plass

og Håkon A. Ødegaard, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, ble ny niende varamann.

Tor *Aspengren* innledet om den faglige og økonomiske situasjon, og foredraget ble tatt til etterretning.

Tillitsmenns pensjonsalder.

I Beretningen for 1973 er omtalt den komité som Sekretariatet oppnevnte når det gjelder pensjonsordningen for tillitsmenn i LO.

Etter innstilling fra komitéen vedtok Sekretariatet 4. januar 1974 disse regler for pensjonsordning m.v. for valgte tillitsmenn i LO som fratrer ved fylte 60 år.

I.

1. Pensjonsalderen for valgte tillitsmenn i LO er 60 år.
2. Pensjonen settes til samme størrelse og undergis de samme reguleringsbestemmelser som i Den norske fagorganisasjons pensjonskasse, i den utstrekning ikke annet følger av nedentående bestemmelser. Pensjonen utredes i sin helhet av Landsorganisasjonen.
3. Pensjonen settes til full alderspensjon etter de foran nevnte regler, uansett tillitsmannens tjenestetid.
4. For tillitsmenn som er pensjonert etter ovenstående bestemmelser, medregnes hele tidsrommet fra fylte 60 år til fylte 65 år som pensjonsgivende tjenestetid i fagorganisasjonens øvrige pensjonsordninger. For dette tidsrom betales arbeidsgiver/arbeidstaker-andel til den pensjonsordning vedkommende er medlem av. Slikt pensjonsinnskott betales så vel av den pensjon vedkommende oppbærer etter nærværende ordning som av annen inntekt i fagbevegelsen.
5. Bestemmelsene om samordning i § 13 i vedtektene for Den norske fagorganisasjons pensjonskasse får tilsvarende anvendelse for pensjon som oppbæres etter nærværende ordning.
6. Oppbærer den pensjonerte tillitsmann lønn eller honorar fra annen stilling skal følgende gjelde:
Lønnsinntekt, herunder honorarer, som oppbæres i fagbevegelsen, samordnes med pensjonen slik at vedkommende til sammen ikke oppbærer et høyere beløp enn det til enhver tid aktuelle pensjonsgrunnlag som pensjonen beregnes på grunnlag av. For lønnsinntekt, herunder honorarer, som oppbæres hos andre, samordnes 50 prosent av den del av den samlede inntekt fra slike kilder som overstiger fullt pensjonsgrunnlag. Med honorarer menes i denne forbindelse honorarer som det betales arbeidstakeravgift av.
7. Ved fylte 65 år går tillitsmannen over på den for fagorganisasjonen gjeldende pensjonsordning, med pensjon etter pensjonsgrunnlaget for den stillingen vedkommende hadde da vedkommende gikk over på pensjon etter nærværende ordning.
8. For den tid tillitsmannen er pensjonert etter nærværende ordning gjelder bestemmelsene i den ordinære pensjonsordning som vedkommende er medlem av med hensyn til etterlattepensjon dersom vedkommende skulle falle bort før fylte 65 år.

II.

Det er en forutsetning for ordningen at LO og fagbevegelsen gjør bruk av den innsikt og erfaring som disse tillitsmennene har ved å tildele disse lønnede oppdrag som hensiktsmessig kan utføres av disse.

1. Oppdrag som gis fra LO eller fagbevegelsen skal lønnes på vanlig måte og etter vanlige satser.
2. Tillitsmenn som etter foranstående er tildelt arbeidsoppgaver i fagbevegelsen, skal delta i de postmøter som Administrasjonen bestemmer.
3. En tillitsmann som er gått av med pensjon i henhold til bestemmelsene under I., står fritt med hensyn til å ta arbeid eller oppdrag fra LO eller andre.

III.

1. Den gjennom disse regler fastsatte pensjonsordning administreres av LOs Sekretariat. Uenighet om forståelsen av noen bestemmelse for denne pensjonsordning, eller noen av partenes rettsstilling etter denne, avgjøres med endelig og bindende virkning av Sekretariatet.
2. Nærværende regler trer i kraft fra den tid Sekretariatet bestemmer.

Elias Volan

En av veteranene i fagbevegelsen, Elias Volan, døde den 26. desember. Volan hadde vært aktivt med i fagbevegelsen helt siden han ble organisert i 1905. Han var bl. a. formann i Norsk Arbeidsmandsforbund, formann i Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og nestformann i LO i årene fra 1918 — 1928. Senere var han sekretær i LO, en tid ved Nord-Norge-kontoret, men mest ved hovedadministrasjonen. Han gikk av med pensjon i 1953. Deretter var han i en periode medlem av Arbeidsretten.

Ved bisettelsen la Tor Aspengren ned krans på vegne av LO, og LO arrangerte etterpå et minnesamvær i Folkets Hus for Volans familie, venner og organisasjonskamerater. Her talte LOs tidligere formann Konrad Nordahl, formannen i Den Gamle Garde, Rudolf Eriksen, og tidligere formann i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Karsten Torkildsen.

Martin Volan takket på vegne av familien.

Representasjon

Landsorganisasjonen har vært representert på følgende forbundslandsmøter:

Norsk Sosionomforbund:

2. og 3. mars i Molde. Ragnar Røberg Larsen.

Norsk Murerforbund:

5.—8. mai i Oslo. Einar Strand.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

26. — 29. mai i Oslo. Odd Højdahl.

Norsk Kommuneforbund:

16.—22. september i Oslo. Tor Aspengren og Leif Haraldseth.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:

22.—26. september i Oslo. Ragnar Røberg Larsen.

Norsk Sjømannsforbund:

30. september—4. oktober i Oslo. Tor Aspengren og Liv Buck.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:

5.—8. oktober i Oslo. Tor Aspengren.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

14.—19. oktober i Oslo. Tor Aspengren og Leif Haraldseth.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

20.—26. oktober i Oslo. Tor Aspengren og Liv Buck.

Norsk Tjenestemannslag:

28. oktober—1. november i Oslo. Odd Højdahl og Einar Strand.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

4.—9. november i Oslo. Odd Højdahl og Leif Haraldseth.

Norges Befalsslag:

12.—14. november i Oslo. Odd Højdahl.

Poståpnerens Landsforbund:

Ekstraordinært landsmøte 12. mars i Oslo. Leif Haraldseth.

Andre møter innenlands:

Arbeidernes Opplysningsforbund:

Representantskapsmøte 29. april. Leif Haraldseth, Ragnar Røberg Larsen, Liv Buck, Kjell Lien, Kurt Mosbakk.

Den norske Spaniakomiteén:

Årsmøte 11. mars. Leif Haraldseth og Susi Ochsenbein.

YLI

landsmøte 22.—24. februar på Park Hotell, Sandefjord. Kjell Lien.

Folk og Forsvar:

Årsmøte 5. mars. Kurt Mosbakk.

Forbrukerrådet:

Landsmøte 10. — 11. juni i Tromsø. Kurt Mosbakk, Odd Hübener og Lillian Bekkevad. (Evy Buverud Pedersen møtte som medlem av rådet).

Folkets Brevskole:

Generalforsamling 28. mars. Ragnar Røberg Larsen.

Tiden Norsk Forlag:

Generalforsamling 27. mars. Odd Højdahl.

IDEKO

Generalforsamling 21. mars. Einar Strand og Per Haraldsson.

Arbeiderbladet og Aktietrykkeriet:

Generalforsamling 1. april. Einar Strand.

A/L Folketeaterbygningen:

Generalforsamling 26. mars. Liv Buck.

Selskapet Kunst på arbeidsplassen:

Ordinært årsmøte 21. april. Knut Ribbu.

Trygdekontorenes Landsforening:

Landsmøte på Lillehammer 29.—31. mai. Odd Højdahl.

Ukebladet Aktuell:

Generalforsamling 24. april. Per Haraldsson.

Norsk Arbeiderpresse:

Generalforsamling 22. mai. Einar Strand.

Norges Kooperative Landsforening:

33. kongress i Bodø 26.—28. august. Odd Højdahl og Einar Strand.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag:

Landsmøte 21.—22. juni. Einar Strand.

Arbeidernes Ungdomsfylking:

34. ordinære landsmøte 14.—16. februar. Odd Højdahl, Leif Haraldseth, Kjell Lien.

Kongresser i utlandet:

Euro-LO:

Ekstraordinær kongress i København 23.—25. mai. Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand, Henrik Aasarød, Arne Born, Else Ørbæk.

Fellesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionæroganisasjoner:

Kongress 21.—22. november. Liv Buck.

Jugoslavisk LO:

Kongress 17.—20. desember. Odd Højdahl.

Diverse styrer og utvalg

Landsorganisasjonen har representanter i en rekke styrer, utvalg og komitéer innenfor arbeiderbevegelsen, samarbeidende organisasjoner og offentlig virksomhet. (Styret og utvalg som er nevnt annet sted i beretningen er såvidt mulig ikke tatt med.)

Ankenemnda for verdsettelse av aksjer og verdipapirer:

Arne G. Strangel med Leif Bjella som varamann.

Arbeidsdirektoratet — Styret:

Odd Højdahl, Kjell Lien, med Leif Haraldseth og Per Brannsten som varamenn.

Arbeidsdirektoratet (styreutvalg for trygdesaker):

Odd Højdahl med Kjell Lien som varamann.

Arbeidsrettsrådet:

Tor Aspengren og Olaf Sunde.

Arbeidsforskningsinstituttene:

Egil Ahlsen med varamann: Ragnar Røberg Larsen.

Arbeidsmarkedspolitisk utvalg:

Odd Højdahl og Per Brannsten.

Arbeidsrettens medlemmer og representanter:

P. Mentsen, Hans Sundrønning.

Arbeidstidskomiteén av 1964 (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Tor Aspengren og Håkon A. Ødegaard.

Arbeidstilsynet, styret (Kommunal og arbeidsdepartementet):

Einar Strand og Egil Ahlsen med Kjell Lien som varamann.

Aspirantnemnda for utenriktjenesten:

Henrik Aasarød med Thv. Karlsen som varamann.

De Samvirkende Fagforeninger:

I styret: Einar Strand med Kurt Mosbakk som varamann.

I representantskapet: Einar Strand og Liv Buck med Kurt Mosbakk og Kjell Lien som varamenn.

Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene:

Jon Rikvold.

Direktoratet for Utviklingshjelp (NORAD):

Styret: Odd Højdahl. Rådet: Leif Haraldseth.

Distriktenes Utbyggingsfond:

Rådet: Liv Buck og Kjell Lien, med Kjell Arne Sveum og Evy Buerud Pedersen som varamenn.

FFI's Ungdomskomiteé:

Erik Nilsen.

Fellesutvalget for forberedelse til pensjonsalderen:

Medlem av styret: Einar Strand. Arbeidsutvalget: Liv Buck.

Fondet for vekst og omstilling i industrien (Industrifondet og Utviklingsfondet):

Leif Haraldseth.

Fagopplæringsrådet for Handels og kontorarbeid:

Thor Skogfeldt med Sidsel Bauck som varamann.

Fellesordningen for Tariffestet Pensjon (FTP):

Odd Højdahl, Einar Strand, Otto Totland, med Jon Rikvold, Liv Buck og Eivind Strømmen som varamenn.

Forbrukernes Forsikringskontor:

I styret for kontoret: Liv Buck. I forsikringsnemnda: Liv Buck.

Forbrukerrådets vilkårsutvalg vedrørende forsikring:

Steinar Halvorsen.

Havets Folkerett (Internt Utvalg):

Odd Højdahl, Karl Nandrup Dahl, Thorvald Stoltenberg, Olav Carlsen, Henrik Aasarød, Sjømannsforbundet.

Forbrukerrådet (Departement for familie- og forbrukersaker):

Evy Buverud Pedersen med Kurt Mosbakk som varamann.

Varefaktakomiteén:

Elida Haugan (varamann: Martha Eriksen). Evy Buverud Pedersen (varamann: Bjarne Bårdsen).

Forsikringsrådet:

Steinar Halvorsen.

Investeringsavgiftsutvalget:

Jon Rikvold.

ILO-komiteén: (Sosialdepartementet):

Leif Haraldseth, Olaf Sunde, Øistein Gulbrandsen, Erling Tollerud og Ivar Nes.

Levekårsundersøkelsen:

Rådet: Liv Buck og Øistein Gulbrandsen.

Kunst på arbeidsplassen:

Knut Ribu.

LO's forskningsutvalg:

Ragnar Røberg Larsen (formann), Knut Ribu (sekretær), Harry O. Hansen, Egil Ahlsen, Leif Skau, Jern og Metall, Otto Totland, Handel og Kontor, Arne Born, Kommuneforbundet, Erling Johansen, Elektrikerforbundet, Kristen Nygård, Tjenestemannslaget.

LOs rådgivende finanskomite:

Einar Strand og Odd Højdahl.

LOs sosialpolitiske utvalg:

Odd Højdahl (formann), Liv Buck og Tor Rønning, Sosionomforbundet, Ruth Ryste, Tjenestemannslaget, Knut Nakken, Skog og Land, Ragnvald Syversen, Kommuneforbundet, Leif Skau, Jern og Metall og Erling Solstad, Kjemisk.

Per Brannsten og Tore-Jarl Christensen er utvalgets sekretærer.

Norges Byggforskningsinstitutt:

Styret: Egil Ahlsen med Øivind Henriksen som varamann. Produksjonsteknisk utvalg: Egil Ahlsen og Alfred Haugen med Øivind Henriksen og Ole Flesvig som varamenn.

Norges Byggstandardiseringsråd:

I Rådet: Øivind Henriksen, Johs. Størksen og Lorang Kristiansen, med Rasmus Solend, Erik Kristoffersen og Villy Jacobsen som varamenn.

Norges Eksportråd:

Jon Rikvold, Håkon A. Ødegaard og Olav Bratlie, med Øistein Gulbrandsen, Øistein Larsen og Åge Petersen som varamenn.

Norges Familieråd:

Representant: Liv Buck, med Lillian Bekkevad som varamann.

Norsk Arbeiderpresse:

Tor Aspengren, Lage Haugness, Thor Andreassen, med Einar Strand, Henry Nicolaysen og Jens Torp som varamenn.

Norsk Kulturråd — Rikskonsertene (Kirke- og undervisningsdepartementet):

Sigurd Lønseth med Arne W. Bjerke som varamann.

Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd:

I Rådet: Tor Aspengren, Olav Carlsen, med Leif Haraldseth og Egil Ahlsen som varamenn.

Norsk Folke Ferie — Organisasjonen:

Tor Aspengren.

Aksjeselskapet:

Tor Aspengren.

Styret Dovrefjell Hotell A/S:

Tor Aspengren.

NORDEN — norsk forening for nordisk samarbeid:

I hovedstyret: Tor Aspengren. I Rådet: Einar Strand og Liv Buck.

Norsk Folkehjelp (Helseutvalget):

Ragnar Røberg Larsen med Olav Carlsen som varamann.

Norsk Produktivitetsinstitutt:

Rådet: Tor Aspengren, med Leif Haraldseth som varamann, Odd Højdahl med Liv Buck som varamann, Tor Halvorsen, med Jon Rikvold som varamann, Egil Ahlsen, med Ragnar Røberg Larsen som varamann.

Norsk Samband for De forente nasjoner:

Styret: Thv. Stoltenberg.

Prisrådet (Lønns- og prisdepartementet):

Varamann: Jon Rikvold.

Rikslønnsnemnda:

Odd Højdahl med Einar Strand, Leif Haraldseth og Liv Buck som varamenn.

Røykskaderådet:

Egil Ahlsen med Ragnar Røberg Larsen som varamann.

Riktrygdeverkets styre:

Liv Buck, medlem, Evy Buverud Pedersen, varamann.

Rådet for Norges-informasjon i utlandet:

Per Haraldsson.

Rådet for produksjonsteknisk etterutdanning:

Harald Andersen.

Rådgivende utvalg for arbeidsmarkedsstatistikk:

Per Brannsten.

Rådgivende utvalg om maktfordelingen i Norge:

Odd Højdahl.

Samarbeidskomiteén LO—DNA:

Tor Aspengren, Odd Højdahl, Olav Bratlie, med Einar Strand som varamann.

Stimuleringsutvalget:

Egil Ahlsen, Sverre Gjærholm.

Arbeidsforskningsinstituttene — Samarbeidsprosjektet — Rådgivende Styringskomité:

Liv Buck, Egil Ahlsen.

Utvalg for vurdering av Rådets framtidige virksomhet:

Egil Ahlsen, Tor Halvorsen.

Samarbeidskomiteén mellom Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL), Norges Leieboerforb. og Landsorganisasjonen i Norge (LO):

Einar Strand, Rasmus Solend og Else Ørbæk.

Samarbeidskomitéen — NKL/LO:

Tor Aspengren, Odd Højdahl, Otto Totland.

Samarbeidsutvalg LO-AOF:

Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand.

Samordningsnemnda for yrkesrettlegg:

Medlem: Svein Fjæstad, varamann: Evy Buverud Pedersen.

Forsikringsselskapene Samvirke:

Styret: Tor Aspengren og Einar Strand.

Representantskapet:

Leif Haraldseth og Olaf Sunde.

Skadenemnda for kollektiv ulykkesforsikring:

Tor Aspengren med Olav Sunde som varamann.

Skadenemnda for kollektiv hjemforsikring:

Medlemmer: Olaf Sunde, Lars Skytøen Jern- og Metall, Gunnar Torp, Kjemisk, Avd.leder Sørum, Samvirke, Salgssekr. Erling W. Lundby, Samvirke. Varamann for Olaf Sunde er Steinar Halvorsen.

Sjøgrenseutvalget:

Karl Nandrup Dahl.

TRIM-råd i Norges Idrettsforbund:

Leif Haraldseth.

UNESCO — Den norske nasjonalkomitéen for:

Medl. av kommisjonen: Ivar Leveraas, AOF, varamann, Per Haraldsson.

Utvalg til å utrede retningslinjene for bruk av omsetningsmidler (Landbruksdepartementet):

Øistein Gulbrandsen.

Sluttvederlagsordningen LO-N.A.F.:

Liv Buck, Olaf Sunde med Steinar Halvorsen og Leif Haraldseth som varamenn.

Statens Teknologiske Institutt:

Leif Haraldseth, Egil Ahlsen, med Harry O. Hansen og Harald Andersen som varamenn.

Statens Utlendingsråd (Justisdep.):

Steinar Halvorsen.

Strukturfinans — A/S Låneinstituttet for strukturrasjonalisering:

Medlem: Odd Højdahl, varamann: Einar Strand.

Støyyutvalget (under Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd:

Ragnar Røberg Larsen.

Rådgivende gruppe for NTNFs utvalg for støyforskning:

Odd Harald Røst.

Utdanningsspørsmål (utvalg til å se på den videre handtering når det gjelder LOs holdning til utdanningsspørsmål):

Olaf Sunde, Harry O. Hansen, Knut Aagesen.

Utvalg til å vurdere gjeldende ordninger for beredskap mot akutt forurensning (Miljøverndepartementet):

Olav Carlsen.

Bransjerådene

Treforedlingsindustrien:

Forretningsfører Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Varamann: Forbundssekretær Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Trelastindustrien:

Sekretær Sigurd Engen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Varamann: Knut Mansås, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Trelastarbeider Mange Aahlberg, Namsos. Varamann: Odd Larsen, Fredrikstad.

Formann Knut Nakken, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Arne Veen, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Tekstilindustrien:

Nestformann Bjarne Bårdsen, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamann: Sekretær Kristian Hytten, Bekledningsarbeiderforbundet.

Tekstilarbeider Johan Moldvær, Langevåg. Varamann: Tekstilarbeider Karsten Johanson, Stavanger.

Hovedkasserer Marie Lindquist, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamann: Trikotasjearbeider Olav Eikefet, Espeland.

Motorindustrien:

Sekretær Reidar Holmen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Harry O. Hansen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Mekaniker Arthur Håland, Mandal. Varamann: Hermod Marvoll, Rubbestadneset.

Skipsbyggingsindustrien:

Sekretær Lars M. Skytøen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Varamann: Sekretær Gunnar Halvorsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Sveiser Kåre Fiskeseth, Landås. Varamann: Brenner Trygve Hartvedt, Horten.

Teglverksindustrien:

Sekretær Rasmus Solend, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Sigurd Engen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Televerksarbeider Melvin Johansen, Trondheim. Varamann: Teglverksarbeider Egil Dalane, Rakkestad.

Bergverkene:

Sekretær Alfred Haugen, Norsk Arbeidsmandsforbund. Varamann: Forretningsfører Øystein Larsen, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Gruvearbeider John Hårstad, Løkken Verk. Varamann: Gruvearbeider Arthur Mogstad, Malm.

Arvid Dynge, Rykkinn. Varamann: Halbjørn Roel, Røra.

Skotøy- og lærindustrien:

Sekretær Willy Elvann, Bekledningsarbeiderforbundet. Sekretær Henry Wold, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamann: Skotøyarbeider Thorbjørn Simonsen, Sandefjord.

Elektronisk industri:

Sekretær Håkon Thesen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Erik G. Kristoffersen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Verktøyarbeider Erland Mikkelsen. Varamann: Kjell Kjos, Lierbyen.

Støperiindustrien:

Sekretær Per Andersen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamann: Arnold Svendsen, Oslo.

Former Thormod Pettersen, Drammen. Varamann: Former Ragnar Brattvold, Strømmen.

Sildolje- og sildemelindustrien:

Sekretær Wilhelm Thoresen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Erling Steinbru, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Lars Mong, Egersund. Varamann: Hjalmar Pedersen, Engavågen..

Hermetikk- og konservindustrien:

Sekretær Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Arne Moe, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Anders Tørresdal, Stavanger. Varamann: Gerda Gravstad, Heistad.

Møbel- og innredningsindustrien:

Forretningsfører Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund. Varamann: Snekker Rolf Thoresen, Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Sekretær Olav Johansen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Varamann: Forretningsfører Birger Gaustad, Oslo.

Konfeksjonsindustrien:

Forretningsfører Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamann: Anders Brevik, Bekledningsarbeiderforbundet og fru Ingeborg Jacobsen, Drammen.

Småskips- og båtbyggerier:

Sekretær Gunnar Halvorsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamann: Nestformann Lars Skytøen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Willard Kristiansen, Blokken. Varamann: Arne Leirvik, Hemnesberget.

Anders Sætevik, Leirvik i Sogn. Varamann: Olav Alstad, Kyrkesæterøra.

Kjøttbransjen:

Sekretær Arne Mo, Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund. Varamann: Pølse-maker Øivind Hauger, Oslo.

Steinindustrien:

Egil Gulbrandsen, Oslo. Varamann: Ole Dalby, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Organisasjonskomitéen

Organisasjonskomitéen har følgende medlemmer:

Arne Andresen, NNN, M. A. Bakke, Transportarbeiderforbundet, Olav Bratlie, Papir, Arvid Engen, NFATF, Erik Eriksen, Treindustriarbeiderforbundet, Ole Flesvig, Arbeidsmandsforbundet, Kåre Hansen, Handel og Kontor, Erling Johansen, Elektrikerforbundet, Lage Haugness, Bygningsindustriarbeiderforbundet, Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Knut Nakken, Skog- og Landarbeiderforbundet, Lars Skytøen, Jern og Metall, Jens Torp, Kommuneforbundet, Håkon A. Ødegaard, Kjemisk, Albert Uglem, Statstjenestemannskartellet, Olaf Sunde, LO, og Leif Haraldseth, LO.

Debattopplegget om organisasjonsformene:

Organisasjonskomitéens viktigste oppgave i årets løp har vært å utarbeide et nytt debattopplegg om våre organisasjonsformer. Ved årsskiftet 1974—75 forelå dette på det nærmeste ferdig. Debattopp-

legget baserer seg på et organisasjonsmønster som går ut på at alle ansatte på en bedrift skal være medlemmer av samme klubb (industriforbundsformen). Dessuten at antall forbund reduseres til 8, 9 eller 10. Det er videre utarbeidet konkrete forslag til organisasjonsplaner. Debattopplegget konkluderer med seks spørsmål som skal besvares, og fagforeningene blir bedt om å behandle hele saken på vanlig måte, og sende svarene til respektive forbund.

Det vil bli foreslått at hvert forbund får ansvaret for aksjonen innen sitt organisasjonsområde.

Av øvrige saker organisasjonskomitéen har hatt til behandling kan nevnes:

Organisasjonsforholdene ved Vest-Agder Landbruksskole:

Det var her oppstått tvil om medlemskap enten i Norsk Kommuneforbund eller i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Organisasjonsforhold ved landbaser:

Det er oppstått spørsmål om medlemskapsforhold for ansatte ved landbaser i oljeboringssektoren.

Saken er løst ved at Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Sjømannsforbund har blitt enige om en fordeling.

Organisasjonsforholdene ved Norsk Spisevognselskap A/S:

Det har oppstått spørsmål om medlemsskapsforhold i Norges Handels- og Kontorfunksjonærs forbund eller Norsk Tjenestemannslag for hovedkontorets funksjonærer.

Organisasjonsforholdene i lystbåtsektoren:

I 1973 ble det enighet mellom Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund om en avtale om fordeling av dette området. I årets løp har det vært holdt en del konferanser om praktiseringen av avtalen.

Videre har det oppstått spørsmål om medlemskapsforhold:

- for ansatte ved Norges Råfisklag,
- for ansatte i boligkooperasjonen,
- for ansatte ved Moelven Brug,
- for annonsesjefer i Arbeiderpressa.

Samorganisasjonene

Sekretariatet gjorde følgende vedtak når det gjelder distriktsforeningenes representasjon i samorganisasjonene.

Distriktsforeningers medlemskap i samorganisasjoner skal i henhold til § 14 i Vedtekter for de faglige samorganisasjoner ordnes slik at de valgte gruppestyrer innenfor et samorganisasjonsområde har samme rettigheter i samorganisasjonen som et fagforeningsstyre.

I de tilfelle hvor det ikke er valgt eget gruppestyre i en distriktsforening innenfor et samorganisasjonsområde, kan de enkelte styremedlemmer i distriktsforeninger delta i samorganisasjonens organer på det sted de er bosatt.

I de samorganisasjoner som har representantskapsordninger, må antallet styremedlemmer som får møterett ikke overstige det antall representanter som tilsvarer det medlemsgrunnlag den enkelte distriktsforening har innenfor samorganisasjonsområdet.

Det er en forutsetning at den enkelte distriktsforening selv ønsker en slik ordning, og at samorganisasjonen får melding fra distriktsforeningen om hvilke styremedlemmer dette gjelder.

For øvrig har Sekretariatet i løpet av året godkjent kontingentforhøyelse for enkelte samorganisasjoner som har søkt om det.

LOs internasjonale kontor

Når det gjelder omfanget av Landsorganisasjonens internasjonale virksomhet og de ulike aktiviteter på dette feltet, vises til kapitlet — Internasjonalt arbeid.

En gjør merksam på at det internasjonale arbeid er spredt på flere av LOs avdelinger og tillitsmenn i henhold til sakenes karakter. Dette vil utvides ettersom LOs indre og ytre virksomhet knyttes sammen.

Administrativt har LOs internasjonale kontor i 1974 hatt fire ansatte med Kaare Sandegren som kontorets leder, Mirjam Nordahl som saksbehandler og oversetter, Susi Ochsenein som kontorleder og Else Marie Bratten som forværelsesdame.

Kontoret har i året som gikk bl. a. vært opptatt med spørsmålet hvordan en kan koordinere det internasjonale arbeidet som hele fagbevegelsen driver — både Landsorganisasjonen og de enkelte forbund gjennom sine yrkesinternasjonaler, videre å spre bedre informasjon om faglig arbeid på kurs og gjennom fagbladene. I denne forbindelse ble det holdt et kontaktmøte med forbundene i mai, og i juni sendte internasjonalt kontor ut et spørreskjema med en rekke spørsmål vedrørende forbundenes internasjonale arbeid, bl. a. om det var ønskelig å etablere et fast internasjonalt kontaktutvalg mellom LO og forbundene. De aller fleste av 22 forbund som svarte på spørreskjemaet gikk positivt inn for et slikt utvalg, og det arbeides videre med saken. Det er først og fremst et spørsmål om bedre gjensidig informasjon om det arbeid som drives, og om tilføring av informasjon til medlemmene generelt. Det siste er en viktig oppgave.

Når det gjelder informasjon til utlandet om norske forhold, utgir kontoret fortsatt den månedlige stensilerte «Trade Union News Bulletin from Norway», som redigeres av Mirjam Nordahl. Den sendes i ca. 450 eksemplarer til våre broderorganisasjoner i utlandet, andre interesserte institusjoner og norske utenriksstasjoner, samt utenlandske ambassader i Norge. Kontoret har merket økt interesse for denne bulletinen, hvilket både har sammenheng med det reformarbeid norsk fagbevegelse driver, den faglig/politiske utvikling og LOs aktive utenrikspolitiske arbeid.

For øvrig har Landsorganisasjonen til stadighet besøk av enkeltpersoner og delegasjoner fra utlandet, som internasjonalt kontor er med å legge til rette oppholdet og bistå med informasjon for.

Kontorets leder har medvirket som foredragsholder om internasjonale faglige forbindelser på LO-skolen og en lang rekke andre kurs. For øvrig har han deltatt i styremøtene og andre møter og konferanser i Nordens Faglige Samorganisasjon og Den Europeiske Faglige Samorganisasjon. Når det gjelder NFS spesielt, har Kaare Sandegren deltatt i de faglige halvårskonferanser om flernasjonale selskaper og arbeidsmiljø, i DEFS på energikonferansen i Luxemburg og kongressen i København.

For øvrig deltar Sandegren i FFIs Chilekomité og Portugal-komité, og han ledet en internasjonal arbeidsgruppe for Sør-Afrika. Han er også med i arbeidsgruppen som forbereder den 2. europeiske faglige øst/vest-konferanse, som skal holdes i Genève i månedskiftet februar/mars 1975. I denne sammenheng har han deltatt i NFS miljøutvalgsarbeid.

Kontorets leder er medlem av LOs industri- og oljeutvalg. Kontoret har forberedt reiser i utlandet for dette utvalg.

Mirjam Nordahl deltok som tolk på kurs i England for fastlønte tillitsmenn fra 24. juni til 8. juli, og assisterte som tolk ved følgende forbunds landsmøter: Norsk Murerforbund 5.—8. mai, Norsk Treindustriarbeiderforbund 26.—29. mai, Norsk Kommuneforbund 15.—20. september, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer 5.—6. oktober, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund 14.—19. oktober, Norsk Tjenestemannslag 28. oktober—1. november. Susi Ochsenbein og Mirjam Nordahl medvirket også ved det internasjonale symposium om bedriftsdemokrati, som ble arrangert i Oslo av ILO 20.—30. august.

Videre er tolkassistanse ytt forbund ved mindre møter og konferanser, og en har vært behjelpelig med skriftlige oversettelser.

LOs juridiske kontor

Ved kontoret er det for tiden ansatt 5 advokater og 6 kontorfunk-

sjonærer i full stilling, idet Kai Aagaard tiltrådte i vikariat den 25. november 1974.

Antall saker.

Det har vært sendt ut 2322 betenkninger og brev i løpet av året. Dessuten er det utarbeidet 148 prosesskrift av forskjellig slag og 106 rapporter, innstillinger, forelesningsdisposisjoner, artikler m.v.

Det er i 1974 opprettet 825 saker. Av disse kom 585 inn direkte til kontoret og 240 ble anvist til kontoret fra Administrasjonen.

De fleste sakene blir avsluttet ved betenkninger. Medfører sakene rettslige skritt eller ytterligere undersøkelser som fører med seg en videre behandling, blir det opprettet egen sak i hvert enkelt tilfelle med betegnelse i samsvar med behandlingsmåten. Det har i årets løp vært behandlet 220 slike saker ved kontoret. Av disse er 125 opprettet i 1974. Disse 220 sakene fordeler seg således:

Arbeidsrettssaker: Kontoret har behandlet 40 arbeidsrettssaker og avsluttet 24, hvorav 12 fra tidligere år. Av disse er 4 tapt, 10 er vunnet og 10 saker trukket tilbake eller forlikt. Ved årets utgang gjensto 16 saker.

Sivile saker: Kontoret har behandlet 56 sivile saker hvorav 4 lagmannsrettssaker, 2 høyesterettssaker og 50 saker for lavere domstoler. Av disse gjensto 30 fra tidligere år, mens 26 var opprettet i 1974. 23 av disse sakene er avsluttet i 1974, hvorav 17 er vunnet eller forlikt, 1 er tapt, 3 er avsluttet på annen måte, 1 sak er overført til annen advokat. En høyesterettssak hvor vi representerte saksøkte er nektet fremmet av Høyesteretts Kjæremålsutvalg. Ved året utløp gjenstår 33 saker.

Tvangssaker: Kontoret har behandlet 1 inkassosak som er avsluttet med fullt oppgjør.

Diverse saker: Kontoret har behandlet 4 straffesaker, 1 voldgiftssak, 1 prisrådssak, 1 skiftetvist og 1 grensetvist. To av disse sakene er overført til en annen advokat, 1 sak er vunnet mens 3 straffesaker, 1 voldgiftssak og 1 grensetvistsak gjenstår ved årets utløp.

Registersaker: Disse sakene er opprettet med henblikk på videre behandling uten søksmål for domstolene. Kontoret har behandlet

115 slike saker hvorav 43 fra tidligere år. 94 av disse sakene gjenstår ved utløpet av året.

Undervisning.

Steinar Halvorsen har forelest 44 timer på LO-skolen og forskjellige kurs.

Karl Nandrup Dahl har forelest 6 hele dager og 138 timer på LO-skolen og forskjellige kurs.

Tore-Jarl Christensen har forelest 10 timer om norsk oljepolitikk samt 5 timer på forbundskurs.

Komiteer og utvalg.

Olaf Sunde er medlem av ILOs styre og den norske ILO-komiteén. Olaf Sunde møtte som delegat på årets ILO-konferanse. Olaf Sunde er videre medlem av Arbeidsrettsrådet, Styret for sluttvederlagsordningen, Organisasjonskomiteén av 1966, LOs samarbeidsutvalg og arbeidsutvalget for Fagorganisasjonens pensjonskasse. Han er formann i Voldgiftsnemnda for organisasjonstvister, medlem av det rådgivende utvalg vedrørende arbeidstakeroppfinnelser og det rådgivende utvalg vedrørende begrepet tekniske funksjonærer, skadenemnda for kollektiv hjemforsikring og varamann for Aspengren i skadenemnda for kollektiv ulykkesforsikring. Sunde er dessuten varamann i skadenemnda for Handelsbestyrerforbundet/Samvirke.

Steinar Halvorsen er medlem av Bedriftsdemokratinemnda, Forsikringsrådet, Statens utlendingsråd og utvalget som er nedsatt til å utrede og fremme forslag om kommunal og fylkeskommunal representasjon i bedriftenes styrende organer. Han er videre medlem av LOs ferielovkomité og Samarbeidsrådets kurskomité.

Karl Nandrup Dahl er medlem av Nordens faglige Samorganisasjons utvalg for multinasjonale selskaper, kredittkjøpsutvalget, Sjøgrenseutvalget av 1954, redaksjonskomiteén for boken «Labour Law in Norway» og LOs utvalg som utreder spørsmålene vedrørende havets folkerett. Han er videre medlem av Den europeiske faglige Samorganisasjons komité for bedriftsdemokrati i multinasjonale selskaper, LOs kontaktutvalg for fremmedarbeidere. Karl Nandrup Dahl deltok som rådgiver på Havrettskonferansen i Caracas september/oktober 1974.

Tore-Jarl Christensen er sekretær for LOs industri- og oljeutvalg og LOs sosialpolitiske utvalg. Han er medlem av utvalget til å utrede forurensningserstatning og medlem av Nordens faglige

Samorganisasjons miljøvernvalg. Tore-Jarl Christensen er varamann for Odd Højdahl i Industridepartementets kontaktutvalg vedrørende oljespørsmål.

Presse og informasjonsvirksomheten

Presse- og informasjonsvirksomheten har omfattet utgivelsen av Fri Fagbevegelse, informasjonsvirksomhet utad og innad i sin alminnelighet og tiltak i forbindelse med LOs 75 årsjubileum. For øvrig er den virksomhet som ble kalt «LO-inform» avsluttet i forbindelse med 75 årsjubiléet.

I forbindelse med LOs 75 årsjubileum ble det satt i verk tiltak som tok sikte på å feste oppmerksomheten på fagbevegelsen og dens virksomhet. I denne forbindelse samarbeidet man med A/S Idé-kommunikasjon (IDEKO). Det ble utarbeidet et eget jubileumsmerke, som ble brukt i forbindelse med de fleste jubileumsarrangementene. Jubileumsmerket ble også laget som årets 1. mai-merke, og ble dessuten brukt på transparenter og plakater i demonstrasjonene. Det ble enighet med Det norske Arbeiderparti om at 1. mai-arrangementene skulle preges av LOs 75 års-jubileum. Slagordet var «75 år i kamp for et bedre samfunn».

Jubileumsmerket ble også laget i et par spesielle utgaver for påsetting på bilvinduer og bildører. Det ble også produsert spesielle fyrstikkesker med jubileumsmerket på. Merket ble også brukt i annonser og på en del trykksaker som ble gitt ut i løpet av året. Arbeideravisene og forbundenes medlemsblader brukte merket i samband med omtale av jubiléet. Merket ble videre brukt på all post som gikk ut fra LO, og i første halvår ble merket brukt som poststempel ved en rekke av de større postkontorene landet over.

En særskilt foredragsdisposisjon og en jubileumsartikkel til fagbladene ble laget av informasjonskontoret. Spesielle jubileumsplakater ble satt opp på våre plakattavler på jernbanestasjonene, og det ble laget plakater også til annet bruk.

En ambulerende utstilling som vi laget i 1973 ble brukt på Oslo-messen og på en utstilling i Kongsberg, foruten at den ble vist i Landsbankens lokaler i Oslo og i forbindelse med forbundslandsmøtene i løpet av året.

Flere samorganisasjoner hadde jubileumsarrangementer utenom 1. mai-arrangementet, og Landsorganisasjonen ga økonomisk tilskudd til arrangementene.

Sentralt ble jubiléet markert i forbindelse med representantskapsmøtet 25. og 26. april. Det ble holdt en mottakelse i Folkets

Hus i Oslo, og Oslo kommune innbød til middag for Representantskapets medlemmer og en del andre innbudte.

En tegnekonkurranse for elever i barneskolen og en stilkonkurranse for ungdomsskole-, gymnas og yrkesskoleelever ble forberedt i første halvår og gjennomført i høsthalvåret. Motto for tegnekonkurransen var «Mor eller far i arbeid». Stilkonkurransen hadde til motto «Norsk fagbevegelse — i går, i dag, i morgen». Det ble sendt ut konkurranseinnbydelser til alle de skolene som kunne delta. Fristen for innsending var torsdag 31. oktober. Det kom inn 46 stiler og henimot 20 000 tegninger. Juryene for de to konkurransene — under ledelse av Tor Aspengren for tegnekonkurransen og Odd Højdahl for stilene — kunne offentliggjøre resultatet mandag 9. desember. Utdeling av premier og utsending av diplomer fant sted i januar 1975.

En studieaksjon i forbindelse med jubiléet ble arrangert i samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund, og er omtalt i Beretningen under avsnittet om den faglige opplysningsvirksomheten.

Det har fortsatt vært stor pågang etter stoff fra skoleelever og studenter. Det synes etter hvert å ha blitt større interesse for å behandle arbeidslivet og arbeidslivets organisasjoner i skolene. Spørsmålet om et bedre samarbeid mellom skolene og arbeidslivets organisasjoner har vært tatt opp sammen med Norsk Arbeidsgiverforening, og i Kirke- og undervisningsdepartementet er det opprettet et utvalg med to representanter fra departementet, to fra Landsorganisasjonen og to fra Arbeidsgiverforeningen, med det oppdrag å fremme forslag til et samarbeid både lokalt og sentralt. Utvalget drøfter også hvordan stoffet om arbeidslivet kan behandles i skoleundervisningen. Fra LO er Knut Aagesen ved Ringsaker Folkehøgskule og Per Haraldsson ved informasjonskontoret med i utvalget. En regner med forslag fra utvalget i første halvdel av 1975.

Informasjonskontoret har hatt besøk av både enkeltpersoner og grupper som har søkt opplysninger om fagbevegelsen. I den forbindelse har informasjonskontoret samarbeidet med andre avdelinger i fellesadministrasjonen.

Det har som tidligere vært kontakt med presse og kringkasting, og det har vært holdt pressekonferanser i spesielle tilfelle.

Det har vært samarbeid med andre avdelinger i LO når det gjelder utgivelse av brosjyrer, bl.a. om petroleumsvirksomheten, som LO har engasjert seg i. Informasjonskontoret har også hatt ansvar for trykking av Hovedavtalen, årsberetningen og de trykte protokollene fra representantskapsmøtene.

Per Haraldsson har vært medlem av den komité som er oppnevnt

i fellesskap av LO, AOF og DNA for journalistopplæring i A-presen. Per Haraldsson har også vært medlem av informasjonsutvalget i Nordens Faglige Samorganisasjon og av Rådet for Norges informasjon i utlandet i tilknytning til Utenriksdepartementet. Han har også deltatt i DNAs informasjonsråd, og har vært varamann til styret i Ukebladet Aktuell og Den norske Nasjonalkomité for UNESCO.

Informasjonskontoret har for øvrig også vært engasjert i kon-taktvirksomheten med Fremmedarbeiderforeningen og i boikotten av druer og issalat fra California i forbindelse med den kamp som blir ført av det amerikanske landarbeiderforbundet.

Fri Fagbevegelse.

Fri Fagbevegelse kom i 1974 ut med 21 nummer og opplagstallet er uforandret: 43 000 eksemplarer. Ved årets utgang består redak-sjonen av redaktør Knut Ribu, redaksjonssekretær Artur Bruflat og journalist Odd Harald Røst. Røst overtok stillingen etter Erik Nil-sen, som sluttet 1. april og gikk over til Arbeiderpartiets stortings-gruppe som sekretær. Han har imidlertid beholdt sine faglige verv innen FFI og DEFS. Det første halvåret var Knut Arne Sanden hos-pitant ved pressekontoret. Hensikten med ordningen var å gi unge journalister anledning til å arbeide i LO et halvt år for slik å lære fagbevegelsen bedre å kjenne.

Bladet er redigert etter samme retningslinjer som tidligere år. Det legges vekt på å orientere om aktuelle faglige saker og bringe reportasjer om spørsmål som særlig sterkt opptar fagorganiserte.

I 1974 fikk LO besøk at to utenlandske delegasjoner av presse-folk, og som pressekontoret arrangerte oppholdet for. Det var en firemanns-delegasjon fra Ungarn i tida 21.—26. august, og en fem-manns-delegasjon fra Sovjet-Unionen i tida 17.—25. september.

I dagene 11.—14. november deltok Knut Ribu på et nordisk AOF-seminar i Helsingfors, der man drøftet arbeiderbevegelsens forhold til massemedia. Den 10. desember deltok han i møtet til NFS' infor-masjonsutvalg og 18.—21. desember i det årlige redaktørmøtet ar-rangert av Den europeiske faglige samorganisasjon.

Artur Bruflat deltok i tida 27.—31. mai på en redaktørkonferanse som foreningen Norden og NFS arrangerte for fagforeningspresse-folk på Biskops Arnö i Sverige.

Tegne- og stilkonkurranse.

I forbindelse med sitt 75-årsjubileum arrangerte Landsorganisa-sjonen en tegne- og stilkonkurranse. LO innbød elever i grunn-

skolen og den videregående skolen til å delta, og det kom inn bortimot 20 000 tegninger fra elever i 1.—6. klasse og 46 stiler fra elever i 7.—9. klasse i grunnskolen og 1.—3. gymnasklasse. Det var satt opp seks premier à kr. 200.00 for tegninger — én på hvert klassetrinn — og 60 bokpremier — 10 på hvert klassetrinn.

I stilkonkurransen var det tre premier à kr. 500.00 og 17 bokpremier.

Medlemmene av stiljuryen var: Odd Højdahl, LO, stortingsrepresentant Per Karstensen, journalist Unni Rastad, nestformannen i Norsk Lærerlag, Mona Persvold, og Per Haraldsson, LO.

Medlemmene av tegnejuryen var: Tor Arpengren, maleren Tonje Aas, tegneren Finn Graff, formingslærer Knut Kuløy og Richard Trælnes, LO.

LOs rasjonaliseringskontor.

Personalet ved rasjonaliseringskontoret har bestått av Egil Ahlsen, leder, konsulent Harald Andersen og kontorfunksjonær Else Olavson. (R. Røberg Larsen fungerer i Tor Halvorsens stilling.)

Kontoret har bistått de forskjellige forbund i spørsmål om lønssystemer og ved lønnsforhandlinger. Det er blitt gitt en rekke orienteringer om bedriftsutvalgsarbeid, industrielt demokrati og lønssystemer ved kurs arrangert av AOF, de forskjellige forbund og institusjoner.

I forbindelse med innføring av fastlønssystemer har det vært foretatt befaringer på bedriftene. Det er fortsatt en stigende tendens i retning av å ta i bruk fastlønssystemer med tilknyttet bonus, eller såkalt produktivitetsavtale.

Tidsskriftet «Bedriftsutvalgene» er redigert og utgitt av kontoret i et opplag av 8500 eks. pr. måned.

I forbindelse med at «Retningslinjer for bruk av arbeidsstudier» er blitt prolongert, har en også tatt opp med Norsk Arbeidsgiverforening spørsmålet om en «Rammeavtale om datamaskinbaserte systemer». Et utarbeidet forslag er overlevert N.A.F., og det forhandles videre om dette.

Mye arbeid har gått med til forberedelse og deltakelse i følgende utvalg, komitéer, råd og styrer:

Samarbeidsrådet LO/N.A.F. — råd og forskningsutvalg.

Samarbeidsrådet LO/DKT.

Norsk Produktivitetsinstitutt — råd, arbeidsutvalg og fagutvalg.

Statens teknologiske institutt — styre og fagutvalg.

Direktoratet for arbeidstilsynet.

Arbeidsforskningsinstituttene.

Røykskaderådet.
 Rådet for Produksjonsteknisk etterutdanning.
 Norsk Ergonomiutvalg.
 Norges Rasjonaliseringsforbund A/L.
 Industriseminaret.

Det er i året 1974 blitt holdt 52 kurs for bedrifts- og samarbeidsutvalg, og kursene har samlet 561 deltakere fra forskjellige forbund. Størst interesse har det vært for samarbeidsforhold, som samlet 209 deltakere.

Distrikt	Antall grupper	Antall deltakere	Antall bedrifter
Oslo — Akershus	15	169	4
Østfold	4	43	2
Vestfold	1	11	1
Bergen-fylkene	25	280	12
Trøndelag	2	14	1
Troms	5	44	3
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	52	561	23

	Grupper	Deltakere
Samarbeidsforhold	17	209
Arbeidsinstruksjon	4	46
Arbeidsmetoder	6	60
Bedriftsutvalgsarbeid	4	35
Diskusjonsledelse	15	141
Vernearbeid	6	70
	<hr/>	<hr/>
	52	561

Deltakerne kom fra følgende forbund:

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund	8
Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund	121
Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	15
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	38
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	12
Luftforsvarets Befalsforbund	37
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	67
Norsk Tjenestemannslag	23
Bedrifter og andre organisasjoner	240
	<hr/>
	561

LOs revisjonskontor.

Landsorganisasjonens revisjonsutvalg har i 1974 bestått av:

Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Marie Lindquist, Bekledningsarbeiderforbundet, og Jens Torp, Norsk Kommuneforbund.

Det er i løpet av året holdt 4 møter.

Kontoret beskjeftiget ved årets utgang revisjonssjef, 6 revisorer, 2 revisjonsmedarbeidere og 1 assistent.

Arbeidsområdet ved utgangen av 1974 omfatter regnskapene for Landsorganisasjonen, herunder regnskapene for LOs distriktskontorer, Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse, Fagorganisasjonens Stønadskasses Fond, Folkets Hus Fond, Folkets Hus Landsforbund, LO-skolen Sørmarka, Norsk Pensjonistforbund, Handels- og Kontorfunksjonærenes Fellesforening i Oslo, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundets stedlige styre i Oslo, Statsjenestemannskartellet, Norsk Arbeiderpresse A/S, Folkets Hus A/L, Østkantens Folkets Hus, Storgt. 39, De Samvirkende Fagforeninger, AKAN, A/S Ide-Kommunikasjon, Arbeidernes Opplysningsforbund med Sørmarka og Østråt, samt 37 fagforbund med under-regnskaper.

Kontoret har videre hatt en del spesialoppdrag, bl. a. kontroll i en rekke av forbundenes utenbys avdelinger.

To av revisorene har forelest i regnskap og revisjon ved kurs arrangert av forbundene.

Revisjonsarbeidet er utført i samsvar med gjeldende bestemmelser om revisjon og god revisjonsskikk, herunder kontroll med at de økonomiske disposisjoner som er foretatt har hjemmel i vedtekter og protokollerte vedtak i de organisasjoner og selskaper som sorterer under revisjonskontorets arbeidsområde.

Arne G. Strangel har i 1974 vært medlem av Ankenemnda for verdsettelse av aksjer (Riksskattestyret) og varamann i Ettersynskomiteén ved Norges Banks hovedsete. Sammen med revisjonssjef Knut Braathen i NKL er han hovedrevisor i Liv- og Skadeforsikringsselskapene Samvirke.

Revisor Karl Stanley Tomter fratrådte 31. august etter oppnådd aldersgrense. Som ny revisor ble tilsatt Arve Firveld.

LO's økonomiske kontor.

Ved begynnelsen av året var det ved kontoret ansatt to økonomer: cand. oecon. Jon Rikvold og cand. oecon. Per Brannsten. I september ble siviløkonom Kjell Arne Sveum ansatt. Dessuten har kontoret fire funksjonærer på heltid og en funksjonær på deltid. Jon Rikvold er leder av kontoret.

Økonomisk kontor utfører en rekke faste oppgaver. Hver måned blir det utarbeidet oversikter over medlemstallet i Landsorganisasjonen og tilsluttede forbund og detaljoppgaver over endringer i konsumprisindeksen. Kontoret gir fire ganger årlig ut publikasjonen «Økonomisk Informasjon» i et opplag på 4500, der en tar med lønnsstatistikk, arbeidsmarkedsstatistikk og annet aktuelt statistisk og økonomisk stoff. Publikasjonen sendes forbund, distriktskontorer og andre. En kvartalsvis oversikt over produksjonsindeksen i bergverksdrift, industri og kraftforsyning blir også sendt forbund og distriktskontorer.

Kontoret har utarbeidet tabeller over medlemsmassens sammensetning og fordeling, og oversikter over tariffsaker og konflikter behandlet og godkjent av Sekretariatet. Videre utarbeides for administrasjonen oversikter over kontingenten til forbundene og andre økonomiske forhold innen fagvegelsen. Det utarbeides også en statistisk-økonomisk oversikt.

Kontoret har utformet utkast til uttalelser og notater bl. a. om pris- og lønsspørsmål, arbeidskraftpolitikk, lavtlønsspørsmål og inntektsfordeling m.m. Ellers er det foretatt ulike beregninger for å besvare forespørsler fra administrasjonen, forbundene, myndighetene og innenlandske og utenlandske organisasjoner.

Jon Rikvold har i 1974 vært medlem av en rekke offentlige utvalg og komitéer, bl. a. medlem av styret i Norges Eksportråd, representant i Den rådgivende komité for visse økonomiske spørsmål, særlig tollspørsmål, Det tekniske beregningsutvalg i tilknytning til inntektsoppgjørene, Kontaktutvalget for arbeidsmarkedsforskning, Rådgivende utvalg for saker vedrørende Det Europeiske Frihandelsforbund og nordisk økonomisk samarbeid med utvidet mandat til også å fungere som rådgivende instans i saker som vedrører EEC. Rikvold har representert LO ved en rekke internasjonale møter.

Per Brannsten er medlem i Utvalget til å utrede den framtidige sysselsettingsstatistikken og medlem av Betalingsformidlingsutvalget, varamann for Kjell Lien i Arbeidsdirektoratet og for Røberg Larsen i Industriseminaret.

Kjell Arne Sveum er varamann i Rådet for Distriktenes utbyggingsfond.

Solveig Moi har vært medlem av utvalg nedsatt av Kontrollutvalget for Sykelønnsordningen, Sluttvederlagsordningen og Opplysnings- og utviklingsfondet.

Økonomene har i 1974 skrevet en rekke artikler og holdt forelesninger og foredrag om forskjellige økonomiske spørsmål.

Utredningskontoret.

Etter at Ulf Sand ble statssekretær har Øistein Gulbrandsen fun-
gert som utredningsleder.

Som medlem av LOs industri- og oljeutvalg har utredningslede-
rens arbeid i 1974 især vært konsentrert om industri- og energipoli-
tiske spørsmål og utredninger omkring dette emnet. For øvrig har
utredningslederen skrevet en rekke artikler og holdt foredrag om
aktuelle økonomiske, politiske, industri- og energipolitiske emner.

Han har dessuten vært medlem av en rekke offentlige utvalg og
komitéer, bl. a. Betalingsprosentutvalget for husbanklån, Utvalget
som vurderer omsetningsrådets virksomhet, Rådet for levekårsun-
dersøkelsen, rådgiver i Det tekniske beregningsutvalg i tilknytning
til inntektsoppgjørene og medlem av Styret for hovedorganisasjo-
nenes sykelønnsordning. For øvrig er han varamann i Norges Eks-
portråd og ILO-komiteén.

LOs kvinnenemnd

LOs kvinnenemnd holdt sitt avsluttende årsmøte 8. mai 1974.

Nye vedtekter for studiefondet ble vedtatt i forbindelse med om-
organiseringen av LOs kvinnenemnd til LOs utvalg for familie-
spørsmål. De nye vedtektene er tatt inn i beretningen under studie-
fondet.

Arbeidsutvalget hadde to møter før årsmøtet i 1974.

Helgekurs

I forbindelse med omorganiseringen av LOs Kvinnenemnd til
LOs utvalg for familiespørsmål og i forbindelse med LOs aktivi-
tets/jubileumsaksjon som startet høsten 1973, ble det i 1974 arran-
gert 23 helgekurs for kvinner, med i alt 546 deltakere.

Helgekursene ble arrangert i samarbeid med LOs distriktskon-
torer.

Kursene har behandlet:

LOs Handlingsprogram,
LOs Sosialpolitiske program,
Aktuelle arbeidsoppgaver,
Kvinnene og fagbevegelsen, og
«LOs aktivitetsaksjon».

På de siste kursene på våren og på høstens kurs ble det tatt inn
informasjon om aktuelle skolingstilbud.

Kursene tok sikte på å spore til økt aktivitet blant kvinnene inn-
nenfor fagbevegelsen.

Nordisk Faglig studieuke om familiepolitikk

Den nordiske faglige studieuke om familiepolitikk ble avviklet i tiden 19.—25. mai i Helsingør i Danmark. I alt var 40 deltakere med på studieuken.

Studieuken hadde to hovedemner:

«Kjønnsroller i utdanningen» og

«Den sosiale og familiepolitiske bidragsutvikling og konsekvenser».

Det ble gitt en orientering om det enkelte lands situasjon på det faglige familiepolitiske område. Det ble videre gitt en orientering av Anker Jørgensen om den aktuelle politiske situasjon i Danmark.

Deltakerne i studieuken var dessuten ute og besøkte en del forskjellige sosiale institusjoner.

Fra Norge deltok:

Lasse Johannesen, Norsk Kommuneforbund, Henny Jensen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Gunnar Andahl-Pedersen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Einar Carlsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Lillian Bekkevad, Norsk Tele Tjeneste Forbund, Karen Johannessen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Odd Hübenbecker, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Evy Buverud Pedersen og Richard Trælnes, Landsorganisasjonen.

Samarbeidskomitéen LOs kvinnemnd/DNAs kvinnesekretariat.

Komitéen har ikke hatt noe møte i 1974, men utveksling av representanter har fortsatt.

I den nordiske politiske studieuka på Bommersvik ved Stockholm 25.—31. august 1974, deltok fra LO Ingeborg Jakobsen, Bekledningsarbeiderforbundet.

LO ble invitert til å delta med fem representanter i kontaktkonferanse om sosialisering av bankvesenet på Randsvangen 6.—8. september 1975.

Fra LO deltok Inger Holgersen, Bergen, Inger Johanne Johansen, Kristiansand, Sigmund Aas, Sandnessjøen, Kari Hallaren, Skjetne Haugan og Thorleif Holth, Oslo.

Rachel Grepp heimen.

Som tidligere har det vært stor søkning til plassene. I løpet av 1974 har det bodd 48 mødre i Heimen. 22 mødre har fraflyttet og 22 har flyttet inn.

Samarbeidsnemnda mellom Norges Fiskarlags Landskvinneutvalg, Norsk Bonde- og Smaabrukarlags kvinnegruppe, S-lagenes kvinnegrupper og LOs kvinnenemnd.

Samarbeidskomitéen har ikke hatt møter i 1974.

Det er imidlertid opprettholdt kontakt gjennom utveksling.

Evy Buverud Pedersen deltok på Norsk Bonde- og Smaabrukarlags kvinnegruppes årsmøte og 25-års jubileum på Hummelfjell Hotell, Os i Østerdalen, den 24. og 25. august 1974. Kvinner fra Asia og Afrika som var i Norge på NORAD-seminar — hvor bl. a. LO deltok som medarrangør og med deltakere, møtte kvinner fra Norges Fiskarlags kvinnegruppe på Møgster utenfor Bergen.

Tre kvinner fra Sovjets kvinnekomité, som var LOs gjester 19.—26. oktober, møtte kvinner fra Hedmark Bonde- og Smaabrukarlags Kvinnegruppe på Hamar og S-lag-kvinner gjennom arrangementer i NKL.

Kvinneres Frivillige Beredskap

LO har 4 representanter i Kvinneres Frivillige Beredskaps Hovedkomité:

Lillian Bekkevad, Harriet Andreassen, Oddbjørg Lothe og Evy Buverud Pedersen — som også er medlem av arbeidsutvalget.

Det har vært holdt 6 møter i arbeidsutvalget og 3 møter i Hovedkomitéen.

Landsnemnda for husmorgymnastikk

LOs kvinnenemnd var representert i nemnda ved Alida Storhaug og Anna Sveum Mosvik, Elida Sundby er kasserer i nemnda. I valgkomitéen for 1974 satt bl. a. Lillian Bekkevad.

Nemnda har hatt 7 møter og årsmøte i 1974. Det er arrangert 5 instruktørkurs med 185 deltakere. Kursene er lagt opp med 20 timer teori, 16 timer praksis og 6 timer gruppearbeid. Det er i 1974 kommet registreringsskjema for 32 nystartede husmorgymnastikk-lag.

Kvinnerenes samarbeidskomité for fest uten alkohol

Rønnaug Rønbeck og Randi Rønning har representert LO i 1974.

Komitéen har arbeidet med informasjon gjennom forskjellige typer lokale og sentrale arrangementer.

LOs husmorsenter.

Styret:

Formann, Rønnaug Rønbeck, nestformann Solveig Akervik, sekretær Ruth Axelsen, kasserer Aslaug Haugness, styremedlem, Edle Olsen, styremedlem, Herborg Brammeland fra «S-lagenes Kvinnegrupper».

Varamenn:

1. Astrid Sandvik.
2. Olga Bratlie.
3. Anna Isachsen.

Det har vært holdt 8 medlemsmøter og 4 styremøter samt sommertur i mai.

Arbeidsgruppa har hatt 10 møter, og det har møtt gjennomsnittlig 17 på hvert møte.

På medlemsmøtene har frammøtet vært gjennomsnittlig 70 medlemmer.

Foredrag på møtene:

«Glimt fra Tanzania», ved Rønnaug Rønbeck.

«Kooperasjonen som forbrukerorganisasjon», ved konsulent Oscar Bratlie fra NKL.

«Har Framfylkingen noen berettigelse i Norsk Arbeiderbevegelse?» ved sekretær Bjørg Nilsen.

«Bydelsutvalg fra teori til realitet», ved Boris Hansen.

«Husmorens situasjon i dagens samfunn», ved Gerd Hagen-Schei.

«En formiddag med Oslo S-lag». —

«Besøk på Domus Interiør og Domus på Manglerud», ved konsulentene Bjørnson og Lystvedt.

Julemøte — med Sigmund Fjellbu som underholdt og leste fra sin bok: «Som det var i går».

«Kvinneåret 1975», ved Elsa Rastad Bråten.

Vi har hatt helgekurs på Sørmarka 4. og 5. mai, med 25 deltakere. Emner: «Praktisk organisasjonsarbeid», ved Harriet Andreassen, og «Olja i norsk samfunnsøkonomi», ved Tove Strand-Gerhardsen.

Representasjon:

Oslo Arbeiderpartis representantskap:

1. Rønnaug Rønbeck, varamann Aslaug Haugness.
2. Astrid Sandvik, varamann Ruth Axelsen.

Landsrådet mot hjemmeulykker: Rønnaug Rønbeck.

Arsmøte i Oslo Arbeiderpartis Kvinneutvalg: Herborg Brammeland og Rønnaug Rønbeck.

Kvinnenes Samarbeidskomité for fest uten alkohol: Olga Bratlie og Astrid Sandvik.

Bevilgninger:

Norsk Folkehjelps Sanitet	kr. 1000.00
Feriehjemmet «Svestad»	» 250.00
Feriehjemmet «Furukollen»	» 250.00
Framfylkingen	» 1000.00
Aksjonen «Afrika sulter»	» 500.00

Til sammen kr. 3000.00

Det er dessuten bevilget til underskudd på sommerturen og til bevertning på julemøtet.

Det er holdt et enkelt julegavesalg i desember og en utlodning på våren.

LOs ungdomsutvalg

Formann: Leif Haraldseth, LO. Sekretær: Kjell Lien, LO. Medlemmer: Martin Kolberg, DNA. Arne M. Olsen, DNA. Rune Gerhardsen, AUF. Olav Boye, AUF. Ivar Leveraas, AOF. Odd Besserud, AOF.

Reiseinstruktør.

Svein Fjæstad har virket som reiseinstruktør i 1974.
STUIs tilskudd til dette har vært kr. 40 000.00.

Folk og Forsvar:

Konferansene «Ungdommen og forsvaret» har vært holdt følgende steder:

Levanger 12. og 13. februar, 5 representanter, Haugesund 19. og 20. februar, 6 representanter, Notodden, 26. og 27. februar, 4 representanter, Moss, 18. og 19. mars, 5 representanter, Harstad, 28. og 29. mars, 5 representanter, Arendal, 24. og 25. april, 5 representanter, Alta, 1. og 2. oktober, 5 representanter, Sogndal, 7. og 8. oktober, 4 representanter, Mandal, 21. og 22. oktober, 5 representanter, Kristiansund N. 1. og 2. november, 6 representanter, Gjøvik, 14. og 15. november, 2 representanter, og Sundvolden 28. og 29. november, 4 representanter.

Internasjonalt samarbeid:

Det vises til internasjonalt kontors beretning.

På komité- og rådsmøter (DEFS) har det vært følgende representasjon:

Brüssel, 6.—8. mars: Erik Nilsen.

Strasbourg, 9.—14. juni: Erik Nilsen.

Luxembourg, 1.—2. juli: Erik Nilsen og Svein Fjæstad.

Strasbourg, 29. sept.—5. okt.: Erik Nilsen og Svein Fjæstad.

Strasbourg, 20.—27. november. Svein Fjæstad.

Erik Nilsen representerte DEFS Ungdomsråd som gjest på tysk LOs ungdomskonferanse i Ludwigshafen 19.—21. november.

Representasjon i forbindelse med FFIs Ungdomskomiteé:

Cuernavasa, 17. mai: Erik Nilsen.

Wien, 20.—25. oktober: Erik Nilsen og Svein Fjæstad.

Calares, 16.—21. desember: Erik Nilsen.

Dessuten har det fra norsk side vært representasjon på tyskskandinavisk ungdomsseminar i Hamburg 22.—25. november, arrangert av tysk LOs Ungdomsavdeling. Fra norsk side deltok Trygve John-

sen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, og Kjell Lien og Erik Nilsen fra LO.

Samarbeid med AUF.

Det har vært samarbeid med AUF om arbeidet på skolesektoren. Gjennom en spesiell finansieringsordning fra forbundene gjennom Ungdomsutvalget har skolesekretærens reisevirksomhet blitt betalt av denne konto. I tillegg er det overført til AUF midler til delvis dekning av lønn.

Det er også i 1974 bevilget midler til ansettelse av tre korttidssekretærer for AUF, som har virket i tre prøvefylker.

Studie- og opplysningsarbeidet.

Etter opplegg fra Ungdomsutvalget er det holdt 28 korte kurs (helgekurs) med i alt 581 deltakere. Disse kurs er arrangert i samarbeid med LOs distriktskontorer.

Ungdomsutvalget har i samarbeid med AOF arrangert tre ettukeskurs med i alt 77 deltakere. Til disse kurs er alle ungdomsorganisasjoner innbudt.

LOs kulturutvalg

Etter vedtak på Kongressen ble det i 1974 nedsatt et kulturutvalg i LO med følgende medlemmer:

Liv Buck, LO, Ivar Leveraas, AOF, Dagfin Rimestad, AOF, Haagen Ringnes, Norsk Tjenestemannslag, Sigurd Lønseth, Norsk Musikerforbund, Bjørn Sørensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, og Magne Thorsen, Sosialistiske Kulturarbeideres Forening.

Utvalgets mandat er følgende:

1. Kulturutvalget skal være konsultativt organ for LO, fagforbundene og fagforeningene i kulturpolitiske spørsmål og saker som vedrører kulturelle aktiviteter.
2. a) Utvalget skal, i samarbeid med AOF, informere fagbevegelsen om den kulturpolitikk myndighetene fører.
b) Utvalget skal utforme kulturtiltak som har som spesielt siktemål å tjene de fagorganisertes interesser.
c) Utvalget skal støtte og eventuelt gjennomføre kulturtiltak, spesielt innenfor fagbevegelsen.
3. Utvalget bør etablere kontakt med kulturarbeidere, og være åpent for initiativ fra kulturarbeidere som ønsker kontakt med fagbevegelsen.

4. Kulturarbeidet får årlig avsatt et visst beløp til sin virksomhet. Utvalget holder LOs sekretariat løpende orientert om sin virksomhet.
5. AOF er kulturutvalgets sekretariat. Kulturutvalgets virksomhet bør i størst mulig grad koordineres med AOFs arbeid på tilsvarende felter.

LOs sosialpolitiske utvalg

Etter vedtak på Landsorganisasjonens siste kongress ble det nedsett et sosialpolitisk utvalg som har til oppgave å behandle saker av sosialpolitisk karakter og gi råd til LO's administrasjon og sekretariat i de saker utvalget får til behandling.

Medlemmer av utvalget er: Odd Høydahl, formann, Liv Buck, Tor Rønning, Ragnvald Syvertsen, Erling Solstad, Knut Nakken, Leif Skau, Ruth Ryste, Christian Pedersen, Tore-Jarl Christensen sekretær, Per Brannsten, sekretær.

I 1974 har utvalget i alt hatt fire møter og behandlet ulike saker som det har fått seg forelagt. Av saker som er behandlet nevnes spesielt: LOs uttalelse vedrørende bedriftshelsetjenesten, arbeidet med ny arbeidsmiljølov, ulike spørsmål i tilknytning til arbeidsledighetstrygden, endring av bestemmelsene vedrørende svangerskapspermisjon i Arbeidervernloven, saksbehandlingen i Trygderetten, Lov om produksjonskontroll og endringer i Arbeidervernlovens regler om oppsigelsesvern.

Elektronisk databehandling (EDB)

Ni forbund, som til sammen representerer 450 000 medlemmer, er sammen med LO tilsluttet et EDB-Interessentskap. Medlemmer i Interessentskapet er:

Landsorganisasjonen i Norge.
Norsk Arbeidsmandsforbund.
Bekledningsarbeiderforbundet.
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
Norsk Kjemisk- Industriarbeiderforbund.
Norsk Kommuneforbund.
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.
Norsk Tjenestemannslag.

Interessentskapet står åpent for andre LO-forbund som vil slutte seg til.

EDB-kontoret står for den daglige drift og har tre ansatte. Systemene blir nyttet til innkreving av kontingent, kartoteklister for avdelingene samt adressering av fagbladene. I tillegg er det utviklet et system for bruk av Bedrifts- og avtaleregister for Norges Hand- og Kontorfunksjonærers Forbund. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund kjøper deler av sitt regnskap på EDB. For øvrig har flere forbund vist interesse for de tjenester EDB-kontoret kan tilby.

Sammen med Forsikringselskapene Samvirke leier Interessentskapet en datamaskin av typen IBM 370/135. Den ble installert i det nye bygget til Samvirke i 1974.

Punchingen har hittil foregått i de enkelte forbund, men en felles puncheavdeling med nye maskiner vil komme i gang fra mars 1975.

EDB-Interessentskapets oppbygging er slik:

1. Interessentskapet, som har en representant fra hvert av forbundene samt LO.

Formann: Hovedkasserer Einar Strand, LO.

2. *Interessentskapets styre:*

Formann: Einar Strand, LO.

Hovedkasserer Thor Andreassen, Norsk Jern og Metallarbeiderforbund.

Hovedkasserer Jens Torp, Norsk Kommuneforbund.

Hovedkasserer Storm Lundberg, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Hovedkasserer Bjørn Rudaa, Norsk Tjenestemannslag.

Hovedkasserer Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

3. *Interessentskapets styringsgruppe:*

Formann: Hovedkasserer Thor Andreassen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Hovedkasserer Storm Lundberg, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Hovedkasserer Bjørn Rudaa, Norsk Tjenestemannslag.

Etter norske forhold utgjør Interessentskapet et stort databehandlingsområde, og det er naturlig at EDB vil få stor betydning for effektiviseringen av databehandlingen for de forskjellige forbund og for LO.

Folkets Hus Landsforbund.

Folkets Hus Landsforbund kan se tilbake på et arbeidsår preget

av aktivitet og nytenkning både i sin innadvendte og utadvendte virksomhet.

Det er i 1974 holdt 8 styremøter hvor i alt 127 saker har vært oppe til behandling. I forhold til fjoråret er dette en øking i saksmengden på 24 saker.

Medlemsmassen i Landsforbundet har vært stabil, idet antall registrerte medlemmer er 254, som er en øking på 5 i forhold til fjoråret.

I beretningsperioden har det vært arbeidet med mange viktige saker som punktvis kan oppsummeres slik:

1. *Distriktskonferansene* har foregått kontinuerlig, og konferansesteder i 1974 har vært: Drammen, Porsgrunn, Hamar, Trondheim og Molde. Disse konferansene har vært en fin opplysnings- og informasjonskilde når det gjelder å kartlegge de drifts- og aktivitetsproblemer som Folkets Hus-bevegelsen generelt har å hankses med. At interessen for disse samlingene har vært stor, viser deltakerantallet på 312 representanter fra nærmere 200 medlemsorganisasjoner.
2. *Distriktsutvalgene* er en nyordning som Landsforbundet setter store forhåpninger til. Det er i alt opprettet 11 slike utvalg i samarbeid med LOs distriktskontorer. Hensikten med disse utvalg er i første rekke å virke som et kontakt- og samarbeidsorgan mellom de enkelte hus lokalt og mellom disse og Landsforbundet sentralt. AOF og DNAs fylkessekretærer er faste medlemmer i utvalgene.
3. *Instruksjonskurset* i Trondheim hadde samlet nærmere 100 deltagere og strakte seg over 4 dager. Det er de nye vedtektene i Landsforbundet som bestemmer at slike kurs skal arrangeres med jevne mellomrom, og hensikten er å skolere og informere lederne for våre forsamlingshus på en slik måte at de bedre kan bestyre og ivareta de enorme økonomiske interesser som anleggene representerer. Både norske og svenske forelesere sørget for at slik informasjon ble gitt.
4. *Forsikringsordningen* som er opprettet mellom Samvirke og Folkets Hus Landsforbund betyr en billigere og mer hensiktsmessig forsikringsordning for våre hus. Særlig gjelder dette de mindre og til dels mellomstore hus som bevegelsen omfatter. For disse hus betyr ordningen lavere premiesatser og bedre dekningsgrad. Også Landsforbundet sentralt vil ha fordeler av ordningen gjennom en årlig provisjon av innbetalte premier, som er satt til 12½ prosent. Hvis man regner med en pre-

mieinnkomst på ca. kr. 600 000.00 pr. år, utgjør dette ca. kr. 72 000.00 på årsbasis. Ordningen betinger at Folkets Hus Landsforbund er behjelpelig med overføring av forsikringer fra andre selskaper og utfylling av forsikringsmeldinger og enkle takstskjemaer.

Ordningen er beregnet å tre i kraft i løpet av 1975.

5. *Faglige studiesentra* er etablert i 2 av våre hus, nemlig Folkets Hus i Hamar og Porsgrunn. Dette er et resultat av samarbeidsavtalen som ble opprettet mellom AOF og Landsforbundet høsten 1973. Starten har vært vellykket, og det er all grunn til å regne med at samarbeidet vil bli utvidet slik at flere studiesentra blir satt i funksjon og drift i tiden framover. Samarbeidet tar i første rekke sikte på opprettelse av 4 slike sentra, og dersom ordningen innfrir de forventninger man har, vil den gradvis utvikles videre til å omfatte alle Folkets Hus som er tjenlige til dette formålet.
6. *Handlingsprogrammet* for Folkets Hus-bevegelsen er under utarbeidelse. Det er nedsatt en programkomité bestående av representanter fra Landsforbundet, distriktsutvalgene, AOF og partiet. Hensikten med et slikt program er i første rekke å få våre politiske myndigheter til å akseptere Folkets Hus-bevegelsen som en vesentlig og verdifull kulturfaktor i lokalmiljøet med den økonomiske støtte dette måtte innebære. Folkets Hus Landsforbund har i 1974 registrert en stadig økende forståelse fra kommunenes side når det gjelder økonomiske støtteordninger til de forsamlingshus bevegelsen omfatter. Totalt regner vi med at Folkets Hus-bevegelsen det siste året er tilført kommunale midler i størrelsesorden 10 millioner kroner. Ytelsene er gitt i form av direkte tilskott, garantier på lån og som rente- og avdragsfrie lån. Handlingsprogrammet er det arbeidsredskap som skal påskynde denne utvikling.

Styret består av: Thorleif Andresen, formann, Egil Nilsen, nestformann. Styremedlemmer: Einar Strand: Thor Andreassen, Lage Haugness, Kåre W. Larsen og Otto Olsen.

Forbundets sekretær er Gunnar Andersen.

Folkets Hus Fond.

Det er Folkets Hus Landsforbund som administrerer Folkets Hus Fond. Ifølge gjeldende vedtekter skal vanlige lånesøknader på inntil kr. 50 000.00 behandles og avgjøres av styret i Folkets Hus

Landsforbund, mens større økonomiske disposisjoner må forelegges Sekretariatet i Landsorganisasjonen for endelig godkjenning.

Fondets utlån finansieres av det som innbetales i renter og avdrag på gitte lån og den kontingent som hvert år overføres til Folkets Hus Fond fra Landsorganisasjonen sentralt.

I beretningsperioden har fondet mottatt og behandlet i alt 18 søknader om lån og konverteringstilsagn. Av disse ble 13 lånesøknader og 2 søknader om konverteringstilsagn innvilget, mens 1 lånesøknad og 2 søknader om konverteringstilsagn ble avslått. Av innvilgede lånesøknader er *en* tilbakeført fondet på grunn av at en vesentlig bedring i lånesøkerens økonomiske driftsforhold gjorde lånet unødvendig.

Samlet dreier innvilget lånebeløp seg om *kr. 3 444 275.00*, som er en svak øking i forhold til fjorårets, og som er det høyeste lånebeløp som fondet inntil nå har innvilget på årsbasis.

De innvilgede lån fordeler seg slik:

1. 2 ordinære lån, dvs. lån med rentefot $\frac{1}{2}$ prosent under den til enhver tid gjeldende diskonto, totalt *kr. 30 000.00*.
2. 10 pengeplasseringslån, dvs. lån med rentefot som er minst 1 prosent over den til enhver tid gjeldende diskonto, totalt *kr. 3 341 000.00*.
3. 2 konverteringslån totalt *kr. 73 275.00*.

Videre har Folkets Hus Fond i 1974 mottatt og innvilget 12 søknader om renteutsettelse og avdragsfritak. Det er vanskeligheter i forbindelse med den økonomiske drift som ligger bak disse søknadene. De fleste søknader er imidlertid sterkt tidsbegrenset og dreier seg stort sett om 1 eller 2 terminer.

Folkets Hus Fond har også mottatt og behandlet 2 søknader om ettergivelse av restgjeld, dog uten å imøtekomme disse.

Av bevilgninger har Folkets Hus Fond ytt *kr. 2424.00* til dekning av arkitekthonorar i forbindelse med ombygging av bestående anlegg. Et Folkets Hus er rammet av total brannskade, og den pantobligasjon som Folkets Hus Fond har i eiendommen, rest *kr. 13 800.00* må anses tapt, da bygningen ikke var forsikret.

Styret i Folkets Hus Landsforbund behandlet rentespørsmålet i møte 18. mars 1974. Vedtaket, som ble godkjent av Sekretariatet i Landsorganisasjonen, innebærer at følgende renteøkning gjøres gjeldende fra 1. januar 1975:

1. 135 ordinære lån med en samlet lånesum pr. 1. januar 1974 på *kr. 2 474 386.00* gis en renteøkning på 1 prosent, dvs. fra 3 til 4 prosent.

2. 18 pengeplasseringslån med en samlet lånesum pr. 1. januar 1974 på kr. 1 491 972.00 gis en renteøkning som medfører en effektiv rente på 5½ prosent.

Vedtaket må ses i sammenheng med gjeldende vedtekter i fondet og er i fullt samsvar med disse. En ytterligere renteøkning på grunn av diskontoheving i mars 1974 har Landsforbundet besluttet å utsette inntil videre.

Folk og Forsvar

Leif Haraldseth er LOs representant i styret for Folk og Forsvar. I løpet av 1974 er det avviklet 23 kontaktkonferanser med en samlet deltakelse på 1364.

Generelt har hensikten med konferansene vært å dekke et behov for saklig informasjon og kunnskaper om vår sikkerhetspolitikk og vårt totalforsvar.

Konferansene har vært lagt opp og søkt tilpasset de enkelte grupper av befolkningen en har ønsket å komme i kontakt med. Ut fra dette har en fått forskjellige typer konferanser med følgende fordeling:

- Ungdomskonferanser 12
- Kvinnekonferanser 2
- Skolekonferanser 1
- Totalforsvarskonferanser 2
- Fagforeningskonferanser 4
- Skipsfartskonferanser 1
- Landbrukskonferanser 1

Som et ledd i skape en best mulig kontakt mellom forsvaret og samfunnet for øvrig har det til alle nevnte konferansetyper vært invitert representanter fra forsvaret. Normalt har det dreiet seg om to befal og to tillitsmenn fra de vernepliktige mannskaper fra de tre forsvarsgrener og Heimevernet, samt representanter fra de sivilt ansatte i forsvaret.

I løpet av året er det arrangert 16 sikkerhetspolitiske kurs, som har vært lagt opp og gjennomført i samarbeid med en del av de tilsluttede organisasjoner.

Kursene, som i de fleste tilfeller gikk over en week-end, samlet i alt 530 deltakere.

I året som gikk er det avviklet i alt 20 familieturer/befaringer til våre militære etablissementer med omkring 7900 deltakere.

Arrangementene har vært avviklet i nært samarbeid med de en-

kelte avdelinger/garnisoner, og har på en praktisk måte anskueliggjort hva Forsvaret er og hvilke oppgaver det er forutsatt å løse.

Hensikten med denne type arrangementer har videre vært å skape en best mulig kontakt mellom den lokale befolkning og de stedlige garnisoner.

Arrangementene har vært viet stor oppmerksomhet i den lokale presse, og deltakerne har så vel overfor de militære avdelinger som overfor Folk og Forsvar gitt uttrykk for at denne form for informasjon og kontaktskapning er verdifull. Gjennom leiravisene har en også fått en forståelse av at de vernepliktige setter stor pris på slike arrangementer

I 1974 ble det arrangert fire studieturer, hvorav tre av turene gikk til Bonn og/eller Bryssel. Hensikten med disse arrangementene var å gi deltakerne en orientering om vårt NATO-samarbeid. Ved opplegg og gjennomføring av studieturene har en mottatt all mulig støtte og velvilje fra våre ambassader i Belgia og NATOs informasjonsavdeling i Bryssel.

Besøk til Bonn og Berlin hadde heller ikke vært mulig uten den gjestfrihet en har møtt fra tysk side.

Deltakerne har bestått av politikere og tillitsmenn fra tilsluttede organisasjoner. Gjennom orienteringer, spørsmål og diskusjoner har de fått økt sine kunnskaper om NATO samt avklart mulige misforståelser.

I løpet av perioden har Folk og Forsvar imøtekommet 17 anmodninger om å skaffe foredragsholdere til møter og kurser. Emnevalget har vært bestemt av arrangørene selv og har dreiet seg om vårt NATO-medlemskap, Forsvarets oppbygging, mål og midler, vår egen organisasjon samt holdninger som gjør seg gjeldende overfor vårt Forsvar og vår sikkerhetspolitikk. Ifølge rapporter har disse arrangementer samlet omkring 850 deltakere.

Organisasjonens tidsskrift Kontakt Bulletin er kommet ut med 9 nummer hvorav ett som dobbeltnummer. Bladet har nærmere 2400 faste abonnenter og trykkes i et opplag varierende fra 2500 til 3000 eksemplarer, avhengig av innholdet i de enkelte nummer. De faste abonnenter fordeler seg jevnt over hele landet, og utgjør avisredaksjoner, bibliotek, skoler og enkeltpersoner. Utenfor Norge har en noe over 30 faste abonnenter. Blant disse finner en flere bibliotek, sikkerhets- og utenrikspolitiske institutt samt organisasjoner. Antall faste abonnenter har økt jevnt og opplaget må økes for inneværende år for å kunne dekke etterspørselen.

Informasjonsmaterieell er sendt ut i et større antall enn en tidligere har kunnet registrere. Henvendelsene er særlig kommet fra skoler, som har bedt om hele klassesett og fra enkeltelever som har

valgt særoppgaver med tilknytning til vårt forsvar og vår sikkerhetspolitikk. Sett fra vårt synspunkt er dette en gledelig utvikling, men viser samtidig en mangel på stoff om forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål i vårt ordinære skoleverk (lærebøker).

I møte den 1. juli vedtok styret å tildele lektor Nils Kolltveit Folk og Forsvars medlemsstipend.

Etter innstilling fra Norsk Presseforbund ble Folk og Forsvars pressestipend for 1974 tildelt reporter Tellef Lie-Andreassen jr., Tønsberg Blad.

Begge stipend var på kr. 5000.00.

Begge stipendiater har foretatt sine studiereiser og stipendierapport er mottatt.

I 1974 har det vært avviklet et par kontaktkonferanser om «Kvinnene og Forsvaret». Hensikten med disse konferansene er å gi deltakerne orientering om

- den politikk som føres for å bevare vår handlingsfrihet (sikkerhetspolitikk)
- det militære forsvar og hvilke muligheter det har for å løse sine oppgaver
- hva skjer, og hvorledes skal vi forholde oss om vi skulle bli utsatt for angrep
- kvinnenes muligheter for å styrke vårt totalforsvar.

En konferanse ble holdt på Notodden 28. februar—1. mars, hvor LO var invitert til å delta med 3 representanter, Margot Borch, Heistad og Gerd Gravastrand. På konferansen som ble holdt på Sundvollen 26.—27. november var LO invitert til å delta med 4 representanter, men klarte ikke å skaffe deltakere.

Arbeiderbevegelsens Arkiv.

Året 1974 var arkivets 65. driftsår. Utenom den vanlig løpende tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser er det i år tatt større og mindre samlinger av uttrykt og trykt stoff fra 17 organisasjoner og 17 privatpersoner. Spesielt bør nevnes samlinger fra Norsk Arbeidsmandsforbund, Kongsberg arbeiderparti, Ringerike faglige samorganisasjon, Nordiska jernbanemannunionen, Friedrich-Ebert-Stiftung, Peder Furubotn og Ole Colbjørnsen. Fotograf Sven-Erik Svendsen har også i år bidratt med bilder og negativer fra arbeiderbevegelsens møter o. l.

Fra sin dublettsamling har arkivet sendt stoff til en rekke institu-

sjoner i inn- og utland. Bytteforbindelsen med arkiver i utlandet har vært opprettholdt. Det er i år kjøpt inn i alt 436 skrifter, derav 40 hovedoppgaver, dessuten 97 ruller mikrofilm. Som før har arkivet mottatt et stort antall bøker og skrifter som gaver fra enkeltpersoner og institusjoner. Særlig er det grunn til å understreke at mange av arbeiderbevegelsens veteraner stadig tilfører arkivet verdifullt materiale. Innsiget av arkivstoff holder seg stadig på et meget høyt nivå. Dette sammen med det økte behov for service på lesesalen, gjør det vanskelig å få ordnet det nye stoffet så raskt som ønskelig. Ved innstilling av kompakthyller er arkivets kapasitet utvidet med ca. 600 hyllemeter.

Kort over ny utenlandsk litteratur er sendt til Universitetsbibliotekets samkatalog. For hele året var besøket på lesesalen ca. 2800. Besøket var størst i november med 332, minst i juli med 115. Ut fra arkivet er det lånt 1291 skrifter, 263 fotos. Det er laget ca. 10 000 fotostatkopier. Den vesentligste del av det brukte materiale, det som brukes på lesesalen, er nå som før ikke tatt med i statistikken. Et stort antall organisasjoner og personer har fått spørsmål besvart pr. brev og telefon.

Arbeiderbevegelsen har nå lokale arkivavdelinger i Tønsberg, Kristiansand, Stavanger og Trondheim. En har arbeidet videre med tilsvarende løsninger i Bergen og Tromsø. Alle de lokale arkivene og arbeidsutvalgene har vært kontaktet.

I likhet med tidligere år er det gitt orientering om arkivet i lag og organisasjoner. Det har vært seks større omvisninger i arkivet. Arbeidet med å yte service overfor fagbevegelsen når det gjelder handboksamlinger, har fortsatt. Arkivet arrangerte en større utstilling i samband med LOs 75 års jubileum og en i samband med at det i år var 50 år siden AIF ble stiftet.

Arbeiderbevegelsens egne tillitsmenn har i året som er gått brukt arkivet mer enn tidligere. Tilgangen på studenter og forskere som søker materiale i Arbeiderbevegelsens Arkiv, har også dette året vært meget stor. Kontakten med forskningsmiljøene i Trondheim, Bergen, Tromsø og Oslo er god. Både arkivlederen og den vitenskapelige assistenten har fortsatt som sensor og eksaminator i historie ved Universitetet i Oslo og har gitt undervisning i arbeiderbevegelsens historie og generell sosialhistorie. Arkivet har med utgangspunkt i eget materiale laget mer utførlige forslag til emner for hovedoppgaver i historie. Forslagene er oversendt til Historisk Institutt i Oslo. Arbeidet med å oppspore brever fra norske arbeiderledere i utenlandske aviser har fortsatt. Også i år har det vært en rekke utenlandske forskere i arkivet og mange forespørsler fra forskningsinstitusjoner i utlandet.

Arkivlederen har deltatt i en konferanse i Gøteborg over nordisk organisasjonsforskning og i Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung i Linz. Han besøkte på samme reise bl. a. Zentrales Archiv i Potsdam. Formålet var å oppspore materiale av interesse for forskning i norsk arbeiderbevegelse. Noe materiale ble funnet. Den vitenskapelige assistenten deltok på et nordisk seminar i Kungälv om historisk forskning i folkeopplysningsarbeidet, og på en konferanse i Lammi, der det ble stiftet et nordisk selskap til forskning i arbeiderbevegelsens historie. Arkivlederen ble valgt inn i styret for dette selskapet. Både arkivleder og vit. ass. deltok på den nordiske historiekongressen i Uppsala. Arbeiderbevegelsens Arkiv sto i dagene 20.—22. juni som arrangør av den årlige konferansen i International association of labour history institutions. Her deltok 24 deltakere fra 14 europeiske institusjoner.

Arkivet har i år veiledet en praktikant fra Statens bibliotekskole. Dessuten har flere elever fra samme skole laget bibliografiske arbeider på grunnlag av arkivets stoff.

Staten har i år ytt kr. 90 000,— til arkivets drift.

Det er blitt utarbeidet nye statutter for arkivet og det er gjort vedtak om å opprette et «Forum for arbeiderbevegelsens historie» i tilknytning til arkivet.

Det har i år vært holdt fem styremøter.

Arkivets styre: Ivar Leveraas (formann), Kurt Mosbakk — til 15. november, fra 15. november Kjell Lien, Jakob Grava, Halvdan Skard, Arne Kr. Sollid, Dagfinn Mannsåker, Kåre Auale.

Personalet: Arkivleder Arne Kokkvoll, bibliotekarene Kari Lund Bråthen og Sissel Pettersen, vitenskapelig assistent Svein Damslo-
ra, arkivsekretær Kåre Auale og kontorsekretær Gunhild Wang.

Ukebladet Aktuell

Ukebladet Aktuell, der LO hadde aksjemajoriteten, ble på ekstraordinær generalforsamling i juli besluttet nedlagt.

Saken var behandlet i en rekke styremøter i bladet, på allmannamøter med de ansatte, i Samarbeidskomitéen mellom LO og DNA og i det avispolitiske utvalg i partiet.

Bladets økonomi hadde gjennom lengre tid vært meget vanskelig. Nettoopplaget var dessuten gått tilbake. Sekretariatet i LO hadde tidligere bevilget 350 000 kroner til bladet under forutsetning av at man satte i verk visse rasjonaliseringstiltak. Slike tiltak ble også forberedt og til dels effektivt, men var ikke tilstrekkelig til å sikre bladet en bedre økonomisk situasjon på lengre sikt.

LO fant for sitt vedkommende ikke å kunne gi flere bevilgninger. Man var av den oppfatning at det man skulle satse på arbeiderpressen burde prioriteres til dagspressen.

Forsøk på å sikre bladets økonomi på annen måte førte ikke fram. Ingen av de øvrige aksjonærer var villige til å gi garantier.

Etter at spørsmålet om å nedlegge bladet var blitt utsatt i den ordinære generalforsamling, besluttet en ekstraordinær generalforsamling å nedlegge bladet fra 1/9 1975.

Ukebladet *Aktuell* drev også forlaget *Aktuell Kunst*. Dette ble overtatt av *Tiden Norsk Forlag*. I forbindelse med avviklingen av bladet medvirket LO økonomisk til dekning av avviklingskostnadene.

AKAN

(*Arbeidslivets komité mot alkoholisme og narkomani.*)

Komitéens sammensetning.

Komitéen har i det forløpne år bestått av:

Fra Norsk Arbeidsgiverforening:

Direktør *Joh. Fr. Hansen* og overlege *Terje Due Strand*. Varamenn er *L. Aarvig* og bedriftslege *Gunnar Mowé*.

Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Forbundsformann *Olav Bratlie* og hovedkasserer *Marie Lindquist*, med forbundsformann *Otto Totland* og *Eivind Strømmen* som varamenn.

Fra Statens Edruskapsdirektorat:

Forbundssekretær *Sigurd Halvorsen* med direktør *Anders Salvesen* som varamann.

Etter turnusordningen mellom N.A.F.s og LOs representanter har *Joh. Fr. Hansen* fungert som formann og *Olav Bratlie* som nestformann i 1974.

Komitéens sekretariat.

Komitéens daglige arbeid utføres av sekretariatet. Sekretariatet ble ledet av sosionom *Tor Rønning* som var heltidsansatt sosialkonsulent inntil 1. november. Da fikk han innvilget permisjon for å tiltre som personlig rådgiver for sosialministeren. Han hadde i 1974 i alt 74 reisedager.

Sosionom *Turid Klette Lunde* er heltidsansatt sosialsekretær. I forbindelse med svangerskap og fødsel hadde hun permisjon i 4½ måned. Fra 1. november tok hun over som daglig leder av sekretariatet. Hun har i alt 20 reisedager i 1974.

Fra 1. oktober ble Alf Seltveit, tidligere praktikant i AKAN, ansatt som sosialsekretær. Han har i alt 13 reisedager.

Sverre Bolstad er komitéens sekretær og kasserer og ansatt i deltidsstilling.

Karin Torp er ansatt som kontordame/forværelsefunksjonær i heltidsstilling.

Landsorganisasjonenes Revisjonskontor ved Inger Høgberg, og fra 1. juli Harald Michaelsen har forestått revisjon av regnskapene.

Finansiering av virksomheten.

Hovedorganisasjonenes Opplysnings- og Utviklingsfond har ytt et tilskudd på kr. 200 00.00 utbetalt med kr. 100 000.00 fra hver av hovedorganisasjonene.

Fra statens side har komitéen blitt bevilget kr. 150 000.00. Ellers har vi fra Kirke- og undervisningsdepartementet blitt tilstått en bevilgning på kr. 25 000.00 i forbindelse med arrangering av de avholdte ukekurs.

Det samlede tilskudd utgjør således kr. 375 000.00. Det vises ellers til det foreliggende årsregnskap.

Opplysningsbrosjyrer.

Informasjonsbrosjyren «AKAN — hva den er og hva den vil» er i 1974 trykt opp i nytt opplag på 2000. Totalt er 31 000 eksemplarer trykt av denne.

Brosjyren av Th. Kjølstad: «Alkohol og alkoholisme» ble i 1974 trykt i et nytt opplag på 20 000 eksemplarer. Brosjyren er dermed trykt i et samlet opplag på 95 300.

Brosjyren av Th. Kjølstad: «Narkotika — narkomani» er trykt i nytt opplag på 15 000. I alt er 103 700 eksemplarer trykt av denne brosjyren.

Th. Kjølstads brosjyre «Aversan (Antabus) i alkoholistbehandlingen» er trykt i nytt opplag på 5000. Dermed er samlet antall brosjyrer som er trykt kommet opp i 18 000 eksemplarer.

Eyvind Thiis-Evensens brosjyre «Alkoholistsorg i industrien» er trykt opp på nytt etter revidering. Det nye opplag er på 3000 eksemplarer. Totalt er denne brosjyren trykt i 21 000 eksemplarer.

Tor Rønnings brosjyre «Veiledning i behandlingsmåter på arbeidsplassen» er trykt på nytt i 5000 eksemplarer. I alt er brosjyren trykt i 35 000 eksemplarer.

AKANs tiårsberetning er trykt opp i 7000 eksemplarer. Papiret til denne fikk vi i gave av Borregaard Fabrikker A/S.

Det er i 1974 laget en ny brosjyre «Vår lille hygge» som er en

oversettelse av en svensk brosjyre utgitt av Systembolaget, men med norske tegninger. Den er utgitt i samarbeid med Kontoret for Edruskapsvern, Informasjonsavdelingen. Brosjyren er trykt i 10 000 eksemplarer, fordelt med 5000 på Oslo Kommune og 5000 på AKAN.

Sosialt grunnkurs.

Som tidligere år har Folkets Brevskole gitt ut brevkurset «Sosialt grunnkurs». Brevet «Edruskapsvern», som vesentlig bygger på AKANs materielle, inngår som del av brevkurset.

Opplysningsfilmer.

Filmene «Blåmandag» og «Alkohol» blir fortsatt hovedsaklig utlånt gjennom Statens Filmsentral, Vern og Velferd og Arbeider-nes Opplysningsforbunds filmavdeling.

Områdekonferanser.

I 1974 har AKAN arrangert følgende områdekonferanser:

4. februar (Oslo), 25 deltakere, 6. februar (Stavanger), 37 deltakere, 15. mai (Kristiansand), 51 deltakere, 7. oktober (Oslo), 37 deltakere, 16. oktober (Drammen), 50 deltakere og 5. november (Arendal), 36 deltakere.

Til sammen har 236 deltatt på AKANs områdekonferanser i 1974.

Programmet for konferansene har vært:

1. AKANs formål og virksomhet.
2. Alkohol og/eller narkotika, deres innflytelse på arbeidsevnen.
3. Hva er alkoholisme? Hva er narkomani?
4. Alkoholistsorg i en bedrift.
5. Arbeidsgivers rolle i forbindelse med alkoholmisbruk.

Konferansene holdes for å gi en førsteinformasjon om AKANs virksomhet, og om alkohol- og narkotikaproblemer. Man tar sikte på å få kontakt med arbeidslivets representanter for å skape interesse for det videre arbeidet på de enkelte arbeidsplassene.

Deltakerne på konferansene er vesentlig representanter fra bedriftsledelse og fagforeninger. I tillegg til disse har representanter fra trygdekasser, sosialkontorer, arbeidskontorer, televerket og postverket blitt invitert.

For ikke å få for store konferanser begrenser man deltakerantallet til ca. 20 fra hver av arbeidstaker- og arbeidsgiversiden.

Som foredragsholdere ved områdekonferansene har vært brukt:

Overlege Thorbjørn Kjølstad, Ås, dr.med. Eyvind Thiis-Evensen, Porsgrunn, overlege Gunnar Mowé, Sarpsborg, personallege Jul Hansen, Oslo, forbundsformann Olav Bratlie, Oslo og direktør Joh. Fr. Hansen, Oslo.

Ukekurs.

I 1974 har Sekretariatet lagt opp og gjennomført tre ukekurs med emnet «Alkoholisme og narkomani». Til sammen deltok 97 i disse kursene.

Ett av kursene er lagt opp i samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund.

AKANs sosialkonsulent var kursleder for AKAN-kursene. På AOF-kurset var kurslederen fra Arbeidernes Edruskapsforbund.

På ukekursene har det deltatt bedriftskuratorer, bedriftsleger, bedriftssykepleiere, bedriftsledere, faglige tillitsmenn og støttekontakter.

Ukekursenes siktemål er å gi dem som til daglig kommer i berøring med sosialmedisinske spørsmål bedre innsikt, og å utvikle samarbeidstanken mellom ulike yrkesgrupper og institusjoner.

Tilslutningen til ukekursene er fortsatt stigende. Dette henger sammen med den økte aktivitet innenfor bedriftene når det gjelder komitéens arbeidsområde. Behovet for økte kunnskaper og informasjon melder seg, og de fleste bedrifter ønsker råd og veiledning om det praktiske opplegg innenfor bedriftene.

Forelesningsrekker — korte kurs.

Sosialkonsulenten og sosialsekretærene har forelest på forelesningsrekker «Alkohol og narkotika» arrangert i samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund i Oslo og Bergen. I alt deltok 53 personer.

Høsten 1974 arrangerte man en møterekke for støttekontakter og tidligere kursdeltakere som sokner til Oslo. Det ble invitert til fire kveldsmøter med følgende program: «Driking, den sosiale tilpassing og helsen.» «Samarbeid institusjon—arbeidsplass, ved behandling av stoffmisbrukere.» «Kontoret for Edruskapsvern, Oslo.» «Behandling av alkoholproblemer, kontinuiteten i det praktiske behandlingsopplegg.»

Frammøtet viste tydelig at det er behov for slike tiltak. Møtene var meget godt besøkt, det var fra 70—40 deltakere hver gang.

Et ledd i oppfølgingstiltakene var arrangementen av kurs i bedrifter med AKAN-opplegg. Kursene tok sikte på støttekontakter og andre som arbeider med alkoholistsorg i bedriften. Kursene ble

arrangert i tre store bedrifter på Østlandet, og de varte i 1—2 dager og ble svært godt mottatt. Man fikk støtte av Statens Edruskapsdirektorat til delvis dekning av utgiftene. Kursene samlet i alt 60 deltakere.

Seminar om ettervern.

I samarbeid med Statens Edruskapsdirektorat har man som i 1973 arrangert konferanser om ettervern. Konferansene gikk over to dager og samlet deltakere fra bedrifter, helse- og sosialvesen og institusjoner i 6 fylker.

Konferansene ble holdt på følgende steder:

Tønsberg — 27 deltakere, Stavanger — 28 deltakere, Fauske — 22 deltakere og Kristiansand — 26 deltakere.

AKANs sosialkonsulent eller sosialsekretærer deltok i paneldebatten med innlegg om AKANs virkemidler i ettervernet. I alt deltok 93 på disse konferansene.

Foredragsvirksomheten.

Det har også i 1974 vært stor etterspørsel etter materiell og forelesere til forskjellige arrangement. Sosialkonsulenten eller sosialsekretærene har stått til rådighet på vernelederkurs, kurs arrangert av de enkelte fagforbund, bedrifter, Arbeidernes Opplysningsforbund og andre organisasjoner.

Forelesninger på forskjellige ukekurs/tredagers kurs.

Sosialkonsulenten og sosialsekretærene har i alt deltatt på 7 ukekurs med dagsforelesning og materiell. Til sammen har det vært 328 deltakere på disse kursene.

Foredrag på møter etc.

Videre er det holdt foredrag på 15 møter arrangert av ulike organisasjoner og institusjoner. Komitéens formann og nestformann har også deltatt med foredrag. Til sammen har ca. 400 deltakere vært samlet til disse møtene.

Bedriftsbesøk, møter i bedriftene.

I 1974 har sosialkonsulenten og sosialsekretærene arbeidet i til sammen 35 bedrifter, med til sammen 1300 deltakere.

I en bedrift (ca. 2000 ansatte) har AKAN gått inn i et opplegg med å informere alle ansatte. Dette arbeidet startet høsten 1974.

I de andre bedriftene er det lagt opp informasjonsmøter for tillitsmenn, arbeidsledere, verneombud og helsetjenesten i bedriftene.

Spørsmålet om utarbeidelse av retningslinjer for bedriftens alkoholpolitikk, hvorledes dette skal praktiseres og hvorledes dette skal informeres til de ansatte, er hovedspørsmål som tas opp ved de første møtene med bedriftens ledelse og tillitsmenn.

Utviklingen av støttekontaktsystemet er av stor interesse og betydning for bedriftene.

I informasjonen til ledelsen og de ansatte brukes mye tid for å snakke om hva alkoholproblemer innebærer for den enkelte, for bedriften og for samfunnet som helhet.

Støttekontaktene fungerer godt i bedriftene, og det virker som deres funksjon er av stor betydning for klientene.

Utenlandske kontakter.

Sekretariatet har hatt jevn kontakt med ALNA-rådet i Stockholm.

AKAN var representert ved Tor Rønning og Turid Klette Lunde på Svenska Nykterhetsvårdsförbundets Rikskonferanse i Stockholm høsten 1974. Tema for Rikskonferansen var «Alkoholproblemet i det föränderliga samhället.»

Videre har Sekretariatet hatt besøk av en representant fra den australske fagbevegelsen og en amerikansk sosionom for opplysninger om AKANs virkemåte.

Man har lagt opp et studiebesøk for to svenske sosialarbeidere med bl. a. besøk på en bedrift med AKAN-opplegg som fungerer godt.

Informasjon til presse og kringkasting.

I forbindelse med AKANs områdekonferanser har presse og kringkasting vært innbudt. AKANs virksomhet har vært omtalt i forskjellige fagblad og bedriftsaviser.

Klienter.

Klientene kommer i kontakt med sekretariatet på forskjellig måte. Noen tar selv kontakt, men de fleste kommer fordi enten bedriften, arbeidskamerater eller familien henvender seg til oss. Dessuten får man en del henvendelser fra institusjoner. Det er en øking i klienthenvendelser i 1974. Klientarbeidet har en funksjon som ikke kan avvises. Klientene har behov for en instans som kan bistå dem i å opprette kontakter i et støtteforhold på arbeidsplassen, og bedriftene har tydelig behov for et organ å henvende seg til ved siden av de kommunale instanser.

Vår viktigste rolle i klientarbeidet består i opprettelse og oppfølging av et støtteforhold på arbeidsplassen, og en kontakt mellom arbeidsplassen, familien og klienten. Sekretariatet bistår dessuten ved innleggelse i klinikker og kursteder, og arbeider for å bedre kontakten mellom institusjon og arbeidssted.

Informasjonsvirksomheten.

Ved siden av informasjonsarbeidet som ligger i spredning av materiell som skjer via de foran nevnte instanser har sekretariatets informasjonsarbeid nådd ca. 4600 personer med direkte, personlig kontakt ved møter, kurs etc.

Samarbeid med Norsk Pensjonistforbund

Representanter for Norsk Pensjonistforbund og Landsorganisasjonen holdt en konferanse 14. november 1974 for å drøfte pensjonistenes forhandlingsrett, utvidet husmorvikarordning i kommunene, kompensasjon for prisstigningen og revisjon av samordningsloven.

Sosialminister Tor Halvorsen deltok i møtet og orienterte om trygdebudsjettet.

Det er senere besluttet opprettet et samarbeidsutvalg.

LOs distriktskontorer

Etter at distriktssekretær Thorleif Hansen døde ble Rolf-Thore Hildebrandt ved distriktskontoret i Trondheim overflyttet til Sarpsborg. Ulf Guttormsen ble tilsatt som ny annensekretær ved distriktskontoret i Trondheim.

Distriktssekretær Per A. Utsi, Kirkenes, har møtt på Stortinget som varamann for samferdselsminister Annemarie Lorentzen. Som vikar for Per A. Utsi er tilsatt Odd Holmgren. Dessuten er gjort den endring at distriktskontoret i Kirkenes nå skal ha hele Finnmark fylke som arbeidsområde.

TILSYNSUTVALGENE

Som medlemmer av tilsynsutvalgene ved distriktskontorene for kongress-perioden 1973/77 er oppnevnt:

OSLO OG AKERSHUS:

Formann: Ivar Ødegaard, Oslo, Ragnar Tangen, Aurskog og Odd M. Lundquist, Strømmen.

Varamenn: Sigvard Ask, Bærum, Arne Nordstedt, Øvre Romerike og Sigurd Fagersand, Høland.

HAMAR:

Formann: Arne Trønnes, Hamar, Jarle Moen, Hamar og Olav Olsen, Ringsaker.

Varamenn: Einar Egeberg, Elverum, Bergfrid Nygaard, Hamar og Kåre Westerheim, Engerdal.

GJØVIK:

Formann: Olaf Lauvli, Gjøvik, Erling Stensjø, Gjøvik, og Magne Mælumshagen, Lillehammer.

Varamenn: Per Briskodden, Raufoss, Elias Kjelsrud, Raufoss og Egil Olsen, Gjøvik.

SARPSBORG:

Formann: Henrik Henriksen, Sarpsborg, Leo Johansen, Fredrikstad og Odd Syversen, Skjeberg.

Varamenn: Ingar Markussen, Moss, Reidar W. Andersen, Fredrikstad og Odd Sæthre, Halden.

DRAMMEN:

Formann: Rolf Brauer, Drammen, Rolf Kaldahl, Kongsberg og Sigurd Kock, Hønefoss.

Varamenn: Sigmund K. Øen, Nesbyen og Erik Dalheim, Drammen.

PORSGRUNN:

Formann: Reidar Nordal, Porsgrunn, Richard Thon, Tønsberg og Per Larsen, Notodden.

Varamenn: Werner Svendsen, Porsgrunn, Olav Ringdal, Sandefjord og Torger Seland, Skien.

KRISTIANSAND:

Formann: Leiv Hansen, Kristiansand, Finn Ellingsen, Kristiansand og Reidar Saudalen, Arendal.

Varamenn: Anker K. Nilsen, Kristiansand, Normann Straumland, Flekkefjord og Bjarne Omdal, Vennesla.

STAVANGER:

Formann: Håkon Endresen, Stavanger, Tom Handeland, Sandnes og Arne Salbo, Haugesund.

Varamenn: Anders Tørresdal, Stavanger, Harry Henden, Haugesund og Carl Christiansen, Sandnes.

BERGEN:

Formann: Håkon Holgernes, Bergen, Gunnar Andahl Pedersen, Bergen og Arnold Avsnes, Høyanger.

Varamenn: Odd Klemetsen, Bergen, Kåre Lunde, Odda og Kaare Anker Nilsen, Stord.

MOLDE:

Formann: Sivert Hustad, Molde, John Leren, Kristiansund og Johan Langva, Alesund.

Varamenn: Ole J. Fylling, Sunndalsøra, Henrik Frostad, Molde og Kåre Brekke, Ørsta.

TRONDHEIM:

Formann: Ronald Kjevik, Trondheim, Helge Haugen, Løkken Verk og Leif Aasvold, Meråker.

Varamenn: Gustav Gundersen, Kyrksæterøra, Johan Smalås, Spillum og Gunnar Tørres, Røros.

BODØ:

Formann: Sven Gløyer, Bodø og Bjarne K. Hansen, Fauske.

Varamenn: Helge Aanes, Narvik, Sylvia Johnsen, Bodø og Peder Olsen, Fauske.

TROMSØ:

Formann: Jentoft Bratteng, Tromsø, Britt Storvand, Harstad og Tørres Markussen, Bardufoss.

Varamenn: Ivar Jakobsen, Finnsnes, Turid Bjørnstad, Tromsø og Ivar Richardsen, Harstad.

KIRKENES:

Formann: Ragnvald Winther, Kirkenes, Viggo Isaksen, Kirkenes og Gunnar Antonsen, Bjørnevatn.

Varamann: Thorleif Bakken, Vadsø.

ØSTFOLD

Distriktssekretær: *Rolf -Thore Hildebrandt.*

Organisasjonsoversikt.

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1974 sju samorganisasjoner med 247 fagforeninger og grupper, og et samlet medlemstall på 41 600.

Pr. 31. desember 1974 var det åtte samorganisasjoner med 243 fagforeninger og grupper, og et samlet medlemstall på 44 620. Heri er også Østfoldavdelingene inkludert.

Endringer i fagforeningene/samorganisasjonene.

Rakkestad faglige samorganisasjon har startet opp igjen etter å ha ligget nede i flere år.

Nye fagforeninger.

Leca Fagforening, Fredrikstad, avd. 72 av NBIF — fra januar 74.

Utgåtte/sammenslåtte fagforeninger.

Halden Baker/Konditorarbeiderforening.

Askim Skinn og Lærarbeiderforening. Lisleby Fagforening gått sammen med Glemmen Fagforening. Fjeldberg Brugs Fagforening gått sammen med Glemmen Fagforening. Mysen Konfeksjonsarbeiderforening. Moss Tekstilarbeiderforening.

Møter.

Det er holdt fem møter i Tilsynsutvalget, og behandlet 13 saker. Kontoret har vært representert i samorganisasjonene på i alt 46 møter. I disse er bl. a. følgende emner behandlet:

Faglig/politisk samarbeid — Hovedavtalen — Sykelønnsordningen — LO — 75 år — Lokaloffensiven for et bedre miljø — fra kunnskap til handling — LOs Handlingsprogram og Sosialpolitiske program — Fagbevegelsens arbeid framover — Fylkestingsvalget.

Andre arrangement.

Kontoret har arrangert en fylkeskonferanse over 3 dager for samorganisasjonenes tillitsmenn, hvor også Leif Haraldseth og Richard Trælnes fra LO var til stede.

Det er videre avviklet en dagskonferanse i Sarpsborg om Arbeidsmiljø/Helse. Innledere i denne var: LO-sekretær Harald E. Olsen, Porsgrunn, dr. med. Leif Hillestad og dr. med. Eyvind Thiis Evensen.

Møter i fagforeningene.

Sekretæren har deltatt i 23 møter i fagforeningene.

I forbindelse med Kjøttindustriarbeiderkonflikten bisto kontoret i denne med innsamling i Østfold, og stilte LOs kontor til disposisjon for Streikekomitéen.

Studie- og opplysningsarbeide.

Sekretæren har deltatt — og forelest ved 44 kurs for forbund — AOF-samorganisasjoner og fagforeninger.

Det er forelest i følgende kursemner:

Forhandlingsteknikk — Organisasjonskunnskap — Studieteknikk — Tariffoppgjøret — Arbeidsmiljø — LOs oppbygging og virkeområde — LOs Handlingsprogram og Sosialpolitiske program — Fagforeningsstyret i arbeid — Lover og avtaler — Aktuelle faglige og politiske oppgaver — Taleteknikk — Hovedavtalen — Informasjonsarbeid — Sykelønnsordningen.

Egne kurs.

Det er i 1974 arrangert to faglige kvinnekurs med 40 deltakere, og to faglige ungdomskurs trinn II og med 41 deltakere.

Faglig/politisk arbeid.

Det har vært holdt 16 faglig/politiske arrangementer i tillegg til at emnet har vært tatt opp på en rekke møter i samorganisasjonene og i fagforeninger.

Andre møter.

Sekretæren har representert kontoret i 58 møter i AOF — LO — AUF — partiet — Oscar Torp Heimen — Arbeideravisene — Fylkeskommunale utvalg m. v.

Nyorganisering.

Ved bistand fra kontoret er det i 1974 organisert ca. 200 nye medlemmer med tilknytning til ulike forbund.

Twister.

Seks tvistesaker er behandlet ved kontoret i 1974. Alle tilfredsstillende løst.

Representasjon.

Sekretæren har representert kontoret i:

Jubileumsfest — LO — 75 år i Fredrikstad og i Oslo.

Jubileumsfest Sarpsborg Framlag 10 år — i Sarpsborg. Årsmøte i Bohus/Älvsborgs ABF-distrikt.

Reisedager.

Sekretæren har i 1974 hatt i alt 187 reisedager.

OSLO OG AKERSHUS

Distriktssekretær: Yngve Hågensen.

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets arbeidsområde er det pr. 31. desember 1974 470 fagforeninger, med 143 221 medlemmer, hvorav 185 foreninger med 118 469 medlemmer i Oslo og 285 foreninger med 24 752 medlemmer i Akershus.

Det er i alt 11 lokale faglige samorganisasjoner. Oslo Faglige Samorganisasjon har fastlønnet sekretær og det vises til Samorganisasjonens egen beretning.

Fylkesutvalget for samorganisasjonene i Akershus.

Fylkesutvalget i Akershus hadde årsmøte 16. juni 1974 og valgte Odd M. Lundquist til ny formann.

Årsmøtet vedtok å sette ned et utvalg til å utrede den framtidige virksomheten, samt fremme forslag om vedtekter.

Faglig/politisk virksomhet.

Distriktssekretæren har deltatt i 62 faglig/politiske møter — og innledet i 19 om ulike sider ved det faglig/politiske samarbeidet.

Distriktskontoret har påtatt seg gjennomføringen av den organisasjonsmessige omleggingen av det faglig/politiske arbeidet i Akershus.

Møter i samorganisasjonene — fagforeninger.

Distriktssekretæren har deltatt i 74 møter i Samorganisasjonene, dvs. styremøter, felles fagforeningsstyremøter, representantskapsmøter eller årsmøter, samt 7 møter i fagforeningene. På en rekke møter har det vært innledet om aktuelle emner og orientert om LOs virksomhet.

Andre møter.

Distriktssekretæren har deltatt i 39 andre møter, i AOFs rådgivende utvalg, AOFs styringskomité, miljøoffensiven, komitémøter, sekretærkonferanser og representantskap, samt Distriktskontorets tilsynsutvalg.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har holdt 43 forelesninger ved ukekurs, helgekurs, dagkonferanser — arrangert av AOF, forbundene og andre organisasjoner i bevegelsen.

Distriktskontoret har stått som arrangør av 3 helgekurs for fagorganiserte kvinner samt 2 helgekurs for unge fagorganiserte med henholdsvis 68 og 54 deltakere.

Distriktskontoret har for øvrig alene — eller sammen med AOF og fylkespartiet, stått for gjennomføringen av en rekke andre møter og konferanser.

Distriktssekretæren har i 1974 hatt 160 reisedager og kjørt 12 935 km i LOs tjeneste.

OSLO FAGLIGE SAMORGANISASJON

Samorganisasjonen hadde ved utgangen av året 185 fagforeninger med 118 469 medlemmer.

Formann er Ivar Ødegaard, nestformann Vally Børnich og lønnet sekr./kasserer er Arne Jensen.

Kontingenten er for tiden 5 øre pr. ukemerke/21 øre pr. månedsmerke både for helt- og halvtbetalende.

Det har vært holdt 12 styremøter og behandlet 65 saker, hvorav nevnes 1. mai — årsmøtesaker — diskusjonsopplegg om arbeidsmiljøet — oppnevning av representanter til offentlige komitéer og utvalg — delegasjonsutvekslinger — streikesituasjoner og diverse uttalelser.

Det er holdt 7 representantskapsmøter hvor følgende saker er behandlet: 1. mai — streiken ved Holmenkollbanen — forsikringssaken — bedriftsdemokratiet — streiken blant heismontørene og telefonsentralmontørene — statsbudsjettet — NAFs lockoutvarsel i forbindelse med streiken blant heismontørene og telefonsentralmontørene — boligpolitikken — tariffavtalene og etterbetaling av lønn. Det er vedtatt uttalelser i alle disse sakene.

Samorganisasjonen er representert i en rekke kommunale utvalg og komitéer: Skoleutvalgene for yrkes- og fagskolene samt de kommunale handelsskoler — voksenopplæringsrådet — Heimevernets distriktsråd — Lærlingenemnda for håndverk og industri — Næringsutvalget — Utvalget for yrkesrettledning — Inntaknemnda for videregående skoler — Yrkesutvalg og Prøvenemnder.

Av andre representasjonsoppgaver kan nevnes: Styret i Yrkesskolenes Hybelhus i Oslo — Østre samvirkende arbeiderforeninger — Vietnam-bevegelsen — Chilekomitéen — Sentrumsforeningen.

Samorgs. Miljøvernvalg har behandlet miljøspørsmål, bl. a. gjennom diskusjonsopplegg som er sendt fagforeningene. For tiden er utvalget i gang med å diskutere det foreliggende forslag til lov om arbeidsmiljø.

Forbindelse til samorganisasjonene i Stockholm og København er opprettholdt. I tillegg har en delegasjon besøkt Moskva faglige samorg. Fra Øst-Berlin hadde Samorg. besøk av en delegasjon på 3 personer fra FDGB i Øst-Tyskland. En gjensitt fra Moskva er planlagt i mai måned.

Yrkesskolenes Hybelhus i Oslo står nå foran sin realisering. Byggearbeidet er påbegynt og innflyttingen av elever vil kunne begynne ved skoleårets begynnelse i 1975.

1. mai-feiringen i Oslo 1974 samlet flere mennesker enn på mange år. Samorg. sto i fjor som enearrangør, med adgang for andre organisasjoner (ungdomsorganisasjoner — ungdom under utdanning — kvinneorganisasjoner — Vietnambevegelsen — Chilekomitéen) til å delta. Demonstrasjonstøget var ikke åpent for partipolitiske organisasjoner, og det var heller ikke tillatt å bære partipolitiske kjennetegn.

HEDMARK

Distriktssekretær: *Aage Sjøgård.*

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det 1. januar 1974: 18 samorganisasjoner som omfattet 432 fagforeninger med 27 788 medlemmer.

Pr. 31. desember 1974: 18 samorganisasjoner som omfatter 413 fagforeninger med 28 976 medlemmer. (Rapporter fra en del fagforeninger mangler.)

Nye fagforeninger:

Flisa kjemiske Arbeiderforening, 12 medlemmer. Tynset jern og metall, 19 medlemmer. Avd. 102—44 av NTL, Hamar Lærerskole, 13 medlemmer.

Oppløste fagforeninger:

Ilseng Trearbeiderforening oppløst, bedriften nedlagt. Osen Sagarbeiderforening. Sand skog og land, Slåstad skog og land. Nyhus skog og land. Tynset skog og land. Løten jern og metall. Arneberg Næringsmiddelarbeidergruppe. Koppang Næringsmiddelarbeidergruppe. Grue Transportarbeiderforening. Trysil Bekledningsarbeiderforening. Kongsvinger skinn- og lærarbeiderforening. Skotøyarbeidernes forening, Skarnes. Rasta Sagarbeiderforening.

Sammenslåtte fagforeninger:

Eidskog Landpostbudlag sammen med Kongsvinger krets. Skotterud skog og land sammen med Matrand skog og land. Vestbygda skog og land sammen med Ottestad skog og land. Knapper skog og land og Fjell skog og land sammen med Knapper Vestre skog og land. Flendalen skog og land sammen med Nybergsund skog og land. Namnå Sag og Høvleriarbeiderforening og Grue Byggningsarbeiderforening sammen med Kirkenær Sag og Høvleriarbeiderforening.

Møter:

Distriktskontorets tilsynsutvalg har i 1974 hatt åtte møter. Sekretæren har i årets løp deltatt eller medvirket i 168 møter og konferanser som fordeler seg slik:

- a) 42 møter i samorganisasjonene.
- b) 29 møter i fagforeninger og på arbeidsplasser.
- c) 85 andre møter og konferanser.
- d) 12 agitasjonsmøter.

Sekretæren har hatt seks kontordager i Kongsvinger. LOs 75-årsjubileum er blitt markert ved to vellykkede arrangement. Ett i Ringsaker og ett i Alvdal.

Tvister:

Ved kontoret er det i alt behandlet 29 tvistesaker. De saker som ikke er blitt løst lokalt, er sendt forbundene til videre behandling. Videre er det besvart en rekke henvendelser fra medlemmer som i hovedsak går på forklarings spørsmål.

Opplysningsarbeidet:

Kontoret har arrangert to helgekurs for fagorganisert ungdom, ett faglig kvinnekurs og en helgekonferanse for samorganisasjonstillsmenn.

For øvrig har kontoret medvirket ved en rekke andre kurser/konferanser.

For skoleelever har sekretæren holdt følgende forelesninger: Om rett og plikt i arbeidslivet for elever ved Yrkesskolene i Hamar, Brumunddal og Moelv.

Innledet om LO for elever ved Elverum Lærerskole.

For øvrig har sekretæren forelest i forskjellige emner på i alt 20 kurser /konferanser.

LO — 75 år — Vi trenger flere som vet.

Kontoret har sammen med AOFs avdelingskontor holdt startkonferanser, felles fagforeningsmøter, bedriftsbesøk og andre møter i fagforeninger hvor aksjonen er blitt presentert. Totalt ble det igangsatt 88 grupper.

Lokaloffensiven for et bedre miljø.

I forbindelse med starten på lokaloffensiven er det i samarbeid med AOF avvirket 10 dagskonferanser med 140 deltakere.

I tillegg er offensiven presentert på flere møter, kurs og konferanser. 10 samorganisasjoner har utpekt ledere for offensiven.

Faglig studiesenter i Hamar.

I februar 1974 ble det åpnet et faglig studiesenter i Folkets Hus, Hamar, etter initiativ fra Samorganisasjonen og AOF-foreningen.

Virksomheten i studiesentret det første året er tilfredsstillende og vil sannsynligvis i tiden som kommer bety mye for studieaktiviteten i distriktet.

Reisedager/møtekvelder:

Sekretæren har i 1974 hatt 171 reisedager/møtekvelder.

OPPLAND

Distriktssekretær: *Ole Knapp.*

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets arbeidsområde var det:

1. januar 1974: 11 samorganisasjoner omfattende 284 fagforeninger med 25 426 medlemmer.

31. desember 1974: 11 samorganisasjoner omfattende 281 fagforeninger.

Nye foreninger.

Avd. 196 Sykehusenes Personalforening 206 medlemmer. Avd. 109—62 Spesialskolenes Landsfor. avd. Oppland 31 medlemmer. Dokka gruppe av Hotell og Restaurant 3 medlemmer. Jevnaker gruppe av Hotell og Restaurant 10 medlemmer. Lena gruppe av Hotell og Restaurant 3 medlemmer.

Oppløste foreninger.

Avd. 9 Oppland krets av NTTF og avd. 32 Vest-Oppland krets av NTTF er sammenslått til en forening med navn: NTTF avd. Gjøvik Teleområde.

Avd. 261 S. Opdalen Skog og Land, avd. 293 Grua Skog og Land og avd. 416 Mylla Skog og Land er sammenslått med avd. 307 Harestua Skog og Land.

Avd. 112 Gran Bekledningsarb.forening utgått med 18 medlemmer. Avd. 329 Tonsåsen Personalforening utgått med 10 medlemmer. Avd. 277 N. Aurdal NNN utgått med 11 medlemmer. Brandbu gruppe av Hotell og Restaurant utgått med 4 medlemmer.

Nyorganisering.

I 1974 er det organisert 47 personer direkte gjennom distriktskontoret. I forbindelse med nyorganisering har sekretæren deltatt i 11 møter.

Møter.

Tilsynsutvalget 4 møter. Samorganisasjonene: 21 møter. Faglig/politiske konferanser/møter 15. Andre møter/konferanser: 42.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har forelest ved følgende ukekurs:

NBIAFs ungdomskurs, Dovrefjell Hotell.

NBIAFs tillitsmannskurs, Dovrefjell Hotell.

AOFs Forhandlingsteknikk, trinn II, Gudbrandslia.

N. Transportarb.forbunds tillitsmannskurs, trinn II, Dovrefjell Hotell.

NBIAFs tillitsmannskurs, Dovrefjell Hotell.

LOs ungdomskurs Ungdom — nåtid og framtid, Rapham.

Emene var: Forhandlingsteknikk - Hovedavtalen - Lov og rett i arbeidslivet - LOs oppbygging og virkeområde.

Videre har kontoret arrangert eller medvirket ved en rekke helgekurs og faglige kveldsskoler og forelesninger på skoler m.v.

Reisedager.

Sekretæren har hatt 150 reisedager og kjørt 13 820 km i LOs tjeneste.

BUSKERUD

Distriktssekretær: *Thorbjørn Hagen.*

Pr. 31. desember 1974 var det i kontorets virkeområde 37 097 medlemmer, fordelt på 305 fagforeninger og 14 samorganisasjoner.

Oppløste fagforeninger:

Kjellstad Skotøyarbeiderforening.

Sokna Skog- og Landarbeiderforening inn i Ringerike Sagarbeiderforening. Nesbyen Sagarbeiderforening inn i Hallingdal Bygningsarbeiderforening, Krøderen Kjemiske Arbeiderforening.

Nye fagforeninger:

Hvitvingfoss Bekledningsarbeiderforening.

Ringerike Kjemiske Arbeiderforening.

Tyri Arbeiderforening, Krøderen.

Nyorganisering.

Arbeidet i forbindelse med nyorganisering har fortsatt. Og kontoret, har sammen med Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, fortsatt arbeidet med agitasjon blant de ansatte i hotellbransjen, uten at det har lyktes å få så mange organisert.

Av nyorganisering ellers er Hallingdal Folkehøgskole, Krøderen Turist-senter, ESPP, Hønefoss, vaskehjelper ved Viul Bruk A/S og Norpapp industri, samt en del mindre steder.

Det er oppsøkt en del bedrifter hvor arbeidet med nyorganisering pågår.

Tvister.

Kontoret har hatt 15 tvister til behandling. Videre som vanlig en rekke henvendelser fra medlemmer angående fortolkningsspørsmål.

LOs 75-års jubileum.

Markering av LOs 75-års jubileum fant sted i Drammen Teater for veteraner i fagbevegelsen med Konrad Nordahl som hovedtaler, mens de aktive tillitsmenn holdt sin i Folkets Hus med Jan Balstad, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, som hovedtaler. Ansvaret for dette opplegget hadde Drammen faglige samorganisasjon.

Ringerike faglige samorganisasjon markerte jubileet sammen med 1. mai. Hovedtaler her var Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Øvre Eiker faglige samorganisasjon markerte jubileet sammen med 1. mai. Hovedtaler her var Thorbjørn Hagen fra distriktskontoret.,

Adal og Sør-Aurdal faglige samorganisasjon markerte jubileet med en spesiell medlemsfest hvor AOF-konsulent Harry Andersen var hovedtaler.

Samorganisasjonenes konferanser.

LO-kontoret holdt i 1974 2 konferanser for samorganisasjonene, hvor fagbevegelsens engasjement for større utbredelse av arbeideravisa Fremtiden ble tatt opp, samtidig som man drøftet deltakelse i Kommunevalget i 1975 og overgangen til direkte valg av Fylkestinget. Det ble i den forbindelse valgt et arbeidsutvalg som vil følge utviklingen i valg til Fylkestinget.

LO—AOF. Arbeidsmiljøoffensiven.

LOs distriktskontor, sammen med AOFs avdelingskontor for Buskerud har lagt opp til og er i arbeid med en presentasjon av denne offensiv. Det er tilsatt 7 miljøarbeidere som har denne spesielle oppgave ved siden av kveldskonferanser og helgekonferanser.

Møter.

Tilsynsutvalget kom først i virksomhet etter kongressen i september, og har hatt 2 møter i 1974. Sekretæren har deltatt på 50 møter i samorganisasjonene og har innledet og orientert om faglige spørsmål, LOs 75-års jubileum, opplysningsarbeidet, miljøarbeidet o.l.

Møter i fagforeningene.

Sekretæren har hatt 12 møter med fagforeningene hvor det har vært innledet i forskjellige emner, eller hvor sekretæren har besvart spørsmål vedrørende LOs virksomhet.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har forelest på 27 kurs i forskjellige emner:

Arbeidervernloven, Ferieloven, Hovedavtalen, Forhandlingsteknikk, Arbeidstvistloven, Organisasjonskunnskap, Konflikt og Samarbeid.

LO-kontoret har også arrangert 1 helgekurs for ungdom og 2 helgekurs for kvinner.

Den andre onsdagen i hver måned, unntatt juli, har gått med til kontordag på Hønefoss.

Det er også satt i gang en prøveordning med kontordag i Gol i Hallingdal en gang i måneden.

Sekretær Thorbjørn Hagen har hatt 147 reisedager, samt et opphold i USA på 1 måned.

TELEMARK OG VESTFOLD

Distriktssekretær: *Harald E. Olsen.*

Medlemsoversikt.

Pr. 31. desember 1974 var det ca. 400 fagforeninger med ca. 51 000 fagorganiserte. Det er 13 samorganisasjoner i kontorets område. Hof Samorganisasjon er opphørt og foreningene ført over til Holmestrand samorganisasjonsorganisasjonsområde.

Møter.

Sekretæren har deltatt i følgende møter og konferanser:

Agitasjon/nyorganisering	11 møter
Møter i fagforeninger	39 »
Møter i samorganisasjonene	22 »
I andre organisasjoner	41 »
Twister	3 »
Faglig/politisk samarbeid	31 »
AOFs rådgivende utvalg for Vestfold og Telemark ...	12 »

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har hatt 32 forelesninger på kurs arrangert av AOF, forbundene, samorganisasjonene, fagforeninger og egne arrangementer.

Helgekonferanser.

I samarbeid med LOs ungdomsutvalg er det holdt to helgekonferanser med 39 deltakere for fagorganisert ungdom under 27 år.

I samarbeid med LOs Kvinnenemnd: et faglig kvinnekurs med 21 deltagere. Medarrangør på DNAs Landsdelskvinnekonferanse med 58 deltagere.

I samarbeid med samorganisasjonenes Fylkesutvalg i Vestfold er det holdt et seminar hvor industriplanleggingen i Vestfold ble drøftet. Representanter fra Vestfold Industriforening deltok.

I samarbeid med Vestfold fylkes skolemyndigheter, samorganisasjonenes fylkesutvalg og Industriforeningen i Vestfold ble det holdt en dagskonferanse for å drøfte problematikken Skole/Arbeidsliv. Rektorene ved de videregående skoler sammen med representanter fra samorganisasjonene og Industriforeningen — ca. 70 — deltok. Representanter fra Kirke- og undervisningsdepartementet, LO og NAF orienterte.

Miljøoffensiven.

Sekretæren er medlem av styringsgruppene i Vestfold og i Telemark. Det er holdt en rekke konferanser/kurs og oppslutningen om offensiven er god.

Yrkesmedisinsk samarbeidsprosjekt.

I Porsgrunn har vi en relativt godt utbygd bedriftslegeordning. Det er opprettet et yrkesmedisinsk samarbeidsprosjekt som tar sikte på en bedre bedriftshelsetjeneste ved et systematisk samarbeid mellom bedriftslegene og sykehusene i Porsgrunn. Prosjektleder er dr. med. Eivind Thiis-Evensen, som er stasjonert med kontor på St. Joseph's Hospital.

Samarbeidsprosjektet har vakt oppmerksomhet og får bl. a. økonomisk støtte fra Sosialdepartementet.

Prosjektet kan gi oss verdifull erfaring i utvikling av den bedriftshelse-tjeneste LO tar sikte på å få innført.

Sekretæren er representant for de fagorganiserte i det Rådet som er opprettet for det Yrkesmedisinske samarbeidsprosjekt.

LOs 75-års jubileum.

I Telemark ble jubileet markert med en festforestilling i Ibsenhuset, Skien, den 20. april. Det var over 700 fagorganiserte fra hele Telemark til stede. LOs nestformann, Odd Højdahl, holdt festtalen.

I Vestfold ble jubileet markert med en fest på Park Hotell, Sandefjord, den 4. mai. Det var over 450 fagorganiserte fra hele Vestfold til stede. Sekretær Leif Haraldseth holdt festtalen.

Samorganisasjonene i Vestfold og Telemark spleiset til en gave som ble overrakt LO sentralt. Gaven var et relieff av jubileumsmerket utført i por-selen.

Kort-tidssekretær.

I forbindelse med utbygging av petrokjemisk industri i Bamble har LO sammen med Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Arbeids-mandsforbund ansatt Odd Kristensen, Larvik, fra 7. oktober 1974 og ut leggssperioden. Anleggsperioden er beregnet til ca. tre år med ca. 3000 ansat-te på topp.

Tilsynsutvalget.

Tilsynsutvalget for kontoret har hatt ni møter i 1974.

Sekretæren.

har hatt 181 reisedager/møtekvelder i 1974.

AUST- OG VEST-AGDER

Distriktssekretærer: *Oddvar Gøthesen og Aage Bjorvand.*

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets område var det pr. 31. desember 1974 250 fagforenin-ger og 15 samorganisasjoner. Medlemstallet var ca. 25 500.

Møter.

Kontorets sekretærer har i årets løp deltatt eller medvirket i 197 møter og konferanser som fordeler seg slik:

Agitasjonsmøter:

a) 89 møter i fagforeninger og på arbeidsplasser.

b) 47 møter i samorganisasjoner.

26 andre møter.

I forbindelse med opplysningsarbeidet har det vært 35 forskjellige møter, konferanser og kurs som sekretærene har deltatt i, og i de fleste tilfelle holdt foredrag.

Representasjon.

Distriktskontoret representerer fagbevegelsen i styret for Grimstad Tek-niske Skole, i Vest-Agder Arbeids- og Tiltaksnemnd, og i Ankenemnda for Trygdesaker i Vest-Agder.

Nye fagforeninger.

Kvinesdal Kjemiske Fagforening, Birkeland Jern- og Metallarbeiderforening, Farsund Handels- og Kontorfunksjonærers Forening og Tjenestemannslaget ved Agder Distriktshøgskole.

Tvister.

Fibofabrikken A/S, Lyngdal. «Lum Fong», Kristiansand S., Farsund Packing Co., Farsund, Lindeland Vaskeri, Kristiansand S. Dampbageriet, Kristiansand S. og Bondeheimen, Flekkefjord.

Reisedager.

Oddvar Gøthesen 104 og Aage Bjorvand 65.

ROGALAND

Distriktssekretær: *Arne Li.*

Organisasjonsoversikt.

Pr. 31. desember 1974 var det i Rogaland 9 samorganisasjoner med 249 fagforeninger med et samlet medlemstall på ca. 40 500. Organisasjonsprosenten ligger på om lag 45.

Agitasjonsmøter.

Medvirket på i alt 23 møter fra ulike forbundsområder.

Tvister.

Det er holdt 18 møter om forskjellige tvistesaker i distriktet.

Møter.

Sekretæren har deltatt i 30 møter i samorganisasjonene, og på 66 møter i fagforeninger og andre institusjoner og utvalg.

Opplyningsarbeidet.

Sekretæren har forelest på 14 kurs arrangert av AOF og andre, dessuten på Rogaland Distriktshøgskole, tekniske skoler, gymnas og ungdomsskoler i distriktet.

Aktivitetsaksjonen.

Det ble i alt registrert 106 brevringer i Rogaland i denne aksjonen. (59 i 1974).

LOs 75-års jubileum

Kontoret arrangerte i samarbeid med samorganisasjonene festmøter for pensjonistene i Haugesund — Sandnes og Strand med Einar Gerhardsen og i Stavanger med Konrad Nordahl.

Representasjon.

Kontoret var vert ved en tilstelning for den amerikanske ambassadør ved et besøk i Stavanger, og for en delegasjon fra Sovjet.

Videre har vi representert ved Sandnes Tekstilarbeiderforenings 40-års jubileum — ved Rogalands Avis 75-års jubileum og Sauda Fabrikkarbeiderforenings 50-års jubileum, og ved et besøk fra samorganisasjonen i Esbjerg.

Det har vært holdt 6 møter i Tilsynsutvalget for LO-kontoret. Sekretæren har hatt 102 reisedager/kvelder i 1974.

HORDALAND, SOGN OG FJORDANE

Distriktssekretærer: *Finn Lien og Olav Lerø.*

Organisasjonsoversikt:

Distriktet, som omfatter Hordaland og Sogn og Fjordane fylker, har 18 samorganisasjoner og 428 fagforeninger med ca. 68 500 medlemmer. Innen Jern- og Metallarbeiderforbundet er opprettet 12 nye klubber, 6 i Bergen, 1 i Rosendal, 1 i Ølve, 1 i Øystese, 1 i Dale i Sunnfjord, 1 i Førde og 1 i Måløy. Dessuten har det funnet sted en øking i organisasjonsprosenten på en rekke arbeidsplasser, bl. a. har Bergen Jern- og Metall en netto øking på ca. 800 medlemmer. — Vakt- og Renhold har økt medlemstallet fra 230 til 360 medlemmer, Elektromontørene fra ca. 700 til ca. 800 medlemmer. Denne positive tendens er også registrert innenfor en rekke andre grupper. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har organisasjonsområdet for oppføringen av prosessanlegget på Mongstad, og har der opprettet en avtale med de utenlandske firmaer om tariffavgift. Ved raffineriet på Mongstad «Rafinor» (Norsk Hydro), som er driftsklar til våren 1975, er ca. 200 personer ansatt. Av disse er foreløpig 13 organisert i tilslutning til Rafinor Kjemiske Fagforening. I direkte konkurranse med denne er det etablert en «personalforening», med det mål for øye å holde de Rafinor-ansatte utenfor LO. Personalforeningen opererer med et medlemstall på 170. Kjemisk forbund har tatt utviklingen på Mongstad som en utfordring, og har lagt opp til å bryte muren.

Forhandlinger:

Sekretærene har deltatt i 18 forhandlingsmøter, hvorav 5 med Norsk Arbeidsgiverforenings Vestenfjeldske Distriktskontor og 6 med utenlandske firmaer på Mongstad, bl. a. om tariffavgift.

Møtevirksomhet:

Sekretærene har deltatt i 246 møter og konferanser som fordeler seg slik: 19 møter i Samorganisasjonene, 40 fagforenings- og bedriftsmøter, 177 andre møter med samarbeidende organisasjoner, fylkeskommunale og kommunale utvalg og nemnder, 4 møter i Tilsynsutvalget.

Opplysningsvirksomheten:

Sekretærene har hatt 66 forelesninger og kursdager om faglige emner på ukekurs, kvelds- og dagskoler arrangert av AOF, forbund, samorganisasjoner og fagforeninger, dessuten forelesninger på bedriftskurs, yrkesskoler, Bergen Lærerskole og Rotaryklubben. Kontoret har stått som arrangør for to faglige kvinnekurs med til sammen 65 deltakere, og har sammen med N.A.F. arrangert Samarbeidsrådets seminar på Solstrand. Videre er avviklet 23 T.W.I.-kurs med 260 deltakere. Lerø har deltatt som N.P.I.s representant på seminar arrangert av Christian Michelsens Institutt om: «Næringsutbygging og samfunnsverdi» og seminar arrangert av Utviklingsselskapet for Næringsliv på Vestlandet om: «Skole- og arbeidsliv.»

Reisedager:

Finn Lien har hatt 71 og Olav Lerø 74 reisedager.

MØRE OG ROMSDAL

Distriktssekretær: *Johnny Røed.*

Organisasjonsoversikt:

I distriktskontorets arbeidsområde var det 1. januar 1974, 13 samorganisasjoner omfattende 265 fagforeninger med ca. 23 350 medlemmer.

Den 31. desember 1974: 14 samorganisasjoner, 265 fagforeninger og ca. 23 350 medlemmer.

I juni ble en ny samorganisasjon opprettet i Vanylven kommune på Sunnmøre. Det er i året ikke opprettet nye fagforeninger, kontoret har fått melding om at Bergsøy Næringsmiddelgrupper er oppløst.

Tvister:

Kontoret har vært involert i 12 tvistesaker, som enten er løst ved lokale forhandlinger eller oversendt til det aktuelle forbund. En bedrift, møbeltapetserverksted, hvor vi forsøkte å få opprettet avtale, nektet dette. Blokade ble iverksatt i november.

Møtevirksomhet:

Kontoret har deltatt på 39 årsmøter og andre møter i samorganisasjonene. 16 møter i fagforeningene. 5 samorganisasjoner har hatt arrangement for markering av LOs 75-årsjubileum. 62 møter i andre samarbeidende organisasjoner, fylkeskommunale utvalg/nemnder og sentrale konferanser hvor kontoret har vært representert.

Tilsynsutvalget har hatt sju møter.

Faglig/politisk:

Det er faglig/politisk utvalg i bare fire kommuner. I september ble det holdt fellesmøter for fagbevegelsen og partiet i seks kommuner og ble opprettet FPU i tre kommuner.

Lokaloffensiven «Du og ditt miljø»:

Kontoret har vært med og opprettet lokale styringsgrupper i ni regioner i fylket.

Opplysningsarbeid:

Sekretæren har forelest i forskjellige emner på 19 kurs arrangert av AOF, forbund eller fagforeninger.

Distriktskontoret har arangeret fire helgekurs med 88 deltakere. Videre har sekretæren orientert om LO for fem skoleklasser i ungdomsskolen og ved to yrkesskoler, samt for en gruppe på 50 ved Distrikthøyskolen i Molde. Sekretæren har hatt 136 reisedager.

TRØNDELAGSFYLKENE

Distriktssekretærer: *Rikhard Haugen og Rolf-Thore Hildebrandt.*

Fra 16. april: *Ulf Guttormsen.*

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1974 26 samorganisasjoner med til sammen 360 foreninger. Pr. 31. desember samme antall samorganisasjoner med 355 foreninger.

Pr. 1. januar 1974 var det 454 foreninger med ca. 51 700 medlemmer og pr. 31. desember 450 foreninger med til sammen ca. 51 000 medlemmer.

Utgåtte foreninger:

Murarbeidernes forening, Trondheim, Ytterøy Kalkverksarbeiderforening, Namdalseid Handels- og Kontorfunksjonærers forening, Støren og Omegn Lastebileierforening, Ler Garveriarbeiderforening, Verdal Tekstilarbeiderforening, Byafossen Tekstilarbeiderforening og Stjørdal Tekstilarbeiderforening.

Nye foreninger:

Sykehusenes Personalforening, Namsos, NKIAF avd. 206 — Frøya, Steinkjer Transportarbeiderforening nr. 104 og Namsos Transportarbeiderforening nr. 102.

Tariffarbeidet.

Kontoret har vært behjelpelig med å opprette 2 nye overenskomster og revidert 1. Dessuten har kontoret ført forhandlinger og løst 6 tvistesaker. Videre er en rekke saker løst uten formelle forhandlinger.

Møtevirksomheten.

Tilsynsutvalget har hatt 4 møter. Sekretærene har vært til stede på 53 møter i samorganisasjonene fordelt på årsmøter, styremøter og møter i forbindelse med miljøoffensiven og de nye bestemmelser i Hovedavtalen.

Sekretærene har vært på 28 fagforeningsmøter, ca. 200 møter i forbindelse med representasjon, opplysningsarbeid og faglige saker i forskjellige organisasjoner og 8 møter vedrørende nyorganisering.

Opplysningsvirksomhet og informasjon.

Sekretærene har holdt 56 forelesninger om bl. a. Forhandlingsteknikk, Arbeidslivets lover, LOs oppbygging og virkemåte, Fagbevegelsens framtidige organisasjon, Fagbevegelsens internasjonale engasjement, LOs Handlingsprogram og Sosialpolitisk program.

Sekretærene har vært til stede på møter i AOFs rådgivende utvalg for Sør- og Nord-Trøndelag, og har hatt 15 kontordager i Namsos.

Reisedager.

Ulf Guttormsen 63, Rikhard Haugen 137 og R. T. Hildebrandt 35 dager.

NORDLAND

Distriktssekretærer: *Hans N. Jensen og Odd M. Bakkejord.*

Organisasjonsoversikt.

I Nordland var det pr. 1/1-74 20 samorganisasjoner som omfattet 318 avdelinger, hertil 47 avdelinger utenom samorganisasjonene, i alt 365 avdelinger med om lag 30 800 medlemmer, Pr. 31/12-74 var det 20 samorganisasjoner omfattende 320 avdelinger og 47 avdelinger uten samorganisasjoner, i alt 367 avdelinger med om lag 31 000 medlemmer.

Det er startet følgende 2 nye avdelinger med om lag 30 nye medlemmer: NFATF Svolvær og NTL Distriktshøyskolen, Bodø. Ingen avdelinger er rapportert nedlagt.

Representasjon.

Nordland Arbeiderpartis oljeseminar — Arsmøte i Nordland Forbruker og Heimstellsnemnd — Arsmøte i Norsk Folkehjelp i Nordland — Nordkalott-seminar i Narvik om ungdomsarbeid og sosialdemokratiet på Nord-

kalotten — Div. møter i fylkets arbeids- og tiltaksnemnd og ankeutvalget for trygdesaker — Nordland Arbeiderpartis regionkonferanse for Ofoten — NAFs kurs i arbeidsgiverforhold — Div. møter i styret og arbeidsutvalget i Nordland Arbeiderparti — Arsmøte og styremøter i Studieselskapet for Nord-Norsk Næringsliv — NAFs konferanser om bedre arbeidsmiljø i Harstad, Kirkenes, Alta og Tromsø — Salten Industriforenings konferanse om Skole og næringsliv, samt etterfølgende komitémøter — Div. møter i Glomfjordutvalget — Konferanse om Regjeringens Kulturmelding — Arsmøte i Norsk Kommuneforbunds distriktsstyre — Gruppemøte i DNAs gruppe i samband med Norske Kommuners Sentralforbunds landsmøte i Bodø — Styremøter i Vern og Velferd — Studieselskapet for Nord-Norsk Næringslivs oljeseminar — Arbeiderbevegelsens Nordkalott-konferanse i Rovaniemi — Div. møter i Nordland Arbeiderpartis faglig-politiske utvalg — Møte med miljøvernminister Tor Halvorsen vedrørende Saltfjell-Svartisutbyggingen — Bodø Boktrykkeris og Nordlandspostens utdeling av Norges Vels medalje til typograf Ragnar Christensen — Møte med styret i Statens Arbeidstilsyn — Styremøte og andre møter i Nordland AUF — Arsmøte i Nordland fylkes Fiskarlag — Div. møter med fylkesmyndighetene om ferieprosjekter for Nordland — Norrbotten SAPs årskongress — Konferanse med tillitsmenn ved LKAB, Kiruna og Jernverket, Luleå vedrørende Stålverk 80 — Div. møter i AOFs rådgivende utvalg — Møte i fylkeskomiteén for Folkets Hus Landsforbund — Møte i Nordland fylkes industriutvalg — Møte i Industriprosjektgruppa for Vesterålen — Møte i Voksenopplæringsnemnda for Nordland — LO/DNAs faglig-økonomiske konferanse i Oslo — Arsmøte og kulturkonferanse i Nordland Studiesamnemnd — Forhandling AOF/Nordland Sparebanklag.

Vervearbeid.

Samarbeidet mellom LO-kontoret og div. forbund om konsentrerte verve-tiltak som ble innledet høsten 1973, fortsatte vinteren 1974 med godt resultat. Utenom disse tiltakene har en aktivisert det lokale vervearbeid.

Ungdomsarbeid.

Det er avviklet 3 helgekurs for fagorganisert ungdom med 50 deltakere. I samarbeid med AUF har en deltatt i prøveprosjektet for Nordland med Alf Hoff, Narvik, som korttidssekretær. Det er stiftet nye AUF-lag i Rana, Vågan og Mosjøen.

Opplysningsarbeid.

Kontoret har arrangert to helgekurs for kvinner med 40 deltakere. Sekretærene har forelest om forskjellige emner på 24 kurs arrangert av AOF, div. forbund og andre. I samband med AOFs studieaksjon om et bedre arbeidsmiljø har sekretærene medvirket på 3 helgekurs samt en del lokale møter. Odd M. Bakkejord deltok på kurs i Finland i tiden 14.—20. juli, og Hans N. Jensen deltok på en studietur i USA i tiden 10. oktober—15. november.

Lokale faglige møter.

Sekretærene har deltatt på 20 møter i div. samorganisasjoner, 15 møter i div. fagforeninger og 6 regionale/distriktsvise møter om forskjellige emner.

1. mai 1974.

Odd M. Bakkejord talte i Kjøpsvik og Hans N. Jensen i Terråk.

LO 75 år.

Det er avviklet jubileumsarrangementer i Bodø, Narvik, Fauske og Vestvågøy med god oppslutning. Jubileet ble markert med tilstelninger i Bodø Pensjonistforening og ved semester-avslutningen av Rana Yrresskole.

Forhandlinger.

Det er forhandlet om opprettelse av overenskomst mellom Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet og Mathisens Gatekjøkken, Bodø. En rekke saker er løst uten formelle forhandlinger. Kontoret har en rekke ganger vært rådspurt av tillitsmenn på arbeidsplassene.

Tilsynsutvalget.

Tilsynsutvalget har hatt 4 møter og behandlet 17 saker.

Reisedager.

Hans N. Jensen 109 og Odd M. Bakkejord 104 dager.

TROMS

Distriktssekretær: Rolf Nilssen.

Organisasjonsoversikt:

Distriktskontorets arbeidsområde omfatter fra 1. januar 1974 bare Troms fylke, mot tidligere Troms og Vest-Finnmark.

I Troms fylke var det pr. 31. desember 1974 om lag 190 fagforeninger med ca. 15 000 medlemmer.

I samme arbeidsområde var det til samme tid 5 faglige samorganisasjoner.

Nye fagforeninger:

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:

NEKFs avdeling 177, 9372 Gibostad.

Berg kommunale forening, 9385 Skaland.

Avd. 103/12, av NTL, Kvesmenes, 9046 Oteren.

Tufjord NNN-forening, 9670 Tufjord.

Kaldfjord NNN-forening, 9100 Kvaløysletta.

Tariffarbeid:

a) Det er i virkeåret opprettet 5 nye overenskomster.

b) Det er revidert 12 overenskomster.

c) Behandlet en hel rekke tvistesaker.

Møter:

Tilsynsutvalget har i 1974 hatt 3 møter.

Møter i samorganisasjonene 28, i fagforeninger 21. Andre møter og konferanser 78.

Representasjon:

Sekretæren har representert kontoret/LO på følgende møter og konferanser: 12. og 13. januar på årsmøte i Troms Arbeiderparti, som ble holdt i Harstad. 16. januar på konferansen «Fagbevegelsen og A-pressen», som ble holdt i Tromsø. 29. mars på årsmøte i bladet NORDLYS, holdt i Tromsø. 30. mars på Tromsø Bygningsindustriarbeiderforbunds jubileumstilstelning. 2. mai på generalforsamling i Fiskernes Bank A/S, holdt i Tromsø. På Norsk Arbeidersangerforbunds landssangerstevne, som ble holdt i Tromsø 5., 6. og 7. juni.

23., 24. og 25. august på Nordkalott-konferanse for funksjonshemmede, som ble holdt i Boden i Sverige.

11. og 12. september på årsmøte i Troms Fiskarfylking, som ble holdt i Tromsø.

VERVEAKSJON 1974:

Troms fylke:

I forbindelse med verveaksjon 1974, fikk vårt kontor til bruk i Troms fylke tildelt kr. 10 000.00 til aksjonen.

Etter konferanse med samorganisasjonen i Harstad og Tromsø, ble en enig om å tilsette korttidssekretærer i de to nevnte samorganisasjonsområdene.

Begge korttidssekretærene gjorde et meget godt analysearbeid, og slutt-rapporter er oversendt de to samorganisasjoner.

Vest-Finnmark:

For å få gjort et opplegg for Vest-Finnmark, arrangerte vårt kontor egen konferanse for samorganisasjonene i Vest-Finnmark i Alta, i dagene 31. januar og 1. februar. Vi drøftet her spesielt verveopplegg for Vest-Finnmark. Etter konferanse med LO sentralt, ble det ansatt korttidssekretær for hele Vest-Finnmark. Fra vårt kontor har vi inntrykk av at det ga gode resultater. Imidlertid venter vi på sluttrapport.

STUDIEARBEIDET:

I dagene 24. og 25. januar foreleste sekretæren om Hovedavtalen og Forhandlingsteknikk på NNNs Nord-Norge-kurs holdt på Bardufosstun.

I samarbeid med AOFs avdelingskontor og AOFs faglige studiekonsulent for Nord-Norge, arrangerte kontoret faglig helgekurs for faglige tillitsmenn i Midt-Troms-regionen i helgen 12. og 13. mars. Kurset ble holdt på Bardufoss Motorhotell, Setermoen.

I samarbeid med LOs kvinnesekretær, arrangerte vårt kontor to helgekurs for fagorganiserte kvinner i Troms. I helga 8., 9. og 10. mars, Nord-Troms med Tromsø på Otertun i Storfjord, og i helgen 15., 16. og 17. mars for Midt- og Sør-Troms på Bardu Motorhotell, Setermoen.

I dagene 12. og 13. mars forelest om Hovedavtalen, del A, og praktisk tillitsmannsarbeid på AOFs faglige ukekurs, trinn I, holdt på Bardufosstun.

Den 5. april forelest om «Fagbevegelsen og Ungdommen» på AOF i Troms, helgekurs som ble holdt på Finnsnes.

Den 6. april forelest om LO's sosialpolitiske program på helgekurs som Troms Arbeiderpartis kvinneutvalg holdt på Finnsnes.

I dagene 22. og 23. april arrangerte kontoret kurs i bruk av A.V.-utstyr for samtlige av kontorets sekretærer og funksjonærer.

I dagene 3., 4. og 5. mai arrangerte kontoret, i samarbeid med AOFs avdelingskontor for Troms, et faglig/politisk helgekurs i Skjervøy i Nord-Troms.

Forelest om distriktsutbygging og vår framtidige industripolitikk på LOs ungdomskurs «Ungdom — Nåtid — Framtid» tirsdag den 11. juli. Kurset holdt på Bardufosstun.

I samarbeid med forsikringsselskapet SAMVIRKES Nord-Norge-kontor, arrangerte kontoret en forsikringskonferanse for faglige forsikringstillitsmenn i helgen 27., 28. og 29. september. Konferansen ble holdt på Moen Pensjonat, Storsteinnes.

Forelest i forhandlingsteknikk i AOFs ukekurs, trinn II, som ble holdt på Bardufosstun 1.—7. september.

Den 15. november forelest i forhandlingsteknikk på NNNs Nord-Norge-kurs som ble holdt på Bardufosstun.

På AOFs 14-dagers kurs som ble holdt på Bardufosstun i tida 18. november til 1. desember, hadde sekretæren følgende forelesninger:

Mandag 18. november «Demokrati i arbeidslivet».

Tirsdag 19. november «Lov og avtaleverket».

Torsdag 21. og fredag 22. november «Forhandlingsteknikk».

Fredag 29. november «PR og informasjonsvirksomheten» — LOs framtidige organisasjonsform.

Onsdag 27. og torsdag 28. november forelest om LOs oppbygging og virke — og forhandlingsteknikk på Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Nord-Norge-kurs på Finnsnes.

Sekretær Rolf Nilssen har hatt 147 reisedøgn og kjørt 10480 km i LOs tjeneste.

FINNMARK

Distriktssekretær: Odd Holmgren.

Organisasjonsoversikt.

I kontorets distrikt var det i 1974 12 samorganisasjoner omfattende 165 fagforeninger.

Fylket har 165 fagforeninger med ca. 9500 medlemmer. Dette tallet har vi ikke fått kontrollert, da vi ikke har fått inn fullstendig medlemsstatistikk fra fagforeningene i fylket.

Medlemsverving.

I forbindelse med medlemsverving i 1974 fikk vi 525 nye medlemmer i Finnmark fylke.

Møter.

I 1974 har kontorets tilsynsutvalg hatt 3 møter.

Sekretæren stc for det praktiske opplegg i forbindelse med Faglig-Politiske dagskonferanser i Øst-Finnmark og Vest-Finnmark.

Sekretæren har stått for det praktiske opplegg for 2 helgekurs for forsikringstillitsmenn i Finnmark fylke.

Sekretæren har rapportert deltakelse i 61 møter/konferanser.

Tariffavtaler.

- a) 3 nye tariffavtaler
- b) 12 tvistesaker er behandlet.

Opplysningsarbeidet.

Studieaktiviteten i fagforeningene har i 1974 vært bra.

Flere fagforeninger deltok i studieaksjonen: Du og ditt miljø fra kunnskap til handling.

Sekretæren har ved flere anledninger fungert som foreleser i forskjellige faglige emner ved kortere kurser.

Samarbeidet med den nye studieinstruktøren i AOF — Søren Andersen — er meget godt.

Nødvendigheten av studievirksomheten og skolering er understreket i all faglig virksomhet.

Kommentar.

Undertegnede sekretær ble tilsatt som vikar for Per Utsi i den tiden han er på Stortinget.

Jeg tiltrådte stillingen 1. mars 1974.

Da ble Vest-Finnmark underlagt Distriktskontoret på Kirkenes, så nå betjener LO-sekretæren ved Distriktskontoret, Kirkenes, hele Finnmark fylke.

Dette innebærer mere reisevirksomhet for sekretæren.

Reisedager.

Sekretær Odd Holmgren har i 1974 hatt 154 reisedager.

9. Statistisk oversikt

Tabell I

er en oppstilling av Landsorganisasjonens medlemstall fra 31. desember 1930 til 31. desember 1973. I perioden 1930 til 1939 var det en jevn stigning. I krigsårene fra april 1940 til mai 1945 sank medlemstallet, men ved utgangen av 1945 hadde medlemstallet steget igjen.

I 10-årsperioden 1953—1963 steg medlemstallet med 40 954 medlemmer eller 7,79 prosent og i perioden 1963—1973 46 833 medlemmer eller 8,26 prosent.

Tabell II

viser medlemsbevegelsen for de enkelte forbund 1963—1973.

Tabell III

viser forandring i medlemstallet fra 31. desember 1972 til 31. desember 1973 innenfor de enkelte fylker både i absolutte og relative tall.

Tabell IV

er utarbeidet på grunnlag av forbundenes årsrapporter og viser antall avdelinger/foreninger og medlemmer i de ulike forbund pr. 31. desember i 1972 og 1973 samt endringer i året.

Ved utgangen av 1972 sto 36 forbund (av dem 2 fellesforbund) med til sammen 603 742 medlemmer fordelt på 4202 avdelinger/foreninger tilsluttet Landsorganisasjonen. Pr. 31. desember 1973 var de tilsvarende tall 35 forbund (av dem 2 fellesforbund) med 613 803 medlemmer fordelt på 4110 avdelinger/foreninger.

Medlemstallet viser en stigning på 10 061 medlemmer eller 1,7 prosent fra 1972 til 1973.

Tabell V

gir et bilde av organisasjonsforholdene, ordnet geografisk. Medlemmer i alle forbund er fordelt på byene og enkelte herreder innenfor

hvert fylke. Medlemmer i avdelinger på Svalbard, avdelinger i utlandet og i landsomfattende avdelinger og direkte medlemmer er ført opp for seg. Landet sett under ett viser at det i byene var 404 805 medlemmer og i landdistriktene 188 433 medlemmer. På Svalbard og Jan Mayen var det 483 medlemmer og i utenlandsavdelinger 1670 medlemmer. Antall direkte medlemmer var 10 639.

I landsomfattende avdelinger/foreninger er det registrert 28 712 medlemmer, men av disse er 20 939 medlemmer tatt med under underavdelinger i byer og herreder i de enkelte fylker der de hører hjemme.

Det er til sammen 20 565 medlemmer som ikke kan fordeles på fylker.

Tabell VI

viser en fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemmer i alt innenfor de ulike forbund. Antall kvinnelige medlemmer i Landsorganisasjonen utgjør pr. 31. desember 1973: 152 727 eller 24,9 prosent av samlet medlemstall i 1973. Tilsvarende tall i 1972 var: 147 552 eller 24,4 prosent.

Tabell VII

gir en oversikt over fagblader, antall nummer og gjennomsnittlig opplag i året 1973.

Tabell VIII

gir en oversikt over tariffsaker behandlet i Landsorganisasjonen i løpet av 1974.

Tabell I, 1973.

**Sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall
pr. 31. desember 1930—1973.**

		Antall avdelinger	Antall medlemmer	
31. desember	1930	1 861	139 591	
—	1935	2 635	224 340	
—	1940	3 556	306 341	
7. mai	1945	3 199	267 726	1) (225 337)
31. desember	1945	3 704	339 920	
—	1950	4 605	488 442	
—	1951	4 747	503 397	
—	1952	4 871	515 593	
—	1953	5 020	526 016	
—	1954	5 079	538 587	
—	1955	5 119	542 105	
—	1956	5 175	545 416	
—	1957	5 172	540 878	
—	1958	5 193	543 513	
—	1959	5 207	541 408	
—	1960	5 129	541 549	
—	1961	5 116	562 019	
—	1962	5 128	565 062	
—	1963	5 091	566 970	
—	1964	4 995	570 953	
—	1965	4 922	574 295	
—	1966	4 776	574 030	
—	1967	4 683	570 210	
—	1968	4 599	574 113	
—	1969	4 482	582 289	
—	1970	4 448	594 377	
—	1971	4 367	601 920	
—	1972	4 202	603 742	
—	1973	4 110	613 803	

1) Sjømannsforbundets medlemmer utenfor Norge er ikke regnet med i dette tallet.

Tabell II, 1973.

Medlemsbevegelsen

	Forbund	Medlemstall			
		Pr. 31. des. 1963	Pr. 31. des. 1964	Pr. 31. des. 1965	Pr. 31. des. 1966
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	452	467	466	461
2	Forbund for Arb.l. og Tekn. Funksj.	5 262	5 459	5 905	6 497
3	Arbeidsmandsforbundet	29 116	27 979	27 682	27 474
4	Befalslaget	3 548	3 576	3 398	3 393
5	Bekleddingsarbeiderforbundet ^{1) 6)} . .	14 259	14 159	13 479	13 013
6	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb. ³⁾	4 556	4 577	4 571	4 816
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet . .	51 394	50 046	49 863	49 514
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	12 152	12 249	12 741	12 978
9	Fengselstjenestemannsforbundet	748	770	804	815
10	Grafisk Forbund ²⁾	—	—	—	—
11	Gullsmedarbeiderforbundet	1 033	990	976	987
12	Handels- og Kontorfunksj. Forbund.	38 425	37 634	38 900	39 090
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb. . .	9 345	10 002	9 473	10 325
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet . . .	75 028	75 453	78 135	79 312
15	Jernbaneforbundet	19 324	19 232	18 770	18 150
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund . . .	30 595	33 842	34 949	33 774
17	Kjøttindustriarbeiderforbundet ³⁾ . . .	4 024	4 202	4 211	4 467
18	Kommuneforbundet	59 831	63 593	64 004	65 931
19	Lensmannsbetjentenes Landslag	800	791	755	773
20	Litograf- og Kjemigrafforbundet ²⁾ . .	1 837	1 869	1 917	1 918
21	Lokomotivmannsforbundet	2 049	1 960	1 908	1 876
22	Løsforbundet ⁴⁾	449	439	419	394
23	Luftforsvarets Befalsforb. ⁵⁾	—	1 560	1 591	1 704
24	Murerforbundet	5 023	4 808	4 702	4 616
25	Musikerforbundet	1 271	1 280	1 245	1 257
26	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.f. ³⁾ . .	25 609	24 832	23 865	23 659
27	Papirindustriarbeiderforbundet	19 088	18 978	18 619	18 384
28	Politiforbundet	2 213	2 274	2 240	2 280
29	Postfolkenes Fellesforbund	10 077	10 274	10 495	10 769
30	Sjømannsforbundet	43 169	42 086	41 930	39 907
31	Skinn- og Lærarbeiderforbundet ⁶⁾ . .	1 300	1 263	1 281	1 238
32	Skog- og Landarbeiderforbundet	20 369	19 779	19 109	18 069
33	Skotøyarbeiderforbundet ¹⁾	3 833	3 691	3 330	3 211
34	Sosionomforbundet ⁷⁾	—	—	—	—
35	Sufflørforbundet ⁸⁾	—	—	—	—
36	Tekstilarbeiderforbundet ¹⁾	9 902	9 874	9 688	9 487
37	Telefolkenes Fellesforbund	9 685	9 725	9 974	10 146
38	Tjenestemannslaget	16 350	16 934	18 860	19 465
39	Tolltjenestemannsforbundet	1 050	1 013	985	956
40	Transportarbeiderforbundet	21 609	21 147	20 808	20 690
41	Treindustriarbeiderforbundet	5 743	5 603	5 610	5 474
42	Typografforbundet ³⁾	6 363	6 460	6 584	6 710
43	Urmaker Svenneforbundet	89	83	53	50
	Riket	566 970	570 953	574 295	574 030

¹⁾ Bekleddingsarbeiderforbundet, Skotøyarbeiderforbundet og Tekstilarbeiderforbundet er fra 1. januar 1969 sluttet sammen til ett forbund: Norsk Bekleddingsarbeiderforbund. ²⁾ Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet, Litograf- og Kjemigrafforbundet og Typografforbundet er fra 1. januar 1967 sluttet sammen til ett forbund: Norsk Grafisk Forbund. ³⁾ Kjøttindustriarbeiderforbundet er fra 1. januar 1970 sluttet sammen

Medlemstall							Løpnr.
Pr. 31. des. 1967	Pr. 31. des. 1968	Pr. 31. des. 1969	Pr. 31. des. 1970	Pr. 31. des. 1971	Pr. 31. des. 1972	Pr. 31. des. 1973	
468	483	458	474	494	528	549	1
7 019	7 400	7 626	8 370	9 106	9 244	9 646	2
27 239	27 302	27 092	27 975	28 045	28 561	27 826	3
3 412	3 381	3 246	3 296	3 015	2 920	3 027	4
12 923	12 551	23 517	23 002	21 102	20 513	19 663	5
—	—	—	—	—	—	—	6
48 463	48 040	48 492	48 799	48 059	46 947	47 189	7
13 480	13 844	14 201	15 216	15 659	16 197	16 428	8
841	927	932	967	1 009	1 031	1 083	9
13 407	13 388	13 542	13 689	13 988	14 009	14 026	10
999	1 023	1 071	1 077	1 060	1 076	1 078	11
40 377	40 025	41 103	41 333	43 892	42 253	42 042	12
9 918	11 175	10 406	10 567	10 157	9 173	8 819	13
78 013	78 451	84 320	89 538	92 011	91 911	96 809	14
17 665	17 444	17 195	16 733	16 200	15 870	15 510	15
32 374	33 567	34 184	34 867	35 583	35 771	36 370	16
4 466	4 572	4 671	—	—	—	—	17
68 569	71 205	74 298	79 267	83 383	89 542	94 202	18
752	764	799	812	796	835	834	19
—	—	—	—	—	—	—	20
1 850	1 883	1 870	1 861	1 847	1 848	1 833	21
363	347	309	289	288	288	—	22
1 746	1 764	1 653	1 601	1 550	1 547	1 486	23
4 585	4 505	4 292	4 162	3 970	3 740	3 558	24
1 216	1 265	1 268	1 291	1 338	1 361	1 412	25
23 445	23 537	24 034	29 777	29 848	28 575	28 887	26
17 846	17 517	17 371	17 806	17 526	16 866	16 643	27
2 302	2 350	2 356	2 364	2 470	2 562	2 593	28
11 089	11 610	11 851	12 747	13 136	14 020	14 653	29
37 527	35 527	32 885	29 361	28 423	27 482	28 750	30
1 195	1 097	1 036	1 033	1 011	915	—	31
17 368	16 895	16 282	15 220	14 041	13 414	12 707	32
2 929	2 795	—	—	—	—	—	33
—	—	—	—	972	1 259	1 455	34
—	—	—	18	24	25	23	35
9 187	8 650	—	—	—	—	—	36
10 391	10 565	10 766	10 609	10 787	10 866	11 209	37
20 320	21 903	22 774	23 848	25 277	27 057	28 374	38
926	913	881	875	862	832	812	39
20 103	20 006	19 855	19 720	19 330	19 059	18 507	40
5 387	5 417	5 628	5 788	5 636	5 620	5 775	41
—	—	—	—	—	—	—	42
50	25	25	25	25	25	25	43
570 210	574 113	582 289	594 377	601 920	603 742	613 803	

med Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet. *) Norsk Losforbund gikk ut av LO 1. mars 1973. *) Luftforsvarets Befalsforbund ble tilmeldt LO fra 1. januar 1964. *) Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund er fra 1. januar 1973 sluttet sammen med Norsk Bekledningsarbeiderforbund. *) Sosionomforbundet er tilmeldt LO fra 1. oktober 1971. *) Sufferforbundet ble tilsluttet LO fra 1. januar 1970.

Tabell III, 1973.

**Medlemstallets forandring 1972—1973,
geografisk satt opp.**

Foreningenes hjemsted	Pr. 31. des. 1972		Pr. 31. des. 1973		Medlemstallets forandring	
	Avdelinger	Medlemmer	Avdelinger	Medlemmer	Absolutt + ell. ÷	Prosentvis + ell. ÷
Østfold	256	44 465	249	44 984	519	1,16
Akershus	285	24 752	274	25 508	756	3,05
Oslo	212	120 850	206	120 282	÷ 568	÷ 0,47
Hedmark	405	28 410	398	29 341	931	3,28
Oppland	274	22 893	272	23 231	338	1,48
Buskerud	293	36 576	289	36 041	÷ 535	÷ 1,46
Vestfold	177	24 623	171	24 884	261	1,06
Telemark	227	25 802	211	25 936	134	0,52
Aust-Agder	97	7 553	92	7 933	380	5,03
Vest-Agder	141	16 939	142	17 707	768	4,53
Rogaland	218	37 026	219	38 195	1 169	3,16
Hordaland	297	55 944	297	56 464	520	0,93
Sogn og Fjordane	124	9 167	123	9 222	55	0,60
Møre og Romsdal	262	23 050	260	23 939	889	3,86
Sør-Trøndelag	246	39 455	249	40 431	976	2,47
Nord-Trøndelag	195	13 437	189	14 228	791	5,89
Nordland	360	30 317	361	30 492	175	0,58
Troms	162	14 524	160	15 074	550	3,79
Finnmark	156	8 897	152	9 346	449	5,05
Svalbard og Jan Mayen	2	489	2	483	÷ 6	÷ 1,23
Utlandet	8	3 546	7	1 670	÷ 1 876	÷ 52,90
Direkte medlemmer	—	8 977	—	10 639	1 662	18,51
Landsomfattende avdelinger.	42	¹⁾ 6 050	41	¹⁾ 7 773	1 723	28,48
Riket	²⁾ 4 202	603 742	²⁾ 4 110	613 803	10 061	1,67

¹⁾ I 1972 er 19 985 medlemmer og i 1973 20 939 medlemmer i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp under underavdelinger i fylkene der de hører heime.

²⁾ Summen av avdelinger i 1972 er 4 439 og i 1973 4 304. Det skyldes at i 1972 er 237 og i 1973 254 underavdelinger i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp som egne avdelinger i fylkene der de hører heime.

Tabell IV, 1973.

Avdelings- og

Løpe- nr.	Forbund	Antall avdelinger/foreninger/grupper			
		Pr. 31. des. 1972	Tilsluttet i årets løp	Utgått eller nedlagt i årets løp	Pr. 31. des. 1973
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	31	1	—	32
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	120	3	1	122
3	Arbeidsmandsforbundet	48	2	6	44
4	Befalslaget	60	1	—	61
5	Bekledningsarbeiderforbundet . .	198	4	22	180
6	Bygningsindustriarbeiderforb. . .	366	—	11	355
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	238	3	2	239
8	Fengselstjenestemannsforbundet	19	—	—	19
9	Grafisk forbund	93	—	1	92
10	Gullmedarbeiderforbundet	16	3	1	18
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	220	1	7	214
12	Hotell- og Restaurantarb.forb. . .	63	2	1	64
13	Jern- og Metallarbeiderforb. . . .	214	2	—	216
14	Jernbaneforbundet	123	—	—	123
15	Kjemisk Industriarbeiderforb. . .	189	4	4	189
16	Kommuneforbundet	457	7	3	461
17	Lensmannsbetj. Landslag	23	—	—	23
18	Lokomotivmandsforbundet	9	—	—	9
19	Losforbundet	6	—	6	—
20	Luftforsvarets Befalsforbund . .	29	—	—	29
21	Murerforbundet	68	—	—	68
22	Musikerforbundet	16	1	—	17
23	Nærings- og Nydelsesm.arb.forb.	382	3	13	372
24	Papirindustriarbeiderforb.	81	—	10	71
25	Politiforbundet	62	1	—	63
26	Postfolkenes Fellesforbund:				
	Postforbundet	42	—	4	38
	Postmannslaget	22	—	—	22
	Poståpnernes Landsforbund . . .	22	—	—	22
27	Sjømannforbundet	43	—	1	42
28	Skog- og Landarbeiderforbundet	473	1	20	454
29	Sosionomforbundet	16	—	—	16
30	Sufflørforbundet	1	—	—	1
31	Telefolkenes Fellesforbund:				
	Tele Tjeneste Forbundet	52	—	9	43
	Telegrafmenneskes Landsforb. . .	14	—	—	14
32	Tjenestemannslaget	52	1	2	51
33	Tolltjenestemannsforbundet	22	—	—	22
34	Transportarbeiderforbundet	177	1	8	170
35	Treindustriarbeiderforbundet . . .	133	2	3	132
36	Urmaker Svenne forbundet	2	—	—	2
	Riket	4 202	43	135	4 110

1) Netto tilgang. 2) Netto avgang. 3) Forbundet spesifiserer ikke mannlige og kvinnelige medlemmer.

medlemsbevægelsen 1973.

Antall medlemmer						Løpe- nr.
Pr. 31. des. 1972		Inntrådt i årets løp	Uttrådt i årets løp	Pr. 31. des. 1973		
I alt	Herav kvinner			I alt	Herav kvinner	
528	35	76	55	549	37	1
9 244	289	1 066	664	9 646	299	2
28 561	3 202	2 974	3 709	27 826	3 284	3
2 920	—	347	240	3 027	7	4
21 428	15 062	—	1 765	19 663	13 900	5
46 947	293	7 666	7 424	47 189	372	6
16 197	46	1 504	1 273	16 428	51	7
1 031	82	123	71	1 083	89	8
14 009	3 469	1) ¹⁾ 17	—	14 026	3 477	9
1 076	178	2	—	1 078	173	10
42 253	24 651	—	2) ²⁾ 211	42 042	24 862	11
9 173	6 708	1 950	2 304	8 819	6 423	12
91 911	6 378	18 221	13 323	96 809	7 045	13
15 870	1 100	463	823	15 510	1 000	14
35 771	5 211	4 988	4 389	36 370	5 371	15
89 542	47 977	10 897	6 237	94 202	51 041	16
835	30	—	2) ²⁾ 1	834	30	17
1 848	—	8	23	1 833	—	18
288	—	—	2) ²⁾ 288	—	—	19
1 547	—	94	155	1 486	—	20
3 740	—	179	361	3 558	—	21
1 361	174	157	106	1 412	179	22
28 575	10 377	1) ¹⁾ 312	—	28 887	10 538	23
16 866	1 460	1 823	2 046	16 643	1 469	24
2 562	245	195	164	2 593	244	25
6 536	822	601	331	6 806	895	26
5 086	—	1) ¹⁾ 346	—	5 432	—	26
2 398	—	88	71	2 415	1 175	26
27 482	3 000	1) ¹⁾ 1 268	—	28 750	3 000	27
13 414	316	820	1 527	12 707	256	28
1 259	880	1) ¹⁾ 196	—	1 455	1 076	29
25	25	—	2) ²⁾ 2	23	23	30
8 515	2 380	791	649	8 657	2 371	31
2 351	140	1) ¹⁾ 201	—	2 552	164	31
27 057	11 591	1) ¹⁾ 1 317	—	28 374	12 291	32
832	5	12	32	812	4	33
19 059	852	2 119	2 671	18 507	935	34
5 620	554	1 072	917	5 775	646	35
25	—	—	—	25	—	36
603 742	147 552	61 893	51 832	613 803	152 727	

Tabell V, 1973.

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	ØSTFOLD													
		Fylket		Fr.stad		Halden		Moss		Sarpsborg		Askim		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	3	41	1	9	1	16	-	-	1	16	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.læd. og Tekn. Funksj.	7	1 006	1	282	1	195	1	50	2	307	1	141	1	31
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 135	-	-	-	-	1	1 135	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	4	64	2	40	-	-	-	-	-	-	-	-	2	24
5	Bekledningsarbeiderforbundet	18	2 452	2	569	3	694	4	586	4	535	1	16	4	52
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	24	3 270	6	913	3	477	1	464	1	712	3	186	10	518
7	Elektriker- og Kraftst.Forb.	10	1 431	2	308	1	170	1	184	3	336	3	433	-	-
8	Fengselstjenestemannsforbundet	2	38	-	-	-	-	-	-	1	22	-	-	1	16
9	Grafisk Forbund	12	1 273	2	139	2	121	3	82	3	829	1	70	1	32
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	28
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	8	2 506	1	870	1	331	1	255	1	830	2	184	2	36
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	340	1	104	1	52	1	85	1	99	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	9 176	1	4 065	1	726	1	2 015	1	592	1	486	5	1 292
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	0	4 265	5	1 397	1	171	1	785	1	280	1	7 632	-	-
16	Kommuneforbundet	27	5 513	6	1 502	1	713	2	649	4	666	1	400	13	1 583
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	55
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	3	211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	211
20	Murerforbundet	6	238	1	75	1	28	1	53	1	59	1	18	1	5
21	Musikerforbundet	4	86	1	40	1	20	1	9	1	17	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelesmid.arb.forb.	14	1 483	3	735	3	55	2	277	3	210	2	143	1	63
23	Papirindustriarbeiderforbundet	16	5 595	-	-	4	1 758	1	676	10	2 776	-	-	1	385
24	Politiforbundet	4	175	1	66	1	25	1	33	1	51	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	5	255	1	68	1	38	1	50	1	67	1	32	-	-
	Postmannslaget	1	163	-	-	-	-	1	163	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	67	-	-	-	-	1	67	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	1	1 205	1	1 205	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	17	491	1	46	2	57	1	9	1	26	-	-	12	353
28	Sosionomforbundet	1	53	-	-	-	-	-	-	1	53	-	-	-	-
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	213	-	-	1	213	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennes Landsforbund	1	52	-	-	-	-	1	52	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	1	721	1	53	2	57	-	-	-	-	-	-	8	611
32	Tolltjenestemannsforbundet	2	84	1	36	-	-	-	-	-	-	-	-	1	48
33	Transportarbeiderforbundet	11	942	2	317	2	109	2	197	3	245	-	-	2	74
34	Treindustriarbeiderforbundet	9	357	1	31	1	71	1	9	1	91	1	18	4	137
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	249	44084	44	12870	35	6 007	31	7 885	46	8 810	19	3 759	74	5 554

) 11 underavdelinger med 721 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løypenr.	Forbund	AKERSHUS																			
		Fylket		Asker		Bærum		Eidsvoll		Frogn		Nes		Skedsmo		Ski		Ullensaker		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	23	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	5	374	-	-	1	108	-	-	1	16	-	2	194	-	-	-	-	-	1	56
3	Arbeidsmandsforbundet	1	840	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	840	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	6	291	-	-	-	-	-	1	41	-	-	2	44	-	-	3	206	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	6	552	-	-	-	-	1	77	-	-	-	2	223	-	-	1	66	2	186	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	33	3 061	1	202	3	635	4	535	1	63	2	222	5	709	2	115	3	120	12	460
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	18	801	1	46	2	153	1	33	1	27	1	42	2	161	1	73	1	24	8	242
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	29
9	Grafisk Forbund	4	98	-	-	-	-	1	12	-	-	-	-	1	57	-	-	-	-	2	29
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	11	1 736	-	-	2	968	1	38	1	43	1	57	2	507	1	9	1	50	2	64
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	1	12	-	-	-	-	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	21	4 931	1	169	3	1 431	2	334	1	103	1	304	4	1 940	1	190	2	57	6	313
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	14	1 482	-	-	2	168	1	58	1	27	-	1	269	1	106	-	-	-	8	854
16	Kommuneforbundet	39	6 067	4	1 225	8	1 276	1	282	1	118	1	127	4	698	1	242	1	240	18	1 859
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	77
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	4	241	-	-	1	14	-	-	-	-	-	1	83	-	-	-	-	-	2	144
20	Murerforbundet	4	195	-	-	1	69	1	29	-	-	-	1	63	1	34	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsemid.arb.forb.	12	351	1	6	-	-	2	61	-	-	1	13	2	78	-	-	1	3	5	190
23	Papirindustriarbeiderforbundet	3	446	-	-	2	272	1	174	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	4	206	1	99	1	31	-	-	1	17	-	-	1	59	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	2	74	-	-	-	-	1	20	-	-	-	1	54	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	52	1 414	1	5	3	31	7	92	-	-	9	209	1	8	1	8	1	44	29	1 017
28	Sosionomforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	4	607	-	-	1	159	-	-	-	-	-	2	406	-	-	-	-	-	1	42
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	60	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	14	1 162	1	6	1	57	-	-	1	48	-	4	304	1	13	3	607	3	127	-
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	39	-	-	1	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	2	38	-	-	1	28	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	9	301	-	-	1	16	1	29	-	-	1	43	1	44	1	59	-	-	4	110
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	274	25508	11	1 758	34	5 455	26	1 786	11	513	17	1 107	42	6 824	11	849	17	1 417	105	5 790

1) 14 underavdelinger med 1162 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	OSLO		HEDMARK																	
				Fylket		Hamar		Kongs- vinger		Elve- rum		Rings- aker		Stange		Åmot		Åsnes		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	124	2	56	1	33	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	9	1 782	7	320	2	143	-	-	1	13	1	39	-	-	1	20	-	-	2	105
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 974	2	1 262	1	982	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	280
4	Befalslaget	3	438	4	142	2	59	-	-	1	40	-	-	-	-	-	-	1	43	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	6	2 522	14	791	3	410	1	77	1	16	2	162	-	-	1	9	-	-	6	117
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	11	8 323	40	5 092	2	531	1	369	2	351	5	1 541	5	376	1	38	5	193	19	1 693
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	6	2 231	16	696	2	165	1	105	2	82	2	74	2	48	1	24	-	-	6	198
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	367	2	49	1	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16	-	-
9	Grafisk Forbund	6	6 506	5	216	1	88	2	75	1	39	-	-	-	-	-	-	-	-	1	14
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	378	1	28	1	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	5	11 219	19	1 905	1	820	1	165	1	157	2	106	1	24	1	72	1	79	11	482
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	2 598	4	248	1	90	1	78	1	58	-	-	-	-	1	22	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3	17 121	16	2 559	1	846	1	431	1	227	3	692	2	50	1	13	-	-	7	300
14	Jernbaneforbundet	17	5 475 ¹⁾	15	1 303	15	1 303	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	1	1 919	8	403	2	66	1	94	1	95	-	-	1	62	-	-	-	-	3	86
16	Kommuneforbundet	41	21 009	28	4 058	4	679	1	354	1	402	1	356	3	757	1	89	2	213	15	1 208
17	Lensmannsbetjenes Landslag	-	-	3	66	1	24	1	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	21
18	Lokomotivmannsforbundet	1	539 ²⁾	1	182	1	182	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	3	44	2	25	-	-	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11
20	Murerforbundet	2	1 092	4	146	1	43	1	49	1	36	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	4	837	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	11	4 723	26	1 152	5	476	3	27	3	90	3	247	1	52	2	8	1	6	8	246
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	2	486	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	447	-	-	1	39
24	Politiforbundet	7	353	3	53	2	43	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:																				
	Postforbundet	1	2 197	4	262	1	119	1	60	1	54	-	-	-	-	-	-	-	-	1	29
	Postmannslaget	1	2 131	1	257	1	257	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	PostÅpnerens Landsforbund	1	234	1	235	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	235
26	Sjømannsforbundet	1	5 567	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	4	145	133	5 071	-	-	13	455	10	308	10	638	7	490	7	181	10	412	76	2 587
28	Sosionomforbundet	1	679	1	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufflørforbundet	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:																				
	Tele Tjeneste Forbundet	7	2 695	1	249	1	249	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	892	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	33	8 168 ³⁾	12	882	1	96	1	20	1	84	-	-	-	-	-	-	-	-	9	682
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	251	1	37	-	-	1	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	4	5 118	8	567	1	322	1	61	1	32	1	24	-	-	1	26	-	-	3	102
34	Treindustriarbeiderforbundet	6	595	12	511	-	-	-	-	2	140	2	150	1	2	-	-	-	-	7	219
35	Urmaker Sveneformbundet	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	206	120 282	398	29 341	56	8 119	34	2 515	33	2 234	33	4 047	23	1 861	19	949	21	962	179	8 654

¹⁾ Omfatter medlemmer i Oslo, Akershus, Buskerud og Oppland. ²⁾ Omfatter medlemmer i Hedmark, Oppland, Møre og Romsdal. ³⁾ Omfatter medlemmer i Østfold, Akershus Oslo, Hedmark og Oppland. ⁴⁾ Herav 21 underavdelinger med 4217 medlemmer. ⁵⁾ Omfatter 12 underavdelinger med 882 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	OPPLAND													
		Fylket		Øjovik		Lillehammer		V. Toten		Ø. Toten		Øvrige komm. tils.			
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	31	1	24	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	7	484	1	113	1	23	2	253	-	-	-	-	3	95
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 355	-	-	1	1 355	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalingslaget	4	97	-	-	2	75	-	-	-	11	1	1	1	11
5	Bekledningsarbeiderforbundet	8	1 202	1	400	1	298	-	-	2	241	4	273	4	273
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	35	2 738	4	910	2	618	1	37	2	25	26	1 148	28	1 148
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	17	716	1	99	2	106	2	55	-	-	-	-	12	456
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	6	346	1	172	1	37	1	62	-	-	-	-	3	75
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	19	1 598	1	570	1	265	2	147	1	24	14	592	12	592
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	193	1	84	1	73	-	-	-	-	-	-	1	36
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	4 418	2	1 338	1	331	1	2 541	-	-	-	-	5	208
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	560	1	74	1	17	-	-	-	-	-	-	3	469
16	Kommuneforbundet	16	3 139	1	640	1	609	2	362	1	158	11	1 370	2	56
17	Lensmannstjenenes Landslag	2	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	5	101	1	28	1	45	1	5	1	15	1	8	1	8
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmidl.arb.forb.	21	693	2	216	3	249	-	-	2	34	14	194	-	-
23	Papirindustriarbeiderforbundet	2	620	1	253	1	367	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	2	32	1	13	1	19	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	3	258	2	142	1	116	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	217	1	217	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Sjømansforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	66	1 657	5	229	1	74	2	20	3	197	55	1 137	-	-
28	Sosionomforbundet	1	27	-	-	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	2	344	1	178	1	166	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	94	-	-	1	94	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	10	705	1	56	3	246	-	-	1	43	5	360	-	-
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	12	676	4	215	2	211	1	9	1	11	4	230	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	10	863	2	160	1	160	-	-	-	-	-	-	7	543
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	272	23231	36	6 131	33	5 578	15	3 401	15	759	173	7 272	-	-

¹⁾ 10 underavdelinger med 705 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	BUSKERUD																
		Fylket		Drammen		Kongsberg		Ringebu		Modum		Nedre Elker		Øvre Elker		Øvrige komr. tils.		
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	27	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	Forb. f. Arb.ljed. og Tekn. Funksj.	5	640	1	156	2	340	1	94	-	-	-	-	-	1	50	-	
3	Arbeidsmandsforbundet	1	800	-	-	-	-	-	-	-	-	1	800	-	-	-	-	
4	Befalingslaget	3	184	-	-	1	54	2	130	-	-	-	-	-	-	-	-	
5	Bekledningsarbeiderforbundet	17	1 104	5	429	1	11	2	257	1	22	3	244	2	47	3	94	
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	25	2 773	6	1 134	2	162	2	509	5	162	2	169	3	90	5	448	
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	19	1 003	3	375	3	99	2	142	3	71	-	-	1	66	7	250	
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	18
9	Grafisk Forbund	8	1 023	3	653	1	20	2	243	-	-	-	-	-	-	-	2	107
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	50	1	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	26
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	13	1 927	1	1 083	2	308	1	189	1	84	-	-	1	45	7	218	
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	264	1	142	1	79	1	43	-	-	-	-	-	-	-	1	26
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	14	6 321	1	3 086	1	1 957	3	313	4	428	-	-	1	271	4	266	
14	Jernbaneforbundet	15	2 970	15	2 970	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	18	2 918	3	895	-	-	-	-	1	66	1	363	2	177	11	4 417	
16	Kommuneforbundet	20	4 842	9	2 261	1	411	1	505	1	200	1	279	1	161	6	845	
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	42
18	Lokomotivmannsforbundet	1	366	1	366	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
19	Luftforsvarets Befalsforbund	7	244	2	147	1	12	1	42	1	11	-	-	1	28	1	4	
20	Murerforbundet	7	244	2	147	1	12	1	42	1	11	-	-	1	28	1	4	
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	14	642	3	444	2	31	2	112	2	10	-	-	-	-	5	45	
23	Papirindustriarbeiderforbundet	22	4 175	7	1 050	1	182	3	1 072	2	400	3	308	3	366	3	797	
24	Politiforbundet	3	110	1	71	1	14	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Postforbundet	3	252	1	140	1	25	1	87	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Postmannslaget	1	212	1	212	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Poståpnerens Landsforbund	1	88	-	-	-	-	1	88	-	-	-	-	-	-	-	-	
26	Sjømanssforbundet	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	39	906	1	11	2	76	8	395	6	73	1	52	1	13	20	286	
28	Sosionomforbundet	1	34	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
29	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Tele Tjeneste Forbundet	1	271	1	271	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Telegrafmenneskes Landsforbund	1	135	-	-	1	135	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
31	Tjenestemannslaget	11	825	-	-	2	140	1	195	-	-	-	-	-	-	8	490	
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	13	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
33	Transportarbeiderforbundet	6	398	2	322	-	-	2	68	1	5	-	-	-	-	1	3	
34	Treindustriarbeiderforbundet	10	459	2	192	1	42	2	114	3	90	1	14	-	-	1	7	
35	Urmaker Svensneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Til sammen	289	36041	74	16508	27	4 098	39	4 803	31	1 712	12	1 429	17	2 073	89	5 418	

¹⁾ Omfatter medlemmer i Buskerud, Telemark, Aust-Agder. ²⁾ Omfatter medlemmer i Buskerud, Telemark. ³⁾ 11 underavdelinger med 825 medlemmer.

Løpnr.	Forbund	VESTFOLD																	
		Fylket		Holme- strand		Horten		Larvik		Sande- fjord		Stavern		Tønsberg		Svelvik		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	m ll.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	26	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.l ed. og Tekn. Funksj.	6	352	-	-	1	123	1	93	1	33	-	-	1	35	-	-	2	68
3	Arbeidsmandsforbundet	1	11	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	3	281	-	-	1	202	-	-	-	-	1	66	1	13	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	5	743	-	-	-	-	1	94	1	115	-	-	2	419	1	115	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	14	2 287	1	35	1	92	4	987	1	494	1	58	1	479	2	74	3	68
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	8	512	1	15	1	37	1	27	1	126	-	-	2	291	1	9	1	7
8	Fengselstjenestemannsforbundet	2	64	-	-	1	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43
9	Grask Forbund	7	464	-	-	2	39	1	70	1	48	-	-	2	252	-	-	1	55
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	228	-	-	-	-	-	-	1	17	-	-	1	211	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	7	746	1	83	2	122	1	189	1	72	-	-	1	275	-	-	1	5
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	296	-	-	1	23	1	60	1	111	-	-	1	102	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	9 156	2	1 161	1	2 568	1	949	1	521	1	109	2	2 605	1	153	1	90
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	12	1 527	2	142	-	-	2	155	1	755	2	257	1	38	-	-	4	180
16	Kommuneforbundet	19	3 141	2	260	1	459	2	468	2	570	1	49	1	621	1	56	9	658
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	27
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	39	-	-	-	-	-	-	1	12	1	12	1	27	-	-	-	-
20	Murerforbundet	5	166	1	2	1	13	1	28	1	52	-	-	1	71	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	1	22	-	-	1	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	14	588	-	-	3	25	3	214	2	36	-	-	4	272	-	-	2	41
23	Papirindustriarbeiderforbundet	4	594	-	-	-	-	1	135	-	-	-	-	-	-	1	108	2	351
24	Politiforbundet	4	142	-	-	1	41	1	36	1	12	-	-	1	53	-	-	-	-
25	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	193	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	193	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	161	1	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	54
26	Sjømannsforbundet	1	1 427	-	-	-	-	-	-	1	1 427	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	10	227	-	-	-	-	1	30	-	-	-	-	-	-	1	3	8	194
28	Sosionomforbundet	1	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	43	-	-	-	-
29	Sufforforbundet	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	211	-	-	-	-
	Telegrafmennesenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	1 ¹⁾	680	-	-	1	175	-	-	-	-	1	70	-	-	-	-	8	435
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	25	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	9	303	2	6	1	17	2	99	2	30	-	-	2	151	-	-	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	3	148	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	1	24	1	121
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	171	24884	14	1 876	20	3 979	24	3 634	19	5 410	8	621	31	6 416	9	542	46	2 397

1) 10 underavdelinger med 680 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forta.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TELEMARK													
		Fylket		Not- odden		Pors- grunn		Skien		Kragereø		Tinn		Øvrige komm. tlla.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	27	-	-	-	-	1	25	-	-	1	2	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	12	1 066	2	68	3	625	2	112	1	50	2	134	2	77
3	Arbeidsmandsforbundet	2	982	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	982
4	Befalslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekleidningsarbeiderforbundet	8	357	1	20	1	17	2	145	1	12	1	140	2	23
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	16	1 226	3	126	1	328	2	295	2	51	1	39	7	387
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	20	801	3	67	4	337	2	97	1	42	2	79	8	179
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafsk Forbund	7	335	1	7	1	54	2	149	1	50	1	6	1	69
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	77	-	-	-	-	-	1	77	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	10	1 441	2	81	2	743	1	377	1	27	1	136	3	77
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	241	1	46	1	98	1	66	-	-	1	31	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7	3 053	-	-	2	1 141	1	717	2	696	-	-	2	499
14	Jernbaneforbundet	1	42	-	-	-	-	-	-	-	-	1	42	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	16	7 007	4	1 256	5	4 622	4	316	1	29	2	784	-	-
16	Kommuneforbundet	16	3 929	1	348	2	778	6	1 657	1	263	1	335	5	548
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	25
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	4	134	1	13	1	31	1	87	1	3	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	1	24	-	-	-	-	1	24	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	11	497	2	5	3	163	2	305	-	-	1	7	3	17
23	Papirindustriarbeiderforbundet	8	1 244	-	-	1	136	3	878	3	169	-	-	1	61
24	Politiforbundet	5	127	1	20	1	39	1	39	1	14	1	15	-	-
25	Postfolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	3	226	-	-	1	39	1	120	-	-	-	-	1	67
	Postmannslaget	1	145	-	-	1	145	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerne Landsforbund	1	101	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	101
26	Sjømannsforbundet	2	854	-	-	1	846	-	-	1	8	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	28	579	3	71	-	-	2	103	2	5	1	23	20	377
28	Sosionomforbundet	1	17	-	-	-	-	1	17	-	-	-	-	-	-
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	170	-	-	-	-	1	170	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	8	496	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	7	485
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	34	-	-	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	12	676	-	-	5	253	2	264	1	25	1	13	3	121
34	Treindustriarbeiderforbundet	1	3	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	211	25936	25	2 128	37	10429	41	5 977	21	1 521	18	1 786	69	4 005

1) Herav 7 underavdelinger med 485 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	AUST-AGDER													
		Fylket		Arendal		Grimstad		Risør		Lillesand		Tvedestrand		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	4	177	1	80	-	-	1	24	-	-	-	-	2	73
3	Arbeidsmandsforbundet	1	538	-	-	-	-	-	-	1	538	-	-	-	-
4	Befalslaget	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	29
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	2	54	-	-	-	-	1	24	-	-	1	30	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	6	437	1	301	1	36	1	22	1	40	1	12	1	26
7	Elektriker- og Kraftst.Forb.	4	295	2	248	-	-	-	-	-	-	-	-	2	47
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	7	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	1	52	1	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	57	1	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	6	181	1	83	1	30	1	28	1	5	-	-	2	35
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	1	60	1	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	5	1795	1	1298	1	194	1	133	1	72	1	98	-	-
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	900	2	249	-	-	-	-	1	69	-	-	3	582
16	Kommuneforbundet	7	1424	1	478	1	180	1	217	-	-	1	83	3	457
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	18
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	1	41	1	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	5	116	2	77	2	35	-	-	-	-	-	-	1	4
23	Papirindustriarbeiderforbundet	4	364	-	-	-	-	2	222	-	-	1	47	1	95
24	Politiforbundet	1	27	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	58	1	58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	63	1	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Post&ppnernes Landsforbund	1	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	67
26	Sjømannsforbundet	2	191	1	178	-	-	1	13	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	15	241	-	-	1	17	-	-	-	-	-	-	14	224
28	Sosionomforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufførforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	112	1	112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	5	266	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	4	259
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	6	328	3	259	-	-	2	58	1	11	-	-	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	2	35	1	20	-	-	1	15	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	92	7933	26	3755	7	501	12	756	6	735	5	270	36	1916

1) 5 underavdelinger med 266 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	VEST-AGDER													
		Fylket		Farsund		Flekkefjord		Kr.sand		Mandal		Vennesla		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	m. l.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	17	-	-	-	-	1	17	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arbl.ed. og Tekn. Funksj.	4	306	-	-	1	14	1	225	1	36	-	-	1	31
3	Arbeidsmandsforbundet	2	757	-	-	-	-	1	30	-	-	-	-	1	727
4	Befalslaget	3	115	1	8	-	-	2	107	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	11	723	-	-	4	146	4	471	2	96	-	-	1	10
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	9	530	1	68	1	43	2	966	2	107	2	268	1	78
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	8	509	2	165	1	19	2	250	1	87	1	13	1	25
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	11	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	4	200	1	12	1	28	1	153	1	7	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	5	550	-	-	1	33	1	398	1	77	1	21	1	21
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	2	179	-	-	-	-	1	158	1	21	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6	2 556	1	26	1	176	2	1 273	1	984	-	-	1	97
14	Jernbaneforbundet	14	663	-	-	-	-	14	663	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	1 839	1	214	1	8	6	1 617	-	-	-	-	-	-
16	Kommuneforbundet	12	1 977	1	134	1	209	7	1 202	1	218	1	169	1	45
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20
18	Lokomotivmannsforbundet	1	117	-	-	-	-	1	117	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	59	1	7	-	-	1	52	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	1	30	-	-	-	-	1	30	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	1	42	-	-	-	-	1	42	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb forb.	10	431	2	31	1	11	4	359	1	10	-	-	2	20
23	Papirindustriarbeiderforbundet	2	886	-	-	-	-	2	886	-	-	1	805	1	81
24	Politiforbundet	2	124	-	-	-	-	1	103	1	21	-	-	-	-
25	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	2	166	-	-	1	20	1	146	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	156	-	-	-	-	1	156	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	57	-	-	-	-	1	57	-	-	-	-	-	-
26	Sjomannsforbundet	2	242	1	148	-	-	1	2 094	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	25	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	1	20
28	Sosionomforbundet	1	35	-	-	-	-	1	35	-	-	-	-	-	-
29	Suffiorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkenes Felte forbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	212	-	-	-	-	1	212	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	147	-	-	-	-	1	147	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	8	534	1	40	-	-	2	286	-	-	-	-	5	208
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	39	-	-	-	-	1	39	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	6	286	-	-	1	20	2	236	1	6	-	-	2	24
34	Treindustriarbeiderforbundet	6	167	1	81	2	64	1	13	1	3	-	-	1	6
35	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	142	17707	14	934	17	791	69	11670	15	1 623	6	1 276	21	1 413

1) Omfatter medlemmer i Aust-Agder, Vest-Agder. 2) Omfatter medlemmer i Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder. 3) 8 underavdelinger med 534 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	ROGALAND															
		Fylket		Elgersund		Haugesund		Sandnes		Stavanger		Karmøy		Sauda		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	10	-	-	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	9	597	1	13	1	10	1	96	1	263	-	-	1	30	4	185
3	Arbeidsmandsforbundet	4	1 657	-	-	-	-	-	-	2	1 376	1	27	-	-	1	254
4	Befalslaget	1	107	-	-	-	-	-	-	1	107	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	11	1 413	1	11	1	57	4	809	1	196	2	6	-	-	2	244
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	13	2 920	1	74	1	403	1	662	4	1 432	-	-	1	35	5	314
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	8	1 002	-	-	1	97	-	-	4	762	1	68	1	48	1	27
8	Fengselstjenestemannsforbundet	2	106	-	-	-	-	-	-	1	22	-	-	-	-	1	84
9	Grafsk Forbund	4	1 004	-	-	1	00	-	-	3	914	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	4	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	9	1 904	1	63	1	158	1	144	1	1 351	-	-	1	35	4	153
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	431	-	-	1	152	-	-	1	246	-	-	1	33	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	9 459	1	200	1	2 110	1	1 529	1	3 364	1	96	1	44	5	2 116
14	Jernbaneforbundet	15	744	-	-	1	84	-	-	14	660	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	12	2 456	2	255	1	58	1	158	4	552	2	551	1	834	1	48
16	Kommuneforbundet	31	4 616	2	207	6	736	2	757	12	2 115	1	180	1	179	7	442
17	Lenmannsbetjentenes Landslag	1	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	53
18	Lokomotivmannsforbundet	1	68	-	-	-	-	-	-	1	68	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	1	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	61	-
20	Murerforbundet	4	197	-	-	1	34	1	47	1	111	-	-	1	5	-	-
21	Musikerforbundet	1	66	-	-	-	-	-	-	1	66	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	24	2 202	2	56	3	245	2	165	6	1 526	2	71	2	7	7	132
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	4	244	-	-	1	46	1	34	2	164	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:																
	Postforbundet	2	352	-	-	1	85	-	-	1	267	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	2	240	-	-	1	74	1	162	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpniernes Landsforbund	1	135	-	-	-	-	-	-	1	135	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	4	2 738	1	13	1	1 430	-	-	1	1 286	-	-	1	9	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	12
28	Sosionomforbundet	1	93	-	-	-	-	-	-	1	93	-	-	-	-	-	-
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:																
	Tele Tjeneste Forbundet	3	453	1	40	1	176	-	-	1	237	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennes Landsforbund	1	181	-	-	-	-	-	-	1	181	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	14	952	-	-	-	-	-	-	3	87	-	-	-	-	11	865
32	Tolltjenestemannsforbundet	3	65	1	5	1	23	-	-	1	37	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	9	1 318	1	29	2	227	2	177	2	850	2	26	-	-	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	6	326	1	26	1	18	1	55	1	190	-	-	-	-	2	37
85	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	219	38195	16	992	29	6 317	19	4 885	76	18690	12	1 025	12	1 259	55	5 027

¹⁾ Omfatter medlemmer i Vest-Agder, Rogaland. ²⁾ Herav 13 underavdelinger med 929 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpen .	Forbund	HORDALAND																	
		Fylket		Bergen		Kvam		Kvinnherad		Odda		Stord		Vaksdal		Voss		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	21	1	19	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	5	426	1	298	-	-	-	-	-	1	45	1	20	-	-	-	2	63
3	Arbeidsmandsforbundet	4	2 238	2	1 771	-	-	1	400	-	-	1	67	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	3	284	2	249	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	35	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	28	4 562	11	3 068	3	48	1	6	1	15	-	1	816	1	57	10	552	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	16	3 508	8	3 181	1	10	1	6	1	39	1	62	1	9	2	146	1	55
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	14	1 668	3	1 201	2	29	1	14	2	137	1	128	1	15	1	42	3	102
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	-	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	5	1 079	3	1 062	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	1	6	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	177	2	177	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	12	3 365	3	2 884	2	50	-	-	1	148	1	11	2	80	1	160	2	32
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	5	1 368	3	1 290	-	-	-	-	1	40	-	-	-	-	1	38	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	21	8 817	8	6 281	2	107	2	211	1	14	1	1 577	-	-	1	147	6	480
14	Jernbaneforbundet	15	1 279	15	1 279	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	18	3 396	4	677	1	543	1	367	3	1 354	-	1	17	-	-	-	8	438
16	Kommuneforbundet	43	9 382	23	7 415	1	62	2	252	1	339	1	147	1	98	1	198	13	871
17	Lenmannsbetjentes Landslag	1	76	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	76
18	Lokomotivmannsforbundet	1	140	1	140	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	1	9	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	4	314	2	287	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	1	23	-	-
21	Musikerforbundet	1	148	1	148	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmld.arb.forb.	34	2 661	8	1 619	-	-	2	99	2	16	1	6	1	141	3	89	17	691
23	Papirindustriarbeiderforbundet	2	251	1	139	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	112
24	Politiforbundet	4	420	3	408	-	-	-	-	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	762	1	762	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	571	1	571	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	255	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	255
26	Sjømannsforbundet	3	3 080	1	3 047	-	-	-	-	1	8	-	-	-	-	-	-	1	25
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	34	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	21
28	Sosionomforbundet	1	88	1	88	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	2	889	1	829	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	60
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	207	1	207	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	17	2 264	12	1 598	-	-	1	54	-	-	-	-	-	1	80	3	532	-
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	74	1	74	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	5	1 998	2	1 956	-	-	-	-	-	1	17	-	-	1	6	1	19	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	18	620	6	300	2	40	-	-	1	20	1	7	2	33	-	-	6	220
35	Urmaker Svenneforbundet	1	10	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	297	56464	136	43080	14	889	12	1 409	19	2 159	10	2 007	11	1 229	16	1 027	79	4 604

¹⁾ Omfatter medlemmer i Hordaland, Sogn og Fjordane. ²⁾ Omfatter medlemmer i Buskerud, Hordaland, Sogn og Fjordane. ³⁾ Herav 15 underavdelinger med 2185 medlemmer.

Løpnr.	Forbund	SOGN OG FJORDANE															
		Fylket		Flora		Førde		Høy- anøer		Sogndal		Vågåøy		Ardal		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	6	1	3	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	4	270	-	-	-	-	1	19	-	-	-	-	1	200	2	51
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 105	-	-	1	1 105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalsslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	7	279	-	-	1	21	-	-	-	-	-	-	-	-	6	258
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	13	345	1	22	1	55	1	11	1	25	1	15	1	70	7	147
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	12	272	1	28	1	29	1	38	1	11	1	14	1	56	6	96
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafsk Forbund	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	27
10	Gullmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	8	553	1	75	1	89	1	75	1	87	-	-	1	187	3	60
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	2	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	37	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	1 255	1	338	1	179	-	-	-	-	1	30	-	-	8	708
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	2 083	1	22	-	-	2	580	1	3	1	38	2	1 368	1	72
16	Kommuneforbundet	15	1 382	1	235	1	86	2	196	1	39	-	-	1	214	9	612
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	25
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	17	533	1	63	2	37	1	4	2	95	3	135	-	-	8	199
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	1	5	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerne Landsforbund	1	169	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	169
26	Sjømanssforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	6	87	-	-	1	13	-	-	2	43	-	-	-	-	3	31
28	Sosionomforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	264	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	264
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	4	150	-	-	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-	3	134
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	4	325	1	34	-	-	-	1	54	1	13	-	-	-	1	224
34	Treindustriarbeiderforbundet	4	50	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8	-	-	3	42
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	123	9 222	10	825	11	1 630	10	926	10	357	9	253	9	2 112	64	3 119

¹⁾ 4 underavdelinger med 150 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	MØRE OG ROMSDAL															
		Fylket		Kristian- sund		Molde		Ålesund		Rauma		Sunddal		Volda		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	meld.	avd.	meld.	avd.	meld.	avd.	meld.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	3	26	1	10	1	8	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.lrd. og Tekn. Funksj.	7	355	1	60	-	-	1	53	1	6	1	87	-	-	3	149
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 053	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1 953
4	Befalslaget	1	20	-	-	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	25	1 612	2	188	1	319	6	501	2	81	1	10	1	28	12	305
6	Bygningsindustrialarbeiderforbundet	18	1 180	1	278	1	220	1	222	1	43	1	42	1	9	12	352
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	18	801	1	155	2	130	1	119	1	23	2	160	1	31	10	183
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	9
9	Grafisk Forbund	3	223	1	78	1	28	1	117	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	4	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	11	1 349	1	308	1	211	1	468	1	15	2	142	1	38	4	107
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	197	1	81	1	48	1	45	-	-	1	23	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	24	4 500	1	792	3	834	2	683	-	-	1	22	1	175	16	1 904
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industrialarbeiderforbund	14	1 477	2	190	1	27	1	166	1	25	1	876	1	7	7	186
16	Kommuneforbundet	20	3 745	4	748	3	834	4	1 133	1	62	1	169	1	32	6	767
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	65
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	3	60	1	19	1	31	1	19	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	27	908	3	275	3	97	7	270	1	11	1	13	-	-	12	242
23	Papirindustrialarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	3	104	1	36	1	21	1	47	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	3	312	1	88	1	77	1	147	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	3	166	1	44	1	48	1	74	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	205	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	205
26	Sjømannsforbundet	4	1 187	1	180	-	-	1	970	-	-	-	-	-	-	2	37
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	19
28	Sosionomforbundet	1	43	-	-	1	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Suffitorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	4	302	1	92	1	65	1	83	-	-	-	-	-	-	1	122
	Telegrafmennes Landsforbund	1	79	-	-	1	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	17	571	4	79	2	57	1	13	2	49	-	-	-	-	8	373
32	Tolltjenestemannsforbundet	2	24	1	9	-	-	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	11	1 295	2	363	2	185	4	618	1	22	-	-	1	32	1	75
34	Treindustrialarbeiderforbundet	25	1 070	1	3	3	68	1	172	1	7	-	-	1	32	18	797
35	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	260	23939	33	4 136	34	3 463	40	6 033	13	349	12	1 544	9	384	119	8 030

1) Herav 16 underavdelinger med 540 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	SØR-TRØNDELAG													
		Fylket		Tr.heim		Orkdal		Oppdal		Røros		Ørland		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	32	1	27	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-
2	Forb. f. Arbled. og Tekn. Funksj.	6	350	1	246	1	20	-	-	1	8	-	-	3	76
3	Arbeidsmandsforbundet	2	2 505	1	2 077	-	-	-	-	-	-	-	-	1	428
4	Befalslaget	4	135	2	84	-	-	-	-	-	-	1	34	1	17
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	5	685	1	537	1	5	-	-	1	36	-	-	2	107
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	20	3 534	6	2 462	2	314	1	13	1	142	1	37	9	566
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	18	1 246	3	941	1	24	2	35	1	29	1	27	10	190
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	70	1	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	5	772	3	702	1	61	-	-	-	9	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	28	2	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	16	3 654	2	2 827	1	117	1	38	1	168	1	83	10	421
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	5	882	3	759	-	-	-	1	13	1	110	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	4 420	2	3 800	-	-	-	-	1	89	1	76	5	455
14	Jernbaneforbundet	16	2 532	16	2 532	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	1 077	2	528	1	206	-	-	-	-	-	-	6	253
16	Kommuneforbundet	34	7 270	20	5 241	1	332	1	92	1	115	1	259	10	1 231
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	41
18	Lokomotivmannsforbundet	1	298	1	298	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	134	1	22	-	-	-	-	-	-	1	112	-	-
20	Murerforbundet	3	285	2	269	-	-	-	-	1	16	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	1	159	1	159	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	26	1 901	10	1 613	1	17	1	19	2	9	-	-	12	243
23	Papirindustriarbeiderforbundet	1	650	1	650	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	2	211	2	211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:														
	Postforbundet	1	706	1	706	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	448	1	448	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	245	-	-	1	245	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	2	840	1	834	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	20	564	3	41	-	-	1	19	1	74	1	15	14	415
28	Sosionomforbundet	1	193	1	193	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufførforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:														
	Tele Tjeneste Forbundet	3	530	2	460	-	-	-	-	-	-	-	-	1	70
	Telegrafmenneskes Landsforbund	1	163	1	163	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	15	2 208	9	1 506	-	-	-	-	-	-	1	90	5	612
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	43	1	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	6	1 544	2	1 362	-	-	2	55	-	-	-	-	2	127
34	Treindustriarbeiderforbundet	6	76	1	10	-	-	1	3	1	8	-	-	3	55
35	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	249	40431	107	31840	11	1 431	11	287	15	818	9	733	96	5 313

1) Omfatter medlemmer i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag. 2) Omfatter medlemmer i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland. 3) Herav 14 underavdelinger med 2153 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	NORD-TRØNDELAG													
		Fylket		Namsos		Steinkjer		Levanger		Stjørdal		Verdal		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	6	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	3	105	-	-	-	1	48	-	-	-	-	-	2	57
3	Arbeidsmandsforbundet	3	1 661	-	-	1	1 137	-	-	-	-	-	-	2	524
4	Befalslaget	3	152	-	-	1	88	1	11	1	53	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	2	114	2	114	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	25	2 218	4	537	4	391	2	256	3	304	2	415	10	315
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	7	529	1	88	1	297	1	13	1	37	1	58	2	36
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafsk Forbund	4	104	1	38	1	38	2	28	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	13	1 108	1	227	1	260	1	125	1	147	1	211	8	228
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	175	1	55	1	71	1	17	-	-	1	32	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	1 605	1	91	1	158	1	550	1	555	-	-	4	251
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	617	1	17	-	-	2	54	1	163	-	-	1	383
16	Kommuneforbundet	14	2 055	2	555	1	240	2	472	1	191	-	-	8	588
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	29
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	1	37	-	-	-	-	-	-	1	37	-	-	-	-
20	Murerforbundet	3	103	1	32	1	22	-	-	-	-	1	40	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	17	560	3	75	3	136	3	109	1	30	2	70	5	131
23	Papirindustriarbeiderforbundet	5	763	-	-	1	52	1	365	-	-	-	-	3	346
24	Politiforbundet	2	20	1	9	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	1	66	1	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	41	959	1	103	6	116	2	62	3	37	5	150	24	491
28	Sosionomforbundet	1	21	-	-	1	21	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufførforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	146	-	-	1	146	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	1 ¹⁾	565	-	-	2	111	3	102	1	65	-	-	4	287
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	11	312	3	143	1	23	1	19	1	17	1	12	4	98
34	Treindustriarbeiderforbundet	3	108	1	37	1	37	1	34	-	-	-	-	1	37
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	189	14228	25	2 156	30	3 364	25	2 265	16	1 645	14	997	79	3 801

1) Herav 9 underavdelinger med 552 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	NORDLAND																			
		Fylket		Bodø		Narvik		Andøy		Brønnøy		Fauske		Rana		Vefsn		Vågan		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	4	33	1	12	1	12	-	-	-	-	-	1	2	1	7	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.ljed. og Tekn. Funksj.	11	499	1	38	1	57	-	-	-	-	1	7	1	231	1	14	-	-	6	154
3	Arbeidsmandsforbundet	9	3 822	-	-	-	-	-	-	-	-	5	671	2	2 504	-	-	-	-	2	447
4	Befalslaget	7	198	1	79	1	31	1	18	-	-	-	-	-	1	25	-	-	3	45	
5	Bekledningsarbeiderforbundet	5	214	1	25	1	27	-	-	-	-	-	-	-	1	138	-	-	2	24	
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	22	1 464	1	247	1	130	1	25	1	29	1	85	1	154	3	199	1	12	12	583
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	23	912	2	139	2	92	1	10	1	9	2	94	1	112	3	108	1	49	10	299
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	9	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	6	168	1	57	1	25	-	-	-	-	-	-	1	20	1	27	1	28	1	11
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	23	2 826	1	694	1	319	1	44	2	101	2	237	1	611	1	222	1	105	13	493
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	7	427	1	91	1	137	-	-	-	-	1	41	1	78	1	51	1	8	1	21
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	19	4 565	1	485	1	100	1	64	-	-	1	22	1	3 001	1	115	1	85	12	693
14	Jernbaneforbundet	13	7 433	-	-	13	433	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	16	1 939	1	40	-	-	1	6	1	5	-	-	1	221	1	619	2	43	9	1 005
16	Kommuneforbundet	38	5 581	4	885	3	657	1	131	-	-	1	244	3	506	2	329	2	447	22	2 382
17	Lensmannstjenestenes Landslag	2	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	77
18	Lokomotivmannsforbundet	2	123	-	-	2	123	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	428	1	321	-	-	1	107	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	6	108	1	38	1	18	-	-	-	-	1	10	1	19	1	19	1	4	-	-
21	Musikerforbundet	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	40	1 540	1	249	3	55	2	101	3	126	1	6	1	45	3	71	4	112	22	775
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	5	128	1	48	1	36	-	-	-	-	-	-	1	11	1	23	1	10	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	3	342	1	171	1	48	-	-	1	123	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	3	247	1	94	1	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	75
	Poståpnerens Landsforbund	7	286	1	41	-	-	1	33	1	31	-	-	-	-	-	-	-	-	4	181
26	Sjømannsforbundet	6	521	1	117	1	160	-	-	1	63	-	-	-	-	-	-	1	46	2	135
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	11	194	1	4	-	-	-	-	-	-	-	1	10	2	13	-	-	7	167	-
28	Sosionomforbundet	1	33	1	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	4	364	1	142	1	69	-	-	-	-	-	-	-	1	111	1	42	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	88	1	88	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	32	1 703	6	418	3	170	1	119	-	-	3	100	1	22	2	27	-	-	16	847
32	Tolltjenestemannsforbundet	2	41	1	15	1	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	26	1 360	2	116	3	692	3	33	2	32	1	81	3	127	1	14	1	33	10	232
34	Treindustriarbeiderforbundet	3	13	1	3	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	361	30492	39	4 697	46	3 501	15	691	13	519	20	1 598	22	7 674	29	2 138	19	1 024	158	8 650

) Herav 31 underavdelinger med 1669 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TROMS																	
		Fylket		Harstad		Tromso		Bardu		Lenvik		Målselv		Øvrige komm. tils.					
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	29	-	-	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	4	125	1	23	1	37	-	-	1	15	-	-	-	-	-	-	1	50
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 001	-	-	1	925	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	76
4	Befalslaget	8	389	2	140	1	30	2	119	-	-	3	94	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	2	170	-	-	1	11	-	-	1	159	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	8	902	1	137	1	512	1	22	1	85	-	-	-	-	-	-	4	146
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	5	405	1	119	2	200	-	-	1	-	-	1	56	-	-	1	30	-
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	11	-	-	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	2	100	1	22	1	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	7	1 363	1	239	1	788	1	86	1	135	1	42	2	73	-	-	-	-
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	2	286	1	73	1	213	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	974	1	554	1	220	1	8	-	-	1	42	5	150	-	-	-	-
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	266	2	80	2	64	-	-	1	83	-	-	-	1	33	-	-	-
16	Kommuneforbundet	21	3 119	2	578	5	1 341	1	49	1	158	1	95	11	898	-	-	-	-
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	44	-	-	-
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	114	-	-	-	-	1	79	-	-	-	-	-	1	35	-	-	-
20	Murerforbundet	2	57	1	25	1	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	1	8	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesnild.arb.forb.	23	1 003	2	283	3	410	1	5	2	46	1	10	14	243	-	-	-	-
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	2	61	1	20	1	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	2	238	1	66	1	172	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	2	183	1	50	1	133	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	124	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	124	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	2	1 406	1	157	1	1 249	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	24	-	-	-	-	-	-	1	6	1	18	-	-	-	-	-	-
28	Sosionomforbundet	1	29	-	-	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	2	320	1	136	1	184	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmeennenes Landsforbund	2	101	1	69	1	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	1 ¹⁾ 25	1 572	3	292	8	330	2	218	2	22	2	356	8	354	-	-	-	-
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	19	-	-	1	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	11	631	2	126	3	218	-	-	1	130	1	12	4	145	-	-	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Svønnforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	160	15074	28	3 203	43	7 320	10	586	12	839	12	725	55	2 401	-	-	-	-

1) 25 underavdelinger med 1572 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	FINNMARK															
		Fylket		Hammerfest		Vadsø		Vardø		Alta		Nordkapp		Sor-Varanger		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	5	1	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.lid. og Tekn. Funksj.	6	137	1	40	-	-	-	-	1	7	1	11	1	38	2	41
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 757	-	-	-	-	-	-	1	797	-	-	1	960	-	-
4	Befalslaget	3	84	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16	1	37	1	31
5	Bekledningsarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	7	370	1	117	1	17	1	26	1	91	-	-	2	102	1	17
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	7	192	1	47	1	54	-	-	1	41	1	27	1	8	2	15
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	6	-	-	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	2	36	1	21	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	10	686	1	186	1	62	1	36	1	133	1	37	1	163	4	69
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	115	1	34	-	-	-	-	1	44	-	-	1	37	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3	128	1	88	-	-	-	-	1	20	-	-	1	14	-	-
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4	121	-	-	1	61	-	-	-	-	1	4	-	2	56	-
16	Kommuneforbundet	20	1 847	2	333	2	237	1	209	1	222	1	112	2	279	11	455
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	2	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	38	-
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	4	54	-	-	-	-	1	2	-	-	1	8	-	2	44	-
20	Murerforbundet	4	38	1	14	-	-	1	6	-	-	1	5	1	13	-	-
21	Musikerforbundet	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	14	-
22	Nærings- og Nytelsesmidl.arb.forb.	25	1 652	3	392	2	78	1	172	-	-	2	282	3	30	14	698
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	4	45	1	12	1	4	1	12	-	-	-	-	1	17	-	-
25	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	79	1	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	72	1	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	93	-	-	-	-	-	-	1	93	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	2	468	1	445	-	-	-	-	-	-	-	-	1	23	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	34	-	-
28	Sosionomforbundet	1	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	21	-
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	2	180	1	102	1	78	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	64	-
31	Tjenestemannslaget	1)	677	1	9	2	101	2	67	2	58	-	-	3	54	8	388
32	Tolltjenestemannsforbundet	3	15	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2	1	11	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	11	318	1	78	2	55	1	24	2	91	1	36	1	17	3	17
34	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	152	9 346	22	2 074	17	770	10	554	13	1 003	12	540	24	1 901	54	1 904

1) Herav 16 underavdelinger med 646 medlemmer.

Tabell V, 1973 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	DIVERSE								
		Svalbard og Jan Mayen		Utlandet		Landsomf. avdelinger		Direkte medl.	Riket	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-	-	-	-	32	549
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	-	-	-	-	1	275	-	122	9 646
3	Arbeidsmandsforbundet	1	468	-	-	-	-	205	44	27 826
4	Befalslaget	-	-	-	-	-	-	17	61	3 027
5	Bekledningsarbeiderforbundet	-	-	-	-	1	114	-	180	19 663
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	11	355	47 189
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	-	-	-	-	1	287	119	239	16 428
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	266	19	1 083
9	Grafisk Forbund	-	-	-	-	-	-	-	92	14 026
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	10	18	1 078
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	-	-	-	-	2	777	558	214	42 042
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	-	-	-	-	-	-	470	64	8 819
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	216	96 809
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	2	69	-	123	15 510
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	-	-	-	-	-	-	118	189	36 370
16	Kommuneforbundet	-	-	-	-	-	-	106	461	94 202
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	-	-	-	-	-	23	834
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	9	1 833
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	30	29	1 486
20	Murerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	68	3 558
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	17	1 412
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	-	-	-	-	1	50	5 201	372	28 887
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	569	71	16 643
24	Politiforbundet	-	-	-	-	1	6	-	63	2 593
25	Postfolkens Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	-	-	-	-	-	-	74	38	6 806
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	22	5 432
	Poståpnernes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	22	2 415
26	Sjomannsforbundet	-	-	7	1 656	1	2 872	2 425	42	28 750
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	24	454	12 707
28	Sosionomforbundet	-	-	0	14	-	-	-	16	1 455
29	Sufførforbundet	-	-	-	-	-	-	-	1	23
30	Telefolkens Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	-	-	-	-	1	65	-	43	8 657
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	289	14	2 552
31	Tjenestemannslaget	1)	15	-	-	3)	30	3 258	5)	28 374
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	9	22	812
33	Transportarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	74	170	18 507
34	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	64	132	5 775
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	2	25
	Til sammen	2	483	7	1 670	41	7 773	10 639	4 110	613 803

1) 1 underavdeling med 15 medlemmer. 2) Herav 1 underavdeling med 42 medlemmer. 3) 51 foreninger med 254 underavdelinger (20 939 medlemmer).

Tabell VI, 1973.

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løp.nr.	Forbund	1. ØSTFOLD			2. AKERSHUS				3. OSLO			4. HEDMARK					
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt				
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav					
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	41	39	2	4,9	23	23	-	-	124	109	15	12,1	56	53	3	5,4
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj..	1 006	954	52	5,1	374	372	2	0,5	1 782	1 718	64	3,6	320	315	5	1,6
3	Arbeidsmandsforbundet	1 135	926	209	18,4	840	817	23	2,7	1 974	1 253	721	36,5	1 262	1 228	34	2,7
4	Befalslaget	64	64	-	-	291	290	1	0,3	438	438	-	-	142	141	1	0,7
5	Bekledningsarbeiderforbundet	2 452	817	1 635	66,7	552	23	529	95,8	2 522	506	2 016	79,9	791	210	581	73,5
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	3 270	3 258	12	0,4	3 061	3 040	21	0,7	8 323	8 278	45	0,5	5 092	5 054	38	0,7
7	Elektriker- og Kraftst.forb..	1 431	1 427	4	0,3	801	801	-	-	2 231	2 208	23	1,0	696	696	-	-
8	Fengselstjenestemannsforbundet	38	38	-	-	29	20	9	31,0	367	339	28	7,6	49	47	2	4,1
9	Grafsk Forbund	1 273	888	385	30,2	98	76	22	22,4	6 506	4 902	1 604	24,7	218	193	23	10,6
10	Gullsmedarbeiderforbundet	28	24	4	14,3	-	-	-	-	376	306	70	18,6	28	26	2	7,1
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb..	2 506	828	1 678	67,0	1 736	727	1 009	58,1	11 219	4 859	6 360	58,2	1 905	895	1 010	53,0
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	340	44	296	87,1	12	1	11	91,7	2 598	1 217	1 381	53,2	248	20	228	91,9
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9 176	8 451	725	7,9	4 931	4 623	308	6,2	17 121	15 376	1 745	10,2	2 559	2 318	241	9,4
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	5 475	5 475	-	-	1 303	1 303	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4 265	3 095	1 170	27,4	1 482	1 194	288	19,4	1 919	1 057	862	44,9	403	298	105	26,1
16	Kommuneforbundet	5 513	2 217	3 296	59,8	6 067	2 565	3 502	57,7	21 009	12 857	8 152	38,8	4 058	1 338	2 720	67,0
17	Leusmannsbetjentenes Landslag	55	52	3	5,5	77	70	7	9,1	-	-	-	-	66	63	3	4,5
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	539	539	-	-	182	182	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	211	211	-	-	241	241	-	-	44	44	-	-	25	25	-	-
20	Murerforbundet	238	238	-	-	195	195	-	-	1 092	1 092	-	-	146	146	-	-
21	Musikerforbundet	86	86	-	-	-	-	-	-	837	716	121	14,5	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb..	1 483	948	535	36,1	351	182	169	48,1	4 723	2 996	1 727	36,6	1 152	831	321	27,9
23	Papirindustriarbeiderforbundet	5 595	5 110	485	8,7	446	385	61	13,7	-	-	-	-	486	440	40	8,2
24	Politiforbundet	175	158	17	9,7	206	178	28	13,6	353	305	48	13,6	53	45	8	15,1
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	255	239	16	6,3	74	56	18	24,3	2 197	1 709	488	22,2	262	242	20	7,6
	Postmannslaget	163	163	-	-	-	-	-	-	2 131	2 131	-	-	257	257	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	67	18	49	73,1	-	-	-	-	234	92	142	60,7	235	111	124	52,8
26	Sjømannsforbundet	1 205	1 205	-	-	-	-	-	-	5 567	5 567	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	491	472	19	3,9	1 414	1 381	33	2,3	145	140	5	3,4	5 071	5 017	54	1,1
28	Sosionomforbundet	53	23	30	56,6	-	-	-	-	679	152	527	77,6	32	12	20	62,5
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	23	-	23	100,0	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	213	160	53	24,9	607	501	106	17,5	2 695	1 681	1 014	37,6	240	152	97	39,0
	Telegrafmenneses Landsforbund	52	51	1	1,9	60	56	4	6,7	892	831	61	6,8	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	721	422	299	41,5	1 162	665	497	42,8	8 168	3 477	4 691	57,4	882	480	402	45,6
32	Tolltjenestemannsforbundet	84	84	-	-	39	39	-	-	251	248	3	1,2	37	37	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	942	931	11	1,2	38	38	-	-	5 118	4 597	521	10,2	567	525	42	7,4
34	Treindustriarbeiderforbundet	357	312	45	12,6	301	271	30	10,0	595	430	165	27,7	511	441	70	13,7
35	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	44 084	33 953	11 031	24,5	25 508	18 830	6 678	26,2	120 282	87 400	32 792	27,3	29 341	23 147	6 194	21,1

Tabell VI, 1973 (forts.) Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	5. OPPLAND						6. BUSKERUD				7. VESTFOLD				8. TELEMARK			
		Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt		
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav				
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.							
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	31	29	2	6,5	27	24	3	11,1	26	23	3	11,5	27	25	2	7,4		
2	Forb. f. Arbled. og Tekn. Funksj.	484	480	4	0,8	640	621	19	3,0	352	350	2	0,6	1 066	1 053	13	1,2		
3	Arbeidsmandsforbundet	1 355	1 293	62	4,6	800	738	62	7,8	11	—	11	100,0	982	780	202	20,6		
4	Befalslaget	97	97	—	—	184	182	2	1,1	281	281	—	—	—	—	—	—		
5	Bekledningsarbeiderforbundet	1 202	317	885	73,6	1 104	307	797	72,2	743	292	451	60,7	357	63	294	82,4		
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	2 738	2 729	9	0,3	2 773	2 678	95	3,4	2 287	2 284	3	0,1	1 226	1 217	9	0,7		
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	716	715	1	0,1	1 003	1 002	1	0,1	512	512	—	—	801	801	—	—		
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	18	15	3	16,7	64	57	7	10,9	—	—	—	—		
9	Grafisk Forbund	346	253	93	26,9	1 023	786	237	23,2	464	319	145	31,3	335	230	105	31,3		
10	Gullsmedarbeiderforbundet	11	6	5	45,5	50	47	3	6,0	228	182	46	20,2	77	68	9	11,7		
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	1 598	760	838	52,4	1 927	691	1 236	64,1	746	232	514	68,9	1 441	577	864	60,0		
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	193	37	156	80,8	204	64	200	75,8	206	56	240	81,1	241	21	220	91,3		
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet.	4 418	3 652	866	19,6	6 321	5 675	646	10,2	9 156	8 763	393	4,3	3 053	2 921	132	4,3		
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	2 970	2 970	—	—	—	—	—	—	42	42	—	—		
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	560	437	123	22,0	2 918	2 485	433	14,8	1 527	1 274	253	16,6	7 007	6 535	472	6,7		
16	Kommuneforbundet	3 139	1 004	2 135	68,0	4 842	1 837	3 005	62,1	3 141	1 170	1 971	62,8	3 929	1 335	2 594	66,0		
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	56	54	2	3,6	42	41	1	2,4	27	26	1	3,7	25	24	1	4,0		
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	360	366	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
19	Luftforsvarets Befalsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	39	39	—	—	—	—	—	—		
20	Murerforbundet	101	101	—	—	244	244	—	—	166	166	—	—	134	134	—	—		
21	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	22	22	—	—	24	24	—	—		
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	093	553	140	20,2	642	474	168	26,2	588	391	197	33,5	497	344	153	30,8		
23	Papirindustriarbeiderforbundet	620	620	—	—	4 175	3 664	511	12,2	594	551	43	7,2	1 244	1 205	39	3,1		
24	Politiforbundet	32	28	4	12,5	110	101	9	8,2	142	126	16	11,3	127	115	12	9,4		
25	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Postforbundet	258	240	18	7,0	252	216	36	14,3	193	169	24	12,4	226	204	22	9,7		
	Postmannslaget	217	217	—	—	212	212	—	—	161	161	—	—	145	145	—	—		
	PostÅpnernes Landsforbund	—	—	—	—	88	36	52	59,1	54	19	35	64,8	101	43	58	57,4		
26	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	5	5	—	—	1 427	1 427	—	—	854	854	—	—		
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	1 657	1 631	26	1,6	906	905	1	0,1	227	222	5	2,2	579	578	1	0,2		
28	Sosionomforbundet	27	7	20	74,1	34	8	26	76,5	43	13	30	69,8	17	5	12	70,6		
29	Sufflorforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
30	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Tele Tjeneste Forbundet	344	204	140	40,7	271	233	38	14,0	211	160	51	24,2	170	139	31	18,2		
	Telegrafmennenes Landsforbund	94	91	3	3,2	135	110	25	18,5	—	—	—	—	—	—	—	—		
31	Tjenestemannslaget	705	431	274	38,9	825	433	392	47,5	680	384	296	43,5	496	275	221	44,6		
32	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	13	13	—	—	25	25	—	—	34	34	—	—		
33	Transportarbeiderforbundet	676	650	26	3,8	398	391	7	1,8	303	300	3	1,0	676	674	2	0,3		
34	Treindustriarbeiderforbundet	863	780	83	9,6	459	425	34	7,4	148	129	19	12,8	3	3	—	—		
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Til sammen	23 231	17 310	5 915	25,5	36 041	27 999	8 042	22,3	24 884	20 125	4 759	19,1	25 936	20 468	5 468	21,1		

Løp.nr.	Forbund	9. AUST-AGDER				10. VEST-AGDER				11. ROGALAND				12. HORDALAND			
		Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund . . .	-	-	-	-	17	17	-	-	19	19	-	-	21	20	1	4,8
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj..	177	177	-	-	306	306	-	-	597	560	37	0,2	426	415	11	2,6
3	Arbeidsmandsforbundet	538	531	7	1,3	757	715	42	5,5	1 657	1 391	266	16,1	2 238	1 716	522	23,3
4	Befalslaget	29	29	-	-	115	115	-	-	107	107	-	-	284	284	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	54	-	54	100,0	723	378	345	47,7	1 413	332	1 081	76,5	4 502	1 501	3 061	67,1
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet .	437	437	-	-	1 630	1 491	39	2,5	2 920	2 898	22	0,8	3 508	3 508	-	-
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	295	295	-	-	509	509	-	-	1 002	1 002	-	-	1 668	1 665	3	0,2
8	Fengselstjenestemannsforbundet . . .	7	7	-	-	11	11	-	-	106	103	3	2,8	23	21	2	8,7
9	Grafsk Forbund	52	49	3	5,8	200	172	28	14,0	1 004	780	218	21,7	1 079	830	240	23,1
10	Gullsmedarbeiderforbundet	57	40	17	29,8	-	-	-	-	4	4	-	-	177	170	7	4,0
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb. . . .	181	67	114	63,0	550	215	335	60,9	1 904	620	1 284	67,4	3 365	1 237	2 128	63,2
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet .	60	16	44	73,3	179	35	144	80,4	431	64	337	78,2	1 368	371	997	72,9
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet . . .	1 795	1 448	347	19,3	2 556	2 540	16	0,6	9 459	8 902	497	5,3	8 817	8 478	339	3,8
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	663	663	-	-	744	744	-	-	1 279	1 279	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund . . .	900	863	37	4,1	1 839	1 738	101	5,5	2 450	1 993	463	18,9	3 396	3 064	332	0,8
16	Kommuneforbundet	1 424	546	878	61,7	1 977	835	1 142	57,8	4 616	2 230	2 386	51,7	9 382	4 767	4 615	49,2
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	18	18	-	-	20	20	-	-	53	50	3	5,7	76	72	4	5,3
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	117	117	-	-	68	68	-	-	140	140	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	59	59	-	-	61	61	-	-	0	0	-	-
20	Murerforbundet	41	41	-	-	30	30	-	-	197	197	-	-	314	314	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	42	42	-	-	66	59	7	10,6	148	117	31	20,9
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb. . .	116	89	27	23,3	431	253	178	41,3	2 202	1 308	894	40,6	2 601	1 703	958	36,0
23	Papirindustriarbeiderforbundet	364	364	-	-	880	809	77	8,7	-	-	-	-	251	173	78	31,1
24	Politiforbundet	27	27	-	-	124	114	10	8,1	244	231	13	5,3	420	411	9	2,1
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	58	58	-	-	160	156	10	6,0	352	304	48	13,6	762	700	62	8,1
	Postmannslaget	63	63	-	-	156	156	-	-	240	240	-	-	571	571	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	67	26	41	61,2	57	18	39	68,4	135	67	68	50,4	255	136	110	46,7
26	Sjømannsforbundet	191	191	-	-	2 242	2 242	-	-	2 738	2 738	-	-	3 080	3 080	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	241	231	10	4,2	25	10	15	60,0	12	10	2	16,7	34	17	17	50,0
28	Sosionomforbundet	-	-	-	-	35	12	23	65,7	93	41	52	55,9	88	22	66	75,0
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	112	85	27	24,1	212	178	34	16,0	453	403	50	11,0	889	700	189	21,3
	Telegrafmennenes Landsforbund . . .	-	-	-	-	147	144	3	2,0	181	174	7	3,9	207	188	19	9,2
31	Tjenestemannslaget	200	161	105	30,5	534	359	175	32,8	952	585	367	38,6	2 204	1 203	1 061	46,8
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	39	39	-	-	65	65	-	-	74	73	1	1,4
33	Transportarbeiderforbundet	328	328	-	-	286	284	2	0,7	1 318	1 166	152	11,5	1 998	1 972	26	1,3
34	Treindustriarbeiderforbundet	35	35	-	-	167	165	2	1,2	326	270	56	17,2	620	588	32	5,2
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10	-	-
	Til sammen	7 933	6 222	1 711	21,6	17 707	14 947	2 760	15,6	38 195	29 882	8 313	21,8	56 464	41 525	14 939	26,5

Tabell VI, 1973 (forts.) **Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de nlke forbund.**

Løpnr.	Forbund	13. SOGN OG FJORDANE			14. MØRE OG ROMSDAL			15. S.-TRØNDELAG			16. N.-TRØNDELAG						
		Antall medlemmer		Kv. medl. i	Antall medlemmer		Kv. medl. i	Antall medlemmer		Kv. medl. i	Antall medlemmer		Kv. medl. i				
		I alt	Herav		% av medl. i alt	I alt	Herav		% av medl. i alt	I alt	Herav		% av medl. i alt				
			M.	Kv.			M.	Kv.			M.	Kv.		M.	Kv.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	6	6	—	20	25	1	3,8	32	31	1	3,1	6	5	1	16,7	
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj..	270	245	25	9,3	355	346	9	2,5	350	333	17	4,9	105	105	—	—
3	Arbeidsmandsforbundet	1 105	1 082	23	2,1	1 953	1 851	102	5,2	2 505	2 182	323	12,9	1 661	1 529	132	7,9
4	Befalslaget	—	—	—	20	20	—	—	135	135	—	—	152	152	—	—	
5	Bekledningsarbeiderforbundet	279	127	152	54,5	1 612	486	1 126	69,9	685	146	539	78,7	114	30	84	73,7
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	345	344	1	0,3	1 180	1 180	—	—	3 534	3 503	31	0,9	2 218	2 212	6	0,3
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	272	272	—	—	801	800	1	0,1	1 246	1 246	—	—	529	529	—	—
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	9	9	—	—	70	66	4	5,7	—	—	—	—	
9	Grafisk Forbund	27	25	2	7,4	223	201	22	9,9	772	517	255	33,0	104	69	38	33,7
10	Gullmedarbeiderforbundet	—	—	—	4	4	—	100,0	28	22	6	21,4	—	—	—	—	
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	553	282	271	49,0	1 349	647	702	52,0	3 654	1 408	2 246	62,3	1 198	504	694	57,9
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	37	—	37	100,0	197	144	153	77,7	882	196	686	77,8	175	15	160	91,4
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	1 255	1 210	45	3,6	4 500	4 385	115	2,6	4 420	4 248	172	3,9	1 605	1 391	214	13,3
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	2 532	2 532	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2 083	1 949	134	6,4	1 477	1 300	177	12,0	1 077	885	212	19,7	617	550	67	10,9
16	Kommuneforbundet	1 382	622	760	55,0	3 745	1 645	2 100	56,1	7 270	3 237	4 033	55,5	2 055	710	1 345	65,5
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	25	25	—	—	65	63	2	3,1	41	41	—	—	29	27	2	6,9
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	298	298	—	—	—	—	—	—
19	Luftforsvarets Befalsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	134	134	—	—	37	37	—	—
20	Murerforbundet	—	—	—	—	69	69	—	—	285	285	—	—	103	103	—	—
21	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	159	142	17	10,7	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	533	303	230	43,2	908	595	313	34,5	1 901	1 282	619	32,0	560	458	102	18,2
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	650	559	91	14,0	763	755	8	1,1
24	Politiforbundet	5	5	—	—	104	92	12	11,5	211	180	31	14,7	20	16	4	20,0
25	Postfolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	—	—	—	—	312	286	26	8,3	706	656	50	7,1	—	—	—	—
	Postmannslaget	—	—	—	—	166	166	—	—	448	448	—	—	—	—	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	169	105	64	37,9	205	130	75	36,6	245	121	124	50,6	—	—	—	—
26	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	1 187	1 187	—	—	840	840	—	—	66	66	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	87	84	3	3,4	19	14	5	26,3	564	550	14	2,5	959	922	37	3,9
28	Sosionomforbundet	—	—	—	—	43	12	31	72,1	193	39	154	79,8	21	7	14	66,7
29	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telefolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tele Tjeneste Forbundet	264	201	63	23,9	362	292	70	19,3	530	375	155	29,2	146	112	34	23,3
	Telegrafmennenes Landsforbund	—	—	—	—	79	75	4	5,1	163	153	10	6,1	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	150	108	42	28,0	571	391	180	31,5	2 208	1 257	951	43,1	565	329	236	41,8
32	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	24	24	—	—	43	43	—	—	—	—	—	—
33	Transportarbeiderforbundet	325	325	—	—	1 295	1 230	65	5,0	1 544	1 496	48	3,1	312	312	—	—
34	Treindustriarbeiderforbundet	50	47	3	0,0	1 079	1 001	78	7,2	76	71	5	6,6	108	91	17	15,7
35	Urmaker Svengeforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	9 222	7 367	1 855	20,1	23 939	18 566	5 373	22,4	40 431	29 637	10 794	26,7	14 228	11 036	3 192	22,4

Tabell VI, 1973 (forts.) Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	17. NORDLAND				18. TROMS				19. FINNMARK			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt			
		I alt	Herav		I alt	Herav		I alt	Herav				
			M.	Kv.		M.	Kv.		M.	Kv.			
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	33	31	2	6,1	29	28	1	3,4	5	5	-	-
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	499	492	7	1,4	125	121	4	3,2	137	130	7	5,1
3	Arbeidsmandsforbundet	3 622	3 256	366	10,1	1 001	969	32	3,2	1 757	1 678	79	4,5
4	Befalslaget	198	195	3	1,5	389	389	-	-	84	84	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	214	108	106	49,5	170	80	90	52,9	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	1 464	1 438	26	1,8	902	893	9	1,0	370	364	6	1,6
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	912	901	11	1,2	405	403	2	0,5	192	188	4	2,1
8	Fengselstjenestemannsforbundet	9	9	-	-	11	10	1	9,1	6	6	-	-
9	Grafisk Forbund	168	144	24	14,3	100	78	22	22,0	36	31	5	13,9
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	2 826	1 158	1 668	59,0	1 363	613	750	55,0	686	252	434	63,3
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	427	45	382	89,5	286	62	224	78,3	115	17	98	85,2
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	4 565	4 343	222	4,9	974	959	15	1,5	123	121	7	5,5
14	Jernbaneforbundet	433	433	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	1 939	1 836	103	5,3	266	243	23	8,6	121	114	7	5,8
16	Kommuneforbundet	5 581	2 206	3 375	60,5	3 119	1 224	1 895	60,8	1 847	772	1 075	58,2
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	77	76	1	1,3	44	44	-	-	38	38	-	-
18	Lokomotivmannsforbundet	123	123	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	428	428	-	-	114	114	-	-	54	54	-	-
20	Murerforbundet	108	108	-	-	57	57	-	-	38	38	-	-
21	Musikerforbundet	6	6	-	-	8	8	-	-	14	11	3	21,4
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	1 540	944	596	38,7	1 003	671	332	33,1	1 652	1 018	634	38,4
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	128	112	16	12,5	61	57	4	6,6	45	42	3	6,7
25	Postfolkens Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	342	312	30	8,8	238	226	12	0,5	79	68	11	13,9
	Postmannslaget	247	247	-	-	183	183	-	-	72	72	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	286	184	102	35,7	124	83	41	33,1	93	51	42	45,2
26	Sjømannsforbundet	521	521	-	-	1 406	1 406	-	-	468	468	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	194	185	9	4,6	24	24	-	-	34	34	-	-
28	Sosionomforbundet	33	13	20	60,6	29	5	24	82,8	21	6	15	71,4
29	Suffiløforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkens Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	364	266	98	26,9	320	248	72	22,5	180	131	49	27,2
	Telegrafmønnenes Landsforbund	88	88	-	-	101	99	2	2,0	64	61	3	4,7
31	Tjenestemannslaget	1 703	1 141	562	33,0	1 572	904	668	42,5	677	360	317	46,8
32	Tolltjenestemannsforbundet	41	41	-	-	19	19	-	-	15	15	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	1 360	1 334	26	1,9	631	628	3	0,5	318	317	1	0,3
34	Treindustriarbeiderforbundet	13	10	3	23,1	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	30 492	22 734	7 758	25,4	15 074	10 848	4 226	28,0	9 346	6 546	2 800	30,0

Tabell VI, 1973 (forts.)

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løp.nr.	Forbund	Landsomfattende avdelinger og avdelinger på Svalbard og i utlandet						Direkte medlemmer			Riket pr. 31. desember 1973		
		Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	549	512	37	6,7
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	275	254	21	7,6	—	—	—	—	9 646	9 347	299	3,1
3	Arbeidsmandsforbundet	468	420	48	10,3	205	187	18	8,8	27 826	24 542	3 284	11,8
4	Befalslaget	—	—	—	—	17	17	—	—	3 027	3 020	7	0,2
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	114	40	74	64,9	—	—	—	—	19 663	5 763	13 900	70,7
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	11	11	—	—	47 189	46 817	372	0,8
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	287	286	1	2,9	119	119	—	—	16 428	16 377	51	0,3
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	266	236	30	11,3	1 083	994	89	8,2
9	Grask Forbund	—	—	—	—	—	—	—	—	14 026	10 549	3 477	24,8
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	10	10	—	—	1 078	905	173	16,1
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	777	518	259	33,3	558	260	298	53,4	42 042	17 180	24 862	59,1
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	—	—	—	—	470	41	429	91,3	8 819	2 396	6 423	72,8
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	9 609	89 764	7 045	7,3
14	Jernbaneforbundet	69	69	—	—	—	—	—	—	15 510	14 510	1 000	6,4
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	—	—	—	—	118	109	9	7,6	36 370	30 999	5 371	14,8
16	Kommuneforbundet	—	—	—	—	106	44	62	58,5	94 202	43 161	51 041	54,2
17	Lensmannsbetjentes Landslag	—	—	—	—	—	—	—	—	834	804	30	3,6
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	1 833	1 833	—	—
19	Luftforsvarets Befalsforbund	—	—	—	—	30	30	—	—	1 486	1 486	—	—
20	Murerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	3 558	3 558	—	—
21	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	1 412	1 233	179	12,7
22	Nærings- og Nytelsesmld.arb.forb.	50	45	5	10,0	5 201	2 961	2 240	43,1	28 987	18 349	10 538	36,5
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	569	533	36	6,3	16 643	15 174	1 469	8,8
24	Politiforbundet	6	6	—	—	—	—	—	—	2 593	2 349	244	9,4
25	Postfolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	—	—	—	—	74	70	4	5,4	6 806	5 911	895	13,2
	Postmannslaget	—	—	—	—	—	—	—	—	5 432	5 432	—	—
	Poståpneres Landsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	2 415	1 240	1 175	48,7
26	Sjømannsforbundet	4 528	4 528	—	—	2 425	2 425	—	—	28 750	25 750	3 000	10,4
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—	24	24	—	—	12 707	12 451	256	2,0
28	Sosionomforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	1 455	379	1 076	74,0
29	Sufflorforbundet	14	2	12	85,7	—	—	—	—	23	—	23	100,0
30	Telefolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tele Tjeneste Forbundet	65	65	—	—	—	—	—	—	8 657	6 286	2 371	27,4
	Telegrafmennes Landsforbund	—	—	—	—	289	207	22	7,6	2 552	2 388	164	6,4
31	Tjenestemannslaget	3 273	2 718	555	17,0	—	—	—	—	28 374	16 083	12 291	43,3
32	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	9	9	—	—	812	808	4	0,5
33	Transportarbeiderforbundet	—	—	—	—	74	74	—	—	18 507	17 572	935	5,1
34	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	64	60	4	6,3	5 775	5 129	646	11,2
35	Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	25	25	—	—
	Til sammen	9 926	8 051	975	9,8	10 639	7 487	3 152	29,6	613 303	461 076	152 227	24,9

1) Anslått tall, kan ikke fordeles på fylker.

Tabell VII, 1973.

Fagblader — 1973.

(Utkommet 1. januar—31. desember.)

	Forbund	Fagbladenes navn	Antall nummer i 1972 ¹⁾	Gj.sn. opplag i 1972	Antall nummer i 1973 ¹⁾	Gj.sn. opplag i 1973
1	Landsorganisasjonen i Norge	Fri Fagbevegelse	21	48 000	21	42 000
2	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—
3	Forb. f. Arb.ledereog tekn. Funksj.	Arbeidsledelse og Teknikk	4	10 000	4 (1)	10 500
4	Arbeidsmandsforbundet	Arbeidsmanden	11 (1)	30 000	10 (2)	30 000
5	Befalslaget	Befalsbladet	12 (1)	3 800	12 (2)	3 800
6	Bekledningsarbeiderforbundet	Tekstil — Bekledning	6	23 000	6 (1)	23 000
7	Bygningsindustriarb.forbundet	Bygningsarbeideren	10 (2)	52 000	10 (2)	52 000
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	Elektrikeren	10	18 000	10	18 000
9	Fengselstjenestemannsforbundet	Fengselsmannen	4	1 150	4	1 300
10	Grafisk Forbund	Norsk Grafla	22	14 400	23	14 500
11	Gullsmedarbeiderforbundet	Gullsmedarbeideren	4	1 500	4	1 500
12	Handels- og Kontorfunksj. Forbund	Handels- og Kontorfunksjonæren	8	46 700	8	46 572
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	Hotell- og Restaurantfunksjonæren	11 (1)	9 000	11 (1)	9 000
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	Jern- og Metallarbeideren	12 (2)	85 000	9 (1)	93 000
15	Jernbaneforbundet	Jernbanemanden	16 (2)	26 000	16 (4)	25 000
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	Fabrikkarbeideren	7 (5)	35 350	7 (4)	35 550
17	Kommuneforbundet	Norsk Kommuneforbunds Fagblad	10	85 000	10 (2)	91 000
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	Lensmannsbetjentenes Blad	11 (1)	1 400	11 (1)	1 500
19	Lokomotivmannsforbundet	Lokomotivmands Tidende	11 (1)	3 100	11 (1)	3 100
20	Losforbundet	Losen	4	400	—	—
21	Luftforsvarets Befalsforbund	LBF-bladet	7 (1)	2 000	5 (2)	2 000
22	Murerforbundet	Norsk Murerforbunds Fagblad	11 (1)	4 300	11 (1)	4 500
23	Musikerforbundet	Norsk Musikerblad	10 (2)	1 850	10 (2)	1 875
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forb.	Næringsmiddelarbeideren	6 (6)	32 000	6 (6)	32 000
25	Papirindustriarbeiderforbundet	Papirarbeideren	10 (5)	18 150	10 (5)	17 500
26	Politiforbundet	Norsk Politiblad	23 (1)	3 500	23 (1)	3 500
27	Postfolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—
	Postforbundet	Postmannen	10	6 800	10	7 000
	Postmannslaget	Posthornet	11 (1)	5 100	11 (1)	5 500
	Poståpnernes Landsforbund	Postbladet	12 (1)	3 200	12 (2)	3 000
28	Sjømannsforbundet	Norsk Sjømannsforbunds Medlemsblad	11 (1)	15 000	11 (1)	15 000
29	Skog- og Landarbeiderforbundet	Skog- og Landarbeideren	6 (6)	15 625	6 (6)	14 000
30	Sosionomforbundet	Sosionomen	22 (3)	2 100	22	2 200
31	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—
32	Telefolkernes Fellesforbund:	—	—	—	—	—
	Tele Tjeneste Forbundet	Teletjenesten	10 (2)	9 600	10 (2)	10 000
	Telegrafmennenes Landsforb.	Telegrafbladet	8 (3)	2 500	8 (1)	2 500
33	Tjenestemannslaget	Tjenestemannsbladet	10 (2)	27 500	10 (3)	29 000
34	Tolltjenestemannsforbundet	Tolderen	10 (1)	1 500	10	1 400
35	Transportarbeiderforbundet	Transportarbeideren	8	20 500	8	20 000
36	Treindustriarbeiderforbundet	Trearbeideren	3 (3)	6 100	4	6 125
37	Urmaker Sønneforbundet	Urmakeren	—	—	—	—
38	Statstjenestemannskartetlet	Kartellnytt	10 (2)	30 000	10	17 000

¹⁾ Tallene i parentes angir herav antall dobbelnummer.

Antall saker/tariffer behandlet i L O 1974.

Tabell VIII,

Forbund	Godkjente søknader for å fremme krav om ny tariffavtale			
	Ant. saker	Omfattende		
		Tariffer	Arb.	Org.
1 Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—
2 Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksj. . .	2	2	3	3
3 Arbeidsmandsforbundet	34	34	221	188
4 Befalslaget	—	—	—	—
5 Bekleddningsarbeiderforbundet	11	11	204	145
6 Bygningsindustriarbeiderforbundet	3	3	30	30
7 Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	24	24	127	103
8 Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—
9 Grafisk Forbund	7	7	38	36
10 Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—
11 Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund.	59	252	1 956	1 608
12 Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	58	58	513	338
13 Jern- og Metallarbeiderforbundet.	88	88	2 444	1 969
14 Jernbaneforbundet	—	—	—	—
15 Kjemisk Industriarbeiderforbund	13	13	218	164
16 Kommuneforbundet	15	16	56	47
17 Lensmannsbetjentenes Landslag	—	—	—	—
18 Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—
19 Luftforsvarets Befalsforbund	—	—	—	—
20 Murerforbundet	—	—	—	—
21 Musikerforbundet	1	1	14	14
22 Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet. . .	—	—	—	—
23 Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
24 Politiforbundet	—	—	—	—
25 Postfolkenes Fellesforbund:				
Postforbundet	—	—	—	—
Postmannslaget	—	—	—	—
Poståpnernes Landsforbund	—	—	—	—
26 Sjømannsforbundet.	—	—	—	—
27 Skog- og Landarbeiderforbundet	1	1	4	4
28 Sosionomforbundet	—	—	—	—
29 Sufflørforbundet	—	—	—	—
30 Telefolkenes Fellesforbund:				
Tele Tjeneste Forbundet	—	—	—	—
Telegrafmenneskes Landsforbund	—	—	—	—
31 Tjenestemannslaget	—	—	—	—
32 Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—
33 Transportarbeiderforbundet	27	27	171	133
34 Treindustriarbeiderforbundet	3	3	36	28
35 Urmaker Svenneforbundet	—	—	—	—
Til sammen	346	540	6 035	4 810
Prosent	47,2	17,0	—	—

Godkjente søknader for å si opp tariffavtalen				Godkjente søknader for å sette i verk arbeidsstans				Ant- tall saker i alt	Ant- tall tarif- fer i alt
Ant. saker	Omfattende			Ant. saker	Omfattende				
	Tarif- fer	Arb.	Org.		Ta- riffer	Arb.	Org.		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	52	3 121	3 121	2	2	1 853	1 853	56	56
12	95	23 135	19 965	3	3	1 180	1 047	49	132
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	34	15 763	12 129	1	1	29	20	35	46
5	58	27 000	27 000	—	—	—	—	8	61
7	127	13 954	13 093	4	4	6 041	5 530	35	155
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	265	12 264	12 264	—	—	—	—	14	272
3	3	1 290	1 005	—	—	—	—	3	3
21	100	12 591	12 591	3	6	1 138	1 138	83	358
7	77	9 388	4 784	2	2	8 004	8 004	67	137
31	598	86 686	77 588	—	—	—	—	119	686
1	1	30	30	1	1	30	30	2	2
13	163	36 539	29 243	13	13	24 592	21 001	39	189
30	451	146 817	77 521	—	—	—	—	45	467
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	29	29	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	167	3 000	3 000	—	—	—	—	2	167
8	19	374	374	1	1	18	18	10	21
38	122	25 247	19 729	2	2	4 600	3 200	40	124
2	9	13 501	12 531	—	—	—	—	2	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	19	34 817	27 683	3	3	650	440	21	22
4	64	11 818	8 485	1	1	8 000	6 000	6	66
1	1	420	420	—	—	—	—	1	1
1	1	23	23	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	4	1 323	1 323	—	—	—	—	4	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	37	8 791	2 642	—	—	—	—	37	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	127	25 209	17 473	5	7	21 599	15 167	49	161
—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
1	1	25	25	—	—	—	—	1	1
346	2 596	513 155	384 071	41	46	77 734	63 448	733	3 182
47,2	81,6	—	—	5,6	1,4	—	—	100,0	100,0

